

Incipit liber quartus. De aromatis Marię Cap. .I.

Hinc aromatis cum sponsa et

adolescentibus qui currunt post eam aspergamus libris et mentis nostre cubiculum.

Nunc introduxit nos rex in cellaria sua. Nunc surgit amica Maria: Hyems abiit et pluuia recessit. flores in terra nostra apparuerunt. vineę florentes odorę dedērunt. Post sabbata tristia felix dies irradiat. Sol post occasum orientis aequale ad corpus congregat. Radix amara crucis euauit. flos vite cum fructibus erupit. **A**ugustinus in sermone de resurrectione domini. Maria veniens ad christi domini monumentum appellat eum hortulanum. quia plantaria floruerunt infantium. Ecce lilia renatorum ornant altare dominicum candidum turbis gaudiorum. Ecce lilia noua de fonte plantata gratia nutrita. et sanguine candidata. quia isti sunt qui lauerunt stolae suas. et candidas eas fecerunt in sanguine agni qui tollit peccata mundi. Ecce surrexit caro christi et flos campi de scrobo sepulcri. et apparuit in horto liliū conuallium. cum ad sepulcri nouam scrobem gaudiorum meritum descendit angelorum. Venit Maria sepulture portans pietatem aromata. et inuenit in sepulcro suauia resurrectionis unguenta. non vniingeret corpus dominicum. sed ut chrisimate perfunderet capita renatorum. Venit ad monumentum. estimat clausum. et inuenit ad ianuam sepulcri paradisi vela pendentia linteorum. et hortulanus dominus christus qui leuauit platanam de gebenna. quam antiqua obauerat sepulchra. **O** hortulanus qui eradicaui mortem. introduxit semem ad paradysum collegam latronem. Hortulane vilis specie. dulcis in voce. Jam simplex est horti ianuam. nulla ibi de terrore custodia. ideo libenter ac securo loquitur Maria: Domine inquit tu in ligno pepedisti. et in sepulcro iacuisti. tu paradysum referasti. ad-

mitte me in hortum deliciae tuae. sanasti euam. iocundam Mariam ostendisti mihi. tu qui es vitis vera letifica me ad vindemia tua. Cui dominus: Vade inquit ad palmites meos videlicet apostolos. Occurreret tibi in galilea. ibique tibi apparebit plena vindemia. Ecce itaque de domino resurgente. et de sacramentis apostolicis triumphauit galilea. de domino et infantibus tanquam de vite et de palmitibus hodie letatur catholica mater ecclesia.

De glorioſa nocte resurrectionis. Leo papa in sermone de eodem. Cap. II.

Dominus nempe christus ne turbatos discipulorum animos longa mesitudo cruciaret denunciatam tridui moram tam mira celeritate breuiavit. ut dum ad integram diem per septimum nouissima. et pars tertia primę concurreret. et aliquantum temporis spacium decideret. et nihil diei numero deperiret. Resurrectio ergo saluatoris nec animam in inferno. nec carnem diu moratam ostendit in sepulcro. et tam velox viuificatio fuit incorruptę carnis ut maior ibi esset soporis similitudo quam mortis. quam veritas quam ab utroque suscepta hominis suba non recessit. quod potestate diuisit potestate pinxit. **D**iero. super psalmum xxj. Deus inquit meus clamabo per diem et non exaudies. et nocte et non ad insipientiam mihi. In die namque pendens in cruce non est exauditus a patre. sed ab inferis resurrexit nocte. **B**eda in omelia vespere sabbati. Querendum est autem cur ipsam resurrectionis noctem domini euangelista describens ait: Vespere autem sabbati quę lucebat in prima sabbati. cum consuetus ordo temporum habeat vespere magis in noctem tenebrei esse quam in die lucecere. sed mystice loquens euangelista quantum dignitatem sacramentissima nocte de gloria veniente mortis accepit insinuatione studuit: dum eius exordium quo deuotę famę christo in obsequium vigilare ceperunt in sequentem iam diem

lucere perhibuit. **Q**uā dominus actor et ordinator temporum qui vltima noctē huius parte surrexit. totā eam nimirum eiusdem resurrectionis luce festiuam reddidit et coruscā. **S**i quidē hucusq; ab exordio mundanę creationis infra tēporū cursus distinguebantur vt dies noctem p̄cederet iuxta ordinē videlicet p̄mę p̄ditionis. **H**ac autē nocte temporū ordo mutatus ē. p̄ mysteriū resurrectionis dñicę. **Q**uāq; nocte a mortuis surrexit. die vero sequēte eiusdē resurrectionis effectū discipulū oñdit. ac p̄cipato cū eis cōmuniō vitatē virtutis eius miratib; simul et gaudentib; astruxit. rectissime nox illa sequentis diei luci p̄iungit ac sic temporū ordo statutus est. vt dies noctē seq̄t. **E**t quē aptissime quondā diē nox seq̄bat. q̄ hō a luce paradisi peccādo lapsus ī huius seculi tenebras erumnasq; decidit. **A**ptissime hō nūc dies noctē sequit̄ q̄ p̄ fidem resurrectionis a peccati tenebris. et vmbra mortis lucē vitę christo largiēte reducām. **Q**ua p̄pter necesse est fratres charissimi. vt q̄ noctē hanc p̄cipuā grā dñicę resurrectionis illustratā cognouimus. ipsi q̄z sollicitē curem; ne q̄ eius p̄tula nostro ī corde tenebescat. s̄ tota ī diē luceat.

De antiqua ipsius p̄figuratio-
ne. **Cap. III.**

Huius sacratissime notitias ac redemptionis n̄c solennitas venerāda iam olim est in antiq; dei populo mystice designata. **C**ū enī idē populus diu fuisset egyptiaca seruitute grauatus. nec illū egyptiū vellent dimittere ad liberū sui p̄ditoris seruitiūz exire. **T**andē p̄cepit ei dñs in celebratione pasce agnū imolare eiusq; carnes hac nocte assare et edere. ei; sanguine qui cēt fusus ī limine postē domorū suarū vtrūq; ac sup̄liminare pun gere. atq; intus patū ac vigilantē horā suę redemptionis expectare. qd̄ dñi faceret. ecce noctis huius medio dñs adueniēs p̄cussit egyptiorū pri-

mo genitis liberauit populū suū pondere longe seruitutis atq; ad terrā olim p̄missā p̄duxit patrię. iutes eā hāc noctē in memoriā suę saluationis oib; annis imolatione agni pascalis solennē agere. **Q**uę p̄fecto redemptionis populi illi; sp̄ualis n̄c redemptionis q̄ resurgēte a mortuis domino hac nocte completa est typū gessit. **S**ic etiā carnales eiusdē populi oppressores egyptiū duriora nequitie sp̄ual; arma designāt. quib; subditū sibi gen; humanū impia dñatione p̄mebat. **S**ed veniens agnus imaculatus imolari. p̄ nobis ē dignatus sanguinē suū n̄c salutē p̄cium dedit. q̄ morte ad t̄pus suscepta mortis imperiū dānauit p̄petuo. mirandoq; ac desiderabili aspectu spectaculo agnū ino ceter occisus. leonē q̄ occiderat vires potenter attriuit. **A**gnū q̄ tollit p̄ctā mundi leonē q̄ p̄ctm̄ utulit mūdo p̄fregit. **A**gnū qui nos suę carnis et sanguinis libamine ne peream; reficit. leonē qui nos rugiēs circūit. et quē de nobis p̄dat inq̄rit. tenicit. **A**gnū in quā qui suę mortis signū frontib; nostris ad ducēda tela mortiferi hostis imposuit. **Q**uā et ideo sanguis agni legalis in limine ac sup̄liminari et vtroq; poste domorū ī quib; edebat poni iussus est. vt etiā quadripertita sanguis distinctio quadrifidū dñicę passionis vexillū quo nos signati liberam; exp̄meret. **D**ecit aduersariū nostrę libertatis et pacis qui insidiabat nobis ī occulto. sicut leo ī cubili suo. **S**icut ḡ nocte hac imolato agno ī egypto signatis eius sanguine domibus fidelium comestis ei; carnib; repente dñs venit. et eos q̄ mysterij celestis exortes manebant puniens. et cōtra populum quē sacramentis salute; ibi imbutū vidit redemit. **Q**uā dominus et redemptor noster cum suū pro nobis corpus et sanguinē hostiaz patri obtulisset diaboli potentiam subuertit. satellitūq; ei; sp̄rituū videlicet imūdorū audaciā cōminuit. **I**nferni claustra decit. electos q̄ ibidez quib; ex tranquillitatē sinu tenebāt eruit et hac ipsa nocte resurgēs a mortuis ad

celestis regni gaudia pduxit. Nec in istos
solū quos apud inferos inuenit abstulit
vix etiam eos quos adhuc in carne posi-
tos suos esse cognouit. necnō et nob̄ q̄s
in se credituros in fine tempoz p̄uidit re-
medium salutis sua morte ac resurrecti-
one procurauit.

Iterū de eodem. **Breg^o i omel.**
de pasca. Cap. 1111.

Ancetiam ad memoriā
nredit q̄ crucifixo filio dei dice-
bant insultantes iudei: Si rex
israel ē descendat nūc de cruce et credim⁹
ei. q̄ si tūc insultantibz cedēs de cruce de-
scenderet virtutē nobis patiētē nō ostē-
deret. sed paululū expectauit. patiētiam
seruauit. admirationē distulit. **Pl^o** autē
fuit de sepulcro resurgere q̄ de cruce de-
scendere. plus q̄ mortē resurgēdo destru-
ere. q̄ vitā descendēdo seruare. Sed iu-
dei cū hunc ad insultationes suas de cru-
ce descendere minime cernerēt. eūq̄ mo-
rientem viderent. cū se vicisse crediderūt
etiam nomen illius se quasi extinxisse ga-
uili sunt. Sed ecce de morte nomen eius
per mūdū creuit. ex quo hūc infidelis tur-
ba extinxisse credidit. Et q̄ gaudebat oc-
cisum delect mortuū. quia hūc ad gloriā
cognouit peruenisse per pgnā. qd̄ bene in
libro **Judicū Samson** illi⁹ facta signi-
ficant. qui cum **Gaza** ciuitatē philisti-
norum fuisset igressus. **Philistei** igressū
eius. p̄tinus cognoscentes ciuitatē repen-
te obsidionibz circūdederunt. et custodes
deputauerunt. et **Samson** fortissimū se
iā comp̄hēdisse gauili sunt. At **ho Sam-
son** media nocte portas ciuitatis abstu-
lit. et montē verticē ascēdit. Quid **Gaza**
ciuitas nisi infernū designat. qd̄ per phi-
listeos nisi iudeozū perfidia demōstrat.
qui cum mortuū viderēt dñm. eiusq̄ cor-
pus iam in sepulcro positū custodiē ilico
deputauerūt. et eum qui actor vire claru-
erat inferni claustris retētū quasi **Sam-
son** i **gaza** se dep̄hēdisse letati sūt. **Sam-**

son vero nocte media non solū exiit. sed
etiā portas tulit. q̄ videlicet redemptor
noster an̄ lucē resurgens nō solū liber de
inferno exiit. sed etiā inferni claustra de-
struxit. **Portas** tulit et montis verticem
subiit. q̄ resurgēdo inferni claustra abstu-
lit. et ascendendo celoꝝ regna penetravit.
Hac ḡ resurrectionis eius gloriā fratres
charissimi quē et p̄us demōstrabat exsi-
gno. et post patuit ex facto. tota mēte di-
ligamus. et p̄ eius amore moriam̄. Ecce
nos in resurrectione auctoris n̄ri mīstros
eius angelos p̄ciues nostros agnouim⁹.
Ad hoc ergo p̄ciuiū instar frequentē illā
solennitatē celebremus. **Vilq̄** cū needū
visione possumus. desiderio et mente cō-
iungamur. trāsmigrem⁹ ad vtutes a vi-
tijs vt redemptorē nostrū in galilea vide-
re mereamur. **Adiuret** oīpotēs deus ad
vitam desiderū nostrū. qui pro nobis in
mortem dedit vnicū filiū suū.

De causis et modo resurgēdi
Victorinus sup Apocal.
Cap. V.

In se vero **Christus** do-
minus qui nō de semine natus
erat. nihil morti debebat. p̄pter
quod nec diabolus eū potuit tenorare.
id est. in morte detinere. **Breg^o in**
omel. de pasca. Citius quoq̄ voluit
a morte resurgere. ne n̄ra diu aīa remane-
ret in infidelitatis morte. **Vnde** bene p̄
Ps. dicit: De torrēte in via bibet. p̄pte-
rea exaltabit caput. **In** genere q̄ppe hu-
mano torrens mortis effluerat ab ipso
mundi initio. **Sed** de hoc torrente dñs
in via bibit. id est. mortē in trāsitu gusta-
uit. atq̄ ideo caput exaltauit. q̄ hoc qd̄
moriendo in sepulcro posuit. resurgēdo
super angelos leuauit. **Aug^o in ser-**
mone de resurrectiōe domini.
Post auditas quippe redemptoz qui ī
inferno detinebant sanctoz preces. post
compositas leges. post demerlos alta vo-
ragine fossos. tortozes iudex n̄r ab inferi

laureatus exiuit. **N**ec candidatū officii defuit. sed leta cū principe suo oīs beatorum contio pcessit. **R**epedit igit ad stadium suū triumphator itez viuis vt nō erret mūdus. qz redijt ab inferis christus dñs. **G**lorient ergo credētes. plaudant manibz oēs gentes. qz rex noster et ī seculo triumphauit. et inferos vicit. **G**loria sup Math. iij. **D**eniqz potuit resurgens exire clauso sepulcro q̄ natus ē clauso vterō. et q̄ ad discipulos clausis iannis itrauit corpe glificato. **B**eda in omel. vesp̄e sabbati. **S**urrexit itaqz clauso monumēti ostio r̄ exijt ab eo vt doceret corpus imortale iā esse factum qd̄ ibi clausum fuerat mortuum. **Q**uā aut̄ terremotus ipso resurgēte sic etiā moriēte factus ē magn⁹. s̄igt̄ terrena p̄ul corda et a celesti spe deiecta p̄ fidē passionis ac resurrectionis eius p̄cutienda fore ad p̄niam. r̄ saluterrimo pauore p̄mota ad vitam sublimandā p̄petuā.

De ministerio angelico
Cap. VI.

Angelus etiam illuc de celo aduenit. et obsequiū seruitutis suę qd̄ dño debebat exhibuit. **Q**uā qz christus de⁹ et homo ē. in acta humanitatis eius semp̄ angelorum non defuerūt deo debita misteria. sic inquisita sancti euāgelij copiosissime p̄bat historia. **R**euoluit aut̄ lapidem. non vt egressuro domo ianuā panderet. sed vt egressus eius iam facti hōibz indicij p̄staret. **Q**ui em̄ mortalis adhuc clauso vterō potuit mundum ingredi nascēdo. ipse absqz dubio iam fact⁹ imortalis clauso licz sepulcro potuit resurgēdo exire. **N**ec est p̄tereundū cur testis dñicę resurrectionis angelus sedens apparuit cū is q̄ natiuitatis eius mūdo gaudiū euāgelicauit iux̄ pastores vt legit̄ stetit. **S**tare quippe pugnantj est. sedere regnantj. **E**t recte angelus stans apparuit qui aduentū saluatoris in mundū p̄dicauit. vt etiā stando

signaret. qz is quem p̄dicabat ad tēbelandū principē mūdi veniret. **R**ecte ho resurrectionis eius p̄co memorat̄ sedisse. vt etiā sedisse figuraret eū superato mortis auctore. sedem quoqz regni iam p̄petui conscendisse. **D**e quo paulo post discipulis apparēs ait ipse: **D**ata ē m̄ oīs potestas in celo et in terra. **S**edebat aut̄ sup lapidē q̄ monumēti claudēbat ostiū vt claustra inferozū sua illum virtute deiecit ac superasse doceret. q̄ten⁹ oēs q̄s ibi suos inuenisset ad paradisi lucem requiēqz subleuaret. **B**reg⁹. i omel. d̄ pasca. **H**oc quoqz notā dū videt̄ qd̄ nam sit q̄ in dextris sedisse legit̄. **Q**uid em̄ per sinistrā nisi p̄sens vita? quid p̄ dexteram nisi p̄petua designat̄? **U**n̄ sc̄ptū est: **L**euā eius sub capite meo. et dextra illius amplexabit̄ me. **Q**m̄ ḡ redemptor noster iā p̄sentis vitę corruptionē trāsierat. recte angelus qui nūciare venerat p̄bennē eius vitā in dextera sedebat. q̄ stola candida coopertus apparuit. quia festiuitatis n̄re gaudia nūciauit. **C**andor eteni vestis. splendorē denūciat n̄re solennitatis. **R**ostre dicam⁹ an sug⁹? **S**ed vt fateamur verius. et n̄re dicam⁹ et sug⁹. **I**lla quippe redemptoris n̄ri resurrectio r̄ nostra festiuitas fuit. qz nos ad imortalitatem reduxit. et angeloz festiuitas extitit. qz nos ad celestia reuocādo eoz numerū impleuit. **H**oc **M**arcus d̄ angelo dicit: **M**artheus vero angelū apparuisse describens ait. **E**rat autē aspectus ei⁹ vt fulgor. r̄ vestimentum eius sicut nix. **I**n fulgore terror timoris. in niue autē blandimētū ē candoris. **Q**m̄ igit̄ oīpotēs deus et terribilis ē peccatoribz. et iustis blāndus. recte resurrectionis eius testis angelus. et in fulgore vultus. et in cādore demonstrat̄ habitus. vt p̄ ipsa sua specie et terreret reptos et mulceret pios. **U**nde recte quoqz populū per deserta gradientem colūna ignis in nocte. et colūba nub̄ p̄ibat in die. **I**n igne eteni terror est. **I**n nube aut̄ visionis lene blandimentū est. **D**ies aut̄ vita iusti. et nox vita peccatorj

Quartus

accipitur. **Uñ** 7 conuersis peccatoribus per paulam dicit: **Fuistis** aliquñ tenebrę nunc autē lux in domino. **In die** g̃ colūna monstrata est p̃ nubem. 7 in nocte per ignem. qz omnipotens deus in iudicio 7 blandus iustis 7 terribilis apparet iuistis

De aduētū mulierz ad sepulcz
Beda vbi supra. Cap. VII.

Quod autē legitur q̃ san-
cte mulieres vesp̃e sabbati q̃ lu-
cescit in prima sabbati venerūt
videre sepulcrū. ita est intelligendum. q̃
vespere quidem venire ceperint. sed luce-
scente mane ī prima sabbati ad sepulcz
puenerint. id est. vesp̃e aromata para-
uerint. quibus dñi corpus vngere desi-
derabant. s̃ parata vesp̃e aromata ma-
ne ad sepulcrū detulerint. **Ad Mathe⁹**
quidē breuitatis causa obscur⁹ posuit.
Sed alij euāgelistę quo ordine sic factū
eidentius ostendūt. **Sepulto** nāqz se-
xta feria dñō. reuersę a monumēto muli-
eres parauerūt aromata et vnguenta q̃s
diu opari licebat. **Et sabbato** quidē si-
luerunt s̃m mandatū sicut lucas aperte
designat. **Cum** autē sabbatum transisset
vespera qz adueniēte tempus opandi re-
disset. mox ad deuotionē prompte aro-
mata que minus parauerāt emerunt. si-
cut marcus cōmemorat. vt vngerēt euz.
Et valde mane vna sabbati veniunt ad
monumentū. **Glo. sup Mat. v.**
autē in euāgelij̃s diuersa tpa describū-
tur aduent⁹ istaz mulierz nō est mēdacię
signū sed sedule intentionis officiū. duz
crebro scz abeunt ac recurrunt. **Rec** a se-
pulcro dñi se diutius ac longi⁹ abesse si-
nunt. **Beda vbi supra.** **Q** q̃s feli-
ces femine que angelico doctę oraculo.
triumphū resurrectionis mūdo meruerūt
annūciare. ac mortis quā mulier serpen-
tino affatu seducta cōtraxit imperiuz di-
ruptum p̃dicare. **Quanto** feliciores ani-
mę viroz piter 7 feminarū quotquot in
die iudicię p̃cussis pauore ac digna vlti-

one reprobis celesti gratia adiutę trum-
phare d̃ morte 7 gaudiū beatę resurrecti-
onis meruerit intrare. **Greg⁹. vbi s̃**
Ite inquit dicite discipulis eius 7 petro.
quia p̃cedet vos ī galilea. **Dic** merito q̃-
ritur. cur nominatus discipulis petrus ex
nomine designat. **Sed** si hūc angel⁹ no-
minatum nō exprimeret q̃ magistz nega-
uerat. venire inter discipulos nō auderet
Vocatur g̃ ex nomine ne desperaret d̃ ne-
gatiōe. **Diero. sup Mat.** **Dicite**
inqt̃ discipulis ei⁹ et petro q̃ se discipula-
tu iudicat indignū. qz ter negauit magi-
strum. **At** vero peccata p̃terita nō nocēt
qñ nō placēt. **Diero. sup Mat.**
li. iij. **Ipsē** qz dominus **Iesus** occurrit
eisdem mulieribz. dicēs. **Quete.** vt in mu-
lieribus solueret maledictū mulierj **Eug**
Ambrosius sup lucā. viii. l. **Si-**
cut ergo in principio mulier actrix culpe
viro. 7 vir executor erroris fuit. ita nūc q̃
mortē prius gustauerat. resurrectionē pri-
or vidit. **Et** ne p̃petui reat⁹ opprobrium
mulier apud viros sustineret q̃ viro trās
fuderat culpā trās sudit 7 gratiā.

De cōcordia euangelistarum.
Glo. aug. super Mat.
Cap. VIII.

Itaqz quādo prima sab-
bati diluculo sicut omēs euan-
gelistę consentiūt ventū est ad
monumentū illud de terrymotu ac reuo-
luto lapide terrisqz custodibz qd̃ solus
narrat **Mattheus** iam erat factum. **Ve-**
nit autē maria magdalena. q̃ ceteris fer-
uentior erat. **Ideoqz** **Iohes** tacitis alijs
que cum ea fuerāt hanc solā cōmemorat
Vidensqz lapidē sublatū ab ostio mo-
numenti anteqz diligētius inspiceret cre-
dens sublatū corpus cucurrit nunciāns
Petro 7 **Iohāni.** q̃ etiā ad monumentū
cucurrerūt 7 nō inuento corp̃e sicut **Ma-**
ria dixerat sublatū crediderūt 7 abierūt.
Maria vero stetit foris plorās in hortō.
Tūc angelū sup lapidē reuolutū sedētē

viderunt. de quo **Mattheus** et **Marcus** dicunt. q̄ dixit eis: Nolite timere. Scio em̄ q̄ **Jesus** qui crucifixus est queritis. non est hic s̄ surrexit sicut p̄dixit vobis. Ad hec verba **Maria** duz fletet se inclinavit z̄ ī monumentū p̄spexit. Viditq̄ duos angelos. vnum ad caput et vnum ad pedes in albis sedētes. qui dicūt illi: **Mulier** q̄d ploras? Quia tulerūt inq̄t dominū meū z̄ nescio vbi posuerunt eum. **Hic** intelligēdi sunt angeli surrexisse vt etiā stātes viderent. sicut ait **Lucas** qui z̄ eos refert dixisse. quē queritis viventē cum mortuis: z̄c. Post hoc **Maria** retro cōversa est z̄ vidit **Jesus** st̄ntem vt ait **Johānes** z̄ nō sciebat quia **Jesus** est putans videlicet hortulanum. vbi z̄ nominata cognovit eum. Cui z̄ dictum est **Noli** me tangere. Tūc egressa est de monumento. id est. de loco an̄ lapidē effossum. et alię cū ea quas vt **Marcus** ait timor inuaserat z̄ nemini quicq̄ dicebant **Tunc** iam fm̄ **Mattheū**: Ecce dñs **Jesus** occurrit eis dicēs. Aucte: Ille antez accesserūt z̄ tenuerūt pedes ei⁹ mirantes. Sic ḡ colligim⁹ et angeloz̄ locutionem eas bis habuisse veniētes ad monumentum. z̄ ipsius dñi silēscz̄ qm̄ **Maria** hortulanū putavit. z̄ nunc eis itez occurrit. vt eis ipsa repetitio fidē firmaret. Venit ergo **Maria** magdalene ac discipul⁹ annunciat. et alię que eū ea erāt quas **Lucas** cōmemorat. **Ambro.** de spiritali sancto l. iiii. Meritoq̄ ad viros ut p̄dictū est resurrectionis p̄nuncia mittit̄ femina vt ḡ prima viro nūciauerat culpam. prima q̄z nūciaret dñi grām

De dolo iudeoz̄ z̄ mēdacio custodū. **Blo.** sup̄ **Mat.** in fine
Cap. IX

Quam ergo mulieres abissent. Ecce q̄dam de custodib⁹ venerūt in ciuitatē et nunciant runt p̄ncipibus sacerdotū omnia que facta fuerāt. i. miracula q̄ viderāt. **Indo-**

cta quippe simplicitas fatet̄ veritatem. astuta hō duplicitas modū querit quo astruat falsitatē. **Unde** nunc cōgregati p̄ncipes illi cum seniorib⁹ accepto consilio pecuniā copiosam dederūt militibus **Diero.** sup̄ **Mat.** l. iiii. Pecuniam videlicet q̄ data fuerat ad vltus tēpli vertunt ī redemptionē mendacię. sic pu⁹. xxx. argēteos dederāt **Iude** p̄dito ri. Omēs igit̄ qui stipe tēpli z̄ his q̄ cōferunt ad vltus ecclesie abutunt̄ in alijs rebus q̄bus suā expleāt voluntatē. similes sunt scribar̄ z̄ p̄hariseoz̄ redimētū mēdaciū et saluatoris sanguinē. **Blo.** vbi supra. Dicite inq̄nt qz̄ nocte venerunt discipuli ei⁹ et furati sunt eū nob̄ dormientib⁹. Ecce inq̄z duplicitas astuta querit quō astruat falsa. Si em̄ dormierunt quō viderāt. Si hō nō viderūt. quō hui⁹ testes esse potuerūt. **Si** etiam fures viderūt. cur nō eos retinuerūt. **Et** addunt. **Si** hoc auditū fuerit a p̄sidente. videlicet eū furtim sublatū esse. nos ei ne quicq̄ a vob̄ sup̄ hoc exigat suadebim⁹. ac securus. i. absq̄ piculo vos faciem⁹. **Et** illi accepta pecunia fecerūt sicut erāt docti **Auaricia** que captiuauit discipulum comitem dñi recepit z̄ milites custodes sepulcri. sicq̄ iudeos seduxit. **Vñ** z̄ euangelista subiungit. **Et** diuulgatū est x̄bñ istud apud iudeos vsq̄z in hodiernū diē. **Perseuerat** nimiz̄ error empti mēdaci ne in christū credāt iudei. **Leo** papa in sermo. d̄ ephiphania. Ecce p̄diderūt iudei successione regum. placationē hostiaz̄. locū placationū. ordinē sacerdotū. **Et** cū hec om̄ia expiant̄ finita esse. nō vident ea ī christū esse trāslata

De excellentia diei resurrectionis dñi. **Aug⁹.** in sermone d̄ resurrectione domini.
Cap. X

Ad nos aut̄ quā speciosa z̄ grata in die dñicę resurrectionis ecclesia euiget et totius

diebus anni alacrior dies illa refulget n̄
 de v̄sitate solis circulis illuminata p̄cla-
 rius. s̄ de lumine agni resurgēti illustra-
 ta sublimius. **H**aceni die sol iusticie chri-
 stus ascēdit ab inferis euāgelicatis san-
 ctorum animis eleuās secū corpa sancto-
 rum tanq̄ choros s̄idez sp̄ualiū. **E**nitu-
 it israel in qua visi sunt resurgētes. **E**n-
 tescit ecclia in qua p̄fulgent renascētes et
 illi testes et isti testes. **E**t idarco pulsem⁹
 citbarā **D**auid canentes: **H**ec est dies
 quā fecit d̄ns exultem⁹ et iocūdemur ī ea
Contemplemur hūc diē qualē noctem
 habuerit genitricē. **N**ox q̄ celū in lumi-
 naribus imitat. imo in quo celuz et terra
 letat. **N**ox bonę pturitionis. nox sanctę
 regenerationis. **G**eminū noctis hui⁹ vi-
 deo vterū qz et geminū agnosco ptū. **C**ō-
 mouit tūc nox ista vterū pturiēdo corpa
 resurgentiū. cōmouet nūc vuluā suā. re-
 nouando aīas innocentū. **N**ox de qua
 dicit: **E**t nox sicut dies illuminabit. ab
 ipsa est dies. dies quā fecit d̄ns. dies do-
 minicus. **E**t recte dicit dies lucis in quo
 fugerūt tenebrę cęcitatis. **E**xclamauerūt
 q̄ erāt in regione vmbre mortis qz lux or-
 ta est illis. **L**etetur terra. quia nouam lu-
 cem vidit. **L**etentur et et angeli. qz pecca-
 toribus claritatē d̄ns dedit. **C**ōtremue-
 runt inferi sustinēdo splendorē insolitū.
 et incuruatus est omne genu christo d̄no
 celestiū terrestriū et infernoꝝ. **D**ia ergo
 nobiscū hodie triumphāt et angeli et ar-
 chāgeli cęteriqz beatoꝝ spiritūū ordines
 nobiscū celebrāt festa. **N**os qz imitam⁹
 cantilenam cātantes cātica celestia. que
 adhuc humana nō potest cātare lingua
Exultem⁹ q̄ in d̄no s̄ in tremore non re-
 missa securitate. **N**ā et beatus **J**ohānes
 p̄cursor exultauit in vtero matris. s̄ vinū
 nō bibit p̄cepto angeli gabrielis. **N**os
 autē qz ifirmi sum⁹ sobrie bibam⁹. modū
 non excedam⁹ vt leticia n̄ra cū exultatio-
 ne nullā sentiat corpis tempestatē. s̄ per
 sobrietatis serenitatē ptum intremus sa-
 lutis. **A**ccipim⁹ ieiunioꝝ palmā festiuita-
 tis nō amittam⁹ victoriā quā nob tribu-

it d̄ns **C**hristus adiunādo. qz vicit ī no-
 bis patiēdo vt digno carmīe triumphē-
 mus. cantātes: absorpta ē mors in victo-
 ria alleluia.

Et ipsa die spoliatus est infer-
 nus et apertus paradysus. **A**ug⁹. ī
 sermone d̄ resurrectione d̄ni.
Lap. XI.

Omnēs quidem alię di-
 es solēnes viuentiū in se tantū
 continēt gaudiū. **C**ōmunis au-
 tem est inferis ac superis simul ista festiui-
 tas. qz resurgēs d̄ns a mortuis et illic fe-
 stiuitatē dedit vbi mortē vicit. et istic vbi
 victor a morte remeauit. **E**rgo q̄ppe de-
 scendēte ad inferoꝝ tenebrosam caligi-
 nem etiā illicitū absqz dubio dies splen-
 didissimus fuit vbi saluator illuxit. **I**n
Johānes ait: **E**t lux in tenebris lucet. et
 tenebrę eū nō cōprehēderūt. **L**icet enī do-
 minus in tenebris descēderit. tenebrarū
 tamē obscura nō sensit. **V**enit ī illo no-
 ctis horrore inuiolabilem maiestatis suę
 splendorē. lux sempiternę nature. **A**c si n̄
 a nocte lux s̄ nox a luce supata est. **H**ic
 prima scz dominica resurrectionē annū-
 cians nō supnis tantū. s̄ etiā infimis diē
 indixit salutiferę exultatiōis dicēs: **H**ec
 est dies quā fecit d̄ns exultem⁹ et letem⁹ ī
 ea. **H**ec etiā in p̄sequētib⁹ ait: **D**eus do-
 minus et illuxit nobis. **C**ōstituite diē so-
 lennē in cōdensis vsqz ad cornu altaris
Glo. sup **Mat. xxvij.** **H**inc eti-
 am multi sanctorū q̄ dormierāt vt ī euā-
 gelio legit̄ exētes de monumētis vene-
 runt in sanctā ciuitatē et apparuerūt mul-
 tis videlicet ad testimoniū d̄nicę resurre-
 ctionis. **E**t hi credendi sunt cū domino
 ascendente simul ascēdisse cum corpore.
 quibus etiā voce p̄phetica p̄ **Z**achariā
 dicitur. **V**iero. sup **Zach. li. ij.**
Conuertimini ad munitionē vincti spei
 id est. vos qui nunc in inferno vincti te-
 nemini et solutionē speratis in aduentu
Christi conuertimini ad habitationem

Christi paradisi. Hec enī illa est munitio in qua latro p̄mus cum dño ingressus ē.

Aug^o. in sermone vbi s̄. Igni tā quippe rompheā illā ⁊ paradisi ianuā quā null^o effringere pōt hac die Christ^o cum latrone referauit. dicēs ad angelos: Aperite mibi portas iusticię. ⁊ ingressus in eas cōfitebor dōmino. Ex eo nimirum tempe quo passus ē dñs vsq; hodie porta hęc et clausa ⁊ referata est. Clausa q̄ dem incredulis ⁊ peccatorib; referata hō iustis ⁊ credentib;. Per hāc ingressus ē Petrus. per hāc ingressus est Paulus. per hāc oēs sancti martyres intrauerūt. per hanc etiā quotidie de toto mūdo iustorum ingrediunt^r anime. Ita ḡ et nos viuere debem^{us} vt de domo illa nō reijciamur. ⁊ eiecti foras a bestijs deuorem. q̄s p̄pheta formidās ait: Ne tradas bestijs animas cōfitentū tibi. Per ecclesię portam que est domus dei intramus portam paradisi. Et ecce dñs nūc stans in paradisi ianuā loquit^r ad nos qui sum^{us} in domo ipsius. id est. in ecclia. h̄ porta dñi iusti intrabūt i eam. Pro his ergo omnibus cōsona voce piter cantem^{us}: Hec est dies quā fecit dñs exultem^{us} ⁊ letem^{us} i ea

In ipsa die quinquies apparuit dñs. Beda i omel. Stetit Iesus in medio discipuloꝝ
Cap. XII.

Gloriam quidē resurrectionis suę redemptor n̄r paulatim discipulis ac p̄ incrementum t̄pis ostēdit. q̄ nimiz miraculi virtus erat tanta vt hāc repente totā capere non possent fragilia mortalium pectora. Consulens igit^r imbecillitati quęrentiū. primo quidē venientibus ad monumentum fēminis amore suo feruētib; ⁊ uinis reuolutū lapidē. et ablato suo corpore linteamina q̄bus inuolutū erat sola posita monstrauit. Deinde curiosius inq̄rentibus fēminis ⁊ de eo qd̄ inuenerāt mente cōsternatis. angeloꝝ uisionē qui illis

resurrexisset certa manifestatione patefacere ostendit. ac sic p̄currente fama patre resurrectionis. tandē ipse dominus uirtutū ⁊ rex glorię apparēs. q̄nta potentia mortē quā ad horam gustauerat deuicisset aperuit. Et quidē q̄stum ex euangelicę serie lectionis inuenim^{us}: quinquies ipsa qua resurrexit die uisus est hominibus. Primo marię magdalene ad monumentū q̄n ei deliderāti pedes ei^{us} amplecti dictum est: Noli me tangere. nondum enī ascendi ad patrē meū. Deinde duabus a monumento curretibus nunciare discipulis. q̄ de p̄fecta eius resurrectione didicerāt ab angelis. De q̄bus scriptum est: Quia accesserūt et tenuerūt pedes eius ⁊ adorauerūt eū. Apparuit i ipso die ad uesperascēte duob; eūtib; in castellum emaus. qui eū ad hospitiiū uocātes in panis fractione cognouerūt. Apparuit ⁊ Petro. qd̄ ⁊ si q̄n uel ubi factū sit euāgelista minime delignauerit. tñ q̄ factū sit nō tacet dicens. quia p̄fati duo discipuli cognito dño i emaus statim cū redissent hierusalē inuenerūt congregatos vn̄ decim ⁊ eos qui cum ipsis erāt dicētes: q̄ surrexit dñs et apparuit Simoni. Deinde subiūgit. et ipsi narrauerūt q̄ gesta erāt in uia et quomodo cognouerūt eum in fractione panis. Statim q̄s annectit quintā eius apparitionē. de qua modo cum euangeliū legeret audiuius ita incipiens: Dum autē hec loquerent^r stetit Iesus in medio discipuloꝝ ⁊ dixit eis Pax uob̄ zc. Ubi nō sine causa man^{us} suas ac pedes q̄s uultū quem eque nouerant eos uidere ac recognoscere iubet. h̄ vt uisus danorum signis quib; cruci fuerat affixus. nō soluz corpus esse qd̄ uidebant. sed ipsum domini sui corp^{us} esse qd̄ crucifixum nouerant intelligere possunt. Unde bene Iohānes hui^{us} dominicę resurrectionis apparitionis memoriā faciens. latus quoq; suū qd̄ a milite fuerat vulneratum. discipulis eū ostendisse perhibet. vt quo plura notissime passionis. ac susceptę mortis indicia cognoscerent

eo certiori patrate iam resurrectionis ac dirupte mortis fide gauderent. Qui ut illos per omnia de fide resurrectionis certos redderet. non tantum oculis intuentium sed attrahendum quoque manibus corporum quod immortale illis ostenderat exhibuit dicens: **P**alpite et videte. quia spiritus carnis et ossa non habet sicut me videtis habere.

De cicatricibus quas in corpore suo retinuit dominus.

Cap. XIII.

Nolent autem gentiles hoc in loco simplicitati fidei nostre deceptionum tendere laqueos dicendo: **Q**ua temeritate confiditis. quia **C**hristus quem colitis nostra de pulvere corpora possit incorrupta reducere. quod nec suorum vulnere que in cruce suscepit potuit cicatrices obducere. sed resuscitato ut dicitis suo corpore a mortuis signum adhuc mortis inesse non celavit? **Q**uibus respondemus. quia **C**hristus cum omnipotens sit deus et nostra ut promisit corpora de corruptione ad incorruptionem. de morte ad vitam. de terre pulvere ad celestem suscitabit gloriam. et suum quod moriendo exuerat corpus quale voluit reuocavit ad vitam. **Q**uam ablati passionis indicia. posset discipulis ostendere. utique dispensationis gratia passionis in eo maluit indicia referuare: **P**rimo videlicet ut discipuli qui hoc videbant manifeste possent dinoscere non spiritum sine corpore. sed corpus esse spirituale quod videbant certamque fidem resurrectionis pacte mundo fiderent. **D**einde ut ipse dominus et deus noster **J**esus christus qui in humanitate patrem pro nobis interpellat ostentis vulnere suorum cicatricibus ei perpetuo demonstraret quantum pro humana salute laborauerit. mirumque atque ineffabili nobis ordine eum qui nihil unquam potest obliuisci qui semper misereri paratus est. quod propter hominibus misereatur absque intermissi-

one admoneat quorum participes nature doloris et passionis ipse dei filius effectus sit. pro quibus ipse confligens mortis imperium moriendo prostrauerit. **T**ertio ut omnes electi perpetua beatitudine suscepti videntes in deo ac domino suo signa passionis. nunquam illi gratias agere desistant. per cuius mortem se viuere cognoscunt. **S**icque fieri valeat quod voce totius ecclesie in psalmis propheta cantat: **M**isericordias domini in eternum cantabo. **A**d extremum ut etiam reprobi in iudicio signum eiusdem passionis aspiciant. sicut scriptum est: **V**idebunt in quem transfixerunt. ac se iustissime damnandos intelligant: **N**on solum hi qui ei manus impias intulerunt. sed et illi qui vel suscepta eius mysteria pro nihilo contemnunt. vel sibi oblata nunquam suscipere curarunt. vel etiam maiori impietate in eis qui susceperant odium ac persecutionibus extinguere ac corrumpere laborant. **I**dem super **L**ucam li. vi. **H**is ergo de causis ille qui mortis regna destruxit in corpore suo signa mortis obliterare noluit. **P**rimo scilicet ut per hoc discipulis fidem sue resurrectionis astrueret. **D**einde vero ut patri pro nobis supplicans quale mortis genus pro vita mortalium protulerit semper ostenderet. **T**ertio ut sua morte redemptis quibus misericorditer sint adiuti. propositis semper eiusdem mortis indicia innouet: **I**deoque misericordias domini in eternum cantare populus ille non cesset. sed dicant qui redempti sunt a domino. quoniam bonus quoniam in seculum misericordia eius. **P**ostremo ut etiam perfidis in iudicio quibus iuste damnentur ostensa inter alia flagicia etiam vulnere que ab eis suscepit cicatrice denunciet. **D**enique velut si miles aliquis fortissimus iubente rege pro totius gentis salute singulari certamine desudet. et multis quidem exceptis vulneribus. hostem tamen interficiat eiusque spolia diripiat et victoriam genti sue reportet. **S**ic profecto dominus ob signum propter victoriam non quidem excepta pro nobis vulnera

passionis sed ipsorum cicatrices celo maluit inferre quam abolere.

De hoc quod post resurrectionem comedit. Beda in omelia, ubi supra.

Cap. XIII.

Aequid autem in mente discipulorum remaneret ambiguitatis sumptis etiam epulis comedit coram eis ut si visibus oculorum siue tactibus digitorum suorum non crederent. vel alimentorum carnalium perceptione carnem esse que apparebat cognoscerent. Quia in re cauenda est heresis stulta cherintianorum ne quis videlicet pueriliter desipiens estimet. vel mediatoris dei et domini nostri corpus excitatum a mortuis sustentaculo eguisse ciborum. vel nostra post resurrectionem corpora in vita et conuersatione spirituali reficienda esse carnalibus escis. ubi esurire ac sitire sicut et ceterorum bonorum penuriam pati nullatenus finit diuine contemplatio charitatis. Unde ardentissimus amator vite illius de sua deuotione certus loquitur deo se letabundus. Ego autem cum iusticia apparebo in conspectu tuo. satiabor. dum manifestabitur gloria tua. Et Philippus eodem feruens amore veritatis. Domine inquit offende nobis patrem et sufficit nobis. Simpliciter igitur ac pie sentientium est a morte resuscitatum. et immortale iam factum nullam quidem necessitatem. sed tamen falsitatem non habuisse rescedi corpus dominicum. Ideoque ubi oportunitas prebande substantie naturalis exigebat cibis esse refectionem. Qui nimis cibi nullam sagine adiumentum ut mortalium corporibus solent prebuerunt illi. sed quomodo in ignem missa aqua. ita et mox comesti spirituali eius sunt virtute absumptae. Sed et nostra post resurrectionem corpora celesti gloria preuita credendum est ad quiddam voluerit agendum esse potentia. ad perueniendum

ubi cumque voluerit vel libuerit esse promptissima. Sed quia nulla tunc manducandi necessitas vel utilitas alimentorum potest incurrere. nullatenus immortale seculum cibis mortalibus fruitur esse. ubi filius resurrectionis non aliud erit esca et potus vita et salus pax gaudium et omnia bona quam illud quod in psalmo canitur. Beati qui habitant in domo tua domine in seculum seculi laudabunt te. Et iterum. Vnde debetur deus deorum in sion. quando scilicet ut ait apostolus: erit deus omnia in omnibus. **Gregorius in omelia. Manifestauit se.** Et notandum quod vnus euangelistarum refert eum comedissem panem et piscem assum. Alius vero cum alio pisce mellis fauam. Nec vacat a mysterio quod iterat in facto. Quid enim significare credimus piscem assum nisi Christum passum? Ipse namque latere dignatus in aquis humani generis capi voluit laqueo mortis nostre. et quasi tribulatione assatus est tempore passionis sue. Sed qui piscis assus fieri dignatus est in passione. fauus mellis nobis extitit in resurrectione. Ceterum in fauo mellis naturam exprimere voluit sue personae. quia fauus id est. mel in cera est diuinitas in humanitate. Denique quod assari potuit ut piscis ex humanitate. pane nos reficit ex diuinitate. Unde ego super inquit panis viuus qui de celo descendit. Assum ergo piscem et panem comedit. ut ipso suo cibo nobis ostenderet. quia et passionem ex nostra humanitate pertulit. et refectionem nostram ex sua diuinitate procurauit quod si vigilanter inspicimus. nobis quod quod liter ad imitandum congruat videmus. Nam in cibo suo dominus alio pisci fauum mellis coniungere voluit. quia videlicet illos in suo corpore ad eternam quietem suscipit. qui cum hic pro domino tribulationes sentiunt ab amore eterne dulcedinis non recedunt.

De ceteris argumētis quib⁹ re-
surrectionē suaz ostendit **Leo**
papa in sermone de resurrecti-
one domini.

Cap. XV.

Distq̄ ergo corp⁹ ⁊ ani-
mā q̄ potestate diuisit potestate
coniunxit utiq; coniuncta dei-
tas subsecuta sunt plurima documenta
quibus predicandę per vniuersum mun-
dum fidei cōderetur auctoritas. Et licet
lapidis reuolutio monumēti euacuatio
linteozum depositio ⁊ totius facti nar-
ratores angeli copiose veritatem astrue-
rent resurrectionis domini ipse tamē do-
minus **Jesus** ⁊ mulierum viliū ⁊ aposto-
loz oculis frequenter apparuit mani-
festus non solum cum eis loquens s̄ eti-
am habitans atq; cōuiscens ⁊ pertracta-
ri se diligenti curiosoz contactu ab eis
quos dubitatio perstringebat admittēs
Ydeo enī ⁊ clausis ad discipulos ostijs
introibat ⁊ flatu suo sp̄m sanctū dabat
⁊ dato intelligentię lumine sanctarū scri-
pturarum occulta pandebat ⁊ rursum idē
vulnus lateris fixuras clauoz ⁊ oīa re-
centissime passionis signa mōstrabat vt
agnosceretur in eo proprietates diuine hu-
manę nature indiuidua permanere.
Et ita sciremus verbum hoc qd carnem
esse ⁊ vnū dei filium ⁊ verbum confitere-
mur ⁊ carnez **Ambrosius super**
Lucam fi. **P**alpate inquit et videte
quia sp̄s carnē ⁊ ossa non habet sic me
videtis habere. In hoc utiq; non solum
firmat fidem sed etiā acuit deuotionem.
Greg⁹ in omel. **N**u sero fa-
ctum esset. Ecce corpus illud domini
ianuis clausis ad discipulos intravit qd
per natiuitatem suam clauso vginis vte-
ro ad humanos oculos exiuit. Ipsaz qz
carnem suam dominus palpandā prebu-
it quaz clausis ianuis introduxit. Qua
in re duo mira iuxta humanaz rationē
sibi valde ptraria ostēdit. **N**ā ⁊ corūpi

necesse ē qd palpat. et palpari nō pōt qd
non corrumpitur. Sed miro modo dñs
et incorruptibile post resurrectionē ⁊ pal-
pabile exhibuit corpus vt incorruptibi-
le monstrando ad p̄mium inuitaret. et
palpabile p̄tendo ad fidem formaret.
Ostendit ergo se ⁊ incorruptibilem ⁊ pal-
pabilem vt corpus suuz esse demonstra-
ret post resurrectionem ⁊ eiusdem esse na-
ture et alteri⁹ glorię. **I**dē i omel.
Euntes in mundum. **E**rgo re-
surrectionē domini tarde crediderūt di-
scipuli non tam illozum infirmitas qz no-
stra vt ita dicā futura firmitas fuit. **I**p-
sa nanq; resurrectio dominica dubitan-
tibus vel per multa est argumenta de-
monstrata. que dum nos legentes agno-
scimus quid aliud qz de eozum dubita-
tione solidam. **V**inus enī mihi **M**aria
magdalena prestetit que citius credidit-
qz **T**homas qd diu dubitauit. **I**lle nāq;
dubitando vulnerū cicatrices tetigit ac
de nostro pectore dubitatiois vuln⁹ am-
putauit

Quotiens post resurrectio-
nē discipulis apparuit. **B**eda i
omel. **U**ndecim discipuli.

Cap. XVI.

Iacet autēz domin⁹ iam
assumptus corporaliter in celū
sedeat a dextris dei manet tñ
nobiscum vsq; ad consumationem secu-
li. **M**anet utiq; non tantum in celo. sed
etiam in terra diuinitate cum sanctis ne
vnq; eius pietas abesse in tribulatione
positis possit. **Q**uoniam videlicet pieta-
tis sue presentiam non tantū nobis vto
promisit sed et euidentibus indicijs de-
signauit. cum post resurrectionem suam
discipulis sepi⁹ vsq; ad diem quo celos
petijt apparuit. **E**ozumq; animos admo-
nēdo increpādo sanctis p̄s donū tribu-
endo roborauit. **E**q; qdē apparitiōib⁹
decē solūmō i euāgelistaz scriptū inuēim⁹

Sed plures docet fuisse aplos dicēs: Et resurrexit tertia die s̄m scripturas et visus est cephe. 7 post hoc vñdecim. Deinde visus est plus q̄s quingentis fratribus simul. deinde visus est 7 Jacobo. deinde apostol omnibus. Nouissime aut̄ omnium tāq̄ abortiuo visus est 7 mibi. Quibus enī loq̄ vel t̄pibus factę sunt visiones quas commemorat ignoramus: tantū scim⁹ q̄ sibi nouissime visus esse deum cōfirmat. post ascensionē eius factum est. vel q̄n illum de celo alloquens de persecutore doctorē ecclesię fecit. vel q̄n in paradysum et tertium celum rapt⁹ audiuit arcana verba que non licebat homini loqui. Et sic alibi dicit: **Mysteriū** euāgelij qd̄ ab homine nō accepi. sed per reuelationē Iesu christi didici. **Decies** vero visum vt diximus post resurrectionē dñm euangelicorum nobis 7 actuum apostolorum prodit historia. vbi ipso resurrectionis sue die quinquies legit̄ apparuisse. **Primo** qd̄ Marię magdalene flenti ad monumentum se ostēdit. Deinde vero eidē Marię et alteri eiusdē nominis femine regredientibus a monumento nūciare discipulis occurrens apparuit. **Tertio** Simoni petro. **Quarto** Aleophę 7 socio eius. cū quibus ipse gradiens ī Emaus ibidē est ī panis fractione cognit⁹. q̄ etiā mox hierosolymā reuersi iuenerūt discipulos loquentes. q̄ resurrexit dñs vere 7 apparuit Simoni. Nam plen⁹ alibi non legitur q̄n apparuit Simoni. **Quinto** apparuit eis ī eodē loco ianuis clausis vbi non erat **Thomas**. **Sexto** post dies octo q̄n erat cū eis 7 **Thomas**. **Septimo** piscantibus ad tiberiadis mare. **Octavo** ī monte galileę. **Nono** recūbentibus vñdecim apparuit die quo in celum ascendit. **Decimo** viderunt eum ipsa die non iam ī terra positum sed in aera eleuatum. celosq̄ petentē. dicentibus sibi angelis: Sic veniet quē admodum vidistis eum euntem in celum.

De mysterio earundē apparitionum Cap. XVII.

HAc ergo frequentia corporalis sue manifestatiōis ostēdere voluit dñs vt diximus in omni loco se bonorum desiderijs p̄sentē esse diuinit⁹. Apparuit nāq̄ ad monumentū lugentibus feminis. Adest et nobis eius absentię recordatione salubriter contristatis. Occurrit reuertētib⁹ a monumento vt agnita resurrectionis gaudia p̄dicarent. Adest 7 nobis dum bona que nouim⁹ proximis fideliter annunciare gaudemus. Apparuit in fractione panis his qui se peregrinū esse putantes ad hospitium vocauerunt. Adest et nobis cum peregrinis 7 pauperibus quecūq̄ possum⁹ bona libenter impendimus. Adest nobis in fractione panis. cum sacramēta corporis ei⁹ videlicet panis et vini casta ac simplici consciētia sumim⁹. Apparuit in abdito d̄ sua resurrectiōe loquētibus. Adest 7 nobis modo ei⁹ dono idē agētibus. Adest et nobis semper cum ab extrinsecis operibus ad tempus vacantes de eius gr̄a locuturi cōuenimus. Apparuit cum foribus clausis intus iudeorum metu residerent. Apparuit cum minorato eodē metu apertis eum gressibus in montis vertice queererent. Affuit quondā confortatur⁹ suo spiritu ecclesiam cum ab infidelibus premeretur. et ad publicum venire ac dilatari prohiberetur. Adest eidem et nunc. cum inclinato ad fidem culmine regali terror quieuit persecutionis. 7 omnis mundi sublimitas apostolicis est vestigijs s̄strata. Apparuit piscatoribus. eisq̄ apertes diuinis adiunxit beneficijs. Adest et nobis cum necessaria vite temporalis recta intentione curamus. iustisq̄ nostris laboribus subsidium adiungit sue pietatis. Apparuit recumbētibus. Adest 7 nobis cum iuxta apostoli monita. siue māducam⁹ siue bibim⁹ siue aliud qd̄ agim⁹ omnia in gloriā dei facimus. Apparuit

primo in iudea. deinde in galilea. post h
in iudea rursum die quo ascendit i celū
Aderat ecclie cū pmo soli iudez termin
clauderetur. Adest modo. cū iudeis ob
culpā pfidie derelictis trāsmigravit ad
gentes. Aderit in futuro cū ante finem se
culi reuertent ad iudeā. Et sic apłus ait:
Intrāte gentiū multitudine sic ois isra
el saluus erit. Nouissime illis apparuit
ascendēs in celū. Aderit 7 nobis. cū post
mortē ad celos seq meream. si añ mortez
eum in bethaniā vnde ascēdit vel in do
mū obediētis seq curam. Ipse etenī ce
lum ascēsurus bethaniā venit. quia sicut
apłus ait: Factus est obediens vsq ad
mortē. mortē autē crucis. Propter quod
7 deus exaltauit illū. Venim? ibidem et
nos si qđ ille monet agim? qđ pmisit in
tendimus. Esto ait fidelis vsq ad mor
tem. et dabo tibi coronā vite. Fitq ipsi
gratia largiēte vt q nobiscū vsq ad vite
hui? terminū manet. post hāc nos vitam
ad videnda secuz vite celestis p̄mia sub
leuet.

De spe resurrectionis nostre p
eum future.

Cap. XVIII.

Actus ē homo. apparu
it i carne. mori dignatus est ex
voluntate. resurrexit ex potesta
te 7 ostēdit exēplo qđ nobis pmisit in p̄
mio. Sed fortassis dicat aliquis: Iure
ille surrexit q cum deus esset a morte te
neri nō potuit. Ad instruendā ḡignozā
tiam nostrā. ad roborandā infirmitatem
nostrā sup resurrectionis exemplū nobis
sufficere voluit. Mortuus est illo in tpe
solus 7 tamē minime surrexit sol. Nam
scriptū est: Multa corpa sanctorz q dor
mierāt surrexerūt. Ablata sunt oia perfidie
argumenta. Ne qđ enī dicat. sperare
de se nō debet hō non de? qđ modo car
ne sua exhibuit homo de? Ecce enim deo
hoies resurrexisse cognoscim? 7 quos su
isse puros hoies nō dubitam?. Si ergo

mēbra nostri redēptoris sum? qđ in ca
pite gestū cōstat. in nobis p̄sumam?. Si
multum nos abijcimus. in nobis sperare
nos vltima mēbra debemus qđ de mem
bris ei? supiorib? audim? **B**eda in
omel. **S**tetit Iesus. Non ergo fi
des resurrectionis Christi nos fallit. nō
spes resurrectionis nostre nos recipit. qz
deus pater. et dominū suscitauit. et nos
per virtutē suā suscitabit. **U**t enī apłus
ait: Si spiritus eius qui suscitauit Iesū
a mortuis habitat in nobis viuificabit 7
mortalia corpa nostra. ppter inhabitantem
spiritum eius in nobis. Qđ vtiqz de
electis specialiter dicit. Quoniā omnes
quidē resurgemus. s nō omnes immuta
bimur. Imo soli qui nūc sanctispiri? in
habitatione regunt. tūc in eterne vite be
atitudine maiori eiusdē spiritus gratia
subleuabūtur. **A**ugustin? in ser
mone d resurrectione domini.
Sicut autē ipsi? morte seminaim. sic eius
dem resurrectione germinam. Etenī ipsi
us morte significat mors vite nr̄e; apło
dicēte: Cōsepulti sum? cū illo p baptis
mū in morte x̄c. Et iterū. Mortu? est p
pter delicta nr̄a 7 resurrexit ppter iustifi
cationē nostrā. **L**eopapa in ser
mone d eodem Sicut ḡ ostēdit idē
apłolus. 7 si cognouimus Christū fm
carnem. sed nunc iā non nouimus. Eius
nanqz resurrectio non finis carnis fuit. s
cōmutatio. nec consumpta est substātia
virtutis augmento: Qualitas transijt.
non natura defecit. Et merito dicit eius
caro nesciri i eo statu quo nota fuerit. qz
nihil in ea passibile. nihil infirmuz remā
sit vt ex ipsa sit p̄ essentiam 7 non sit ipsa
per gloriam. Quid autē mirum si hoc de
Christi corpore profitet apłolus. 7 qui
de omnibus christianis spiritualibus di
cit: Ita nos ex hoc neminem fm carnem
nouimus. Et hoc inquit in Christo fa
ctū est nobis initium resurrectionis no
stre. ex quo in eo qui p omnibus mortu
us est precessit forma totius spei nostre.
Nec dissidentia hēsitamus. nec incerta

expectatione suspendimur. sed accepto
promissionis exordio. fidei oculo q̄ sunt
futura iā cernimus. ⁊ nec. p̄uectione gau
dentes qđ credim⁹ inde tenem⁹. Non ḡ
nos rez t̄paliū species occupēt. nec ad se
contēplationē nostraz a celestib⁹ terrena
reflectēt. p̄ trāfactis habeant q̄ ex maxi
ma pte iam nō sunt. ⁊ mens intēta man
suris ibi figat desiderū suū. vbi qđ offer
tur est eternū. Quis enī spe salui facti si
mus ⁊ corruptibilē adhuc carnē morta
lemq̄ gestem⁹. recte tñ dicim⁹ in carne nō
esse. si carnales nobis nō dñent⁹ affectus
⁊ merito eius rei deponim⁹ nuncupatio
em cui⁹ nō seqmur voluptatē.

**De argūmētis eiusdē Greg⁹. in
omel. Cum esset sero
Cap. XIX.**

Multi vero sunt qui dū in
carnē in putredinē ossaq̄ i pul
uerem redigi p̄ sepulcra conspi
ciunt. reparari ex puluere carnē ⁊ ossa diffi
dunt. sic apud se quasi ratiocinantes di
cunt. Quā ex puluere homo reducit⁹ qñ
aḡscit⁹ vt quis animet⁹. Quib⁹ breuiter re
spondemus. qđ lōge est min⁹ reparare qđ
fuit qđ creasse qđ nō fuit. Aut qđ mirum
si hominem ex puluere reficit qđ simul oīa
ex nihilo creauit. Mirabili⁹ nāq̄ est ce
lum ⁊ terrā ex nullis existentib⁹ cōdidisse
qđ ipsum hominē ex terra reparare. Sed ci
nis attendit⁹ ⁊ in carnē redire posse despe
ratur. ⁊ diuine opationis virtus cōpre
hendi. quasi ex ratione q̄ritur. Qui scz b̄
in suis cogitatioib⁹ dicūt. qđ hoc eis q̄ti
diana miracula dei ex assiduitate vilue
runt. Nam ecce in vno grano paruissimi
seminis tota latet que nascitura est arbo
ris moles. Constituat⁹ nāq̄ ante ocu
los cuiuslibet arboris mirā magnitudinē
Cogitemus vnde oriendo cepit que ad
tantā molē crescendo puenit. Inuenim⁹
proculdubio ei⁹ originē puissimū semen
Cuncta ergo in semine simul latent. que
tamē non simul ex semine p̄deunt. Ex se

mine quippe producit⁹ radix. ⁊ ex radice
prodit virgultū. ex virgulto orit⁹ fructus
in fructu etiam producit⁹ semen. Adda
mus ergo quia et semen latet in semine.
Quid igitur mirum si ossa. neruos. car
nem. capillosq̄ ex puluere reducat. qđ li
gnum fructus folia in magna mole arbo
ris ex paruo quotidie semine restaurat.
Cum ergo dubitans animus de resurre
ctionis potētia rationē querit. earū ei re
rum quęstiones inferendę sunt que et in
cessanter fiunt. et tamen ratione cōprehē
di nequaquā possunt vt dum non valet ex
visione rei penetrare qđ aspicit de p̄mis
sione diuine potētie credat quod audit.

Augustin⁹ ad horosium. Ver
ex elementoz pondere carnis resurrectio
nem illudentes plurimi dicūt. ut homo qđ
ex terra factus est in celo sit. non posse fie
ri. Sed hoc vtiq̄ veritas cōuincit. que
aīalia mltā trena i aere volitare. ⁊ aquā
super aerem ac sup celum. ⁊ ignem vtiq̄
quod est quartū elementū in terra esse fa
cit. **Ambrosius de excessu sati
ri. l. ii.** Triplici ergo fides resurrectionis
nostre probat⁹ argumento. Ratione scz.
vniuersitatis exēplo. rei gestę testimonio.
Ratio euidēs esse probat⁹. qđ cū ois vite
nre vsus in corpis animęq̄ fit consortio.
resurrectio aut habeat. aut p̄mū actus
boni. aut penā reprobī. Necesse est corp⁹
resurgere cui⁹ actus expedit. Vniuersita
tis exemplū voco seriem omnīū generati
onum. vices successionū. obitus ortusq̄
signoz diei ac noct̄ occasus. eozq̄ quo
tidie tanq̄ rediuiam successionem. ⁊ se
minum mortuorum in easdem species re
formationē. Rei gestę testimoniu⁹. ideo
dixi. quia resurrexerunt iā plurimi.

**De veritate nostre resurrectio
nis.**

Cap. XX.

Urget autē eadē natura
qđ pri⁹ fuit. b̄ mortū stipēdijs ho
noratioz erit. Deniq̄ mortui qđ i xp̄o sūt

resurgent primi dum i aera simul cu illis
 rapient et uiui. Gentiles etiaz aduersus
 mortem plerūq; se solant vel d erum-
 ne cōmunitate vel de iure nature vel de
 immortalitate aīme. Dubitat aut quo-
 modo fieri possit vt mortuos quos mare
 absorbuerit .ferē dilacerauerit .bestie de-
 uorauerint .terra in resurrectione restitu-
 at .q; nō omnia q̄ in terris sunt in terras
 reuertant z in terrā resoluant. Mare q; z
 ipsum quecūq; corpa humana temerse-
 nt vicinis expuit nuda litorib; .plerunq;
 quasi maioris etiam miraculi sit limum
 animare q; iūgere. **Aug. in enchi-
 ridion.** Non ergo pit deo terrena ma-
 teries de qua caro mortaliū cōtrahitur .
 sed i quēlibet puluerē cinerem ve solua-
 tur in quoslibet halitus aurasq; diffugi-
 at .in q̄scunq; alioz corpoz substantiam
 vel in ipsa elementa vertat in quozūcūq;
 animalium et hominū abū carnēq; mu-
 tetur .aīe que p̄mitus illā vt homo uine-
 ret ac fieret aīmauit .tpis puncto reddet
Hiero. cōtra Origenē. Eadē
 quoq; membra q̄bus nuuc utimur habi-
 turi sumus post resurrectionē easdem car-
 nes z ossa z sanguinē .Veritas nāq; re-
 surrectionis nō potest intelligi sine carne
 z ossibus z sanguine ac mēbris. **Vbi au-
 tem sunt caro z sanguis z ossa z membra**
ibi necesse est vt sit sex⁹ diuersitas. **Uer-**
bi grā : Iobānes et Maria. **Dea rusti-**
catas sic credit et sic intelligit sexum cōfi-
teri sine sexuū opibus homines resurgere
et sic eos angelis adēquari. **Rec ideo vi-**
debit supflua mēbroz resurrectionē .q; sūt
suo caritura officio .cum adhuc i hac vi-
ta positi euitamur nō implere mēbrozū
opa. **Deniq; si verū est q; christ⁹ post re-**
surrectionē comedit vera membra habu-
it. **Si autē fallum erat qd̄ videbat .quo-**
modo res falsas ostendere voluit .vt re-
surrectionis veritas pbaretur. **Nemo em̄**
falso ver⁹ pbat. **Ergo inquit z nos post**
resurrectionē comesturi sum⁹. **Nō puto**
fauū comedit dñs vt veritatem pbaret
resurrectionis .non vt mella faucib; pmit

teret tuis. Vere puto cum discipulis co-
 medit .vere cū Cleopha ambulauit .ve-
 ra lingua locutus est eis .veris manibus
 fregit panē z dedit illis. **Q** aut ex oculis
 corz euannit virtus dei .nō vmbz z fan-
 tasmatis fuit. **Deniq; si capilli nostri vt**
ipse dicit numerati sunt omnes .puto q;
facilius z dentes. **Frustra vero numera-**
tisi aliqñ pituri. **Grego. i moral.**
li. xiiij. **Non autē vt scripsit Euthici⁹**
corpus nostz in illa gloria resurrectionis
esset inpalpabile .ventis aereq; subtilius
sed erit subtile quidem p̄ effectuz spiritu-
alis potentie .palpabile vero per verita-
tem nature. **Augustinus in li. de**
fide vl̄ simbolo. **Surget aut vt ait**
apostolus spūale corp⁹ .nō q; corp⁹ ver-
tatur in spūm et spūs fiat .sed q; ita spūi
tui coaptandū est vt habitationi celesti
cōueniat omni fragilitate z labe terrena .
in celestē puritatē atq; stabilitatē cōuer-
sa. **Idē de ciuitate li. xiiij.** **Et de**
saluatoris quidē fides christiana nō am-
bigit qñ poti⁹ resurrectionē in carne spi-
rituali .s̄ tñ ha cibū z potū cū discipulis
sumpserit. **Nō em̄ edendi ac bibendi ta-**
libus corpb; auferetur potestas z ege-
stas.

De exēplis eiusdem in creatu-
ris. **Hiero. vbi supra.**
Cap. XXI.

Ecces filij israel i deserto
 per annos .xl. nec vnguium nec
 capillorum senserunt incremen-
 ta. **Helias et Enoch** tempe tanto p̄ma-
 nentes in eadem etate qua rapti sūt den-
 tes ac ventrem genitalia quoq; habent .
 z tamen nec cibus nec vxoribus indigēt.
Quid ergo resurrectionē nostrā hereti-
ce quasi portentuz causaris? **Miraris si**
d̄ infantul ac senib; i viri p̄fecti etatē fiat
resurrectio cū d̄ limo t̄re absq; vllis eta-
tū incremētū cōsumat⁹ fact⁹ sit hō **Am-**
bro. i exameron li. v. **Fenit auis i**
locū arabiq; p̄hibet degere z vsq; ad ānos

quingentos etate longena procedere. q̄
cū vite sibi adesse finē aduertit. thecā si-
bi d̄ thure ac mirba ꝛ ceterj odoribz fac-
in quā i pleto vite suę tpe i gredit ꝛ mori-
tur. De cuius carnis humore vermis ex-
urgit. et paulatim adolescit. ac processu
statuti tempis alaz remigia induit sicqz
in superioris anis speciē formamqz redit.
Hec igitur anis exēplo sui resurrectionē
nos credere doceat. quę sine exēplo et si-
ne rationis perceptione sibi insignia re-
surrectionis instaurat. **Glo. super**
p̄s. cii. Ceterz vt ait **p̄s.** Renouabit
vt aquilę iuuentus tua. Renouabit qui-
tem vt aquilę iuuetus nō ad immortalit-
tatem. s̄ ex ea datur similitudo quāta po-
test esse d̄ re mortali ad immortalitatem.
Dum em̄ aquila de senio grauat. rostri
non modicę crescentis vnco nō posse os
aperire ac cibū capere. indeqz languescere.
sed quodā naturali modo rostruz ad
petrā collidit. et onus rostri quo cibo im-
pedie batur excutit. ac sic ad cibuz redit.
omniaqz ei reparātur ita vt iuuenis effi-
ciatur. **Glo. super p̄s. lxi.** Cer-
uus quoqz senio grauatus ex crescentibz
pilis serpentē naribus haurit. quo hau-
sto veneno estuat. ꝛ sic fontē ad bibendū
ardentissime desiderat. q̄ hausto cornua
pilosqz deponit. **Greg. in moral.**
l. xiiij. Deniqz qd̄ in elementis suis q̄ti-
die nisi resurrectionē nr̄am mirat mūd?
Videmus em̄ arbusta frondiū viridita-
tem deponere ac fructuū plationē cessa-
re. ꝛ rursus folia erumpere. fructus gran-
descere ꝛ totā arbore redi uiuo vesti de-
core. **Q**uia ergo rationales cōditi sum?
spem nostrę resurrectionis ex ipsa rez cō-
templatione colligere debem?
Sed qz i nobis torpuit sensus rationis. accessit in
exemplo gr̄a redemptoris q̄ suscepit mor-
tem nostrā. ostēdit resurrectioni. vt q̄ re-
surrectionis spem ex ratiōe tenere volu-
mus. hāc ex adiutorio ꝛ exēplo tenerem?
Recte qz in resurrectionis ei tpe. etiam
sanctoz multoz corpa surrexerūt. vt cuꝝ
desperaret homo ꝓcipere qd̄ in se ostēde-

rat deus. homo hoc in se fieri posse p̄sume-
ret. qd̄ in puris hominibz factū cognosce-
ret. **Aug. vbi s̄.** Nō ergo iā phi-
losophi de ponderibus corpoz redargu-
ant fidem nostrā. **N**olo quidem quere-
re cur dicant esse posse terrenum corꝓ in
celo cum vniversa terra libret in nibilo.
Illud dico. si ars hūana efficit vt ex me-
tallis quę in aquis posita continuo sub-
merguntur quibusdam modis vasa fa-
bricata possint etiam natate. q̄nto magis
occultus operationis dei modus potest
terrenis molibus vt nullo in vno ponde-
re deprimantur p̄stare. **A**n vero si hoc
angeli faciunt vt animalia terrestria q̄li-
bet vnde libet rapiant ꝛ nubibus consti-
tuant. **N**on enim credenduz est aut hoc
eos non posse aut onera sentire: **C**ur nō
ꝛ sanctorum perfectos et beatos diuino
munere spiritus sine vlla difficultate pos-
se ꝛ ferre quo voluerint. ꝛ sistere vbi vo-
luerint eorum corpa credamus. **I**dē
libro. xiiij. Deniqz cum etiā nunc va-
leat natura corpozū terrenozū deprimere
animas deorsum. cur non aliqñ ꝛ animg
terrena corꝓora valebūt leuare sursum

**De celebranda pasicali solen-
nitate. Aug. in sermone de re-
surrectione domini**
Cap. XXII.

Simus autem ꝛ fide fir-
missima tenemus christū semel
pro nobis fuisse mortuū. ꝓ pec-
catoribus iustum. ꝓ seruis dominū. ꝓ ca-
ptiuis libez. ꝓ egrotis medicū. ꝓ miseris
beatum. ꝓ egenis opulentum. ꝓ perdi-
tis redemptorem. ꝓ grege pastorem. et
qd̄ ē oibz mirabilis ꝓ creatura creato-
rem. **S**eruantem tamen q̄ semper ē. tra-
dentem quod factum est. deum latētem.
hominem apparentē. virtute viuificantē
diuinitate imutabilem. carne passibile.
q̄ tradit⁹ est vt ait apostol⁹. ꝓpter peccata
nr̄a ꝛ surrexit. ꝓpter iustificatiōez nostrā.
Hoc sel factū ē. ꝛ tñ solēnitas reuolutis

tpibz iterat qz vitas semel factū tot scri-
pturarum vocibus clamat. Rectamen
contraria sunt veritas et solennitas. **Q**
enim semel factum in rebus indicat hoc
sepius celebrandū i p̄is cordibz solenni-
tas renouat. Vitas q̄ facta sunt sic facta
sūt aperit. solennitas aut nō ea faciēdo. s̄
celebrando p̄terire pmittit. **I**
idem in alio de eodem. Itaqz cū d̄ resur-
gentis vita gaudeam? deponētes lugu-
brem grolisqz palliū accipiam? leticie in-
dumentū. **L**estāt elemēta rediuiua q̄ fu-
nero regimine iam erāt sepulta. **Q**ue enī
ad exequias d̄ni relictis cursibz suis obse-
quio famulāte migrauerāt. nūc nobiscū
letant. qz nobiscū resurrexisse d̄nm profi-
tent. **I**
idem in alio d̄ eode. **J**u-
dei quidē in sabbato nō faciebant serui-
le opus. **N**os autē in die d̄nica. id est in
die resurrectionis opus seruire nō facia-
mus. quo peccatis et vitijs nō seruiam?
Illi d̄ domibz suis nō egrediebāt. et nos
de domibz christi nō egrediam. **I**lli x̄o
nō accendebāt ignem i die sabbati. nos
ecōtrario accēdamus in nobis ignē spi-
ritus sancti. **I**lli per diē sabbati non am-
bulant in itinere. pdiderunt enī eū q̄ ait:
Ego sum via. nos aut dicemus: **B**eati
imaculati in via x̄c. **I**
idem in alio d̄
eodem. **N**ō nulli x̄o et ex frat̄z nostro-
rum numero festiuos se esse dubitāt. nisi
gule. nisi uentri. nisi luxurie satisfacciant.
Nō est hoc fratres festiuitates colere dei
sed coinquinare. **V**ultis ḡ scire quid sit
hominē festiuū esse? **I**mitamini i aliquo
illos qui p̄mi hac festiuitate vsi sunt san-
ctos dei. quoz semp fuerunt vt legimus
dies sobrii. noctes pudice. s̄acte vigilię.
sopor casti. actus probi. p̄uersatio hone-
sta. vita ex oī tempe cōsentiēs sibi. **R**eqz
enī illos sequimur. quoz vt ait ap̄tus fi-
nis est interior qz deus venter est. **H**oz
leticia dilectissimi lachrymabilis ē. horū
exultatio luctuosa. non d̄nm placās sed
exacerbans. **I**ncensum inqt abominatio
mibi ē. **R**eomenias v̄ras et sabbata ve-
stra odinit aīa mea. **D** infelix taliū pdi-

tio miseranda. **E**t qua tādē alia re deo
potuerūt placere. qui etiā ipso se cultu fa-
ciunt displicere? **Q**ue ḡ his ppitiādi re-
atus spes est. quibz ppitiatio ipsa vertit
in reatum?

De solennitatis eiusdē nobili-
tate. **I**dem in alio d̄ eodem.
Cap. XXIII.

Videtur itaqz mihi dies
ista ceteris diebz eē lucidior. sol
mūdo illuxisse clarior. **A**stra qz
oīa letant. vel elemēta. **E**t qz patiente do-
mino. ppriū lumē detraxerant. suūqz cre-
atorem aspicere crucifixū noluerāt. **E**cce
nūc illū nouo suę claritatis obsequio. p-
sequunt victorē. **C**redit celū terra credit
et lagena q̄ totum mundū piscata est. in-
deos tenere nō potuit. **H**ec est dies quā
fecit d̄ns x̄c. **Q**uō m̄ d̄ni **M**aria inter
oēs mulieres p̄ncipatū tenet. ita et in cē-
teras dies hęc omniū mater ē. **H**ec dies
est vna de septem et extra septē. **H**ec est
dies que appellat octaua. **U**n̄ i q̄busdā
psalmozū titulus sup̄scribit̄ pro octaua.
Hec est dies in qua synagoga finit. et ec-
clesia nascit̄. in cui? numero octo aīę ser-
uatae sunt in arca **R**oe. **E**t qd̄ m̄ necesse
est infinita replicare. dies deficiet mihi si
omnē narrare voluero solēnitatem hu-
ius diei. **B**reg. i omel. vna sab-
bati. **S**icut enī i sacro eloquio pro sui
magnitudine dicunt̄ sancta sanctoz. vel
canticacanticoz. **I**sta festiuitas hui? di-
ei recte potest dici solennitas solennitātū
Ex hac enī nobis datū est exemplū resur-
rectiois. spesqz patrię celestis apta et fa-
cta regni superni iam im̄sumptibil̄ glo-
ria. **P**er quam electi qui q̄uis in tran-
quillitatis sinu. tamen apud inferni tene-
bāt claustra ad paradisi reducti sūt ame-
na. **Q**ue est ergo solēnitas ista que infer-
ni claustra destruxit. et ianuas nobis re-
gni celestis aperuit? **I**nquiratur subti-
lius nomen eius. requiratur p̄dicator
egregius dicēs. qz pasca nostr̄ imolatus

est christus. **A**ugustinus in sermone ubi s. Itaq; dñi resurrectio leticiam induxit mundo. **Q**ue quanto fulget in aspectu. tanto feruet in affectu. **V**etus homo migravit. nouus aduenit. **P**reguaricatio fide p̄fusa est cum nobis gratia christi donata est. **D**udū catena erroris trahēbat aīas miseroꝝ. nunc charitatē vinculū redemptos ducit ad celū. **E**rubuit diabol⁹ i suis furorib⁹. occidit christus. et mūdus ab errorib⁹ liberatur. **C**hristus resurgit. et hostis euannit. **M**iracula virtutū apparuerūt. nō vt oēs p̄fidi p̄funderent. sed vt perditū redimerēt. **Q**uanto m̄gret luctib⁹ synagoga iudeoꝝ. tanto iocundat ecclesia christianoꝝ. **T**riumphem⁹ in christo q̄ nob̄ medicinam talē misericordiē donauit. duꝝ trophæa p̄ lignū gl̄ie tribuit. **J**udas vendidit dñm suū. **P**etr⁹ negauit magistꝝ latro confessus ē christum. **J**udas despauid. **P**etrus titubauit. latro padisū meruit. **R**os autē inē traditorē mercatorēq; sanguis christi. et negatorē m̄grī. ⁊ p̄fessionē latronis signaculum meruimus redemptoris.

De rōne obseruatiē dñice diei
Idem ad Januariū. l. j.
Cap. XXIII.

Sicut autē p̄ sabbatū requies designatur p̄ quā scz ad primaz vitā vñ p̄ pctm̄ lapsa ē aīa redit. ita p̄ vnā sabbati quā diē dñicam dicim⁹ illa q̄es p̄ma figurat q̄ a peregrinatione redeuntib⁹ et p̄mā stolam accipientib⁹ reddit. **Q**uere i **B**enesi septē dies. et illic iuenies septimū sine vespere. qz signat requiē sine fine. **P**rima ḡ vita peccati sempiterna nō fuit. sed req̄es vltima sempiterna erit. **A**c p̄ h̄ et octau⁹ sempiternā beatitudinē habebit. **R**eq̄es enī illa requies ē sempiterna. ⁊ ab octauo excipit nō extinguit. **I**ta ḡ erit octauus q̄ primus vt p̄ma vita sit octaua. s̄ reddat eterna. **S**abbatū tñ i ocio celebrādū cor

poralit̄ cōmendatū ē p̄plo p̄ori. vt esset figurata dies sc̄tificationis i requiē sancti sp̄s. **Q**uāq; enī in **B**enesi p̄ oēs superiores dies sanctificationē legim⁹. s̄ de solo sabbato dictū est. qz septimum diem sanctificauit dñs. **A**mat enī requiē sine pie sine impie aīe. sed qua perueniant nesciūt plurimē. **S**piritus autē sanctus est donū. i quo nobis requies illa tribuitur quā vbiq; amam⁹. sed nisi deū amando non iuenimus. cū scz charitas ei⁹ diffundit i cordib⁹ n̄ris per spiritū sanctū q̄ datus est nobis. **H**inc tertiu⁹ p̄ceptum decalogi est de obseruatiōe sabbati. qd̄ refertur ad personā sancti spiritus. **D**ies autē dñicus non iudeis sed christianis declaratus ē domini resurrectione. ⁊ exinde cepit festiuitatē suā habere. **A**īe nāq; sanctorum aīe resurrectionē corporū i requie quidē sunt. sed in ea tñ actiōe qua corpora refecta vegetant nondū sunt. **T**alem vero actionē dies octauus qui ⁊ primus siḡt. quia nō aufert illā requiem sed glorificat. **N**on enī redit cū corpore corruptio vel difficultas ex corpore. **Q**ua p̄p̄ ante dñi resurrectionē q̄uis patres sc̄tōs prophético spiritu plenos sacramentū octauū non lateret. quo resurrectio significatur. **Q**am et pro octauis psalmus inscribit. et infantes octauo die circūcidebāt. et in ecclesiastico ad duoz testamentoꝝ significationē illis septē ⁊ illis octo dicit reseruatū. est tñ occultatū. solūq; sabbatum celebrandū est traditum. **Q**ā et antea requies mortuoꝝ erat. sed illis resurrectio qui resurgēs a mortuis iam nō moritur nondū erat. **P**ostq; ergo facta est resurrectio talis in dñi corpore vt p̄iret i ecclesie capite qd̄ eiusdē ecclesie corp⁹ eē sperat in fine iā incepit celebrari dies domini. i. octau⁹. qui et prim⁹. **B**reg⁹. i registro. l. viij. **R**os itaq; quod de sabbato p̄ceptum legim⁹ non literaliter sed sp̄ualiter iam tenemus. **I**llos autem qui die sabbati prohibent aliquid operari. quid aliud dixerim q̄ p̄dicatores antichristi qui veniens et sabbati diem ⁊

dominicum ab oī faciet ope custodiri: **Nā** qz mori se simulabit ac resurget diem dominicū haberi volet in veneratione. **Et** qz populū iudaicū compellet vt exteriorē ritū legi renocet. ac iudeorū pfidiam sdat sibi coli volet diē sabbati. **At** hō postqz apparuit grā dñi dei nostri. pcepta legis que per figurā data sunt iuxta lram seruari non possunt.

De obseruātia tēpis pasce. Augustin' vbi s. Cap. XXV.

Querit aut cur anniuersarius dies celebrāde domini ce passionis nō ad eundē redet at diem. sicut et dies natiuitat. **Huic** qstioni rñdeo. qz dies natalis dñi non sacramento. s memoria celebrat tñmodo. **Uōqz** tñ die q ipsa res acta ē significari oportet. **Pasca** hō sic agimus. vt nō solummodo factū in memoriā reuocem. sed etiā cetera q ei attestāt ad sacratā significationē puertere non omittam. **Qui**dam enī d morte ad vitā trāsitus ē ipsa dñi passiōe ac resurrectiōe sacrat. **Quam** et ipsum nomē pasce nequaqs a paschin scptū ē. qd grce pathin dicit. s hebraicū ē. et translit' interptat. **Qui** videlicet trāsitus nūc a nob agit in fide z spe. tādē hō paget in nrā resurrectione. **De** pmo dicit aplūs: **Si** surrexistis cū christo. q sursum sunt qrite. **De** secūdo hō: **Mortui** inquit estis. et vita vā abscondita est cū christo in deo. **Cū** aut apparuerit christus vita vā. tunc et vos apparebit cum ipso in gloria. ppter hō vitē noue initiū quod in fide nūc agim' induentes hōiem nouū. celebrationi pasce pms mēsis attribuit q etiā dicit mēsis nouoz. **Et** qz nunc tertiū seculi tēpus aduenit. **Primū** enī aū legē. z secūdū s lege fuit. tñ hō s grā. in quo manifestatio sacri pat' occulti apparuit. **Septenan'** qz numer' in scriptur' ad pfectionē solet poni mystic'. **Ideo** tertia hebdomada lunę celebrat pasca. id est. die q occurrerit a qrtadeci-

ma luna i vicesimāprimā. **Est** etiam ibi aliud sacm. qz luna nō auget ad oculos nros. nisi a sole recedēdo. neqz minuitur nisi ad solē i aliq pte appropinquando. **Quia** hō sapiēs vt scriptū est: velut sol pmanet i sapiētia. stultus aut mutat vt luna. **Quis** ē sapiēs nisi christ' z qs nisi Adam. i q oēs peccauerūt intelligit stultus. **Nā** itaqz humana recedēs a sole iusticię fm oēs vires suas ad terrā puerit et eo magis ac magi in interioribz ac superioribz suis obscurat. **Sed** cū redire ceperit ad illā sapiētiā incōmutabilē. qnto magis appropinquat ei affectu pietatis. tanto magi renouat te die in die. **Uōqz** illa lux ingenij que ad inferiora vrgebat ad superiora cōuertit. et quodāmodo terrenis aufert. vt magi ac magi b mouatur seculo. et vita ei' abscondit cū christo in deo. **Mutat** g in tēten' ad exteriora p grediens. et i vita sua intima piciēs. **Et** hoc terre. id est. bis q trena sapiūt meli' videt. cuz pctō: in desiderijs aię suę laudat. **In** melius aut mutat cū intentionē et gloriā suā a terrenis paulatim auertit atqz ad superiora et interiora pūtit. et hoc terre. id est. terrena sapientibz tēten' videt. **Uñ** et dicturi sunt aliqñ: **Si** sunt quos aliqñ habuim' in derisu zc. **Non** solummodo ppter tēps tertiū sup memoratū. qz scz inde incipit velut hebdomada tertia. sed etiā ppter ipsam lunę pūsiōnē ab exterioribz ad intiora transitū habent ab alia vita in aliā vitāz q pasca noiat. **Voluit** obseruari spūssanc' a quartadecima luna vsqz ad vicesimāprimāz. non ppter septenariū numer' quo sepe vniuersitatis pfectio desigē. **Qui** etiaz ecclie ppter instar vniuersitatis tribuit. **Uñ** **Iobannes** scripsit septem ecclesijs. **Ipsa** vero ecclia in hac ad huc mortalitate constituta ppter ipsam mutabilitatem i scriptura lunę vocabulo appellat. iuxta qd per **P's** d christo dicit: **Diet** in dieb eius iusticia. et abundantia pacis donec auferat luna.

Adhuc de eodem.
Cap. XXVI.

De dei quoque in celebra-
tione pasce obseruat hęc eadē.
videlicet nouorū mensē et etiā
lunā a quartadecima vsq; ad vicesimā
primā: **C**ur igitur p̄ter p̄suetudinē iudeorū h̄
etiā obseruam⁹ vt occurrat sabbatum?
Quia videlicet illud eorū pasca q̄ passus
est dñs. ita occurrit vt in eī mortē ei⁹ et re-
surrectionē esset dies sabbati medi⁹. **O**b
h̄ eūdē diē addendū esse p̄ies nr̄i censu-
erūt. vt et nr̄a festiuitas a iudaica distin-
gueretur. et q̄ nō frustra factū ē ab illo qui
oportunā a sacro qd̄ cōmēdare institue-
rat expectabat horā cū diceret: **R**ondū
venit hora mea. etiā i annūaria celebra-
tione passionis ei⁹ a posterj serualet. **A**t-
tende igitur vt dixi tridū crucifixi sepulti su-
scitati. qd̄ siḡt crux in vita p̄nti agimus.
Quānt sepultura et resurrectio. fide ac spe
interim gerim⁹. **N**unc enī hōi dicit a sal-
uatore: **T**olle crucē tuā et seque me. **C**a-
ro autē cruciat cū mēbra nr̄a q̄ sunt super
terrā. fornicatio videlicet accēta q̄ noīat
ap̄lus. mortificat. **V**n̄ et p̄ eūdē aplm̄
dicit: **V**et⁹ hō noster crucifix⁹ ē. parit vt
destruat corp⁹ pcti vt vltra nō seruiam⁹
pctō. **N**ūc igitur crucis t̄pus dñi opa facim⁹
bona qd̄dē. h̄ adhuc laboriosa. q̄z merces
ē requies. **L**atitudo cruci q̄ figūt man⁹
id est opa. ē hilaritas i tolerātia. de qb̄
ē illa vox ap̄lica: **S**pe gaudētes in tribu-
latione patiētes. **L**ongitudo q̄ totū cor-
pus extendit. longanimitas itelligit. **A**l-
titudo hō cruci accipit spes retributiōis
Profunditas autē secretū sacrificiū sac̄z.
Un̄ ē illud apli verbū. vt possitq; cōp̄hē-
tere cū oibz sanctis q̄ sit latitudo et lon-
gitudō et sublimitas et p̄fundum. **C**lavi
deniq; sunt p̄cepta dñi quibz p̄figimur i
timore dei. **V**n̄ scriptū est: **C**onfige clauis
a timore tuo carnes meas. a iudicijs enī
tuis timui. **P**ost hāc autē vitā icipit re-
q̄es q̄ p̄ dñi sepulturā i sabbato desiḡt.
nec interrūpet resurrectionē. h̄ clarificabit.

De cōtinuatiōe pascalis t̄pis
et quadragesime.
Cap. XXVII.

Quadragesima vero ie-
iuniorū habet auctoritatem et i
veteribz libris. et ieiunio Moy-
si. in sup̄ et **V**elie. et i euāgelio ex ieiunio
dñi. **U**n̄ in p̄sona Moyli lex. et i p̄sona
Velie accipiunt. p̄p̄tē. in eī q̄s etiā i mon-
te dñs apparuit gloriosus. vt enidēti⁹ ap-
pareret qd̄ de illo dicit ap̄lus: **T**estimo-
niū habēs a lege et p̄p̄tē. **I**n q̄ igitur an-
ni p̄te cōgruētius institueretur obseruatio
q̄dragesimę nisi p̄finis et p̄tigua passiōi
dñice. **I**n ea q̄ppe sc̄z i q̄dragesima signi-
ficat. hęc vita laboriosa. cui op⁹ ē p̄tinen-
tia siue ieiunii. mūdi antiqua. **D**enan⁹
siquidē in quo ē p̄fectio beatitudinis no-
stre p̄ vniūsum mundū temp̄alit̄ annun-
ciat. qui videlicet mūd⁹ ex quattuor ele-
mentis est. et quattuor anni t̄pibz variat
Decem autē quater faciūt q̄draginta. q̄-
dragenarius vero partibz suis computa-
tus addit ipsum denariū et fiūt q̄nqua-
ginta tanq; laboris. et p̄tinet merces per-
fecta. **I**dē in ser. **D**e resurrectione
dñi. **D**iem itaq; resurrectionis et vitę p̄
quadragesimū facit gratiorē delectabili-
orū gratulatio fidei nr̄e qua videlicet ad-
tristitiam reorū iuncti sunt dies remissio-
num. vt patientiā vtiq; statim remunera-
tio consequat. **I**uxta qd̄ per **P**s̄. dicit:
Qui seminant i lachrymis in exultatiōe
metent. **Q**uicūq; ergo semināt i lachry-
mis. capite p̄mia exultationis. **S**ciat se
vnusquisq; quo maiora seminauerit semi-
na fletū. maiores fructus gaudentiū ca-
pere. **S**pes ergo futurarū beatitudinū
iam in p̄sentibz continet. **S**icut enī nūc
est relaxatio post districtio. sic erit i futu-
ro requies post laborem. **U**nde obsecro
p̄cipue vos qui in nouā salutem regene-
rati candida indumēta sūp̄sistis. vt mu-
nus quod accepistis purū imaculatūq;
teneatis. vt nitorē vestri habitus. et in
conuersatione seruetis. et tā candida sint

corda vestra q̄s vestimenta vestra. Vos enī non estis ex carnis conceptu editi sed ex deo p̄re generati. Superest igit̄ vt cōseruetis sanctā vitę cōuersationē. sanctę originis dignationē. 7 quasi modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac cōcupiscite vt in eo crescatis in salutem.

Idem in sermone de ascensione. Quadraginta diebus añ pasca ieiunamus. et quadraginta sunt illi sequētes quos refectioni postmodum indulgemus. Sicut autē in illoꝝ fine sequit̄ pasce festiuitas. ita sequit̄ 7 in hoꝝ consummatione dñice ascensionis solennitas. in qua domin⁹ ita nobiscū esse desijt vt tñ semper nobiscū sit. Non enī nos deseruit tan q̄s alienos. s̄ vado inquit 7 venio ad vos. In medio quippe nostꝝ ipse ē nunc mēstris consolator. laborantib⁹ adiutor. periclitantibus auxiliator

De quadraginta diebus quib⁹ post resurrectionē apparuit discipulis dñs. A eo papa in sermone d̄ eodem

Cap. XXVIII.

Post gloriosam domini nostri Iesu christi resurrectionē qua verū dei templū impietate iudaica resolutū. diuina in triduo suscitauit potētia. quadragenari⁹ ille sanctorum dieꝝ expletus est numer⁹. sacratissima ordinatione dispositus vt ad vtilitatem eruditionis nrę impensus. vt dum a domino in hoc spaciū hora p̄sentię corporealis extendit. fides resurrectionis documentis necessarijs muniret. Mors enim Christi multoꝝ discipuloꝝ corda turbauerat. 7 de supplicio crucis. de emissionē spūs. de exanimati corpis sepultura. ḡuatis mēstritudine mentibus. quidā diffidentię torpor obrepserat. Itaq; dñi mulieres reuolutū a monumēto lapidem sepulcrū corpe vacuū et viuētis dñi testes angelos nunciaret. verba eaz apostolis alijsq; discipulis videbant̄ filia delira-

mentis. Quā vtiq; hesitationem humana infirmitate nutantē nequa q̄s permisisset veritatis spūs p̄dicatoꝝ suoꝝ in se pectoribus. nisi illa trepida sollicitudo 7 cunctatio curiosa nrę fidei iecissent fundamenta. Postris igit̄ p̄turbationib⁹. nostris piculis in apostolis cōsulebat̄. nos in illis cōtra calūnias impioꝝ 7 cōtra terrena argumēta sapiētię docebamur. nos illoꝝ instruxit aspectus. nos erudit̄ auditus. nos cōfirmavit attactus. Gratias agam⁹ diuine disp̄sationi 7 sanctorū patrū necessarię tarditati. Dubitatū est ab illis ne dubitaret̄ a nobis. Non ergo hi dies qui inter resurrectionē dñi 7 ascensionem fluxerūt. ocioso discursu transierunt. s̄ magna in eis confirmata sunt sacramēta. magna sunt reuelata mysteria. In his mortis dirę morsus aufert̄. 7 nō solum aię sed etia; carnis immortalitas declaratur. In his p̄ insufflationē spiritus sanctus infunditur apostolis. 7 beato Petro sup̄ ceteros post regni clauēs populi dominici cura mandat̄. Iugit̄ dñs dubitantū oculis manētia manib⁹ suis et pedibus crucis signa. 7 vt diligentius pertractet̄ inuitat. qm̄ ad sananda infirmitatum cordiū vulnera. clauorum 7 lanceę erant seruata vestigia. ut non dubia fide sed constantissima sciētia teneret̄ eā naturā in patris sessurā throno qua iacuerat in sepulcro. Per omne igitur hoc tempus hoc prouidētia dei curauit. hoc docuit. hoc suoꝝ 7 oculis 7 cordib⁹ insinuauit. vt dñs Iesus christ⁹ vere agnosceretur et suscitaret̄ q̄ vere et natus erat 7 passus 7 mortu⁹. Vñ apostoli omēs q; discipuli qui 7 de exitu eius fuerāt trepidi. et de fide resurrectionis ambigui. ita sunt veritate p̄spicua roborati vt dño i celoꝝ eunte sublimia. nō solum nulla tristitia afficerent̄. s̄ etiā magno gaudio replerent̄. **Aug⁹. in ser. d̄ eodē.** Deniq; i hoc quadragenario mibi quasi q̄dam abstinentię quadragesimalis facta videt̄ esse retributio. vt quicūq; dierū laborem honore dei tolerassent q̄draginta

nunc diebus quasi dño ipso hic posito et
 p̄sente gauderēt. ⁊ quos timor dei humi
 liasset. dei nūc solacia subleuarēt. **Pa**g
 enī et ineffabilis merces exiit ut eis qui
 agūt tale aliqd. p̄ affectu suo. seipsuz do
 minus in p̄mio tribuit. vñ estimare ex p̄
 sentibz futura possum. q̄ in q̄stū q̄s. p̄ ho
 noze dei sui fecerit. intantū p̄sentia ipsi
 et consortio non carebit

**De leticia illiꝝ t̄p̄is ⁊ cātico leti
 cie.** Leo papa in ser. de eodem.
 Cap. XXIX.

Sacramentuz itaqz salu
 tis nostre q̄ a cōditore vniuer
 sitatis p̄cio sui sanguinis esti
 mata est. a die corp̄alis ortus vsqz ad ex
 itum passionis p̄ disp̄sationē humilita
 tis impletū est. Et licet multa ī forma ser
 ui diuinitat̄ signa radiauerint. pp̄rie tñ
 illius t̄p̄is actio. ad demonstrandū susce
 pti operis veritatē p̄tinuit. post passionē
 ho ruptis mortis vinculis q̄ viā suaz in
 eum q̄ peccati nescius erat incedendo p̄
 diderat. infirmitas ī virtutē. mortalitas
 in eternitatē. cōtumelia trāsiuit in glām.
 quā dñs Iesus christ⁹ in multis manife
 stisqz documētis multoz declarauit aspe
 ctui. donec triumphū victorie quē repor
 tarat a mortuis īferret ⁊ celis. **Aug⁹.**
 in ser. de eodē. **Q**m̄ ergo post crucē ⁊
 mortē p̄ dies q̄draginta discipulis ī ml̄
 tis argumentis apparuit. ⁊ nos ab exor
 dio pasce vsqz ad ascētionis diē quadra
 ginta diē remissionis n̄re dam⁹. qz tunc
 leticie nō meroris fuit. **D**ixerat sane ⁊ ip
 se: **Q**uāqd̄ possūt filij sp̄sī q̄s diu cū illis
 est sponsus ieiunare? **H**os itaqz dies cū
 impleisset palā in celū eleuat⁹ est. **H**inc
 igit̄ a nobis alleluia decantet. qd̄ latine
 laudate dñm interpretat. **L**audem⁹ dñm
 fratres vita et lingua. corde ⁊ ore. vocibz
 ⁊ moribz. sic. n. sibi dicite: **V**iuat de⁹ alle
 luia. vt nō sit in laudate discordia. **C**on
 cordēt igit̄ pus in nobis ipsis cuz lingua
 os cū cōsciētia. concordēt voces ⁊ mores

ne forte bonę voces testimoniū dicāt cō
 tra malos mores. **O** felix alleluia ī celo
 vbi templū dei sunt angeli. **I**bi enī p̄cor
 dia sūme laudantiū. vbi exultatio sūma
 cantantiū. vbi nulla lex in mēbris repu
 gnat legi mētis. vbi nō est rixa cupidita
 tis. in qua periclitet̄ victoria charitatis.
Hic ergo alleluia cantem⁹ adhuc sollici
 ti: vt illic possim⁹ aliquñ cātare securi. qñ
 scz hoc mortale corp⁹ imortale ⁊ incorru
 ptibile factū fuit. qñ tota tēptati operie
 rit. **O** felix illic alleluia. **O** vita segura. **O**
 sine aduersario. **O** vbi nemo erit inimi
 cus. nemo perit amic⁹. **I**bi laudes deo. ⁊
 hic laudes deo. **H**ic a sollicitis. ibi a se
 curis. **H**ic a moritis. ibi a semp victuris
Hic in spe. ibi in re. **H**ic in via. ibi in pa
 tria. **M**odo ergo fratres mei cātē nō
 ad delectationē q̄etis. s̄ ad solatiū labo
 ris. **Q**uō solēt viatores cātare cāta. sed
 ambula ⁊ cātando labore p̄solare. pigri
 tiam noli amare. s̄ ambula ⁊ in bono. p̄fi
 ce. **Q**uidā enī fm̄ aplūm sunt q̄ in peius
 proficiūt. tu aut̄ ī bono. i. in recta fide et ī
 bonis moribz profice. **C**āta et ābula noli
 errare. noli redire. noli remanere.

**De missione discipulorū post
 resurrectionē dñi.** Greg⁹. ī ome
 lia. **C**um esset sero.
 Cap. XXX.

Quam aut̄ dominus post
 resurrectionē ad discipulos in
 trauit clausis ianuis. salutauit
 eos ⁊ dixit eis: **P**ax vobis: sicut misit
 me pater ⁊ ego mitto vos. i. sicut misit me
 pater de⁹ deū. ⁊ ego mitto vos hō hoīes.
 pater misit filiū. qz hūc p̄ redemptiōe ge
 neris humani incarnari cōstituit. **Q**uez
 videlicet in mundū ad passionem venire
 voluit. s̄ tñ amauit filiū quez ad passio
 nem misit. **E**lectos ho ap̄los dñs nō ad
 mūdi gaudia destinauit. s̄ sicut ipse mis
 sus est ad passiones in mundū mittit. qz
 ergo et fili⁹ amat a p̄re. ⁊ tñ ad passionē
 mittit. ita ⁊ discipuli amant a dño. q̄ tñ

Quartus

ad passionē mittunt in mūdo. Itaq; dicit: Sicut misit me p̄r et ego mitto vos. id est ea charitate vos diligo cū in scandalā persecutorū mitto. qua me p̄r charitate diligit. quē venire ad tolerādas passiones fecit. Hoc cū dixisset insufflauit et dixit eis: Accipite spūm sanctū. Querendum nobis est quid est quod spūm sanctū dñs noster et semel dedit in terra cōsistēs. et semel celo presidens. Neq; enī in alio loco dat spūm sanctū aperte mōstrat. nisi nūc cum p̄ insufflationē p̄cipit. cū de celo veniens in linguis varijs demōstrat. Duo quippe sūt p̄cepta charitatē. dilectio videlicet dei. et dilectio proximi. In terra igitur datur spūm sanctū vt diligat proximus. et celo dat spūm sanctū vt diligat deū. Sicut autē vna est charitas et duo p̄cepta. ita est vnus spūs et duo data. p̄s p̄sistēte dño in terra. postmodū et celo. q; in amore dicitur proximi qualiter pueniri debeat ad amorē dei. Vñ ibidem Iohānes dicit: Qui nō diligit fratrem suū quē videt deū quē nō videt quō potest diligere? Et an quidē discipulorū mentib; is dē spūs inerat ad fidē. h̄ tamē manifesta datione nō est datus nisi post resurrectionē. Vñ et scriptum est: Nondū erat spūs dat. q; Iesus nondū fuerat glorificat. Vñ etiā p̄ Moysen dicit: Sugerunt mel de petra oleūq; de saxo durissimo. Quasi enī firma petra mel dedit. qñ adhuc mortalis dñs miraculorū suorū dulcedinē discipulis ostēdit. Sed firma petra oleum fudit q; post resurrectionē suā factus iam impassibilis p̄ afflictionē spūs donū sanctę vntionis emanauit. De hoc oleo p̄ pphetam dicit: Cōputrescet iugū a facie olei. Sub iugo quippe tenebamur demoniace dñationis. h̄ vnti sumus oleo spūm sancti. Et q; nos gratia liberantē vntit. dñationis demoniace iugū putruit. Paulo attestāte q; ait: Vbi spūs dñi ibi libertas. Sciendū vero est quod hi q; prius spūm sanctum habuerūt vt ipsi innocēter viuerent. et p̄dicatione quibusdā prodesse: idcirco hūc post resurrectionē dñi paten-

ter acceperūt vt prodesse non paucis. sed pluribus possent. vñ et in hac ipsa datione sanctis dicit: Quorū remiserit peccata remittūtur eis etc.

De institutione forme baptismi. Beda i omel. Undecim discipuli. Cap. XXXI.

Quantes autē inquit docete omnes gētes baptizantes eos in nomine patris et filij et spūm sancti. Docetes eos seruare oīa quecūq; vobis mādauit. Vdo p̄dicandi rectissimū et modernis q; p̄dicatorib; ecclie diligentissime sectādus. vt p̄mo quidē auditor doceatur. deinde hō fidei sacramētis imbutur. Deinde seruādis dñi mandatis et tpe liberi instruat. cū nemo indoctus et fidei christianę ignar. eiusdē fidei sacramētis ablu. nec lauacro baptismi quisq; a peccatis mūdari sufficiat si nō post baptismā bonis opib; insistere studeat. prius itaq; docere gētes. i. sciētia veritatis instruere. ac sic baptizare p̄cepit. q; sine fide impossibile est placere deo. Et nisi q; renat. fuerit ex aqua et spūm sancto nō potest in regnū dei introire. Ad extremū hō subiūgit: docetes eos seruare oīa quecūq; mādauit vobis. q; sicut corp; sine spiritu mortuū est. ita et fides sine opib; mortua est. **Beda in omel. Erat homo ex phariseis. Vni. secūde natiuitatē Richodem. adhuc ignar. cū eā saluti necessariā esse a dño audisset. et ipse de salute sua iam sollicit. esset. ne huius expers remanēdo celestis vitę p̄iceps esse neq; ret. necessario q̄rebat de vnica natiuitate quā nouerat an posset iterari. vel q; ordine regeneratio impleri. dicēs: Nunquid potest homo in ventrē matris suę iterato introire et renasci? Vbi notādū q; quod dixit de generatione carnali. hoc etiā sentiendū est de spūali. nequaquā videlicet eaz postq; se expleta fuerit posse repeti. Siue enī h̄retic. siue scismatic. siue facinorosus quisq; in cōfessione sanctę trinitatē baptizet. ille qui sic baptizatus ē. a bonis**

catholicis rebaptizari non valet. ne confessio vel inuocatio nominis tantum videatur adnullari. **D**ominus autem huiusmodi naturam subsequenter exponens ac proorsus a carnali distinguens ait: **Q**uod natum est ex carne caro est. et quod natum est ex spiritu spiritus est. **N**atura spiritus inuisibilis est. carnis visibilis. et ideo visibiliter impletur generatio carnalis visibilibus incrementis. per etatum momenta proficit quod in carne nascitur. spiritualis autem generatio tota inuisibiliter agit. **N**atura videtur quidem baptizandum in fonte descendere. videtur aquis intingi. videtur de aquis ascendere. quod autem in illo lauacrum regenerationis egerit minime potest videri. **S**ola haec fidelium pietas nouit. quia peccator in fonte descendit. sed purificatur ascendit. **F**ilius mortis descendit. sed filius resurrectionis ascendit. **F**ilius peraricationis descendit. sed filius reconciliationis ascendit. **F**ilius ire descendit. sed filius misericordiae ascendit. **F**ilius diaboli descendit. sed filius dei ascendit. **S**ed haec nouit sola quae generat in ecclesia. **C**eterum oculis insipientium qualis intrant talis exire de fonte videtur. totumque ludum esse quod agitur. **V**nde et in fine gloriam sanctorum videntes. dicunt in tormentis gementes: **H**ic sunt quos aliquando habuimus in derisum. et in similitudinem improperij nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam et finem illorum sine honore. **E**cce quomodo computati sunt inter filios dei. **S**ed et **I**ohannes apostolus. charissimi mihi inquit nunc filij dei sumus? sed nondum apparuit quod erimus. **Q**uod generatum est ex spiritu spiritus est. quia qui ex aqua et spiritu regeneratur inuisibiliter in nouum hominem commutatur. et de carnali spiritualis efficitur. **R**ecteque non solum spiritualis vocatur. sed etiam spiritus. quia dum per gratiam dei renouatur inuisibiliter efficitur dei filius. **A**mbrosio super eplam ad Romanos. **N**otandum autem quod in sententia apostoli sine penitentia sunt dona et vocatio dei. quia scilicet gratia dei in baptizato non querit gemitum aut planctum vel operum aliquid nisi solum ex corde confessionem.

Idem in li. 8 sacramentis. iij. **C**eterum et si non confiteatur peccatum quod venit ad

baptismum. hoc ipso tamen quod baptizari petit ut iustificetur. hoc est. ut a culpa transferatur ad gratiam. implet confessionem omnium peccatorum. **I**dem in li. iij. **I**gitur o homo per celestia sacramenta deposuisti peccatorum senectutem et suscipisti gratiam iuuetutem. dicente **D**avid: Renouabitur ut aquile iuuetus tua. bona aquila esse cepisti quae celum petis. terrena fastidis. **C**hrisostomus super **M**at. l. xij. **O**b hoc enim **C**hristo baptizato apti sunt caeli ut discas etiam tu cum baptizans hic visibiliter fieri iam deo te ad celum vocare nihilque curis terra commune habere suadete. **G**regorius super **M**at. iij. c. **P**atet generatis per **C**hristum aditum quod per **A**dam fuit clausus. flamma vibrantez quae viam prohibuit. aqua baptismatis extinguit

De prenuntiatione ascensionis domini. **B**eda ubi s.

Cap. XXXII.

Quoniam autem instruxisset dominus **R**ichodemum de modo spiritualis regenerationis. adiecit adhuc eum instruere de celestibus ac terrenis sacramentis. **C**elestis enim est eius ascensio ad vitam sempiternam. terrena vero eius exaltatio ad mortem temporalem. **D**e celesti ergo dicit **N**emo ascendit in celum nisi qui descendit de caelo filius hominis qui est in caelo. **D**e terrena vero subiungit. **E**t sicut **M**oyses exaltauit serpentem in deserto. ita exaltari oportet filium hominis. **I**dem in omel. **U**ado ad eum. **I**mmimente quidem super passionis articulo discipulis loquens et gloriam ascensionis qua ipse post mortem et resurrectionem clarificandus erat praedixit. et aduentum spiritus sancti quo illi erant illustrandi patefecit. quantum in instante hora passionis eius. **T**em minus per illius mortem tolerant. quem post mortem ad celum subleuandum non dubitarent. minus de sua desolatione trepidarent. quos abeunte licet domino spiritus sancti gratia consolandos esse speraret. **U**ado inquit ad eum qui me misit. et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. **A**cti apte dicat: **R**euertor ascendendo ad eum qui me

incarnari cōstituit. et tāta tamqz manife-
sta eiusdē ascensionis claritas erit vt ne-
mini vestz op? sit interrogare q̄ vadam
vidētibz cūctis qz ad celos pergā. Quia
ho sciebat qd hęc sua verba in eoz cor-
dibz agerēt. qz scz tristitiā. magis de abs-
cessu q̄ eos dēfereret. q̄ de ascensu q̄ pa-
trē peteret. letitiā generaret. benigne con-
solando subiūxit. Expedi vobis vt ego
vadam. Expedi vt forma serui vris sub-
trahat aspectibz. quatin? amor diuinita-
tis artius vestris infigat mentibz. Expe-
dit vt notā vobis formā celo inferā q̄ti-
nus maiore p hoc desiderio illuc suspire-
tis. sicqz suspēsis ad supna cordibz vris
ad accipiēda iam spūsancti dona capa-
ces fiatis. Si enī nō abiero paraclit? nō
veniet ad vos. Qd qz nō poterat ipse in
terra posit? spūm dare discipulis s̄ loq̄t?
cū aperte legat. qz post resurrectionē ap-
parens eis insufflauit et dicit eis: Acci-
pite spūm sanctuz. S3 quia ipso in terra
posito et corpalliter cōuersante cū eis non
valebāt illi erigere mentē ad intūēda ḡ-
tię celestis munera. Ascendēte autē ipso
ad celos et illi pariter omne desideriu suū
illo trāsserebāt. iuxta hoc qd alibi audie-
rant: Vbi est thesaurus tu? ibi et cor tuū
Ideoqz capaces spūs iam erāt facti. nō
vltra de morte ei? tristitati. s̄ pmissionis
eius munere letati. Scriptū est enī. qz cū
ascendisset in celū ipsi adorantes regressi
sunt in Hierusalē cum gaudio magno. et
erant semp in templo laudātes et benedi-
cētes dñm. **Idē in omel. Modi-
cum et iam.** Itē ipsa qz nocte q̄ tra-
ditus fuit. eisdem discipulis ait: Modi-
cum et iam nō videbitis me. et itēz modi-
cum et videbitis me. Cui? scz dicti causā
annectit dicēs: qz vado ad patres. Ac si
aperte dicat: Ideo post modicū a vestris
aspectibz in monumēti claustris abscon-
dor. et itēz post modicū destructo mortis
impio vobis intūēdus appareo. qz tps ē
vt expleta dispēsatione assumptę morta-
litas. iam reuertar ad patrē cū resurre-
ctionis triumpho. Potest et aliter intel-

ligi qd ait: Modicuz quippe tēpus erat
futur quo eū nō viderent. illud scz quo
erat q̄turus in monumēto. Et itēz mo-
dicum erat futur quo euz viderēt. illi vi-
delicet dies quadraginta in qb eis post
passionē suā septi? vīqz ad tps ascensio-
nis apparuit. Qd aut subiūxit. qz vado
ad patrē. iuxta hūc sensū. ad illud specia-
liter respicit qd promisit: Et iterū modi-
cum et videbitis me. Ac si apte dicat. p-
pterea me resuscitatū a mortuis modico
tpe videbitis. qz nō semp in terra corpa-
liter sum māsurus. s̄ p humanitatē quā
assumpsi iam in celū ascensurus.

De causis eiusdē ascensionis.
Leo papa i ser. d ascensioe dñi
Lap. XXX. III

Magnarū quidem hic vi-
gor mentū et valde fidelū hoc
lumē animozū incūctanter cre-
dere que intuitu corporeo nō vidēt. ibiqz
figere desideriu quo nequeas inferre con-
spectū. Vñ et Thome q̄ de Christi resur-
rectione videbat ambigere. nisi vestigia
passionis et visu et tactu explorasset in ei?
carne. quia vidisti me ait credidisti. beati-
tudinis hui? capaces esse possem? explet?
omnibz que noui testamēti mysterijs cō-
gruebāt dñs Iesus christus quadragesi-
mo post resurrectionē die corā discipulis
elevator in celis corpallis p̄sentie modū
fecit. māsurus in patris dextera donec tē-
pora a multiplicandis ecclesie filijs diui-
nitas p̄stituta pagunt. et ad iudicandos
vivos ac mortuos in eadē carne adueni-
et in qua ascendit. Qd itaqz redempto-
ris nostri cōspicū fuit in sacramēto trā-
siuit. Et vt fides excellētior esset ac firmi-
or visioni doctrina successit. cui? auctori-
tatem supnis radijs illuminata credenti-
um sequerent corda. Hęc fidē ascensio-
ne domini auctā et sancti spūs missioe ro-
boratā nō vincula. nō carceres. nō fames
nō ignes aut laniatus feraz. nec exq̄sita
f 3

persequentium crudelitibus terruerunt supplicia. Pro hac fide per uniuersum mundum non solum viri sed etiam femine non tantum impubes pueri sed etiam tenerae uirgines usque ad effusionem sui sanguinis decurrunt. Hec fides demonia eiecit. egritudines depulit. mortuos suscitauit. **U**n ipsi apostoli qui tot miraculis confirmati. tot sermonibus eruditi. atrocitatem tamen dominice passionis experuerant et ueritatem resurrectionis eius non sine hesitatione susceperant tamen de ascensione domini profecerunt ut quicquid illis prius intulerat metum. uerteretur in gaudium. **T**ota enim contemplatione animi in diuinitate ad patris dexteram confederatis crexerant. nec iam corpe uisionis tardabantur obiectu. quo minus in id aciem mentis intenderent. quod nec a patre descendendo abfuerat. nec a discipulis ascendendo discesserat. **T**unc igitur filius hominis dei filius excellentius sacratiusque innotuit. cum in paterna maiestatis gloria se recepit. et ineffabili modo cepit esse diuinitate presentior. quod factus est humanitate longinquior. **T**unc ad equalem patri filium eruditior fides gressu cepit mentis accedere. et contrectatione corporee in Christo substantie. quam pre minor est non egere. quam glorificati corporis manente natura. eo fides credentium uocabatur. ubi non carnali manu. sed spiritali intellectu. par genitori unigenitus tangere. **H**inc est illud quod post resurrectionem suam dominus cum Maria magdalena personam ecclesie gerens adtractum ipsi apperaret accedere dicit ei: **N**oli me tangere. nondum enim ascendi ad patrem meum. **H**oc nolo ut ad me corporaliter uenias. nec ut me sensu carnis cognoscas. ad sublimiora te differo. maiora tibi preparo cum ad patrem meum ascendero. **T**unc me perfectus ueriusque palpabis apprehensura quod non tangis et creditura quod non cernis.

Ad huc de eodem Dugo in li. opusculorum Cap. XXXIII.

Et etiam ad discipulos: **N**isi ego abiero paraclitus non

ueniet ad uos. **I**dcirco nimirum dominus Iesus discipulis se subtraxit corporaliter ut eum discerent amare spiritualiter. **E**rat enim et ipse quidem pariter. id est ante passionem paraclitus. id est consolator secundum presentiam corporalem. sed hec consolatio quali lac erat de carne manans paruulis. idcirco subtractum est lac ut ad perfectionem conualesceret amoris spiritualis. **A**scendit liquidem in celum ut corda post se traheret. et dilectio pergeret post dilectum. **S**ed et usque hodie Christus amicos suos quasi quadam corporali presentia consolatur in scriptura sacra et ecclesie sacramentis atque alijs uisibilibus exercitijs. **U**t utique quorum aliqui dispensatorie subtrahit usque ut spiritualis amoris dulcedinem tanto purius percipiant quo nihil foris habet etiam in ope uirtutis ad quod mentem suam per intentionem effundant. **E**usebius in ser. de ascensione. **C**eterum dominus dum uictorem mortis in celestibus eleuauit uictoribus quo sequantur ostendit. **A**scensio igitur domini confirmatio fuit catholice fidei ut securi in postea crederem illius miraculi donum. cuius iam in presenti precepissem effectum. et fidelis quisque cum iam tanta preceperit per ea que agnoscit prestita discat sperare promissa. et dei sui preterita presentemque bonitatem quasi futuroque teneat cautionem. **G**regorius in omelia de ascensione. **E**cce manifestata per carnem uenitas de celo descendens et in celum rediens. ut nos post se currere faceret per nos uarios dedit saltus. quia exultauit ut gigas ad currendum uiam. ut nos ei ex corde diceremus: **T**rahe me post te. in odore unguentorum tuorum currimus. **U**n charissimi oportet ut illuc sequamur corde. ubi eum credimus ascendisse corpe. **D**esideria fugiamus terrena. nihilque nos iam delectet in infimis qui patrem habemus in celis. **E**t hoc nobis est magnope perpendendum quod is qui placidus ascendit. terribilis rediet. et quicquid nobis cum mansuetudine precepit hoc a nobis cum distinctione exiget. **N**emo ergo indulta pernitentis tempora paruipendat. nemo sui curam

Quartus

dum valet agere negligat. qz redēptor
noster tāto tunc in iudicio strictior erit.
quanto nobis ante iudicium magnam
patientia p̄rogauit

De vera ascensione domini.
Athanasii de trinitate libro pri-
mo. Cap. XXXV.

S quis ergo confitetur
verum hominem quem dei fili-
us assumpsit. non vere mandu-
casse aut bibisse. aut lacrymatum fuisse
z sanguinem sudisse vel sudasse. z passus
fuisse ac resurrexisse z in celis ad dexterā
patris consedissee anathema sit. **Eusebius vbi supra.** Paruulus enim
vt ait propheta natus est nobis. Alioqn
si non est nat⁹ nobis nihil sumpsit ex no-
bis. ex nostro nihil suscepit. nihilqz nob
prestiterit. Proinde si non ī nostra carne
diabolus triumphauit. seipsum exercuit
non nobis vicit. Si non in nostro corpo-
re surrexit conditioni nostre resurgendo
nihil contulit. Hec qui dicit suscept⁹ et
assumpt⁹ carnis non intelligit rationem
confundit ordinem. euacuat vtilitatem.
si non in nostra peregit carne medicinā.
Solam igitur ex homine nascendi elegit
iniuriam. recedat a sensu nostro tam pe-
niculosa persuasio. De nostro ē qd ap-
petit. de suo est quod conauit. meum esse
testor qz cecidit. vt meum sit qz in celum
ascendit. **Augustinus in sermo-
ne de eodem.** Saluator quippe no-
ster nō solū propter nos humiliat⁹ ē. s̄ et p
nobis glorificatus est. Carnem etenī no-
stram quā in terra assumpsit. etiam in ce-
lum reuexit. Nec hominem content⁹ sal-
uasse. dignatus est etiam glorificare. No-
norauit nanqz pius dominus limum no-
strum. z terram nostrā vocauit in celum
suum. **Gregorius vbi supra.**
De hac eius ascensione per Ps̄ dicit:
Elevata est magnificentia tua sup celos
Et iterum: Ascendit deus ī iubilatiōe z
dñs in voce tube. De hac et Abachuc

ait: Elevatus est sol. z luna stetit in ordi-
ne suo. Quis enim solis nomine nisi do-
minus Iesus; z quis lune nomine nisi ec-
clesia designatur? Nempe quousqz do-
minus ad celos ascēdit sancta eius eccle-
sia mundi aduersa omnimodo formida-
uit. At vero postqz eius ascensione robo-
rata est. aperte predicauit qd occulte cre-
didit. Elevatus est ergo sol. z luna in or-
dine suo stetit. quia cum dominus celum
petijt ecclesia sancta in auctoritate predi-
cationis exercuit. **Eusebius vbi
supra.** Itaqz super excelsa celi terrenū
corp⁹ imponitur. Ossa inter sepulcri an-
gustias paulo ante conclusa angelorum
cētibus inferuntur. natura mortalis in-
greditur. immortalis transfunditur

De modo ascendendi
Cap. XXXVI.

Qum hucusqz dixisset:
Videntibus illis eleuatus est
Dum audis eleuatū agnosce
militie celestis obsequium. Unde festi-
uitas ista nob manifestat hominis z dei
sacramenta in eo qui eleuat diuinam po-
tentiam. in eo qui eleuat humanā agno-
sce substantiam. Ideoqz detestanda sūt
omnimodo venena orientalis erroris. q
impia nouitate p̄sumit asserere filium
dei ac hominis vnus esse nature. In al-
tera enim parte vel qui solum hominem
fuisse dixerit. negabit conditoris gloriā.
vel qui solum deum. negabit redempto-
ris misericordiam. At vero mortē nec so-
lus deus sentire nec solus homo potuisset
superare. Nos ergo nouerimus duplicē
in Christo geminamqz substantiam. de
patre celestem. de matre terrenā. Quali
homo dicebat: quia pater maior me est.
sed quasi deus pronuntiabat: Ego z pa-
ter vnum sumus. Quali homo dicebat:
Tristis est anima mea vsqz ad mortem.
Sed quasi deus fiducialiter loquebat:
Potestatem habeo ponendi animā me-
am z iterum sumēdi eam. Quali homo

pendebat in cruce. sed quasi deus dona-
bat regnum celeste. **A**ugustinus i
sermone. Illud autē quale est q̄ ascē-
disse dominum in celos multis presenti-
bus videntibusq̄ cognoscim⁹? utiq̄ vt
illorum visione nostra certior fides fieret
Illi enim viderunt vt nos crederemus.
Illi aspexerunt oculis. vt nos animarū
oculis cerneremus. Et hoc non pauci aut
viles homines. sed et mlti et probatissimi.
vt hic eorum pluralitas testimonia con-
firmaret. Bene quoq̄ tunc angelos po-
pulo asstitisse scripta p̄memorat vt agno-
sceremus q̄ in celum ascendenti angelo-
rum officii occurrisset ad terras. **B**e-
da in omel. Erat homo ex pha-
riseis. Quia nō predixerat veritas ip-
sa. Nemo ascendit in celum nisi qui de-
scendit de celo etc. merito queritur quo-
modo filius hominis dicatur vel de celo
descendisse. vel eo tempore quo hic in ter-
ra loquebatur iam in celo fuisse. Nota ē
enim confessio catholice fidei. quia descē-
dens de celo filius dei filium hominis in
vtero virginali suscepit. eumq̄ comple-
ta dispensatione sue passionis a mortu-
is resuscitavit et in celum assumpsit. Nō
ergo caro Christi descendit de celo. nec
an̄ tempus ascensionis erat i celo. Qua
ergo ratione dicitur. Nemo ascendit etc.
vt quia in duabus naturis est vna Chri-
sti persona. Ideo filius hominis recte di-
citur e celo descendisse. et ante passionem
in celo fuisse. quia quod i sua natura ha-
bere non potuit. hoc in dei filio a quo as-
sumptus est habuit. Hinc etiam p̄pter
vnitatem persone dicit Ps̄ q̄ ascendit
deus in iubilatione. Quomodo nanq̄
deus ascenderet nisi in homine qui semp
in maiestatis sue nata p̄sens adest vbiq̄
Augustinus in sermone vn-
de supra. Vident hoc presentes apo-
stoli. et paulatim Christum semetipsum
ad superna tollentem peccatores pauidi
consequuntur. oculis trepidi. mente con-

fusi donec eū vltra nubes serena dies ex-
ciperet. et fulgore comusco vallatum hu-
manis aspectibus occultaret

De ministerio angelorum.
Cap. XXXVII.

Herebatur ecce ab ange-
lis ad iudicandum ventura ca-
ro et poli secreta suscipiunt quē
refundant de novo. sanctificatur immen-
sus aer comitatu diuino. et oīs illa voli-
tans demonum turba larualis p̄ auras
transfugit ascendente Christo. Cum er-
go iam eum discipuli tanto lumine per-
ferriti non viderēt. et curiosos oculos ra-
pidum in hac comuscis biatibus hebetat-
ret. cōfestim ex vectoribus angeli duo ti-
more prostratos verbis talibus consolā-
tur apostolos. Viri galilei qd̄ statis aspi-
cientes in celum? Hic Iesus qui assum-
ptus est a vobis in celum. sic veniet ma-
festus quē admodū nunc super astra tol-
litur p̄cedat. **I**dem in alio. Sic
igitur asstitērunt ei subito qui confirma-
rent vidētes. ne forte quod fiebat fantas-
ma putaretur. et vt non solū per eos ascē-
sus eius contestaretur. verum etiā et ad-
uentus promitteretur. **L**eo papa
in sermōe vnde supra. Duo inq̄
angeli coram ipsis mirabili vestium can-
dore fulgentes asstitērunt. qui et eis dice-
runt. Hic Iesus qui assumptus est a vo-
bis in celum. sic veniet quemadmodū vi-
distis eum ascendentem in celum. Qui-
bus verbis omnes ecclesie filij docebant
vt ipse christi? Iesus in eadē in qua ascen-
derat carne venturus visibilis crederetur
Nec omnia illi esse subiecta ambigi pos-
set cui ab ipso corpore nativitas exor-
dio famulatus angelic⁹ deseruisset. Si-
cut enim concipiendū Christum de spiri-
tus sancto beate virgini Marię angelus
nunciauit. sic et editū de virgine. vox ce-
lestium pastoribus cecinit. Sicut resurre

Quartus

risse a mortuis supernorum nunciorum testimonia prima docuerunt. sic ad indicandum mundum in ipsa carne venturum angelorum officia declarant ut intelligeremus quante potestates affuturę sunt cum indicaturo cui tante ministraverunt etiam indicando. **G**regorius in omelia de ascensione. Sed querendus nobis est quid natus sit quod nato domino leguntur angeli apparuisse. non tamen in albis vestibus sicut in eius ascensione. In vestibus siquidem albis ostenditur gaudium et solennitas mentis. Quid est ergo quod in albis vestibus apparent angeli ascendente domino nisi quod magna tunc solennitas angelis facta est quando celum penetravit deus homo? Rescende quippe domino videbatur diuinitas humiliata. ascendente vero domino est humanitas exaltata. Albe autem vestes exaltationi magis congruunt quam humiliatiōni. In assumptione ergo eius angeli in albis vestibus debuerunt videri. quia quod in natiuitate sua apparuit deus humilis in ascensione sua ostensus est homo sublimis.

De occurſu celeſtium agminum cum ammiratiōe. Hieronymus sup Eſa. li. xviii.

Cap. XXXVIII.

Hic est ergo quem potestates angelice cruentum ascendere videntes. ceteris angelis imperant dicentes: Attollite portas principes vestras et eleuamini porte eternas et introibit rex glorie. Et audiuit ab eis: Quis est iste rex glorie. Similitur in libro Esaię prophetę interrogant angeli rei nouitate percussi: Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? Edom enim interpretatur cruentus. Mysterium vero passionis secundum apostolum cunctis retro generationibus fuerat ignoratum. Angelicus ergo chorus interrogat. quis sit iste qui de terra cruentus adueniat. **A**ugusti-

nus in sermone vnde supra. Mirum in eius ascensu pauet omne celum. mirantur astra. confestim ille fulmineus occurrit celestis exercitus. Vident regem suum per niuem carnis tunicam carnis manubias reportare. et hoste debellato hominem in superna conscendere. agnoscunt in cœtericibus bellicorum signa. adorant in carne vulnera iam sanata. ubi nihil peccati macula traxerat. nec quippiam sine virulente grauidus ille venenis draco vomuerat. Serpens enim in petra vestigium ut scriptum est figere non valebat. tuba plaudunt. agmina celi sonant. blando modulamine chorari. Sic etenim scriptum est: Ascendit deus in inuilatione et dominus in voce tubę. Tunc ergo ita resonant alternis inter se carminibus obsequia letata. Tollite portas principes vestras. et eleuamini porte eternas et introibit rex glorie. Quis ascendebat cruore fulgore perfusus et trophæis victricibus phaleratus. Vident celestes cunctis speciosum vulneribus Christum spolia de castris reportare tyrannicę. et vexilla fulgentis diuinitę. Huius ad mirantes talibus cœrepantes hymnis dicunt letantes: Quis est iste rex glorie? Hic est ille candidus et roseus cœpunctus a multitudine. Hic est ille qui non habuit speciem neque decorem. vilis in corpusculo. armatus in prelio. fedus in morte. pulcher in resurrectione. candidus ex virgineo. rubeus in cruce. fuscus in opprobrio. clarus in celo. Quis id fratres quilibet noscet ut deus lateret in carne. maiestas habitaret in corpore. et ita in mundo gereret filium ut ipsum corpus post se pulcrum leuaret in celum.

De ianue celi aptione et ad dexteram confessione

Cap. XXXIX.

Andit ecce confestim splendidus ille senatus totus celestibus regnis soluit. Imis namque laxa cardinibus regia dei aula referat. vndique siderei repagula celi atque astriferi orbis arcana soluta penitus propage solunt.

Recessit in geminā partē ether diuisus. z lactea ardua celi stelligera cōfissis pependunt marginibus. fit vbiq; sine celo dies vnus. z claris titubat natura fulgoribus. **R**ecepit ergo se intra velamina nota diuina maiestas. cum carne didicit celum hominē portare. atq; sub pedibus **C**hristi famulantia ethera iaciere. **E**cce nunc porta patet quāz **A**dā clauserat. claustrum referatū est qđ celo iniquitas fixerat. **S**i quis ergo spreta perfidie caligine p̄ceptis eius ac iussis totis visibus obtemperare voluerit celi paradisiq; ianuas securus intrabit. **I**tem ex sermōe vnde supra. **H**ec ergo fratres esuriamus. hęc sitiamus. quoniā ad hoc pontifex summus pro nobis p̄curator in vera sancta sanctorū introiit. z ad dexteram patris consedet vt membrorū suorum confirmaret spem. eo videlicet securitatem gregis humilitatē. quo suū credit p̄cessisse pastorem. **S**ic enim discipulis promisit z ipse: **U**bicumq; inquit fuerit corpus ibi congregabunt z aquile. **A**quillas vocat sanctos q̄ cupiunt dissolui z esse cūz **C**hristo. **F**ertur enī aquilarum esse naturam vltra mare odoratu suo cadauera sentire. et eo celeri volatu suo ad saturandā esuriam suā festinare. **H**ec ergo aquilarum esuries desideriaz sanctaz signat animarum. quę caput suum extra mundi turbines in summa quiete locatum fidei naribus sentientes. spei volatu p̄sentie conditoris vellent assistere. z a facietate vultus eius sine fine gaudere. **H**ec quippe solennitatis huius est ratio vt **C**hristum ad dexterā patris iaz regnare credamus vt interim eum quasi geminis virtutū alis charitatis scz z spei subsequamur. vt cum tradiderit regnum deo z patri. cum eo sine fine regnemus. **G**regorius vbi supra. **C**onsiderandū vero nobis est. quid ē qđ **M**arcus dicit eum a dextris dei sedentē. **S**tephanus vero stantēz. **S**ed scitis fratres qđ sedere iudicantis est. stare vō pugnantis vel innantis. **Q**uia ergo redemptor

nostre assumptus in celum z nūc omnia indicat. z ad extremum iudex omnium veniet. **H**inc post assumptionem a **M**arco sedere describitur. quia post ascensionis sue gloriā iudex i fine videbitur. **S**tephanus vero in labore certaminis positus stantē vidit quem adiutorem habuit. qđ vt iste in terra persecutorum infidelitatē vinceret. pro illo de celo illius gratia pugnauit.

De salibus sponsi .i. descensu z ascensu et reditu Cap. XL.

De hac etiam eius ascensione per salomonē dicit ecclie voce: **E**cce iste veniet saliens in montibus. transiliēs colles. **D**um etenim ad redemptionē nostraz dei filius venit quosdam vt ita dixerim saltus dedit. **D**e celo quippe venit in vterū. de vtero in p̄sepium. de p̄sepio venit in crucem. de cruce descendit in sepulcrum. de sepulcro rediit in celum. **I**tem ex ser. vnde supra. **D**escendit primo **C**hristus vt nostrę p̄ticeps fieret nature. postremo ascendit vt suę nos faceret p̄ticipes glie. **D**escendens tempali cōuersatione. quasi lactauit infantes miraculis visibilibz. **A**scēdens dedit dona hominibz quibz eruditi z quasi in virile robur educati. iam t̄pale eius visionem non appetent. sed q̄ eos p̄cesserat toto. eū desiderio seq̄ studerēt. **F**ulgētus. **H**omo nāq; deū p̄tēnes a deo discessit. de hominē diligens ad hoīes venit. z intantū humanā naturā dilexit vt eā nō solū a potestate diaboli liberaret. vtz etiā in seipso sup oēs angelos in p̄ris dextera collocaret. **N**atura enī q̄ in hoīe p̄mo captiuata fuerat a malo angelo. nunc i hoīe secūdo sup bonos angelos regnat. **H**ugo vbi s̄. **I**ta sursum z deorsuz p̄git sapia a fine vsq; ad finem fortiter. si altitudinem respicis nemo **C**hristo sublimior. si deiectio nē nemo humilior. **F**ilius erat et factus

est seruus. et accepit non solum conditiones
sui ut esset. sed etiam mali sui ut vapula-
ret et amplius ut solueret penam quam non
rapuerat pro culpa. Descendens non reliquit
ultra quo humiliaret. Ascendens non reli-
quit ultra quo exaltaret. **Aug. in ser-
mone viii s.** Itaque dominum et saluatorem
nostrum Iesum christum credimus propter pen-
dem in ligno. nunc credimus iam sedentes
in celo. Precium nostrum dedit cum penderet
in ligno. collegit quos redemit cum sedet in
celo. Cum enim omnes collegerit quos utique pro-
pter peccata colligit. in fine temporis veniens ipse resti-
tuet. Et quoniam scriptum est: Deus manifeste
veniet non quodammodo primum venit oc-
cultus. sed sicut dictum est manifestus. Occul-
tum enim oportebat Christum venire ut pro-
pter nos iudicaret. manifestus autem veni-
et ut iam non iudicaret. sed ut ab hominibus
iudex videatur. Si enim propter manifestus ve-
niret iudicare. quis eum auderet tenere. nisi
ille humiliter veniret nullum nostrum redime-
ret. nisi ille moreretur. nullum nostrum redime-
retur. quoniam quidem de ipso dicit apostolus Pau-
lus: Si enim cognouissent nunquam dominum glorie
crucifixissent. sed si ille non occideret mors
non moreretur.

**De ascensu eius quotidiano in
membris suis. Beda in omel.
Erat homo ex pharisais.**

Cap. XLI.

Querendum est autem quomodo
dictum sit. Et nemo ascendit in ce-
lum nisi qui descendit de celo. Cum
omnes electi veraciter confidunt se resurre-
cturos ascenduros in celum. permittente sibi
domino: Quia ubi sum ego illic et minister
meus erit. Cuius tamen questionis nondum aper-
tissima ratio soluit. quia videlicet medi-
ator dei et hominum homo christus Iesus
electorum omnium est caput. Itaque omnes
electi eiusdem capitis membra sunt dicente
apostolo: Vos enim estis corpus christi et mem-
bra de membris. Nemo ergo ascendit in celum
nisi qui descendit de celo filius hominis qui

est in celo. Quod est aperte dicere: Nemo
ascendit in celum nisi Christus in corpore suo
quod est ecclesia. Qui in seipso primum quidem
cernentibus apostolis eminentioribus nimirum
membris suis ascendit. et exinde in mem-
bris suis quotidie ascendens in celum se col-
ligit. Hinc est enim quod ipsum corpus eius in-
ter adversa presentis seculi deprehensum glo-
riatur et dicit: Nunc autem exaltavit ca-
put meum super inimicos meos. ac si aperte
dicat: Qui occisum a iudeis Christum ca-
put videlicet meum a mortuis suscitavit.
ac frustratis omnibus inimicorum insidiis in
celum subleuavit. etiam me spero de presen-
tibus periculis eruens meo capiti iungat
in regno. Quia ergo nemo ascendit in ce-
lum nisi qui descendit de celo. quisquis in
celum ascendere desiderat ei qui descen-
dit de celo et est in celo. se vera fidei dile-
ctionis unitate coniungat. aperte intelli-
gens. quia nullo alio ordine nisi per eum
qui descendit de celo potest in celum ascen-
dere. Unde et alias ait ipse: Nemo venit
ad patrem nisi per me. **Hieronymus
sup Amos.** Ipse est ergo iuxta prophetam
tam qui edificat in celo ascensionem suam
Quotidie namque credentes et membra sui
corporis edificat. et de terris ad celum ele-
uat. ut in eis ipse ascendat. Ascendit do-
minus cum Enoch. ascendit cum Helia.
cum Moysen ascendit cuius sepulture locum
quod in celum ascenderat inveniri non potuit.
Ascendit et cum Paulo qui de persecutore
in apostolum est mutatus. et de humilibus in
sublimia raptus. ita ut iter tertium celum
ascenderet et per filium ac spiritum sanctum
ad patrem perveniret. verbaque ineffabilia
mysterii trinitatis audiret: Et fasciculum
super terram fundavit. De quo ipsemet
in evangelio dicit: Nolite timere pusillorum
gregum. quia placuit patri vestro dare vobis
regnum. **Leo papa in sermone
unde s.** Quoniam ergo Christi ascensio no-
stra est punctionio. et quo processit gloria capitis
eo spes vocat et corporis. Dignis charissi-
mi gaudiis exultemus. et pia gratiarum
actione letemur. Hac die quippe non

solum paradisi possessores firmati sumus. Et etiam celorum in Christo supernos penetrauimus. adepti ampliora per ineffabilem Christi gratiam. quam per diaboli amiseramus inuidiam. nam quos uirulentus inimicus per me habitaculi felicitate reiecit. eos sibi incorporatos dei filii ad patris dexteram collocauit. **Breg.** in omel. de ascensione. Dominus inquit Iesus christus postquam locutus est eis assumptus est in celis

De excellentia ascensionis eius in compatione aliorum sanctorum Cap. XLII.

In ueteri testamento legimus. quod Elias sit raptus in celum. Aliud est celum aereum. aliud etherum. Celum quippe aereum est terre primum. In celum igitur aereum Elias raptus est ut in se certa quadam terre regione duceretur ubi iam magis carnis et spiritus quiete uiueret quam ad finem mundi redeat et mortis debitum soluat. Ille enim mortem distulit non euasit. Redemptor autem noster qui non distulit superauit. eamque resurgendo consumpsit. et resurrectionis suae gloriam ascendendo declarauit. Notandum quod est quod Elias in curru legitur ascendisse ut uidelicet homo apte purus monstraret quam a diuitio indigebat alieno. Per angelos quippe illa facta et ostensa sunt adiumenta. quod nec ad celum quidem aereum per se ascendere poterat. quem naturae suae infirmitas grauabat. Redemptor autem non in curru non angelis subleuatus legitur quod is qui fecerat omnia nimis super omnia sua uirtute ferebat. Illuc enim reuertebatur ubi erat. et inde redibat ubi remanebat. quod cum per humanitatem ascenderet in celum. per diuinitatem suam et terram pariter continebat et celum. Sicut autem Ioseph a fratribus uendit. uenditionem redemptoris nostri figurauit. sic Enoch translatus. atque ad celum aereum Elias subleuatus ascensionem dominicam designauit. Ascensionis gratia suae dominus pronuncios et testes habuit. unum autem legem. alium sub lege. ut quicumque ueniret ipse qui ueraciter celos pene-

trare potuisset. Unus et ipse orto in eorum quod utroque subleuatio per quaedam incrementa distinguit. Quia Enoch translatus. Elias uero ad celum subleuatus esse memoratur. ut postmodum ueniret qui nec translatus nec subleuatus celum etherum sua uirtute penetraret. qui nobis in se creditibus carnis quod mundicia largiret. et sub eo per incrementa temporum uirtus castitatis excreceret. In ipsa quoque eorum translatione qui ascensionem dominicam ut uidelicet famuli designauerunt. et in ipso se qui ad celum ascendit dominus ostendit. Quia Enoch quidem uxorem et filios habuit. Elias uero neque uxorem neque filios habuisse legitur. Pensate ergo quomodo per incrementa creuerit mundicia sanctitatis. quod patenter ostendit et per translatos famulos et per domini personam ascendentis. Translatus namque est Enoch et per coitum genitus et per coitum generans. Raptus est Elias per coitum genitus. sed non iam per coitum generans. Assumptus uero est dominus neque per coitum generans neque per coitum generatus.

De gaudio ascensionis Leo papa in ser. de eodem. Cap. XLIII.

Sicut ergo in sollemnitate paschali resurrectio nobis domini causa fuit letandi. ita ascensio eius in celum praesentium nobis est magna gaudiorum. illum diem recolentibus et rite uenerantibus quo naturae nostrae humilitas in Christo super omnem militiam caeli. super omnes ordines angelorum. et ultra cunctarum altitudinem potestatum ad dei patris est prouecta confessum. Quo ordine diuinorum operum nos fundati. nos edificati sumus. ut mirabilior dei gratia fieret cum remotis a conspectu hominum que merito reuerentia sua sentiebantur indicare. fides non diffideret. spes non fluctuaret. charitas non teperet. **Idem in alio de eodem.** Et reuera magis et ineffabilis erat causa gaudendi cum in conspectu sancte

multitudinis sup̄ oīuz celestiu dignitatē
humani generis natura p̄cederet. ange-
licos ordines sup̄gressura. ⁊ vitra arch-
angeloz altitudinē eleuāda. nec vllis s̄b-
limitatibz modū sup̄proiectionis itura-
nisi eterni p̄ris recepta cōfessu illi⁹ gl̄ie so-
ciaret in throno. cui⁹ nature copulat in
filio. **I**dem alio. Itaqz dilectissi-
mi gaudio sp̄iali exultem⁹. ⁊ diḡ apud
dñm orō ne letātes libros cordis oculos
ad illā altitudinē in qua **C**hris̄t⁹ ē eriga-
mus. **S**ursum vocatos aīos desideria
terrena nō dep̄imāt ad eterna p̄lecto-
rum p̄tura nō occupēt i viā trinitat̄ in-
gressos fallaces illecebre nō retardēt. **E**t
ita a fidelibz hęc p̄alia decurrant vt pe-
regriari se in hac mūdi valle p̄gnoscat̄.
in qua etiā si quedā cōmoda blandiunt̄
nec amplectēda nequit̄. s̄ trāseunda sunt
fortiter.

De celebrāda eius solēnitate.
Aug⁹. in sermone d̄ eodem.
Cap. XLIII.

Et itaqz die dñice ascēsi-
onis indutū ⁊ regale mysteriuz
q̄ **C**hris̄t⁹ carnē leuauit ad celū
totus mūd⁹ canit ac triūphos dñi sui fe-
stius gaudijs agit. qz erexit a terra in opē
⁊ de stercore exaltās pauperē. eū qz leua-
uit ad patrē victor mūdi. victor diaboli
victor inferni. absqz lesura potētie vulne-
ratus. a multitudine victimat⁹ in cruce.
expleuit arcanū. p̄ hoīs liberatione con-
siliū. ita vt quasi vict⁹ veniret ad tumu-
lum. **S**⁹ extulit se diu celata maiestas.
atqz occisum hominē ab inferj rediit in-
columnē ⁊ cōtinuo p̄duxit ad sup̄ gl̄ie sedē
Quis enī illuc posset ascēdere ⁊ c̄tere os
demonēs trāsire nisi ille sol⁹ q̄ peccatum
nullaten⁹ potuit habere? **C**ruce gilla non
obfuit s̄ pfuit. qz ⁊ nob **C**hris̄t⁹ vicit. et
ipse in ea sup̄ari nō potuit. **N**ō sepulcra
nō inferi victricē domuerūt carnē. **E**xpē-
dit de⁹ p̄ hoīe qd̄ de creuerat. ⁊ rapuit qd̄
volebat. **I**dem in ser. de eodem.

Hac ḡ die **C**hris̄ti victoria cōplet⁹. hac
die triūphalia vexilla ei⁹ eriguntur. **P**e
spoliatione sua dolet cū p̄ncipe suo tarta-
rus. de restauratione dāni sui gaudet ce-
lestis exercit⁹. **H**ac die caro illa q̄ de ter-
ris sublenata est. ad dexterā p̄ris collata
est. qz omni creature p̄lata est. et oīs p̄nci-
patul ⁊ potestas an̄ eā incuruata ē. **H**ac
die via noua de q̄ dicit apls nob̄ initia-
ta est. qz p̄ carnē **C**hris̄ti adit⁹ celi quem
nulla p̄us caro trāsierat referat⁹ est. quā
adhuc viuente idē aplus dicit. qz mem-
bris **C**hris̄ti suo tpe p̄ eandēz intraturis
p̄parata est. **H**ac die apertio libri perfe-
cta est quē nemo potuit apire nisi agn⁹ q̄
occisus est. qm̄ sacramta ei⁹ reuelata sūt
cū ea q̄ in lege ⁊ prophetis inueniunt̄ de
Chris̄to p̄sumata disp̄satione humani-
tatis ei⁹ hodie cōpleta sunt. **Aug⁹. i**
ser. vnde s̄. Equē est igit̄ vt oīs ecclia
hac die exultet i terris. quā dñs hac die
leuauit in celis **B**reg⁹. nazāzen⁹ **S**
nati. dñi. **C**erte vtutes celestes parit̄ i
hac solēnitate glant̄ nobiscū. diligūt enī
⁊ hoīs ⁊ deū. **C**ū **D**avid inducit cele-
stes vtutes ascēsiōnē dñi ad celos comi-
tantes. alias qz in occurū veniētes ⁊ por-
tarū alleniationē sibi in lucē iungētes in
honore regi e magnifico p̄lio cū triūpho
redeuntis

De compatiōe hui⁹ diei ad di-
em pasce. **Aug⁹. in ser. vnde s̄.**
Cap. LXV.

Quoniam igit̄ domini no-
stri **I**esu **C**hris̄ti gl̄ificatio q̄ in-
notuit resurgēdo. cōpleta ē ho-
die in celis ascēdendo. sicut resurrectiōis
diem ipsius pasce dominico celebrāim⁹
sic et ipsius ascensionis diem hac die ce-
lebrāmus. **F**estus quippe nob̄ vterqz di-
es illuxit. quoniam ideo resurrexit vt nob̄
exemplū resurrectionis ostenderet. ⁊ ideo
in celum ascendit. vt nos desuper sua mi-
sericordia. p̄tegeret **C**hris̄ti. n. resurrectio
cūctoꝝ ē p̄ploꝝ redēptio. **E**rgo saluator

rediniū corp^o assumpsit. et inter florētes arbores. inter candētia lilia. carnē iā mortuā reflozere fecit. **S**iquidē et oēs de sepulcris suis resuscitati sunt. ut cūcta virentia quę videm^o aīo redeūte qđammo do resurgāt. **S**ic etenī post rigorē hyemalis rigidā qđammo sepulturā elementa oīa festināt pullulare. ut resurgēte domino videant^{ur} et ipsa resurgere. **Q**uā vtiq; et ipsi^o dñi Iesu christi resurrectionē ē aer salubrior. solq; calidior. terra fecundior. **E**x eo sarcul^o virescit in frutice. herba crescit in segete. vinea letat^{ur} ī palmitē. **S**i igitur in florib; oīa vestiunt^{ur} cū flozescit Christi caro. necesse est ut hō credat se esse resurrecturū aliqñ. **F**loruit nempe dñs cū de tumulo surrexit. fructificat autē cū in celū ascēdit. **E**tenī ascēdens in celū ad p̄rem scz fructū suę carnis reportauit. et ipse in se p̄spem nostrā nos collocauit. et ī discipulis iusticię semina dereliq̄t. **I**n resurrectione nāq; Christi tartar^o apitur. neophiti ecclē sinu suscipiunt^{ur}. terra innouatur. celū p̄ spūm sanctū referat^{ur}. **A**pto enī tartaro mortui redeūt ad viuentes. innouata terra germinat resurgētes. referatū celū suscipit ascēdētes. sanctorū corda īgrediunt^{ur} in sanctā ciuitatē. **I**taq; dñm et saluatorē nostrū Iesū christū credimus p̄sus pendētē in ligno. nūc credim^o iam sedētē in celo. p̄ciū nostrū dedit cū p̄deret in ligno. collegit q̄s redemit cū sedit ī celo.

De compatione eiusdē diei ad diē natalis dñi. **I**dē in alio de eodem. **Cap. XLVI.**

Quoniam quō non magne celebratū dies ceteros p̄cellat occurſu ad ecclēsiā cōcurrentiū cū p̄cellat p̄uilegio gaudiorū. **V**n nāq; minor hęc dies habēdus est p̄uētus atq; festinitatē. q̄z illustris ille diē dñici natalis. **I**lle siquidē dies saluatorē nostrū in terris dedit. hic celo reddidit. **I**n illo domino vere hō esse dignat^{us} est. in hō se vere deū eē p̄fessus ē. **I**n illo grām dignatissimę humilitatis. in hoc fidē asseruit indu

bitatē maiestatis. **I**n illo v̄ginalis vteri. in hō celestis claustra referauit throni. **I**n illo descēdit nos redēpturus. in hoc ascēdit pro nobis interpellatur^{us}. **I**n illo est a p̄re missus. in hoc receptus. licet nec tunc patrē deseruit cū nobis affuit. et ita terram visitauerit ut celū nō deseruerit. **I**nsigni ergo ac p̄cipua festiuitate prosequēdus est dies iste charissimī. qz nob Iesum approbauit redemptorē nostrū. quē p̄fitemur deū. qui cū in celū ascēdit. etiā se de celo descēdisse declarauit. **N**emo enī in celū ascendit nisi fili^{us} hōis q̄ de celo descēdit. **E**t qm̄ occultus fuerat ei^{us} in terrā descensus. voluit ut manifestus esset ascēsus. **D**ū enī fidelīū salutē redēptor p̄ius cōsuluī. recte p̄spexit. ut qz p̄pter nos hōies apparuerat ei^{us} infirmitas. in hac die ei^{us} fieret manifesta diuinitas. ut quē v̄x fuisse hominē et deū p̄gnosceremus. vtrūq; autē scz descēsum et ascensum multo añ. p̄beta p̄dixerat futurū dicens. **A** summo celo egressio ei^{us} et occurſus ei^{us} vsq; ad summū ei^{us}. **I**dem ī alio. **N**ec p̄tereundū videt^{ur} qz cōsiliis ad modū dñicę ascēisionis est honoz dominicę natiuitatē. **N**ascituro etenī Christo Gabriel angelus mittitur. et nunc angeli domino ascendente mittūt. **L**ūc stella indicat natū. nūc nubes suscipit reuertentem. **T**unc angeli psallebant ī celis. nunc testant^{ur} in terris. **T**unc pastores audiunt. nunc populos intuetur. **L**ūc muneribus magi adorant. nunc visu apostoli prosequūtur. **S**icut ergo tunc nascente domino honozis sacri testimonia non defuerunt. ita eo ascēdēte nō desunt ad confirmandam vtiq; fidē generis humani. ut quem acceperant hōies in carne nascentem. eundē viderēt in maiestate ascēdentem. **A**d celum ergo rediit vnde descendit. **R**ediit quide; ad supernos. sed tamen iam iamq; rediturus est ad nos. **S**ic enim et angeli dixerunt aplis. **S**ic veniet quē admodum vidistis eum euntem in celum. **I**taq; si rediturū credimus eum. nos expectare debemus. ne sic nos

cōprehēdat a duēt' illi. nō suspicātes. si-
cut cōprehēdit nūc castigatio delinquen-
tes. Coertio nāq; p̄sentū imaginē in se
habet futuroꝝ. Cauēdū est ḡ ne si in p̄-
senti verberē nō corrigunt' futura seueri-
tate damnentur.

De desiderio ac spe resurrectionis nostre. Ex ser. vii s.

Cap. XLVII.

Quia ergo t̄p ali p̄sen-
tia Christi indicati lumus ad
eternā ei' visionē tota intentio-
ne festinē' ei' dicam': Tibi dixit cor
meū. ḡsiuit te vult' mea. vultū tuū dñe
req̄rā. Tota nāq; disp̄satio hūanitatē
Christi nihil aliud intēdit. nihil aliud fe-
cit. nisi vt intentionē nostrā ad supna di-
rigeret. Et expleto t̄pē n̄re immortalita-
tis ad manifestā visionē sui p̄duceret. ac
p̄ductos eterna vult' sui gl̄ia faceret. qz
testāte ap̄lo: Videbim' eū sicuti ē. Vñ
ps̄. dicit: Satiabor cū manifestabit' gl̄ia
tua. **Aug. in ser. de eodē.** Qm̄ ḡ
saluator in celū ascēdit charissimi. ascen-
damus cū Christo interim corde. vt cur
dies ei' aduenerit sequam' z corpe. Sc̄-
re tñ debem'. qz nō ascendit supbia. non
auaricia. nō luxuria cū Christo. nullūq;
vitiū nostr' ascēdit cū medico n̄ro. Iōq;
si post eū desideram' ascēdere. debemus
vitia vel peccata ḡ quasi q̄busdā cōpedi-
bus nos p̄munt deponere. Resurrectio
Christi spes n̄ra est. ascēsiō dñi gloria
n̄ra est. Si ḡ recte ac fideliter z deuote
sancte ac pie ascēsiōnē ei' celebramus:
ascēdamus cū illo z corda suisū habea-
mus. ascēdentes aut' nō extollam'. nec de
nostris quasi. pp̄rijs meritis p̄sumamus
Debem' enī corda h̄re sursum. s̄ ad do-
minū vt nō sit supbia s̄ refugiu. Vide-
te magnū fratres miraculū: Alt' est de'.
erigis te z fugit a te. humilias te z descen-
dit ad te. Quare? qz excelsus est z humi-
lia respicit. z alta a lōge coḡscit. humilia
de. primo respicit vt attollat. alta. i. sup-
ba a lōge cognoscit vt dep̄mat. **Eu-**

sebi' cesariē. in ser. 8 eodē.

In illo itaq; n̄ri generis hōie mors Chri-
sti nos viuificauit. resurrectio nos erexit
ascēsiō cōsecranit vt in illo die n̄ri origi-
nis corpe celestib; regnis arrā n̄re cōdi-
tionis imposuit. Elaboremus ḡ charissi-
mi vt quēadmodū dñs in hac die n̄ro
cū corpe ad supna cōscēdit. ita nos post
illū q̄ possum' spe ascēdam'. z corde seq̄-
mur ipsum affectu pariter z profectu.

Greg. i. omei. vii s. Hec itaq;
vobiscū fr̄es agite. hęc i mēte sedula cogi-
tatione versate. z q̄uis ad hęc rez p̄tur-
bationib; anim' fluctuet. iam tñ spei no-
stre anchorā in ḡternū patriā figite. intē-
tionē mētis i vera luce solidate. Ecce ad
celū ascēdisse dñm audiuim'. s̄ ḡ serue-
mus in meditatione qd credim'. z si ad-
huc hic tenemur infirmitate corpis. seq̄-
mur tñ eū passib; amoris. Nō aut' desi-
deriū nostr' deseret ipse qui dedit.

**De aduētū spūs sancti i die pen-
the. Dugo in li. opusculorū.**

Cap. LXVIII.

Porro ante q̄ spūs sanct' ad
hominū corda veniret. non
potuit dici p̄sumatū est. Pro-
pter hoc enī facta sunt oīa. q̄ vel in nati-
uitate vel passione sunt facta siue in ceteris
omnib; q̄ verbū incarnatū visibiliter
opatū ē. ad repationē hoīm vt s̄ suū ad
qd condit' fuerat hō recipet bonū siue q̄
nihil. p̄fuit cū q̄ nihil defuit. **Ex ser.
de penthe.** Et p̄pterea in h̄ cōsumata
sūt oīa. Itaq; post miracula tāta signorū
post cōfracta vincula inferorū. post cōtri-
tū mundū cū suis artib; inimicū. post in-
clytū regalēq; ascēsiōis trophēū. sidereo
p̄uect' a throno spūs sancti ap̄loꝝ pecto-
ra vt fulgur inuisibilit' penetravit. z igne-
am parās vniscuiusq; sibi i x̄tice sedē
i curia pector' vt diuin' artifex radianit
Ipse inq; spūs sanct' p̄ri z filio coetern'
ḡt̄erea. p̄cedēs ab aula igniferis se flati-
bus ventorū per apostolos circumfudit.
spiritualisq; pulcritudo diuinitatis ita

secreta aie penetravit. sicut primis inuisibiliter venies per ianuas auris intravit ubi virgineo in utero homine fabricavit. ex sacratio homo cordis eorum diversas procedere linguas fecit novum miraculi genus. novum sanctificationis signum. **Aug. in sermone de eodem.** Christus nempe post decem dies ascensionis sue in celum pollicitationis sue non immemor misit spiritum sanctum. qui impleti sunt per centum viginti qui simul congregati erant. eamdemque promissionem domini fideliter expectabant. **Idem in alio de eodem.** Dixerat enim ut essent in civitate quousque induerent virtute ex alto. Ego inquit in vos mitto tam promissionem meam. Fidelis promissor. benignus dator. qui quod cum hic in terra esset in carne existens promisit. in celum ascendit et misit. **Ex sermone unde sanctus.** Vera maiestas in principio. et antequam seculum faceres super obscuras auras tu tibi inivisi cantore fulgebas; nunc vero in apostolorum animas et corpora igneo fulgore coruscas. **Quidam nempe per prophetam dictum erat.** Effundam de spiritu meo super omnem carnem. Et alibi: Emitte spiritum tuum et creabuntur et renovabuntur faciem terrae. Vere nunc nova est nostri corporis terra. dum spiritualis in nobis fructificat in mundo doctrina. **Reservare iam pristina mysteria organorum. obscuravit sonitus cymbalorum. quia in ecclesia Christi dulcis resonat sonus hymnorum.** Actus itaque omnis terra. quia dominus noster coeternus patri in secula magna fecit et facit miracula: Inferorum vincula confregit. volans super penas veterum. celi et ardua petijt. et nobis sicut promiserat spiritum sanctum misit.

De processione illius a patre et filio. Beda in omel. Cum venerit paraclitus Cap. XLIX

Quandū autē quod dominus eundem spiritum sanctum scilicet veritatem et a se mittendum esse predixit. et eundem mox a patre procedere subiungit. non quia idem spiritus aliter a patre procedit. quam cum a filio mittitur. aut alio tempore a patre pro-

cedit quam cum a filio mittitur. sed ideo filius eum a se mitti et a patre dicit procedere ut aliam patris. aliam suam personam esse designet. atque in eadem distinctio personarum unam esse operationem ac voluntatem suam cum patris voluntate et operatione denunciet. **Cum enim eiusdem spiritus gratia dat hominibus. mittitur profecto spiritus a patre. mittitur et a filio. procedit a patre. procedit et a filio. quia et eius missio est ipsa processio qua ex patre procedit et filio. venit et sua sponte. quia sicut coequalis est patri et filio. sic eandem habet voluntatem communem cum patre et filio.** **Aug. contra sermonem arrianorum.** Paraclitus nempe spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ait filius; **Neque enim pater misit eum sine filio. nec filius sine patre. sed pariter ambo. Solus pater non legitur missus quia solus non habet auctorem a quo sit genitus vel a quo procedat. Et ideo non propter naturae diversitatem quam in trinitate nulla esse cognoscitur. sed propter ipsarum auctoritatem solus pater missus non dicitur. Neque enim splendor ac feruor ignem. sed ignis utriusque mittit videlicet siue splendoris siue feruorem.**

Idem ad hodosium. Porro spiritum sanctum fides certa declarat. nec ingentium nec genitum. **Quia si dixerim ingentium. duos patres affirmare videbimur. Si vero genitum. duos filios credere culpamur.**

Rich. de trinitate li. vi. Recte ergo spiritus sanctus genitus non dicitur ne filius esse putetur. **Recte tamen ingentus dicitur. ne aliunde originem habere neget. Romae quippe geniti quamque strictius accipit. Non enim omnibus qui gignere vel gigni dicimus eadem germanitatis vocabula attribuimus. Ramus florē gignit. nec tamen ille pater hic vel filius dici consuevit. Vermis ex fructu gignit. nec tamen hic genitor. ille huius genitus nominatur. Generatio autem quam large accipitur nihil aliud esse videtur quam productio existentis de existente secundum operationem naturae. **Quia igitur productio spiritus sancti talis non est ut debeat dici filius. merito quod non dicitur genitus. sed quia eius processio secundum naturam productionem est. non debuit dici ingentus.****

Quartus

De unitate ipsius cū patre et filio. Leo papa in ser. vbi s.
Cap. L.

Nonquit vero ab omnipotentia patris et filij discreta est maiestas spūs sancti? Una est ibi benignitas misericordie. vna est celsura iusticie. nec aliqd est in actione diuisū vbi nihil est in volūate diuersū. Cūq; alia sit psona missi. alia mittētis. alia p mittētis. Simul nobis et unitas manifestat et trinitas vt essentia habēs equalitatem et nō recipiēs solitudinē et eiusdē substantię et nō eiusdē intelligat esse psonę. Quod ergo salua cooperatione inseparabilis unitatis. quedā pater. quedā fili. quedā exequit. pprie spūs sancti. nostre redēptionis dispositio. nre salutis est ratio. Quia q; inuidia diaboli mors in orbē terrarū introiuit. et aliter solui captiuitas humana nō potuit. nisi causam nrām ille susceperet. q; sine maiestatis sue damno. et verus hō fieret. et sol' peccati cōtagiū nō haberet. diuisit sibi opus nre repatiōis misericordia trinitatis vt p' ppitiaret. fili' ppitiaret. spūs sancti' igniret. Oportebat enī vt etiā saluādi aliqd p se agerent. et cōuersis ad redēptionē cordib; ab inimici dominatione desisterent. Ideo sic ait apłus: Misit de' spūm filij sui in corda nostra clamantē: Abba p'r. Vbi autem spūs dñi ibi libertas. Et nemo potest dicere dñs Iesus nisi i spiritus sancto. Si g' duce gratia fideliter sapiēterq; noscam' qd patri. qd filio. qd spūs sancto in reparatione nra. ppriū. qd ve cōmune sit. ea q; p nobis humiliter et corpaliter gesta sunt. ita pculdubio suscipimus. vt nihil indignū de vna atq; eadē trinitatis gloria sentiam'. Alioqn ipsum qd de p're p'gruenter sentiri videbat' amittit. qm' et a tota trinitate recedit' si unitas in ea nō tenet'. Cogitatio g' de trinitatis unitate concepta nihil p distantia intelligat. nihil per grad' querat. Discedat a corde qd spacio extendit. qd sine cōcludit. et quidq;

nec semp vbiq; nec totū esse cognoscit'. Hanc fidem nō terrena sapiētia reperit. nec opinio humana psuasit. s; ipse vnigenitus docuit. ipse spūs sancti' instituit. de quo nihil est aliter q; de patre et filio sentiendū. q; licet nō sit pater. nō sit filius. nō tñ est a patre filioq; diuisus. Et sic ppriam habet in trinitate psonā. ita unitam habet in patris et filij unitate substantiam. omnia implēs. oia cōtinēs. et cum patre et filio vniuersa moderās.

De pprietatib; eius. Ex sermone vni s.
Cap. LI.

Hic est itaq; spūs sanctus patri et filio cōtern'. qui a patre pcedēs inter voluētēs atq; spumosas vitrei fluminis vndas. et teream in nube columbā simulauit. et ablutū venerabile corpus Christi maiestati sue p'sentia sanciuit. nec tñ celū deseruit. q; ipse est qui a patre et filio nunq; discessit vbiq; p'sens. vbi voluerit spirat. pprietas implet. apłos cōsecrat. martyres luos inuat. et omib; ppriā dignitatis gratiam donat. **C**yprian' ad donatū d' gratia. Profluens itaq; largiter spūs nullis finib; p'mit'. nullis certarū metarū spacijs frenatur. Manat iugiter. exuberat affluēter. Nost' tantūmodo sitiāt et pateat pect'. Vtū illi fidei capaci offerimus. tñ grē mudātis haurim'. **G**regori' in omel. de penthe. Paradit' aut' grece ipse spūs sancti' dicit'. qd latine aduocat' vel cōsolator' interpretat'. Idcirco enī aduocat' existit. q; p errore delinquentiū apud iusticiā patris interuenit. Qui vni' substantię cū patre et filio exorare p delinquentib; phibet'. q; eos quos repleuerit exorātes facit. Unde et Paulus dicit: Ipse enī spūs postulat p nobis gemitib; inenarrabilibus. Minor' hō est q; postulat q; qui postulat'. Quō ergo spūs postulare dicit' qui minor non est? s; ipse spūs postulat q; ad postulādū

eos quos repleuerit inflamat. **C**onsolator autē idē spūs vocat. quia de peccat. ppetratione merentibz dum spem venie pparat. ab afflictione tristitie mentem leuat. **B**eda in omel. **S**i diligitis me. Ego inquit rogabo patrē et alium paraclitū mittet vobis. Recte spūm veritatis paraclitū dicit. qz corda fidelium ne inter hui⁹ seculi aduersa deficiant celestis vite desiderijs subleuat acreficit. **V**n̄ in actibus aploꝝ crescete sancta ecclesia dicit. Et edificabat ambulās in timore dñi et cōsolatione spūssancti replebatur. **S**z et p̄us paraclitū ipsum videlicet dominū secū in carne cōmorantē habebāt. cui⁹ et miraculoꝝ dulcedine et ope p̄dicationis ne infidelium psecutione scandalicari possent erigi et cōfortari solebāt. vtz quia ille post resurrectionē ascendēs in celoz eos corporaliter deseruit. qbus tñ diuine p̄sentia maiestatis nūq̄ abfuit. Recte de hoc paraclito. i. spūsancto subiunxit. **U**t maneat vobiscū in eternum. In eternū nāqz manet cū sanctis quos et in hac vita semp̄ visibiliter int⁹ illustrat. et in futuro ad cōtemplādā ppetuo speciem sue maiestatis introducit. **G**reg⁹ vbi s. De quo etiā recte p̄mittit. Ipse docebit vos oīa. qz nisi isdem spūs cordi assit audietis. ociosus est s̄mo doctor. **N**emo ergo docētī homini tribuat qd̄ ex ore docētis intelligit. qd̄ nisi intus sit qui doceat lingua doctoris exterius inuacūū laborat.

Quip̄se sit vnicus et viuens. **B**eda in omel. **C**ū venerit paraclitus. **C**ap. LII. **D**icit⁹ autē vbi vult spirat. Et sicut ait ap̄lus enumeratis donis celestibus. hec oīa opatur vn⁹ atqz idē spūs diuidēs singulis prout vult. **M**iero. in regulis diffinitionum cōtra hereticos. **O**rgani sumam⁹ exemplū cui⁹ son⁹ floet esse diuersus in modulis fistulaz. et cū in gre vna esse substantia cognoscat. effect⁹

tñ sonoz vari⁹ esse. pbat. dū in capacio re maior aut grauis aut subtilis vel acutus inuenit. **A**ut etiā ignis duz vicinioribus est calidior. longinq̄onibz aut tepidior. nōne eadē substantia esse pbat. vel i calore vel in tepore. q̄ lōge vel p̄ime positus ignis opatur. Ita spūssanct⁹ et si officijs sit diuersus. tñ vn⁹ est in substantia. **G**reg⁹ vbi s. De ipso q̄ppe scriptū est. Spūs ei⁹ ornauit celos. **O**rnamenta celoz sunt vtutes p̄dicantiū. q̄ **P**aul⁹ enumerat dicens. **A**lij dat⁹ p̄ spūm sermo sapiētie. alij sermo scie zc. **D**ec aut inq̄ opatur vn⁹ atqz idē spūs. diuidēs singulis prout vult. **V**inciturus scriptum est. **V**erbo dñi celi firmati sūt. et spū oris ei⁹ oīs vtus eoz. **A**ug⁹. de trinitate li. viij. Ita qz spūssanct⁹ est charitas patris et filij. vtrūqz cōiungēs nosqz subiungens. **A**rhanasi⁹ d̄ trini. li. viij. **Q**uō nempe duo ligna cōiuncta in fornacē ignis missa de qbus p̄cedit inseparabilis flāma. sic de p̄re et filij vtute. p̄cedit spūs plenā habēs diuinitatis virtutem. **P**ater est in filio. filij in p̄re. spūssanct⁹ coniunctio. **A**ug⁹. de trini. li. xi. **M**anifestū est autē qd̄ nō est aliq̄s duozū quo vterqz cōiungat. q̄ genit⁹ a gignente diligit. diligitqz genitorē suū. suntqz nō p̄cipatiōe. s̄ essentia sua. neqz dono alicui⁹ superior. s̄ suo p̄prio seruātes vnitatem in vinculo pacis. **I**dē in li. v. **V**imitari p̄ grām ad deū et ad nos ipsos iubem⁹ dei videlicet et p̄xiimi dilectione. i qbus duobz p̄ceptis tota lex p̄det et p̄phete. Ita sunt ista tria. de⁹ vnus solus magnus sapiēs sanct⁹ beat⁹. nos ex ipso et p̄ ipsum beati. qz ipsi⁹ munere inter nos vnū. vel cū illo aut vn⁹ spūs. qm̄ agglutināt aīa nostra post eū.

Cur apparuit in igne. **G**regori⁹ vbi s. **C**ap. LIII.

Quod querendū nobis est cur spūssanct⁹ p̄ri et filio cogitatus in igne apparuit. cur in igne simul et

Quartus

linguis. cur aliqui in colūba. aliqui vero in igne monstrati. Cur sup vnigenitū filium apparuit in colūbe specie. et sup discipulos in igne. ita vt neq; sup dñm veniret in igne. neq; sup discipulos in columba monstraret. Per q̄ttuor igit̄ hec q̄ p̄posuimus soluēdo redeam⁹. Patri nāq; et filio coetern⁹ spūs i igne monstrat⁹. qz incorporeus et ineffabilis atq; inuisibilis ignis est de⁹. Quia attestāte Paulo. de⁹ noster ignis cōsumens est. De⁹ quippe ignis dicit⁹. qz p̄ hūc peccatorū rubigo cōsumit̄. De hoc igne veritas dicit: Ignem veni mittere in terrā. et qd volo nisi vt ardeat Terra enī corda terrena vocant̄. q̄ dum semp infimas in se cogitationes congerūt a malignis spiritib; cōculcant̄. h̄ ignē dñs in terrā mittit cū afflatu sancti spūs carnaliū mētes incēdit. Terra itaq; accēditur cū cor carnale in suis p̄s voluptatibus frigidū. relinqt̄ concupiscētias p̄sentis seculi. et ardet p̄ amorē dei. Bene ḡ i igne spūs apparuit. q̄ ab oī corde qd replet torpore frigoris excutit. et hoc in desiderio sue eternitatis accēdit. **Origenes sup Mat. li. xvij.** Ceter⁹ deus noster ignis cōsumēs est. q̄ diu in nobis sunt q̄ cōsumi digna sunt. cū aut̄ cōsumpta fuerint. iā nō erit ignis cōsumēs h̄ illuminās. **Diero. sup ps. lxxvij.** Ignis nepe duplicē naturā habet. qm̄ et lucet eturit. Sic et de⁹ lucet iustis et peccatores incēdit. Vñ q̄ sup Christi fundamentū edificāt. lignū. fenu. stipulaz. illis deus n̄ ignis est cōsumēs. **Aug⁹. in ser. vñ s.** Itaq; in descensu spūs sancti subito fact⁹ est de celo son⁹. q̄si ferret̄ vehemēs flat⁹. At ille flat⁹ discipulos nō inflavit. h̄ vegetauit. Ignis ille nō cremavit. h̄ excitauit. fuitq; i eis ipletū qd tāto añ fuerat p̄phetatū. **Idē in alio de eodem.** Non sunt loquele neq; sermones quoz nō audiunt̄ voces eoz. Flat⁹ ille acarnali palea corda mūdabat. Ignis ille fenum veteris concupiscētie consumebat. Ita quippe tunc deo placuit sancti spūs sui significare p̄sentia. vt q̄ eā acce-

piissent linguis omnib; loquerent̄.

Cur apparuit in linguis. Gregorius vbi s. Cap. LIII

Itaq; spūs sanct⁹ sup discipulos i linguis apparuit. omnib; linguaz scientiam dedit. Quid. s. h̄ miraculo designās nisi q̄ sancta ecclesia eodē spū repleta omnib; gentium erat voce locutura. Qui vero cōtra deū turrim edificare conati sūt. cōionez vni⁹ lingue pdiderūt. In his aut̄ q̄ deū humiliter metuebāt lingue omnes vnite sūt. **Hic ḡ meruit humilitas virtutē. illic supbia cōfusionē.** Idcirco aut̄ spūs sanct⁹ in linguis est demonstrat⁹. qz isdem spūs coetern⁹ est filio. et habet cognationē maximā lingua cū vbo. verbū quippe p̄ns filius est. Et qz vna est spūs et vbi substantia. isde⁹ spūs monstrari debuit in lingua. **U**l certe qz p̄ linguā verbū p̄cedit in linguis spūs apparuit. qz q̄squis sancto spū tangit. dei verbū. i. vnigenitū filiū confitetur. Et negare dei verbū nō valet qui iaz spūs sancti linguā habet. **Aug⁹. i sermone vñ s.** Intelligendū est aut̄ hic esse spū sanctū quo charitas dei diffunditur in cordib; nostris. Et qm̄ charitas ecclesiā dei cōgregatura fuerat toto orbe terraz. q̄ tūc etiā vnus homo poterat vt sanctū accipiēs spūm linguis omnib; loqueret̄. Nunc spūs sancto congregata ipsa vnitas ecclesie linguis omnib; loquitur. **Proinde si quisq; dixerit alicui nostrū: Accepisti spūm sanctū quare nō linguis omnib; loqueris? Respōdebit: Loquor omnib; linguis. qz in eo Christi corpe sū hoc est in ecclesia que loquitur omnib; linguis. Quid enī aliud tunc de⁹ significauit nisi spūs sancti p̄sentia ecclesiā suā linguis omnib; locutura? **Idem de eodem.** Ideo ergo spūs sanctus se demonstrare dignat⁹ est. in omnib; linguis gentiū. vt ille se intelligat habere spiritū sanctum. qui linguis omnibus loquitur. **Vnū corpus ait ap̄lus et vnus spiritus;****

Ecce humano spū quo ego ipse hō membra omnia colligo. Dispersita sūt membrorum officia. s̄ vnitas spūs continet oīa. **Q**uantez spūs noster. i. aīa nostra est ad mēbra nostra. hoc est. spūs sancti ad christi membra. i. ad corpus Christi quod ē ecclesia. Ipsaq; vnitas p omniū gentiū linguas cōmendat a Christo ascēdente. cōfirmatur a spūs sancto descendēte.

Ite ex ser. vnde s̄. Audiunt inquit eos loquētes nris linguis magna lia dei. Cur hesitas. cur miraris gentiū turba. q̄ in hoc sacramēto citi⁹ eris credi tura deuota. S; tu spūs sancto prepara mentē. vt sicut in aploz corda diuinus ⁊ sanctus spūs pluit manna x̄boz. ita in te palmitē faciet fructificare virtutū

Cur in linguis igneis apparuit. Greg⁹. vnde s̄.

Cap. LV.

In igneis autez linguis idarco spūs sanctus apparuit. qz oēs quos repleuerit ardētes pariter ⁊ loquētes facit. Linguas igneas doctores habēt. qz dū deū amādo p̄dicant corda audientiū inflāmant. Quā et ociosus est sermo doctoris. si p̄bere nō valet incendiū amoris. hoc doctrine incendiū ab ipso virtutis ore acceperit qui dicebāt: Rōne cor nostrū ardens erat in nobis dū loqueret in via. ⁊ aperuit nob scripturas. Ex audito s̄mone q̄ppe aīa inardescit. teporis frig⁹ recedit. fit mēs in supno desiderio anxia a concupiscentiis terrenis aliena. Amor ver⁹ q̄ hāc repleuerit. in fletib; cruciat. S; dū tali ardore cruciat. ipsis suis cruciatib; pascit. audire libet ei p̄cepta celestia. ⁊ quot mādata instruit. quasi tot facib; inflāmat. ⁊ q̄ torpebat p̄s p̄ desidia. ardet postmodū p̄ verba. Vñ bene p̄ Moysen dicit: In dextera ei⁹ ignea lex. sinistra q̄ppe reprobi q̄ ad sinistra sunt ponēdi. Dextera vero dei appellant electi. In dextera s̄ dei lex ignea est. qz electi mādata celestia nequaq; frigido corde audiūt. s̄ ad h̄ amō-

ris intimi facib; inardescunt. Sermo ad aurē ducit. ⁊ mens eorū sibi met irata ex interne dulcedinis flāma cōcrematur.

Dugo vbi s̄. Prop̄ hoc lingue igneę date sunt aplis. vt i linguis sit cognitio virtutis. in igne amor virtutis. In lingua enī verbum est. in igne flāma. Et verbū quidē p̄tinet ad cognitionē. ignis vō ad dilectionē. Ideo verbū venit cū igne. sapiētia cum dilectione vt alteruz illuminaret. altez inflāmaret. Altez contra ignorantiā. altez cōtra cōcupiscētiā. Hęc vero dona nō nisi in vnū cōgregatis. ⁊ ad superiora subleuatis venire poterunt. Cōgregatis p̄ cōsensuz. ⁊ subleuatis per desiderium.

Cur apparuit in columba ⁊ in igne. Greg⁹. vbi s̄.

Cap. LVI.

In columba vero spiri tussant⁹ monstrat⁹ est. qz oēs quos repleuerit simplices ⁊ ardentes facit. Simples puritate. arden tes emulatione. Reqs etenī placet deo. aut simplicitas sine celo. aut cel⁹ sine simplicitate. Hinc ipsa veritas dicit: Esto te prudētes sicut serpentes ⁊ simplices sicut columbe. Quia in re notanduz est qd discipulos suos nō de columba sine serpente. nec de serpente sine colūba voluit dñs admonere. quatin⁹ ⁊ colūbe simplicitatem astutia serpentis accēderet. ⁊ serpētis astutiā colūbe simplicitas temperet. Hinc Paulus ait: Nolite pueri effici sensib;. Ecce prudētiā serpentis audiui mus. nunc de simplicitate colūbe moneamur. sed malicia puuli estote. Hinc de beato Job dicit. Erat vir simplex ⁊ rect⁹ que est autē rectitudo sine simplicitate. aut q̄ simplicitas sine rectitudine. Quia ergo ⁊ rectitudines docet iste spūs et simplicitatē. ⁊ in igne mōstrari debuit. et in columba. quatin⁹ omne cor qd ei⁹ t̄giet gratia et mansuetudinis lenitate tran quillum. et celo iusticie fiat accensum.

Quartus

Closa sup Mat. iij. Primus Adā per serpentē a diabolo decept⁹ celū amisit. Secundus autē spūs sancto p colūbam glorificat⁹ apparuit. flammā vibrātem q̄ viā phibuit aqua baptismi extinxit. In colūba sup dñm spūs apparuit. qz nos p māsuēdinē colligere venit. supra discipulos ī igne q̄s ad cōsumēdam peccatorū rubiginē contra seipos venit accēdere. Bene spūs in colūba quē simplex z māsuēta est: vt z suę naturę simplicitatē z eū in quē descendebat mentē misericordię p̄conē z datorē indicaret. Similit̄ oēs baptismate renouati septē virtutibus in colūba signatis debēt repleri. Columba siquidē a malicia fellis aliena est: in quo phibemur ab ira. Nullus ore vel ynguib⁹ lēdit. in quo notat̄ innocentia. Nec minimas auiculas nec vermiculos inuadit. q̄bus alię aues se z pullos nutriunt. in quo prohibet̄ rapina. Puro vescitur grano. in quo notat̄ abstinētia. Alienos tanq̄ pullos suos fouet: Ecce charitas. Vomitū pro cantu habet. ecce cōpunctio. Sup aquas sedet vt accipitrem p̄uisa vmbra in aqua tenet. ecce sollicitudo. **Aug⁹. in li. lxxx. quęstionū. xliij.** Cur autē apparuit in hōie dei filius. z in colūba spūs sanct⁹? Quia ille venit vt exemplū viuēdi hominibus demonstraret. Ille x̄o apparuit vt ipsū donū quo bene viuēdo puenit significaret. Vtrūq̄ autē visibiliter factū est. pp̄ carnales sacramentoz gradib⁹ trāsferēdos ab his quę carnis oculis cernūt ad ea q̄ mente intelligunt. Quā z x̄ba sonāt z trāsēunt. nec tñ ea q̄ x̄bis significant cū aliquid diuinū et eternū loquēdo exponitur similiter transeūt.

Cur in colūba sup Christū z in igne sup discipulos. Gregori⁹ vbi s. Cap. LVII

Ad extremū vero querēduz est. Cur in ipso redemptore nostro spūs sanctus apparuit

per columbā. In discipulis x̄o p igne: Certe vnigenit⁹ fili⁹ dei iudex est generi humani. S; q̄s ei⁹ iusticiā ferret si pulc̄ nos p mansuetudinez colligeret. culpas n̄as p celū rectitudinis examinare voluisset: Homo ḡ pro hominib⁹ fact⁹ mitē se hominib⁹ p̄buit. Voluit peccatores ferire. s; colligere. prius voluit māsuēte corrigere vt haberet quos postmodū in iudicio saluaret. In colūba ḡ sup euz apparere debuit spūs q̄ non veniebat vt peccata iam p celū pcuteret. s; adhuc per mansuetudinē toleraret. At cōtra super discipulos in igne debuit spūs sanct⁹ demonstrari. vt hi q̄ erāt simpliciter hōies. atq; ideo peccatores eos cōtra semetipos spūalis feruor accenderet. et peccata quę de⁹ per mansuetudinez parceret. ipsi in se p penitentiā punirent. Nec ipsi qp̄pe esse poterāt sine peccato. q̄ adhibebāt celesti magisterio: Johāne attestāte qui ait: Si dixerimus qz peccatū nō habem⁹ nosipos seducim⁹. z veritas in nob nō est. In igne ḡ in hominib⁹ venit. in colūba in dño apparuit. qz peccata n̄a q̄ pie dñs p mansuetudinē tolerat nos p celū rectitudinis debem⁹ caute cōspicere z ardore semp penitētię cōcremare. Igit̄ per columbā est spūs in redemptore mōstratus. p ignē in hominib⁹. qz q̄nta nob nostri iudicis facta est seueritas temperata. tāto erga se debet fieri nostra infirmitas accensa.

Qualiter discipulos replens accendit. Cap. LVIII.

Itaq; spūs sanctus repētino sonitu super discipulos venit mētēsq; carnaliū in sui amore permutauit. Et foris apparētibus linguis igneis. intus corda flāmantia facta sunt. qz dñi in ignis visione deū suscepēt per amorē suauiter arserunt. Ipse nāq; spūs sanct⁹ amor est. Quā et Jobes dicit: Deus charitas est. Qui ergo mente integra deū desiderat. profecto iam habet

quē amat. **Re**q̄ enī quisq̄ deū diligere posset si eū quē diligit nō haberet. **S**z ecce si vnusquisq̄ vestruz requirat an diligat deū tota fiducia 7 secura mente. **R**espōdet: **D**iligo. **P**robatio x̄o dilectionis est exhibitio opis. **H**inc in epla sua **J**ohānes dicit: **Q**ui dicit quia diligo deum 7 mādata ei? nō custodit mēdax est. **V**ere tūc deū diligim? si mādata ei? seruam? **V**ere diligim? si a nostris nos voluptatibus coartam? **N**ā q̄ adhuc p̄ illicita desideria defluit. p̄fecto deum nō amat. qz ei ī sua volūtate tradicit. **Q**ui vere deū diligit. q̄ eius mādata custodit. in eius corde dñs 7 venit 7 mansionē facit. quia sic eum diuinitatis amor penetrat. vt ab hoc amore temptationis tēpore nō recedat. **I**lle ergo vere amat. cuius videlicet mentē delectatio praua ex sensu nō supat. **N**ā tanto quisq̄ a superno amore disungit. q̄nto inferius delectat. **D**e dilectione cōditoris lingua mens et vita requirat. **N**unq̄ est dei amor ocio sus. **O**perat̄ etenī maḡs est. si x̄o opari renuit amor nō est.

Qualiter eos illuminauit 7 docuit. **Cap. LIX.**

Repleti sunt omnes spiritus sancto. 7 ceperunt loqui varijs linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis. **Q**uōs velox est sermo sapientiē. 7 vbi deus magister est. q̄ cito discitur qd̄ docet. **L**eo papa ī sermone vñ supra. **N**on est adhibita interpretatio ad audiendū. nō consuetudo ad vsum. non tps ad studiū. **S**pirante vbi voluerit sp̄s v̄itatis p̄prie singularum gentiū voces factę sunt in ecclie ore cōmunes. **A**b hoc igit̄ die tuba euāgelicę p̄dicationis intonuit. **A**b hoc die imbres charismatū. flumina benedictionū. omne defertū 7 vniuersam aridā rigauerunt. qm̄ ad renouandā faciē terrę sp̄s ferebatur sup̄ aquas. 7 ad veteres tenebras abigēdas nouę lucis fulgura coru-

scabant. cuius micantiū splendorē linguarum verbū dñi luciduz 7 eloquium conciperet ignitū. **C**ui ad curanduz intellectuz cōsumendūq̄ peccatū. 7 efficacia illuminandi. 7 vis inesset erudiēdi. **A**ugustin? in ser. vñ supra. **N**isi ego abiero inquit fili? non potest ad vos venire paraclitus. **A**c si diceret: **E**dū circa carnē meā occupatus est vester carnalis affectus. tā diu meā diuinitatē nō suscipit sp̄ialis vester obtut?. **D**ono quippe sp̄s sanctus promiserat eos in omnē veritatē introducendos. sicut scriptum est: **F**ide mundans corda eoz. **B**eati munito corde. qz ipsi deū videbunt. **A**bcessit itaq̄ corp̄alis forma dñi ab oculis eoz corp̄alibus. vt p̄ sp̄m̄ sanctuz eius diuinitas insinuaret. **B**eda in omet. **L**um venerit paraclit?. **A**dueniens ergo sp̄s testimoniu de dño p̄hibuit. quia discipuloz cordibus aspirās oīa que de illo erant sciēda mortalibus clara illis luce reuelauit. **Q**uid videlicet equalis et cōsubstantialis patri erat añ secula. **Q**uid cōsubstantialis factus est nobis ī fine seculoz. **Q**uid de virgine natus sine peccato vixit in mundo. **Q**uid qm̄ voluit. et qua morte voluit trāsīuit de mūdo. **Q**uid veraciter mortē resurgendo destruxit. veram in qua passus est 7 resurrexit carnē ad celos ascendendo leuauit. atq̄ in paternę glorię dextera cōstituit. **S**z oīa p̄pheta 7 scripta illi testimoniu perhibent. qz confessio noīs ei? vsq̄ ad fines erat terrarū p̄paganda. ceteraq̄ fidei illius mysteria sp̄s sancti testimonio sunt discipulis reſerata. neq̄ illis tantū modo. **S**ed omnibus qui p̄ verbū eoz credūt in dñm. quicqd̄ recte sapiunt eius dē sp̄s est munere concessum. **I**te ex sermone vñ de s. **S**anctificū p̄ oīa sp̄m̄. **D**ixitq̄ dñs magistram q̄ ita repleuit apostolicuz suo flamine eoz vt omnes sine impedimento linguis loquerent̄ omniū gentiū. **S**eminat igit̄ igneus et sanctificus spiritus in apostoloz corda sermōes. 7 vt sapiēs adinnētor duodecī tibi as fidei ī organo

positas. nouo flatu adimplet. diuersisq;
spiritualibus currēs in fistulis apostolicis
cunctis spargit verba diuinę virtutis

Qualiter eos roborauit. Be-
da vbi supra Cap. LX

Erant nimirum discipuli
ante aduentum spiritus sancti minus
capaces ad intelligenda arcana
diuinę sublimitatis. fortes ad toleranda
aduersa humane prauitatis. Sed eis ad-
ueniente spiritu cum augmento diuinę agniti-
onis. data est et constantia vincende hu-
mane persecutionis. vñ illis dominica. promissi-
one dicit. Cum venerit paraclitus quez ego
mitto vobis a patre spiritum veritatis qui a
patre procedit ille testimonium perhibebit
de me et vos testimonium perhibebitis. Quę
enim spiritu intus docete preceperunt. hec ab-
iecto timore pristino foris loquendo ceteri
ministraverunt. Ipse namque spiritus corda
eorum et scientia veritatis illustrauit. et ad
docenda que nosset culmine veritatis erexit
Et vos inquit testimonium perhibebitis. quia
ab initio mecum estis. Data namque spiritus
sancti gratia. etiam hec fiducia discipulorum
inuit quod ab initio erant cum domino: Ideoque que
apud illum viderunt et audierunt absque vlla
ambiguitate predicare volebant. Vñ be-
ne Petrus alius. per iuda volens ordina-
re apostolum. non hunc neophytum. sed probatum
eotope curauit eligere dicens. Oportet quę ex
his viris que nobiscum congregati sunt in om-
ni tempe quo intravit et exiuit inter nos
dominus Iesus teste resurrectionis eius nobiscum
fieri vnum ex istis. Vñ ipse gentibus Chri-
stum euangelicans confidenter aiebat. Hunc
deus suscitauit tertia die et dedit eum ma-
nifestum fieri. non omni populo. sed testibus preordi-
natis a deo. nobis que manducauimus et bibi-
mus cum illo. postquam resurrexit a mortuis.
Sed quę crescentibus electorum meritis. statim
crescere solet antiqui hostis inuidia. que vel per
seipsum latenter vel per homines sue maligni-
tati subditos patenter inchoata pietatis eius
germina conet obruere. Recte dominus pro-

missa discipulis predicandi fiducia persecuti-
onem que eorum qui eidem predicacioni resiste-
rent paniter exhortaturam. ostendit dominus sub-
dit: Hęc locutus sum vobis vt non scan-
dalizemini absque synagogis faciet vos.
Curauit namque pius magister futura disci-
pulis prauorum bella predicere. que minus hec
eos venientia possunt offendere. quę solent
nimis leuius aduersa ferri. que possunt an-
te nosci. Quia que insperato ac non prouideti
aio mala veniunt grauius hunc sepe ab inte-
gritate sue statu detrahunt. Vñ beatus Salo-
mon admonet dicens. Fili accedens ad
seruitutem dei sta in iusticia et timore. et pre-
para animam tuam ad temptationem.

Adhuc de eodem. Greg. vbi s
Cap. LXI

De hac quoque spirituali apo-
stolorum roboracione scriptum est.
Verbo domini celi firmati sunt. et
spiritus oris eius omnis virtus eorum. Verbum enim
domini filius est patris. Sed eosdem celos
videlicet sanctos apostolos. vt tota sit
trinitas ostendat operata. repente de sancti
spiritus diuinitate adiungit. Et spiritus oris
eius omnis virtus eorum. Celorum igitur virtus de
spiritu sumpta est. quę mundi huius potestatibus
contraire non presumeret. nisi eos sancti spiritus
fortitudo solidasset. Quales namque do-
ctores sanctę ecclesie ante aduentum huius
spiritus fuerint scimus. Et post aduentum
ipsius cuius fortitudinis sint facti conspici-
mus. Certe ipse pastor ecclesie que tunc formi-
dinis ante aduentum spiritus fuerit ancilla osti-
aria requisita dicit. Vna enim mulieris vo-
ce percussus dum mori timuit vitam negauit.
Et pensandum quę eum comprehensum Petrus
negauit in terra. que suspensum latro est
confessus in cruce. Sed vir iste tante formi-
midinis qualis post aduentum spiritus exi-
stat audiamus. Fit conuentus magistratus.
atque seniorum celis denunciat apostolis. ne in
noie Iesu loqui debeant. Petrus cum magna
auctoritate respondit. Obedire oportet
deo magis quam hominibus. Et rursum si

iustū est in cōspectu ei⁹ vos poti⁹ audire
q̄ deū iudicate. **N**ō enī possum⁹ q̄ vidi-
mus ⁊ audiim⁹ nō loq̄. **E**t illi q̄dē ibāt
gaudētes a cōspectu p̄ciliū qm̄ digni ha-
biti sunt p̄ noīe Iesu cōtumeliā pati.
Ecce Petr⁹ gaudet in verberib⁹ q̄ añ in
verbis timebat. **E**t q̄ p̄us ancille vocē re-
quisitus timuit. post aduētū sp̄s sancti
vires p̄ncipū celus p̄mit. **L**iber igit̄ ocu-
los fidei in virtute opificis hui⁹ attollere
Pensem⁹ sanctos p̄dicatores n̄ros q̄ies
illa die reperit quales fecit. **C**erte qui in
vno cōclauī p̄ iudeoz metu residebant
natiuitatis sue singuli linguas nouerāt.
⁊ tñ nec ea ipsa lingua quā nouerāt aper-
te **C**hristū loqui p̄sumebāt. **V**enit sp̄s
et in ore eos p̄ diuersitatē linguaz docu-
it. in mente aut̄ ex auctoritate roborauit.
Ceperunt ⁊ in aliena **A**bristū eloq̄. q̄ de
illo p̄us ⁊ in sua lingua loq̄ metuebant.
Inflāmatūz etenī cor desperit tormenta
corpis. q̄ añ metuebat. vicit vim carnal-
formidinis p̄re amore cōditoris. **E**t qui
p̄us suis aduersarijs succumbebāt formi-
dine. iam eis p̄erant auctoritate. **Q**ui ḡ
in tāte celsitudinis eos culmē erexit. qd̄
aliud dixerim nisi q̄ mētes terrenoz ho-
minū celum fecit

Qualiter eos faciauit ⁊ inebri-
auit. **I**tem ex ser. vnde s̄.
Cap. LXII

Videte magnūz fratres
miraculū. satiant̄ discipuli spi-
rituali cibo. ⁊ vt celestes incolę
iam videntur in mundo. **R**eplet cordis
eoz tibias sanctific⁹ sp̄s sanct⁹ et suauē
mellifluūqz verbi vocis organū ponens.
omnes gētes delectabilē inuitat ad sonū
ac trinitatis nō dedignat̄ p̄dicare myste-
rium. **C**ū ḡ sp̄s sanct⁹ p̄ horā diei tertiāz
ordine prophētaali discipulos adimplet.
suaqz dona prout voluit singulis disper-
toret. falsitas diuerso cōsistens. ⁊ si i vita
verū ex ore sermonē p̄duxit. **N**i inq̄t mu-
lto sunt pleni. **V**ere etenī sp̄s aliter ebriz

fuerāt. qui recens adhuc mustum de sub
crucis p̄elo biberāt. **M**agna aploz ebriz
etas sp̄s alis q̄ sic vinū nouū biberūt. vt
corpa aīalqz eoz diuina p̄tute sanciret.
ac p̄ se sanctificatā eoz in corpe linguam
salutē p̄lis p̄dicaret. **B**iberūt itaqz nu-
per calcatū a **J**uda peruido vinū. p̄pinā-
tes cūctis martyrib⁹ poculū salutē eternū
qui veloces secuti sunt dñm **C**hristū.
amplectunt̄ pendentē in crucis p̄balāga-
totrum ⁊ iugiter ex eo bibentes terrenūz
non desiderant vinum. **D**ugo
vbi supra. **B**otrus nēpe carnis porta-
tus fuerat ad torcular crucis. ⁊ expressio-
ne facta fluere cepit mustū diuinitatis. ⁊
voluit vt vasa cordis p̄parent. vt vinūz
nouū i vtres nouos poneret. **P**rimo q̄-
tem mundarent̄ ne infusum pollueretur
postea ligarent̄. ne infusum amitteretur.
Mundarentur a gaudio iniquitatis. li-
garent̄ contra gaudiūz vanitatis. **N**on
enī bonū potuit venire gaudiū nisi prius
recederet malū. **G**audiū iniquitatis red-
dit vas sordidū. gaudiūz vanitatis vas
rimosū. **A**ug⁹. in li. vnde supra.
Luc igit̄ impletū est p̄us a dño p̄missū.
Nemo mittit vinū bonū i vtres veteres.
s̄ vinū nouū in vtres nouos mittunt. et
vtraqz cōseruant. **M**erito ḡ cū audirentur
linguis omnib⁹ loq̄ nōnulli dicebāt.
Ni multo sunt pleni. **I**ā enī facti erant
vtres noui sanctitatē grā renouati vt vi-
no nouo hoc est sp̄s sancto repleti linguis
omnib⁹ loquēdo feruerēt. **E**t ecclesiā ca-
tholicāz p̄ omniū gentiū linguas futurā
euentissimo illo miraculo p̄signarent.

Qz ante dñi resurrectionem
datus est sp̄s sanct⁹. **I**dē in li.
lxxx. questionū lxiij.
Cap. LXIII.

Quam autē multi p̄phete
ac viri iusti sp̄s sanctū habue-
runt añ resurrectionem dñi. quō
dictū est. **N**ōdum erat sp̄s dat⁹. qz nō
dum erat **I**esus glorificatus. qz videlicet

nondum sic apparuerat manifeste. ut oēs eū faterentur datū esse. Sicut enī aduentus dñicus dicitur demonstratio corporalis ipsi. et tūc an̄ hāc etiā demonstratiōe ipse in omnib; pphetis suis est locutus. Sic et aduentus sancti spūs est apta demonstratio ipsius. quā scz ipse oculis etiā carnis visus est sup aplos diuisus ignis. et ceperūt loq̄ varijs linguis. Ut autē quēdā latēter quēdā x̄o p̄ visibīle creaturā opet̄ deus visibiliter. ad gubernatiōē puidētię p̄tinet. qua videlicet oēs actiones diuine locoꝝ ac tempoꝝ ordinis distinctiōe pulcherrima pagūtur. cū ipsa diuinitas nec locis teneat nec t̄pibus variet. **Leo papa in li. vnde s̄.** Non ḡ ambigamus. qz in die pentecostes impleuit discipulos dñi spūs sanctus nō fuerit ichoatio huius muneris. s̄ adiectio largitatis. Rā et patriarchę et p̄bete et sacerdotes oēs p̄ioꝝ tēpoꝝ sancti sunt eiusdē spūs sanctificatiōe vegetati. Et sine hac gr̄a nulla vnq̄ instituta sūt sacramēta. nullaqz celebrata mysteria ut eadē fuerit semper virtus charismatū. quāuis nō eadem fuerit mensura donoz. **Breg. vbi s̄.** Libet oculos fidei in huius opificis virtute at tollere. sparsumqz patres testamēti veteri ac noui cōsiderare. Ecce David Amos Danielē Petrū Paulum Mattheum. apertis oculis eiusdē cōspicio: Et sanctus iste spūs qualis sit artifex cōsiderare volo. sed in ipsa mea cōsideratiōe deficio. Implet nanqz citharedā puez et psalmistam facit. Implet pastozē armentariuz siccomoros vellicantem. et p̄betam facit. Implet piscatozē et p̄dicatozē facit. Implet p̄secutozē et doctoꝝ gentiū facit. Implet publicanū et euangelistā facit. Quālis est artifex iste spūs? Nulla ad docendum mora agitur in omne qd̄ voluerit. mox cum mentem tetigerit docet. solūqz tetigisse docuisse est. Nam humanū animū subito ut illustrat immutat. Abnegat hoc repēte qd̄ erat. exhibet repēte qd̄ non erat

Et et ipsis ap̄lis datus fuerat prius. Hiero. ad hebridiā.

Lap. LXIII.

Ego quidē audacter ac tota libertate pronūcio ap̄stolos ex eo tpe quo crediderūt domino sp̄ spūs sanctū habuisse. nec absqz gratia spūs sancti signa facere potuisse. s̄ eum pro modulo atqz mēsurā recepisse. Qui enī erat in dño plen⁹. necdū morabatur in ap̄lis totus. Robrem et ad passionem ei⁹ deterriti negauerūt. et eū se nescire iurauerūt. Primo autē die resurrectionis ei⁹ acceperūt gratiā spūs sancti q̄ peccata dimitteret et baptizaret. ac spiritū adoptionis credentib; traderet. Die vero pentecostes eis ampli⁹ repromissū est. videlicet qz virtutē ex alto reciperet. qua et euangeliū Christi cunctis gentib; p̄dicarent. dicēte David: Dñs dabit x̄bū euāgelicantib; virtute magna. **Leo papa vbi s̄.** Et ipsi quoqz beati ap̄li sancto spūs nō carebāt an̄ passionē dñi. nec huius potētia virtutis aberat ab opib; saluatoris. Cūqz discipulis daret infirmitatū curationē et eijciendoꝝ demonū potētate. ei⁹ utiqz spūs largiebatur affect⁹ in quo ipsum immūdis spiritib; imperantem in d̄coꝝ impietas negabat. et diuina beneficia diabolo deputabat. vñ p̄pter talē blasphemiam merito illam excipe dñi sententiā: Omne peccatuz et blasphemiam remittet hōib;. spūs autē blasphemie non remittet. Et quicūqz dixerit verbū cōtra filium hōis remittet ei. q̄ autē dixerit cōtra spūs sanctū nō remittet ei. neqz in h̄ seculo neqz in futuro. Tūc manifestum est peccatoꝝ remissionē non fieri sine sancti spūs aduocatiōe. nequaqz sine illo sicut expedit igemiscere. aut sicut oportet orare ap̄lo dicēte: Quid enī ozem? sic oportet nescim? s̄ ipse spūs postulabit. p̄ nob̄ gemitibus inenarrabilib;. Et nemo pōt dicere dñs Jesus nisi i spūs sancto. Quo vacuari nimis p̄nciosum ē. nimisqz mortiferū. qz nūqz veniā meret q̄ ab intercessore deserit. Des̄ ḡ q̄ i christū crediderāt

infulus sibi spūm sanctū habebāt. Et remittendoꝝ peccatoꝝ etiā tūc acceperant apli potestātē. cū eis dñs post resurrectionem insufflauit ⁊ dixit: Accipite spiritū sanctū quoz remiseritis peccata remittūtur eis. ⁊ quoz retinueritis retenta sunt. Sed illi perfectioni. que discipulis erat cōferenda gratia seruabat maior ⁊ inspi ratio abundātiōꝝ. p quā et que nondūz acceperāt sumerent. ⁊ que sumperāt excellentius habere possunt. ppter qd ⁊ dñs dicebat eis: Adhuc habeo multa vobis dicere. s̄ non potestis illa portare modo: Cū autē venerit ille spūs veritatis docebit vos omnē veritatē. Nō enī loquet a semetipso. sed q̄ audiet loquet. S; nunquid se dñs Iesus intelligi volebat inferioris intelligentie. aut minus aliqd q̄ spūm sanctū a patre didicisse. cum ipse sit veritas. ⁊ nihil pater dicere. nihilq; spūs possit sine verbo docere: Ideoq; sic dictū de meo accipiet. qm̄ qd accepit spūs. pcedente dat ⁊ fili. Nō utiq; alia erat veritas insinuāda. nec alia p̄dicāda doctrina. s̄ oportebat capacitātē eoz q̄ docebātur augeri. ⁊ constantiā charitatis illius multiplicis. que omnē formidīnē foras mitteret. ⁊ furoꝝ psequentiū nō timeret. qd utiq; apli postea q̄ noua sancti spūs abundātia sunt repleti. ardenti velle et efficacius posse ceperūt p̄ficiētes a sciētia p̄ceptoz ad tolerantiaz passionū. vt sub nulla iam tēpestate trepidātes seculi fluctus ⁊ relationes mūdi fide sup̄grediente calcarent. ac morte cōtempta cūctis gentibus euangeliū inferrent. **I**de in alio sermōe de eodem. Sperabat itaq; spūm sanctū aduent. quia illum spondērat ad futuz dñs Iesus. nō vt tūc primū esse sanctoz habitator inciperet. s̄ vt sacrata sibi pectora. ⁊ seruētius accenderet ⁊ copiosius mūdaret cumulās sua dona. non inchoans. nec ideo nouo ope quia ditior largitate

Quetiam nūc dat fidelibꝝ. **A**ugustinus in ser. de eodem. **Cap. LXV**

Non autē etiā nūc spūm sanctū nactus nō dat. ⁊ tñ qui eū accipiunt nequaquā omnibꝝ linguis loquunt. quo videlicet evidenti miraculo demonstrabat se tpe illo. Ceterū vt dictū est supra. q̄ tūc etiā vnꝝ homo poterat vt spūm sanctū accipiēs linguis oibꝝ loqueret. nūc sancto spū cōgregata ipsa vnitas ecclesie linguis oibꝝ loquit. Proinde si q̄sq; alicui veltꝝ diceret cū spūm sanctū acceperit. Cur nō linguis omnibꝝ loq̄ris. Respōdebit. Loquor omnibꝝ linguis. qz in eo Christi corpe suꝝ. i. in ecclia que loquit omnibꝝ linguis. Ap̄tus Paulꝝ cū haberet sciam scripturaz ⁊ diuersaz gratiaz linguaz. vnꝝ ⁊ gloriabatꝝ dicens. Gratias ago deo meo q̄ linguis loquor omnium veltꝝ. digno nō poterat eloquiꝝ greci sermone maiestātē diuinoꝝ sensuū explicare. Habebat ḡ interpretē Titū. sicut ⁊ Petrꝝ Marcū. cuiꝝ ⁊ euāgelii ē Petro narrāte ⁊ ille scribēte cōpositū. Vñ ⁊ ad corinthios dicit se requirē spūm suo nō reddisse. eo q̄ Titū nō inuenisset. vt pote p̄dicatiōis sue fistulā organūq; p quod dño caneret. **E**t glo. ad corinth. xiiii. Deniq; sicut ait idē ap̄tus: Angue in signū datꝝ sunt nō fidelibꝝ s̄ infidelibꝝ. **C**yprianꝝ ad dona um. Profluens autē largitꝝ spūs nullis finibꝝ p̄mit. nullis certaz metaz spacis seruat manat iugitꝝ. exuberat affluētꝝ. n̄m tñ sitiāt ⁊ pateat pectꝝ q̄ntū illuc fidei capax offerimꝝ. tñ gr̄e inundātis haurimꝝ. **A**ugꝝ. in ser. vnꝝ s̄. Datemꝝ itaq; pignꝝ future vite eternę. nō nos sūdauit Christi retēti p̄missione. ⁊ fraudaturꝝ est futura expectatiōe. Arra data fidē facit. etiā rē illā secururā cuiꝝ arra p̄cessit. Arram dedit nobis Christi spūm sanctū. et q̄ nos fallere non possit. securos tñ fecit. qñ arrā dedit. quā ⁊ si nō daret sine dubio qd p̄miserat implet. Quid p̄miserat

Vitam eternā. cui? arrā dedit spūsanctum. Vita eterna est possessio habitantium. arra cōsolatio est peregrinantium. Melius enī arra q̄ pign⁹ dicit. qm̄ hęc quidē duo inter se similia vident. sed tñ aliquā differētiā nō negligēdā habere p̄bantur. Nā siue pignus siue arra qm̄ datur ideo fit vt qd̄ promittit̄ impleat. S; qm̄ datur pignus reddit homo qd̄ accepit re cōpleta. p̄pter quā pignus accepit. Arra vero qm̄ datur nō recipit. sed superadditur vt impleat. Arrā ergo habemus ipsam fontē vnde arra est sitiamus. Arram habemus aspersione quandā i cordibus nostris spūsancti. Si q̄s sitit hęc rorem desiderat fontē. Vt qd̄ enī arrā habemus. nisi ne fama et siti in hac peregrinatione deficiamus. Esurim⁹ et sitim⁹ si tamē nos peregrinantes esse cognoscimus. patria nostra in celis est. ciues angeli de patria nostra. vt ad reditū exhortemur. litterę nobis misse sunt q̄ quotidie i populis recitant. vilescat ḡ mūd⁹. amet a quo factus est mundus.

De requie mentis q̄ nūc habetur in eo. Beda i oinel. sup. Si q̄s diligit me. Cap. LXVI

Hic etiā solliciti⁹ inueniendum est fratres mei. qz spiritus sanct⁹ nō solū in futuro p̄fectā sed in p̄senti maximā iustis quietē tribuit. cū eoz mētes celestis igne charitatē accendit. Dicit nā qz ap̄tus: Spes aut̄ uō cōfundit. qz charitas dei diffusa est i cordibus nostris p̄ spūsanctū q̄ datus est nobis. Et hęc est ha. imo hęc sola est in hac vita reges aīaz diuina repleti dilectione. spe sup̄ne retributionis. prospera mūdi sil et aduersa cōtemnere. terrena a se desideria funditus extirpare. concupiscentiis renūciare secularib⁹. illatis a primo cōtumeliis et p̄secutionib⁹ gaudere. et cū ap̄lo dicere posse: Et gloriā in spe glie filioz dei. nō solū aut̄. s; et gloriā i tribulationib⁹. Nam q̄ in mundanarū rez dilectionib⁹ et opulētia se requiescere

posse cōfidit fallit. et hic creberrimis eiusdem mūdi p̄turbationibus et in ipso fine cōnincitur. qz sup̄ arenā fundamentum suę q̄etis posuit. Sic q̄cūqz sancto afflatus spū suauissimū illud dñice dilectionis ingū sup̄ se leuauerint. atqz exēplo illius mites esse et humiles corde didicerit. non nulla etiā in p̄senti future q̄etis fruuntur imagine dū a cōturbatiōe hui⁹ seculariū tota mente secreti vultū sui cōditoris semp̄ gaudēt reminisci. atqz ad perfectam eius cōtemplationē sitiunt p̄tingere. dicentes sibi cum apostolo Iohanne: Scim⁹ quia cū apparuerit similes ei erimus. videbim⁹ enī eū sicuti est. Ad cui⁹ premiū visionis si puenire desideramus. oportet fratres charissimi vt hui⁹ euāgelicę lectiōis perpetuo memores a mundi nos illecebris immunes exhibeam⁹. quatinus ad p̄cipiēdū spūsancti gratiā quā mūdus non potest accipere digni existere valeam⁹. Diligamus Christum. eiusqz mandata quę habemus incipiendo. seruemus perseverādo. Fit enī iusta mercede vt illū diligendo diligi ampli⁹ mereamur a patre

De gaudio in spiritu sancto. Cap. LXVII

Spiritus diaboli opatur gaudiū iniquitatis. et spūs mundi gaudiū vanitatis. Venit aut̄ spūs dei cū eiecti fuerint spūs mali. et intra habitaculū cordis et opat̄ gaudiū suū et amorē bonū. Et p̄mū qd̄ gaudiū veritatis in quo iusticia diligitur. postea gaudiū felicitatis. in q̄ de p̄mio iusticie p̄cepto exultat. Gaudiū vitæ cōtra gaudiū iniquitatis. et gaudiū felicitatis p̄ gaudiū vanitatis. Et expellūt bona gaudia mala. Et cū ipsa cor implere ceperit. tūc primū agnoscit hō qm̄ p̄ma gaudia ha nō fuerūt. Nūc aut̄ ha gaudia adueniūt plena et eterna sic saluator. p̄misit. vt gaudiū v̄m sit plenus. et operatur idem spiritus amorem et gaudium. Amorem qm̄ requirimus. gaudiū quādo possidem⁹

Tamen ipsum desiderium sine gaudio esse non potest. nec adeptio sine amore. Itaque gaudium ipsum amor est. et amor gaudium. et quoniam in eo quod amamus gaudemus. et id de quo gaudemus diligimus. Qui propter deum aliquid amat. et tamen deum plus amat. edificat super fundamentum in lignis affectum cognitionis. et in feno affectum possessionis. in stipula affectum familiaritatis. Qui contra deum aliquid amat. destruit fundamentum quia amor dei in corde esse non potest ubi non est vel solus. sicut in his qui solum amant deum. vel summus. sicut in his qui cum deo aliquid amant nec contra deum. In eo amore quo cum deo aliquid amant gaudium est vanitatis. In eo quo contra deum aliquid amatur gaudium est iniquitatis. Illic amor mundi inficit. hic amor peccati polluit. Qui habet in se dei spiritum gaudium habet verum et plenum. Hoc enim totum bonum est hominis cognoscere. et amare creatorem suum.

De diligendo pro illum deo et primo. Greg. ubi s.

Cap. LXVIII.

Ergo remanere carnales in morte volumus. hunc fratres charissimi vivificantem spiritum amemus. Sed quia caro spiritum nescit. fortasse carnali cogitatione apud se aliquis dicit: Quomodo valeo diligere quem ignoro? Hoc et nos concedimus. quia videre nescit invisibilem mens intenta visibilibus. Nulla enim nisi visibilia cogitat. eaque et cum non agit eorum imagines introsum trahit. Dum in corporeis iacet imaginibus surgere non valet. unde fit ut tanto deterius creatorem nesciat. quanto in cogitatione sua familiarius corpoream creaturam portat. Sed cum deum videre non possumus. habemus aliquid quod agamus unde iter fiat quo ad deum nostre intelligentie oculus veniat. Certe quem videre in se nullo modo valemus. hunc in servis suis videre iam possumus. Quos dum miramur conspicimus agere certum nobis sit in eorum

mentibus deum habitare. In re autem incorporea a rebus corporalibus versus transibamus. Nemo etenim nostrum orientem clare solem in sphaera illius intendendo valet conspiceret. quia intensi in eius radiis oculi reverterantur. Sed sole illustratos montes aspiciamus. et quia iam sol ortus est videmus. Quia ergo solem iusticie in seipso videre non possumus. illustratos montes claritate illius videamus. sanctos videlicet apostolos. qui virtutibus emicant. miraculis coruscant. quos nati solis claritas perfudit. Et cum in se sit invisibilis. per eos nobis quasi per illustratos montes se visibilem prebuit. Virtus enim divinitatis in se quasi sol in celo est. veritas divinitatis in hominibus sol in terra est. Sole ergo iusticie intueamur in terra quez videre non possumus in celo. ut dum in offenso pede operis per hunc in terra gradimur ad intuendum illum quandoque oculos in celum levemus. Sed in offenso pede iter nostrum in terra agit. si deus ac proximus integra mente diligatur. Recenti deus sine proximo. nec proximus vere sine deo diligitur. Hinc est quod sicut in alio sermone iam diximus. isdem spiritus secundo legitur discipulis datus prius a domino in terra degente. postmodum a domino celo prestante. In terra quippe ut diligatur proximus. e celo vero ut diligatur deus. Sed cur prius in terra. postmodum e celo nisi quod patenter datur intelligi. quod iuxta Iohannis voces: Qui fratrem non diligit quez videt. deum quem non videt quod diligere potest. Diligamus ergo primum amemus cum qui iuxta nos est ut pervenire valeamus ad amorem illius qui super nos est. Meditetur mens in proximo quod exhibeat deo ut perfecte mereatur in domino gaudere cum primo. Tunc ad illam supernae frequentie leticiam perveniamus. de qua nunc spiritus sancti pignus accepimus. Ad istum finem toto amore tendamus. in quo sine fine letabimur. Ibi supernorum civium societas sancta. ibi solennitas certa. ibi requies securus. ibi pax vera. que

nobis iam nō relinquit. s̄ dat.

De celebranda solēnitate pēte-
costes. **Aug.** in ser. vbi s̄.
Cap. LXIX.

Dies itaqz pentecostes
solēnis est. ppter aduentū spūs-
sancti a resurrectione dñi quin-
quagesimus. septē septimanis multipli-
catus. **Sz** cōputātes septem septimanas
quadraginta nouē inuenietis. vñ addit̄
vt nobis vnitas cōmēdet. **Leo** pa-
pa in ser. de eodē. **Rec** dubium est
q̄nta huic diei reuerētia debita sit. quez
spūs sanctus excellētissimo sui muneris mi-
raculo cōsecrauit. **Nā** ab illo die q̄ dñs
super omnē cēloz altitudinē ad dexteraz
dei patris cōfessurus ascēdit. **Christus** iste
est qui ab eiusdē resurrectione quinquā-
gesim⁹ nobis in eo a quo cepit illaxit. ma-
gna mysteria ⁊ veterē sacramentoz conti-
nens ⁊ nouoz. quib⁹ manifestissime de-
claratur ⁊ grām p̄nunciatā fuisse p̄ legez
⁊ legem impletaz esse p̄ grām. **Sicut** enī
hebrēo q̄ndaz p̄p̄o ab egyptijs liberato
quinquagesimo die post immolationem
agni lex data est in monte sinai. ita post
passionē dñi qua ver⁹ dei agn⁹ occisus ē
quinquagesimo a resurrectione ipsi⁹ die
in aplos plebēqz credentiū spūs sanct⁹ il-
latus est. vt facile diligens christianus
cognoscat initia veteris testamēti euā-
gelicis ministrasse p̄ncipijs. et ab eodem
spū p̄ditū sed⁹ secū dū a q̄ p̄mū fuerat in-
stitutum. **Aug.** in ser. de eodē.
Brata nimiz est deo solēnitas vbi viget
pietas ac feruet charitas. **Ipsē** est enī ef-
fectus p̄sentie sancti spūs. qd̄ docet ap̄ls
dicēs: **Charitas** dei diffusa est in cordi-
bus nostris p̄ spūm sanctū q̄ datus ē no-
bis. **Breg.** vbi supra. **Pensate**
fratres charissimi q̄nta sit ista solēnitas
habere in cordis hospitiō aduentum dei
Certe si domū nostrā quisqz diues ac p̄-
potens amicus intraret omni festinantia
dom⁹ tota mūdaret. ne qd̄ fortassis esset

qd̄ oculos amici intrātis offēderet. **Ter-**
gat ergo sordes prauis operis q̄ deo p̄pa-
rat domū mētis. **Aug.** in ser. vbi
supra. **Huic** itaqz festiuitati solēnis
congregatio. solēnis lectio. solēnis tebe-
tur sermo. **Nō** ḡ desit obsequiuz lingue
nostrē ei qui linguas omnes indoctis do-
nauit. ⁊ linguas doctoꝝ in omnibus gē-
tibus subiugauit.

De compatione hui⁹ diei ad di-
em natalis et pasce. **Breg.** vbi
supra. **Cap. LXX.**

Pensate charissimi post
p̄ incarnationē vnigeniti filij q̄lis
sit hodierna solēnitas de adue-
tu spūs sancti. **Sic** enī illa sic honorabilis
est ⁊ ista. **In** illa q̄ppe de⁹ in se p̄manens
semetipsum creauit hominē. **In** ista ho-
mō deum suscepit hoies de sup̄ venientem
In illa de⁹ naturalit̄ fact⁹ est hō. **In** ista
facti sūt hoies diij p̄ adoptionē. **Ma-**
ximus episcop⁹ in ser. de eodē.
Hanc quoqz venerabilem diē non mi-
nore leticia q̄z sanctum pasca celebram⁹.
⁊ eadem deuotione hui⁹ solēnitatis ob-
seruantia decurrim⁹. sicut illi⁹ obsequia
festiuitatis impleuimus. **Tunc** enī sicut
in eo fecimus. ieiunauimus. vigiliās cele-
brauimus. orationibus p̄noctanter in-
stetimus. vñ necesse est similis obseruan-
tia similem leticiam subsequat̄. **Est** leti-
cia plane ei similis: **Tunc** enī ab infe-
ris resurgētē suscepimus saluatore. mo-
do autem spū sanctū expectamus e cē-
lis. **Tunc** anxij Christi vel solliciti p̄ca-
bamur aduentū. modo trepidi vel ieiuni
paracliti desideramus aduentum. **Tūc**
enī nobis ad resurgenduz tartara salua-
tor aperuit. modo nobis ad regnandum
paraclitus celestia referauit. **Et** quibus-
dam quasi profectū gradibus tunc de
morte ad vitā didicim⁹ remeare. mō aut̄
de tris ad cēlos meditāsi ascēdere. **Cre-**
dēdū ē enī ad patrē puenisse Christi cū
videm⁹ ad aplos descēdisse paraclitū. **Cre-**
dendū inqz est. sic ait **Dauid**. saluatore

in dei dextera confedere. quia cernimus
 spūm sanctū. sicut promisit dominus i di
 scipulis exultare. **Q**uod mix si vnus sedis
 offertur filio cōfessus a patre. quia vnus
 est substantiē cū patre. licet enī dignita
 tis gradus nō sit vbi plenitudo diuinita
 tis est. tamē ideo ad dexterā sedet filius.
 non quo patri scz pferatur. s ne inferior
 esse credatur. **C**hrysto. in ser. de
 eodem. Vacitāq; die terra facta ē no
 bis celuz. nō stellis ad terrā descendenti
 bus. sed apostolis ad celos ascēdentibz.
Aug. in ser. vnde s. Hunc ergo
 die celebrate charissimi tāq; vnitas cor
 poris Christi. Non enī frustra celebratis
 si hoc estis qd celebratis. illi coherētes ec
 clesie. quā dñs implens spūsancto suam
 agnoscit toto mūdo crescente. Sufferen
 tes inuicē in charitate sicut apostol⁹ ait:
 membris in Christi corpore constitutis
 solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo
 pacis. Videte quia vbi pcepit vt susti
 neamus inuicē. ibi posuit dilectionē. vbi
 spūm noīauit vnitatis. ibi ostēdit vin
 culū pacis. hec est dom⁹ dei de vnus la
 pidibus fabricata. i qua talem passami
 lias letatur habitare cuius oculos ruina
 diuisionis nō debet offendere.

De p̄figuratione hui⁹ solēni
 tatis i veteri lege. Beda i omel.
 Si diligitis me.

Lap. LXXI.

Hec nimirum solennitas
 nō tm charismatibus cōse
 crata est euangelicis. vtz etiam le
 galibz iam olim est p̄signata mysterijs
 ac domino iubente per omnes annos sa
 cris obseruata cerimonijs. Liberati q̄ppe
 de egyptiaca seruitute filij israel p̄ imo
 lationē agni pascalis exierūt in desertuz
 vt venirent ad terrā promissionis. perue
 neruntq; ad montē sinai. z descendens
 dominus in igne sup montē comitāte so
 nitu buccinē. tonitruis ac fulgoribz. qn
 quagesimo die pacta pascēle ḡ decalo

gum eis aperta voce disposuit. atq; i me
 moriā datę legis statuit eo die p annos
 singulos sacrificiū sibi nouū de frugibus
 eiusdem anni panes videlicet primitiarū
 duos ad altare deferri. **Q**uē aut sit agni
 pascalis immolatio. q̄ egyptie seruitutis
 absolutio. cunctis legentibus liquet. qz
 videlicet pasca nostrz immolatus ē Chri
 stus. et ipse verus est agnus qui abstulit
 peccata mundi. **Q**ui sui sanguinis p̄cio
 nosa peccatorz seruitute redemit. suę re
 surrectionis exemplo nobis spem vitę. et
 perpetuę libertatis ostendit. **Q**uinquagesimo autē die post occisione agni. da
 ta est lex descendēte domino super mon
 tem in igne. z quinquagesima die post re
 surrectionem nostri redemptoris data ē
 grā spūsancto discipulis in cenaculo cō
 stitutis. **Q**ui apparēte foris igne visibili
 inuisibiliter eoz pectora luce scientię ra
 dianit. et inextinguibili charitatis ardo
 re succendit. **E**t hic autē altitudo cenacu
 culi. z ibi cacumen montis sublimitatem
 p̄ceptorum z donoz indicat celestium.
 z quia nemo infimis adhuc desiderijs i
 herens. vel diuinis obtemperare mādatis
 vel supernis possit dignus existere donis
Sed hic in maioris lignum perfectionis
 omnes qui accipiebant spūm in cenacu
 lo erant positi. illic ad designāda firmo
 rum corda auditorz. **P**opul⁹ qui dē oīs
 infra montē stabat. at pauci seniorum
 montis ptem conscenderāt. **S**olus autē
 moyses in ipsum eius verticē vbi in igne
 et caligine diuina maiestas p̄fulgebat
 ascendit. quia nimiz altiora z intima le
 gis arcana perfectiores solum cape z ser
 uare nouerūt. **P**opulus vero carnalis līg
 superficie cōtētus quasi exterius z infra
 positus verbi celestis astabat auditui. **A**t
 nunc data latius gratia sanctispiri⁹ ad
 intelligenda sublimius simul z implēda
 perfectius sancti euangelij dicta fidelinꝝ
 corda subleuant. **I**bi inter flāmas igniū
 z micātia fulgura. fragor q̄z tonitruoz z
 clāgor sonabat buccinē. h cū igneaz visi
 one linguaz sonit⁹ pariter de celo tanq̄

spiritus vehementis aduenit. Sed cum in utraq; datione legis videlicet 7 gratis foris audiret sonitus. hic tamē ampliore miraculo euz auditu sonit⁹ affuit virtus toni celestis. q̄ intus sine sonitu discipulorum corda doceret. **I**bi auditis legalibus edictis: Respōdit oīs pplus vna voce dicēs: Omnia vba que locut⁹ est dñs 7 audiem⁹ 7 faciem⁹. **H**ic accepta illustratione spūs nascētis ecclie cēt⁹ omniū nationū linguis dei magnalia loquebat. **C**erte utiq; discretionis gratia. qz legis observatio vni tm̄ genti iudgē data lit. verbū v̄o euangelij cūctis p̄ orbe gētib⁹ pdicandū. cūctoꝝ linguis populoꝝ christiane fidei essent p̄conia dicenda. impleta p̄phetia q̄ dicit: A solis ortu vsq; ad occasum laudabile nomē dñi. **E**xcellus super omnes gētes dñs.

De mysterio quinquagenarij.
Cap. LXXII.

Inter hec vero sollerter intuentū est qd nō sine magno mysterio q̄nquagenari⁹ numerus in datione vel grē vel legis observatus est. **Q**uā quinq̄gesima die pasce 7 illa in monte p̄lo data. 7 h̄ discipulis in cenaculo missa est. **S** hoc nimiz numero p̄p̄tuitas future q̄etis ostēdit. in q̄ recte vel legis decalog⁹ mādat. vel spūs sancti gratia dat hominib⁹. ut aperte mōstraret quia quicūq; legis diuine iussa inuante spūs sancti gratia pficiūt. ad verā requiē tendunt. **Q**uia enī quinquagesimus annus in lege inbile⁹. i. dimittēs siue mutatus appellari iussus est. in quo popul⁹ ab omni opatiōe quiesceret. omniū debita laxarēt. serui liberi redirēt. **A**nn⁹ ipse maiorib⁹ solēnijs ac laudib⁹ diuinis eminentior ceteris existeret. **V**erito p̄ hunc numerum illa summe pacis tranquillitas indicat. qñ sicut ap̄lus ait: **L**anēte nouissima tuba mortui resurgēt 7 nos immutabimur in glia. **U**bi cessantib⁹ hui⁹ seculi laborib⁹ 7 erūnis dimissis omniū culpaꝝ

debitis. in sola diuine visionis cōtemplatione cūct⁹ electoꝝ pplus in eternū gaudebit. impleto illo desiderabili dñi ac saluatoris nostri mādato: **V**acate 7 videte. qm̄ ego sum dñs de⁹. **A**d quā p̄fecto vacationē 7 visionē incōmutabilis veritatis qz nō nisi p̄ obseruantia p̄ceptoꝝ celestiu⁹ 7 spūs sancti donū ptingit. recte 7 legē decalogi 7 eiusdē spūs gr̄am ī eo die rum numero. q̄ requiem designaret. dari debebat. **N**ec hic p̄terendum est qd ideo numer⁹ q̄nquagenari⁹ significatiōi inēne q̄etis aptat. qz ex septē septimanis et monade pficit. **S**ex q̄ppe diebus in lege pplus opari. septima quiescere. sex ānis arare 7 metere. septimo iussus ē cessare. quia dñs sex dieb⁹ mūdi ornatū pfecerit. septimo ab ope suo cessauerit. **Q**uib⁹ omnibus mystice admonem. qd hi q̄ ī hoc seculo qd sex etatibus cōstat bonis operibus pro domino instāt in sabbatū in futuro. id est. in requiē a domino reducūtur eternam. **Q** aut septē dies vel anni septies ducunt. multiplicē eiusdē req̄e abundantiam designāt. in qua primū illud sublimē dat electis. de quo ap̄lus ait: **O**culus nō vidit nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascēdit q̄ preparauit deus diligētibus se. **C**uius p̄emij cognitionē quia ī cor hominis. id est. humana adhuc sapientis ascendere non posse testatur. aperit subsequenter vnde hic diligentibus deum possit ostendi: **R**obis autem inquit reuelauit deus per spiritum sanctū. **P**er spiritum ergo reuelatur p̄emij magnitudo perennis. quia dum ipse corda q̄ implet appetitu inuisibilium inflamat. eadem bona inuisibilia q̄ sint p̄clara. q̄ terrenis omnibus p̄ferenda manifestat. **U**nde bene eiusdē spiritus gratia septiformis a propheta describit. quia nimiz et per eius inspirationem ad requiem puenitur. et in eius plena perceptiōe ac visione requies vera possidet. **P**orro ipse dies vel annus quinquagesimus. qui septē septimanis superest. et maiore p̄ ceteris erat solēnitate venerabilis. tempus

future resurrectionis indicat in quo illa
reces qua nunc aie fruunt electoꝝ corpoꝝ
quoꝝ receptoꝝ glia cumulabit.

**De obseruātia quadragesime
z quinquagesime. Idē i omel.
Cum uenerit paraclitus.**

Cap. LXXIII.

Sicut ergo immunitibꝝ
solenniꝝ paschalibꝝ quadra-
gēsiā ieiunioꝝ obseruantiā ce-
lebrantur. Sic eisdem pactis quinq̄ge-
simā non sine certi causa mysterij festiua
deuotione agimꝝ. Nā quia sancta eccle-
sia in quibusdā suis mēbris adhuc p eter-
na requie laborat in terris. In quibusdā
ho omni finito labore cū Christo iam re-
gnat i celis. In memoriā utriusqꝝ uite
cōstituere p̄ses nostri gemina h congrue
religionis solēnia. quinquagesimā uide-
licet afflictionis z ieiunioꝝ. instāte iā do-
minicę resurrectionis tpe gaudijsqꝝ pa-
scalibꝝ. ut p eā nobis sepius ad memori-
am renouaret. qꝝ p labores z cōtinētiā.
per uigilias z orationes. p cetera q̄ apls
cōmemorat arma iusticię. ad immortalitatis
uite p̄mia debeamꝝ attigere. Por-
ro quinquagesimā ab ipso dñicę resurre-
ctionis die inchoate z gaudijs potiꝝ lau-
dibusqꝝ diuinis q̄ ieiunijs uoluerūt cele-
brem esse. quatinꝝ annuis eiꝝ festis dulci-
us admoneremꝝ. desiderii nostri ad opti-
nenda festa q̄ nō sunt annua. h cōtinua.
nō trena. h celestia semp attēdere. fixūqꝝ
tenere. qꝝ nō in tpe mortalitatis huius.
h in eternitate future incorruptionis ha-
nobis querēda felicitas. uera est iuenien-
da solēnitas. ubi cessatibꝝ cūctis languo-
ribꝝ. tota i uisione dei ac laude uita geri-
tur. Juxta h qd̄ p̄pheta corde parit z car-
ne in deū uiuū exultans aiebat. Beati q̄
habitāt in domo tua dñe. in seculū secu-
li laudabūt te. **Augꝝ ad Januari-
um.** Dinc et ab immolatione agni qn-
quaginta dies numerantꝝ vsqꝝ ad dies q̄
lex data est scripta digito dei. quo spūs
sanctus designat. Vñ ubi vnꝝ euāgeli-

sta dicit in digito dei. Alius dicit in spū
dei. Magi qꝝ in tertio signo deficientes
ac spūs sanctū sibi aduersam esse faten-
tes dicūt. Digito dei est hic. Sicut enī
cōciliatus z placatus spūs sanctꝝ requiem
mitibꝝ z humilibꝝ p̄stat. ita contrarius
z aduersus immites ac sup̄bos inquietu-
dine exagitat. Quaz uidelicet inquietu-
dinē ille significat mulcē. Cōtranꝝ ē autē
spūs sanctus omnibꝝ sua querētibus. ac
per hoc ingū asperum portatibꝝ. nec req̄-
em animabꝝ suis querentibus. quia cha-
ritas non querit que sua sūt. Deniqꝝ qꝝ
omnes ad illā requiez alterius uite quo
ab ista trāsīt qd̄ pasca significat. in nomi-
ne patris z filij z spiritus sancti uocātur.
Ideo quinquagenariꝝ numerus ter mul-
tiplicatus addito ad eminētiā sacramen-
ti. ipso ternario in illis magnis piscibus
inuenitur. q̄ in dño iam post resurrectio-
nem nouā demonstrate uitā a dextera p-
te leuari iuventur.

Decātico leticię. Beda ubi s̄.

Cap. LXVIII.

Et qm̄ illa uita tota i dei
laude gerit. cessatibꝝ cūctis lan-
guoribus merito qn̄q̄ginta di-
ebus in memoriā huiꝝ nre q̄tillime ac fe-
licissime actiōis crebrꝝ ac festiuꝝ allelu-
ia canere solemꝝ. Alia nāqꝝ hebreꝝ sermo
est. z it̄p̄tat̄ latine. laudate dñm. De-
niqꝝ in psalmis ubi nos canimꝝ. Lauda-
te dñm. p h̄ ho apud hebreos semp al-
leluia canit. Qd̄ euāgelista Iohes i apo-
calypsi sua celestiu agmina h̄tutū cātare
se audinisse p̄hibet. Sed et uenerabil̄ p̄
Tobias ex uisione angelica intelligens
q̄lis sup̄noꝝ ciuiū glia. q̄nta ipsiꝝ hieru-
salē celestis sit claritas h̄ mystica uoce di-
cebat. Ex lapide p̄cioso z mūdo oēs pla-
teę eiꝝ sternent. z p̄ uicos eiꝝ allā cātabit
Rectissime autē z pulcerrime general̄ san-
ctę ecclie mos inoleuit. ut h̄ diuine lauda-
tiōis carmē p̄p̄ reuerētiā p̄mę auctori-
tis a cūctis p̄ orbem fidelibꝝ hebreꝝa uoce
cāter. Qd̄ ideo fit ut p̄ talis consonantiā

denotiois omnis admoneat ecclesia . qz
 7 nunc in vna fide confessione 7 dilectio-
 ne Christi consistere debeat . 7 ad illa in fu-
 turo patriam festinare . in qua nulla diuer-
 sitas metiu . nulla est dissonantia lingua-
 rum . Na quod in hierosolymis quondam
 multitudinis credentiu erat cor vnum et
 aia vna . 7 erant illis oia comunia . ita in
 illa sume pacis visione multitudinis vi-
 dentiu deu erit cor vnu 7 aia vna . videli-
 cet diligendi a laudandi eu . cui se gratia
 viderit esse saluatos . Et ibi veracit erit
 omnib oia comunia . qz sicut aplos ait :
Erit de oia in omnib . In cui typū tē-
poris . a laudabūde nostre qētis vltimi
septem psalmi q specialiter in dñi laude
canunt . alleluia titulo pnotant . Septi-
ma qppe dies sabbati . i . requiei p legem
vocari 7 haberi pcepta est . Et liber psal-
moz post iāta celestiu pceptoz instituta
tot arcanoz 7 spūalium mysteria decan-
tata tantas saluberrime confessionis ac
deprecationis humilime voces editas . se-
ptē alleluia titulis finit . quia quicquid in
hac vita boni gerim . quidd qd in obseq-
um redemptoris nostri lingua exultante
pferimus . quidd qd p eterne patrie deside-
rio cogitamus . cuncta hec nimiz ea nob
mercede cōpensant vt in requie sempiter-
na 7 audire vocem laudis eius . 7 ipsi euz
sanctis eam benedicere . gloriā regni eius
dicere . potentia 7 vtutis loqui mereamur .
Idcirco autē plures ecclesie magistri de-
cantationē alleluia tpe quadragesime i-
termittendū esse sanxerunt . q̄uis in eccle-
sia nunq̄ a diuina laude cessatur . s̄ alijs
verbis que idipsum pfecte signāt ei 7 q̄ti-
die dona canunt . vt noua eius repetitio
maiorē gratiorēq̄ pascalib solēijs ho-
norificentia reddat 7 splendore . S̄ 7 eo
mysteriū maxime designare voluerūt q̄
in hui exilij pegrinatione . sicut ex parte
noiu . 7 ex parte pphetam . Ita etiā
ex parte laudamus deum dicentes cum
propheta : Quomodo cantabimus can-
ticum domini i terra aliena : Cuz ho no-
stram patriam terras scz viuentium do-

mūq̄ regni celestis olim nob a domino
 repromissam intrare meruerim . tunc illū
 perfecte intueri sicut etiam perfecte vale-
 bimus laudare . iuxta illud ps̄ . Et i tē-
 plo eius omnes dicent gloriam

De sanctione solennitatis ytri-
usq̄ scz quadragesime 7 quin-
quagesime
Cap. LXXV.

Utramq̄ sane hanc solē-
 nitatem hoc est 7 quadragesi-
 me 7 quinquagesime non quo-
 rumlibet hominu . s̄ ipsius domini ac sal-
 uatoris nostri prima nobis sanxit aucto-
 ritas . Quadragesimā videlicet in eo q̄
 diebus ac noctibus quadraginta ieiuna-
 uit i deserto . victaq̄ versutia temptato-
 ris ministerijs fruebatur angelic vbi suo
 nos informauit exemplo . quia per mace-
 rationem carnis aduersarij spūalis ma-
 chinas euitare . 7 ad angelozum delem-
 consortium peruenire . Porro qui qua-
 gesime nobis gaudia in eo seruāda mon-
 strauit . q̄ post resurrectionem seipsis di-
 scipulis viuum in multis argumentis p
 dies quadraginta pbuit . Et sue frequē-
 tia visitationis letabunde hoc temp⁹ ha-
 bere fecit 7 festiuum . in quo non soluz fu-
 turi seculi gaudia . que cum illo sum⁹ ha-
 bituri p̄signauit : verum etiā ineffabi-
 lem circa nos sue pietatis affectum osten-
 dit . qui deposita iam infirmitate corpori
 7 per resurrectionis virtutem in celestem
 gloriam commutata . dignatur tamē ad
 huc discipulozum interesse conuiuio . vt
 socios eos habere possit in celo . et p̄-
 cepta quibus ad regnum dei perueniant
 viuaci ipsa familiaritate commendet .
 atq̄ illius temporis memoriā roborēt . de
 quo eis ante passionē suam promittēdo
 p̄dixerat : Et ego dispono vobis . sicut
 disposuit mihi pater meus regnū . vt eda-
 tis 7 bibatis super mēsam meā in regno
 meo . S̄ 7 in celū ascendēs nequa q̄ eis
 p̄isē sue p̄sentie dulcedinē abstulit . sed

eandē potius p̄missio sp̄s sancti chari-
mate cumulauit. Deniq; cum promitte-
teret eos spiritus sancto baptizandos post
dies non multos. eisq; benedicens ascen-
deret ac ferret in celus. q̄ dragesimo vtiq;
die sue resurrectionis. mox illi adorantes
regressi sunt in Hierusalem cu; gaudio
magno. et erant semp in templo laudan-
tes et benedicentes deū. Hoc quoq; gau-
dio ac laude et benedictione celesti. qua
sp̄s sanctus p̄stolabantur aduentū vsq;
ad diem q̄nquagesimā. quā greci pente-
costes appellant. solēnitatis hui; leticiā
docuerunt esse protelandā. Verito ḡ sa-
cro sanctis diebus his nos quoq; maio-
ribus eplis atq; hymnis celestibus vaca-
mus. ob reuerentiam nimir; dominicę re-
surrectionis. ob memoriā dominici con-
uictus cum discipulis simul. et ob sp̄e fu-
ture vite nostre quietis ac vite immorta-
lis. S; et genu in oratione minime iuxta
morem flectimus. quia pro certo inflexio
genuū p̄nitentię et luctus est indicium. Quod
etiam omnibus dominicis diebus obser-
uandum. p̄pter eiusdem resurrectionis v̄l
dominicę vel nostre sacramenta p̄tes pa-
tres instituerunt.

**De sacramēto vtriusq; numeri
Cap. LXXVI.**

Que sacramēto autē quin-
quagenarij vel quadragenarij
numeri multipliciter a patrib;
dispositū est. Sed hic breuiter modo fra-
ternitati vestre dicere satis est q̄ recte ie-
iuniorū ceremonię quadragenario die-
rum numero obseruent. vt sc; per hoc in-
sinuetur. q̄ toto huius vite tempe. p̄ eter-
nę vite perceptione laborare debeamus.
Quater enī deni. quadraginta sunt. Et
vita p̄sens cōgrue quadragenario nu-
mero figurat. vel quia quattuor annis
tempibus tota variat. vel quia mundus
ipse in quo viuimus quattuor elementis
subsistit. videlicet igne. aere. aqua. terra.
Future autē beatitudo denario numero
nō incōuenienter exprimit. Hinc est enī

q̄ dñs oparios vineę denario remunē-
ratos esse p̄hibet. Operarij quippe vineę
cultores sunt ecclie sancte. Denari; autē
vite celestis p̄fectionē designat. in q̄ glo-
riam dñi sumi videlicet regi speculātes. i
eandē imaginē trāformam. nō quidem
solū in eo q̄ regis imaginē habet et inscri-
ptionem. vtz etiam in eo q̄ decē obolis
qui est p̄fectus numerus constat vnde et
nomē accepit. Recte ergo quadragenari-
o die; numero ieiunij annue celebra-
mus. vt p̄ hoc specialius admoneam. q̄
q̄diu in mūdo viuim;. p̄ celestij p̄mior;
adeptione semp laborare debeam;. Re-
cte ḡ q̄nquagenario; numero dierū sta-
tū future n̄re beatitudinis i imagine ve-
neram ieiunia videlicet relaxādo. allelu-
ia canēdo. stātes orādo. q̄ sūt aptissima
p̄petue quietis resurrectionis et laudis p̄sa-
gia. Septies enī septē. quadraginta no-
uem faciūt. Et quidē p̄ septē sepe requie
designari luce clar; est. Septē ho septi-
es ducta eiusdē requie p̄fectionē insinu-
at. q̄ nullo vnq; fine claudit. nulla labe
maculat. S; vbi dies iudicij vniuersal
ac resurrectionis aduenerit. ampliori cor-
porū recepto; grā p̄ficiat. Quod n. ad septē
septimanas. monas additur. i. ipsa dies
dñica p̄tecostes qua sp̄s sanctū acce-
pit ecclia p̄mitiua. et ita q̄nquagenarius
numerus p̄fecte cōplet ipsū iudicij et resur-
rectionis omniū tēpus ostēdit. q̄n sancta-
rum req̄es animarū. q̄ nūc in illa vita ge-
ritur. etiā corporū mortalium receptione ge-
minabit. et ille apli sermo adimplebit. Quod
si sp̄s ei; q̄ suscitauit Iesum a mortuis
habitat in nobis q̄ suscitauit Iesū a mor-
tuis. viuificabit et mortalia corpora n̄ra p̄
inhabitantē sp̄m ei; in nobis

**De obseruātia hebdomadę
p̄tecostes Cap. LXXVII**

Quod hoc quoq; q̄d nō sta-
tim pacta die quinq;gesimę ge-
nu adorandū curuam;. S; z illa
ad huc septimana stantes dño supplica-
mus. Et q̄uis intermissa repetētes ieiun-
ia. tñ alla q̄tidie p̄sonam;. neq; absq;

discretione apta et congrui ratione miserij putet acitari. Quia enim spiritus sancti septiformis est gratia. iure solennitas aduentus eius per septem dies laude hymnorum debita simul et celebratioe missarum colitur. Quia tunc pentecostes ecclesia toto orbe nonos semper domino populos per aquam regenerationis aggregare consuevit. merito saluti eorum commingentes quousque induuntur albis stolis et nitore purificatae mentis splendore habitus promoustrant hymnum deo deuote laudis offerimus. iuxta preceptum ipsius piissimi pastoris ac redemptoris nostri quo ait: Commendat gratulamini mihi quia inueni oves meas quae perierat. Verito tunc stantes oramus ob significantiā videlicet liberationis earundem. quia per dominum sancti spiritus de morte anime ad vitam resuscitari ac resurgere meruerunt. Cuius donante gratia etiam carnis immortalitate nos in nouissima die vestiendos atque ad gaudia beatae resurrectionis perducendos esse speramus. iuxta hoc quod paulo ante apostolo teste docuimus. Vero inter haec ieiuniorum castigatio repetitur. ipsorum exemplo sumptum credere debemus. quod accepto spiritu quo perfectius nona celestium bonorum suauitate fruebantur. eo altius mentem a memoria deliciarum absolvere terrestrium. Jam enim aduenerat tempus illud de quo dominus praedixit: quod discipuli eo conuersante ieiunare non possent ablato autem eo ieiunarent. Quia cum interrogarent eum discipuli Iohannis dicentes: Quare nos et pharisaei ieiunamus frequenter. discipuli autem tui non ieiunant. ait illis: Nunquid possunt filii sponsi lugere quod diu cum eis est sponsus? Veniet autem dies cum auferet ab eis et tunc ieiunabunt. Quia ergo et ante passionem et post resurrectionem diuersam propter ipsius domini praesentiam lugere ac ieiunare nequiverant: constat profecto quia post ablationem eius spontaneis sese subdidere ieiunijs. Namque ubi spiritus sancti sunt acceptione recreati sicut a ceteris mundialibus illecebris. sic et ab epularum appetitu mentem procul auerte-

rant. anime potius quam corporis alimonia gaudentes. et praeter memoria patrie celestis orationibus ac lachrymis insistentes salubrius. Denique Luca referente cognouimus de illis tribus milibus viros qui ipso die pentecostes Petro predicante crediderunt. quos parco victu contenti fuerint. quos sobriam celestemque in terris egerint vitam. Erant inquit perseverantes in doctrina apostolorum et communicatione fractionis panis et orationibus.

De noui sacrificij oblatione.
Idem in omel. Si diligitis
Cap. LXXVIII.

Hoc quoque notandum. quod sacrificium nouum quod sibi dominus in ueneratione acceptum leg omnibus annis in die pentecostes offerri iussit. In nostra quoque festiuitate spiritualiter agi ex acceptum gratiae tempore nunquam desistit. Nouum quippe in ea sacrificium offert ecclesia cum sabbato incipiens sanctae pentecostes. nouum adoptionis populum per baptismum domino consecrat ritu vere recentissimo. ut non solum populis christianis veteris facti memoria inuenit. sed in nouam renatorum sobole noua paracliti a patre missio celebret. Nouum in ea sacrificium domino. ipsi quoque apostoli mox accepto dono spiritus obtulerunt. cum euangelizantes his qui conuenerant plurimos ad fidem conuerterunt. et hos fonte baptismatis renatos ac spiritus sancti gratia sanctificatos. uinas utique noui testamenti primitias. ad communionem dominici altaris obtulerunt. Bene autem duarum primitiarum panes de nouis frugibus iubebantur offerri. quia nimirum ecclesia de utroque populo iudeorum scilicet et gentium collegit. quos in nouam familiam consecrat suo redemptori. **Leo papa.** Exultemus quoque charissimi in honore spiritus sancti per quem omnis catholica ecclesia sanctificatur. ois imbuitur anima rationalis quae inspirator fidei doctor sanctae fons dilectionis. signaculum castitatis

et totius est causa salutis. Gaudeant fidelium mentes. quia in toto mundo unum deum pater et filium et spiritum sanctum omnium linguarum laudat confessione. quia illa significatio quam in specie ignis apparuit et opere profuerat et munere. Ipse enim spiritus veritatis facit donum gratie sue luminis sui splendore fulgere. et in templo suo nec tenebrarum vult aliquid nec tepidum esse. de quo opere ac doctrina etiam ieiuniorum nobis et elemosinarum collata est purgatio. Quia hunc venerabilem diem sequitur saluberrime observantia consuetudo quam utilissimam sibi omnes sancti conseruati sunt. et ad quam sedule celebrandam pastoralis nos sollicitudine cohortamur. ut si quid macularum proximis diebus negligentia incauta contraxerit. id et ieiunij censura castiget et deuotio pietatis emendet.

De legis impletione et consummatione. Hugo ubi s.
Cap. LXXIX.

Ut autem superius dictum est antequam spiritus sanctus ad hominum corda veniret. non potuit dici consummatum esse. **Aug.** contra Faustulum primo. Nunc autem lex quidem per Moysen data est. gratia et veritas per Iesum Christum facta est. Quia etenim lex superbius etiam respectu peruersionis iniuriam augendo peccatum iubens quod non poterat implere. iam ipsius legis impletur iusticia. per quam spiritus in eos qui discunt a Christo esse mites et humiles corde. Impletur quippe per gratiam liberantem que non implebantur per litteram inbetentem. Ipsa quae legis vniuersa prophetia quam non tantummodo verbis. sed etiam quarundam actionum figuris promittebat saluatoris aduentum. Veritas facta est per Iesum Christum. ex cuius aduentu regnum dei iam cepit annunciari. Lex enim et propheta usque ad Iohannem. lex ut reos faceret qui desideraret salutem. propheta ut promitteret saluatore. Proinde cum queritis: cur iam non circunciditur christianus si non legem soluere sed adimplere venit Christus? Respondeo: Immo iam christi-

anus ideo non circunciditur. quia carnalis generationis expoliatio iam Christi resurrectione adimpleta est. quam illo facto figurabatur. et quod in resurrectione nostra futurum est per baptismi sacramentum commendatur. Quia neque penitus auferri debuit nouum vitae sacramentum. quia restat in nobis adhuc resurrectio mortuorum futura. et in melius tamen. id est succedere baptismum mutari debebat. quia iam factum est quod nunquam factum erat. ut futurum vitae aeternae in Christi resurrectione nobis preberet exemplum. Sabbaticium ideo Christianus non obseruat. quia iam in illo perpetuum habemus sabbatum. qui clamat: Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis etc. et inuenietis requiem animabus vestris. Cibos iam christianus non discernit. quia quod illis figuris prophetabatur Christus impleuit. quod quid per animalia illa signatum est in moribus hominum non admittens ad corpus suum quod in sanctis suis ad vitam aeternam predestinavit. Animalium sacrificia iam non offert christianus. quia quae talium rerum figuris prophetabantur. immolatione sue carnis et sanguinis impleuit. Christi acyma iam non obseruat christianus. quia quod illa figura designabat. expurgato veteris vitae fermento nouam vitam demonstrans impleuit Christus. De carne agni iam non celebrat pascha christianus. quia quod illa figura pronunciabat. sua passione Christus impleuit agnus immaculatus. Reomenias ideo non celebrat christianus. quia nouum lunae celebratio nouam creaturam significabat. de qua dicit apostolus: Si qua igitur est in Christo noua creatura. vetera transierunt. et ecce facta sunt omnia noua. Immundiciae et baptismata non seruat christianus. quia conspeliere nos sibi per baptismum in mortem iam venit Christus. ut quemadmodum Christus resurrexit a mortuis per gratiam patris. ita et nos in nouitate vitae ambulemus. Scenophegia iam a nobis non celebratur. quia tabernaculum dei fideles eius esse cognoscunt. in quibus charitate sociatis. et quodammodo compactis habitare digni quod illa figura promittebat. Sic ergo fit ut omnia quae ex illa veteri scriptura propterea

Quartus

probant ab hereticis. nō observari a christi-
 stianis. qz ea **Christus** soluerit. ideo poti-
 us reperiant ab eis qz ea **Christus** imple-
 verit. Ipsa q̄ppe taliū figuraz observa-
 tio **Christi** fuit p̄nunciatio

**De legalium cessatione. Idem i
 eodem. Cap. LXXX.**

Illa ergo christiani ex le-
 ge et p̄phetis nō faciūt quibz si-
 gnificata sunt ea q̄ faciūt. Illa
 q̄ppe erāt futuri q̄ rebus ipsis p̄ **Christū**
 reuelatis ac p̄sentat̄ oportuit auferri. vt
 eo ipso quo hec auferēt. lex et p̄phete im-
 plerent. Sic enī tibi legit̄ qz datur̄ esset
 deus testamentū nouū. nō quale inquit
 tedi patribz eoz. popul̄ enī ille p̄ suo la-
 pideo corde multa acceperat p̄cepta ma-
 gis sibi cōgrua q̄ bona. q̄bus tñ futura
 figurabant. s̄ a nō intelligētibz celebra-
 bant. Cū aut̄ ea vel q̄ significabant iam
 venerūt et patefacta sunt. nō iam illa iu-
 bentur faciēda s̄ legunt̄ intelligēda. Nā
 de sacrificijs animalium q̄s nostrū nesciat
 magis illa p̄uerso p̄plo cōgruēter imposi-
 ta. q̄s deo desiderātī oblata. S̄ tñ etiā
 in his figuris nostrę fuerūt. qz n̄ra mūda-
 tio est dei p̄pitiatio. q̄ nobis nulla ē sine
 sanguine. Vñ illaz figuraz veritas est
Christus. cuius sanguine redēpti atqz mun-
 dati sum̄. Nā in figuris eloquiorz diui-
 norz ipse **Christus** dicit̄ est taur̄ p̄pter
 virtutē crucis. cuius cornibz impios venti-
 lauit. Et auis p̄pter innocētię p̄ncipatū
 quē habuit. Et hircus p̄pter similitudi-
 nez carnis peccati quā gessit. Et si quod
 aliud sacrificij gen̄ p̄memoraueri exp̄el-
 sus in eo qz tibi **Christū** ostendaz fuisse
 p̄phetatū. **Diero. sup. Diere. li. iij.**
Venię iuxta v̄ba **Jeremie** quozū re-
 pbauit dñs templū dicēs: Nolite cōfi-
 dere i v̄bis mēdacij. dicētes: templū do-
 mini. templū dñi. tēplū dñi est zc. Cōse-
 quenter etiam reprobatur sacrificia dicēs:
Holocaustrata v̄ra addite victimis
vestris zc. Eosqz arguit ab aliquo qz nō

sui veneratione victimas immolarēt. sed
 eplaz desiderio. **Qd** aut̄ ait: **Nō** suz lo-
 cutus cū patribz vestris. et nō p̄cepi eis in
 die qua eduxi eos de terra egypti de ver-
 bo holocaustomatū zc: **Manifeste** ostē-
 dit qz primū quidē i tabulis decalogum
 dedit. et post offensam vituli ea sibi ma-
 gis q̄ demonibz fieri iusserit. purā videli-
 cet mādatorz dei religionē auferēs. et vi-
 ctimaz sanguinē carniumqz desiderium cō-
 cedens. **Diero. sup. Ezechieles**
li. vi. Sabbatū qz et circumcisio data
 sunt in signū veri sabbati. ac verę circūci-
 sionis. vt a seculi opibus in eterno ac p̄-
 fecto sabbato requiescendū esse sciamus.
 et nō p̄putiū. s̄ cor circūcidam. **Idē**
ad Aug. Vñ p̄ **Ezechieles** de iudcis
 ait dñs: Sabbata mea tedi eis vt essēt
 signū inter me et eos. Ego itaqz iam pro-
 nuncio libera voce iudęoz ceremonias et
 p̄niciosas christianis et mortiferas esse.
 Et quicūqz sine ex iudcis siue ex gentibz
 eas obseruauerit. in baratrū diaboli de-
 uolutū esse. **Ambro. de excessu**
satiri li. ij. Verę ergo legis character i
 nostris moribz exprimat. q̄ in dei imagi-
 ne ambulam. qz legis vmbra trāsinit pe-
 nitul. Umbra quippe iudcis in lege fuit.
 imago nobis est in euāgelio. veritas erit
 resurrecturis in iudicio.

**De noua euāgelij lege. Idē su-
 per Esa. li. iij. Cap. LXXXI**

Sicut ergo p̄ **Esaia** pro-
 pheta p̄dixit dñs. qz consumma-
 tio abbreviata inūdabit iustitiam.
 abbreviat̄ atqz p̄fectus est sermo
 euāgelic̄ q̄ p̄ cūctis lasciuiose legis ce-
 rimonijs dedit p̄ceptū breuissimuz fidei
 atqz dilectionis. vt videlicet: qd̄ nobis fi-
 eri nolum. aliqñ ne faciam. **Aug.**
vbi s̄. Ut enī dicit̄ ab ap̄lo. plenitudo
 legis est dilectio. quā videlicet dedit do-
 min̄ fidelibz suis sp̄m̄ sanctū mittendo
Vñ idē ap̄lus: Caritas inq̄t dei diffu-
 sa est in cordibz n̄ris p̄ sp̄m̄ sanctum qui

datus est nobis. Et ipse dñs: In hoc ait sciēt oēs qz mei estis discipuli. si dilectionem habueritis adinuicē. Implet ḡ lex vel cū fiunt q̄ sibi p̄cepta sunt. vel cū exhibent que ibi p̄betata sunt. Lex enī vt dictū est p̄ Moysen data est. gr̄a ⁊ veritas p̄ Yēsu christū facta ē. imo lex ipsa cū impleta est. gr̄a ⁊ veritas facta est. Gratia nāqz p̄tinet ad charitatis plenitudinem veritas ad p̄betatāz impletionē. Et qz p̄ Christū vtrūqz factū est. ideo non venit soluere legē s̄ adimplere vt nō legi adderent que deerāt. s̄ vt fierēt q̄ scripta erāt. Qd etiā ipsa testant illius v̄ba. Nō enī ait vnū iota aut vn̄ apex non p̄teribit a lege donec addat q̄ deerāt. s̄ donec oīa fiant. **I**dem de eodē. Vbi ḡ qui busdā finis ex lege p̄positus est. adiūxit: Ego aut̄ dico vobis oīa ex eadē hebreorum lege nō cōmendabat. vt qd qd insup ex p̄sona sua dicebat. vel ad expositionē requirendā valeret si aliqd ad illa obscure posuisset. vel ad cōseruandū qd illa cōseruari voluisset. Nō ḡ sic intelligendū est nō se venisse legē soluere. s̄ adimplere vt q̄si semiplena v̄bis illis integraret. s̄ vt qd l̄ra iubēte. p̄pter sup̄torūz p̄sumptionē impleri nō poterat. suadēte gratia. p̄pter humiliū cōfessionē impleret ope factorū. nō adiectiōe v̄borū. Fides enī vt ap̄tus testat p̄ dilectionē opatur. Idē quoqz dicit. qz q̄ diligit. primū legē impleuit. Hanc charitatem qz veniens Christū p̄ sp̄m sanctū quā p̄missū misit in manifestatiōe donauit. quā videlicet charitate sola in nob̄ impleret legis iusticia. ideo dixit se nō venisse soluere legem s̄ adimplere. hoc est nouū testamētū. q̄ huic dilectiōi hereditas regni celestis p̄mittit qd in figuris veteris testamēti p̄ tēporūz distributiōe tegebat. Vñ ⁊ ab ipso dño dicit. Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicē. Itaqz vel oīa vel p̄ne oīa q̄ monuit seu p̄cepit vbi addidit: Ego aut̄ dico vob̄. inueniunt in illis veteribz libris. sic etiā. illic occultabat finis quo illa referant. q̄nis fm̄ illū vinerent

sancti. q̄ futurā ei⁹ reuelationē videbāt. ⁊ pro tempoz p̄betate vel p̄betig tegebant. vel p̄betig rectū sapient̄ intelligebant. **M**iero. super Martheū. Quattuor aut̄ q̄litates inueniunt. de quibus sancta euāgelia p̄terunt. p̄cepta scz ⁊ mādata. testimonia. et exēpla. **I**dem sup̄ Mat. li. ij. Tollite inq̄t iugū meum sup̄ vos. qz iugū meū suauē. ⁊ onus meū lege. In lege quidē opa req̄rebant a iudeis. q̄ qui faceret hō vineret in eis. In euāgelio volūtas queritur. q̄ si etiāz effectū nō habuerit. p̄miū tñ nō amittit. **L**ex aut̄ nō voluntatē. s̄ effectum punit. **F**inge in p̄secutione aliquā virginē prostitutā. hęc apud euāgeliiū. qz virgo non peccat volūtate suscipit. In lege v̄o q̄li corrupta repudiāt.

De sacramentoz mutatione Aug. vbi s̄. Cap. LXXXII

Ceterum in nullū nomē religionis sine ver̄z sine falsum hoies coagulant. nisi aliquo signaculoz vel sacramentoz visibiliū p̄sortio colligent. quoz scz sacramentoz vis plurimuz valet ⁊ p̄ficiat. Ideo cōtempta sacrilegos facit. impie q̄ppe cōtemnit sine qua pietas nō p̄ficiat. Verūtāme q̄z visibilia sacramēta pietatis inesse possūt. ⁊ impijs fiūt tales q̄les ap̄tus dicit: **H**abētes scz formā pietat̄. virtutē aut̄ ei⁹ abnegātes. Vñ ⁊ ap̄tus Pet̄⁹ de baptismo loquēs q̄busdā. ne sibi putarēt sufficere sacramentuz visibile addidit: **R**on carnis depositio sordū. s̄ cōsciētig bonig interrogatio ī deū. Proinde p̄ma illa sacramēta q̄ de lege obseruabant ac celebrabant sacramēta Christi v̄tura erāt p̄nunciatiua. q̄ cū aduētū suo Christus impleuisset. ideo sunt ablata qz impleta. ⁊ alia sunt instituta virtute maiora. vtilitate meliora. actu facilioza. nūero paucioza. tanqz iusticia fidei reuelata. et in libertatē vocatis filijs dei in quoqz seruitutis ablato qd duro populo congruebat

Quartus

z carni debito. **Q**uid autem mir si alijs mysterioz signaculis passio Christi z resurrectio pmissa e futura. z alijs annunciat iam facta. qñ quidē z ipsa xba futurum z factū passur z passus nec tēdi possunt equaliter vel sonare similit? **Q**uid enī aliud sunt corpalia queqz sacramēta nisi quedā quasi xba visibilia sacrosancta quidē. s mutabilia tñ et tpalia. **D**eus enī eternus est. nec tñ aqua z oīs illa corpalis actio q agit in baptismo et fit ac trāsīt eterna est. **U**bi rursus etiaz ille syllabę celeriter sonātes ac trāsēntes nisi dicant nō cōsecrat. **H**ęc igit oīa fiunt ac transeunt: virt? tñ q p illa opat in gū manet. z donū spūale p qd illa insinuat eternū est. **Q**uia g nō venit legē soluere. sed adimplere. **I**psa nimiz adimplerone abstulit ea p q adhuc pmittebat ipse dum qd iā est cōpletū. **A**c si xba illa tollerent nascitur? passurus. resurrectur? q tūc qñ hęc futura erāt recte dicebant et institueret dici nat? est passus est et resurrexit. q nunc illis cōpletis z ob hoc ablati recte dicunt. **S**icut g iam cessant illa verba. sic z illa pōis ppli sacramēta. qz p eū qui nō venit soluere legē. s adimplere iam impleta sunt. et ideo tolli mutariqz debuerūt. **Q**d pmissis quidē Christianis q crediderūt ex iudgis donec tā cōtra viturnā cōsuetudinē paulatim psuaderent. atqz ad intellectū pfectū pducerēt. **E**t qz sicerant nati atqz instituti. sinuerunt eos ad tps apli paternū ritū suare. qbus hoc op? erat. vt eoz moribz pgruerent z tarditati. **P**rim? itaqz dei plus añqz leges z pphetas adimplere veniret. **C**hrist? illa oīa q huic pmittebat obseruare iubeat. liber in eis q hoc quo ptinerent intelligebant. **P**osterior aut plus accedēs ad fidē qua iā Christus venisse passus esse resurrectisse p̄dicabat. **I**n his quidē hominib? q s iā talibz sacramentis institutos eadez fides inuenerat. nec cogebat illa suare nec phibebat. **I**n his aut q nulla generis vel cōsuetudinis vel congruetię necessitudine retenti crediderant

etiā phibebat. vt p eos iā incipet apparere illa oīa. ppter Christū pmittēdū istuta fuisse quo veniēte z hęc pmissa implēte oporteret illa cessare. **S**z nūqd a christianis nō obseruat qd ibi scriptum est: **A**udi israel dñs deus tu? deus vnus est. **E**t illud: **N**ō accipies nomē dei tui inuānum. q sequunt vtiqz. **H**ęc enī sūt pcepta mox. illa xō sacramēta pmissorū. **H**ęc implent p iuuantē grām. illa xō p veritatē redditā. vtraqz p Christū z illā gratiā semp donantē nūc reuelantē. z illaz xbitatē tūc pmittentē. nūc exhibentē quia lex p Moysen data est. grā autē et xbitas p Iesum christū facta est.

De gentiū ad fidēz vocatione.
Ex sermone de pentecostes

Cap. LXXXIII.

Seminauit igit vt supius dictū est igne? ac sanctific? spūs in aploz corda sermones. et vt sapiens adinuētor duodeci tibus fidel in organo positas. nouo flatu impleuit. diuersisqz spiritualibz curēs in fistulis apostolicis cūctis xba diuine xbitutis sparsit. **D**ēs gētes delectabilē inuitauit ad sonū z trinitatis p̄dicauit mysteriū. **A**ug? in libro. de eodē. **L**uc igit in aplis est impletū qd tāto añ fuerat p̄phetatu? **N**ō sunt loquele nec p̄mones quoz nō audiant voces eoz. **V**t deinde ad p̄dicandū euāgeliiū distributi fecerint. qd sequit? ibi: **I**n omnē terrā exiuit son? eoz. z in fines orbis terre xba eoz. **Q**uid enī aliud spūs sanct? in linguis omniū gētū p̄nunciabat. qz eis qui tñ vnā suę gētis linguā didicerāt donabat. nisi oēs gentes euangelio credituras. vt primo vnusquisqz fideliiū. postea xō linguis omnibz loqueret ipsa ecclie vnitas. **I**dē in alio de eodem. **O**portebat inqt pati Christū z resurgere a mortuis tertia die z p̄dicari in noīe ei? p̄nitentiā z remissionē peccatoz in oēs gētes. incipiētibus a hierosolymis. **A** hierusalē g incepit. z ad nos puenit. **E**t hic est z ibi est. **N**ō enim

vt ad nos veniret inde discessit. h̄ creuit
 nō migravit. **A**ug. in ser. 8 **E**pi-
 phania. Rūc ḡ charissimi vt filij ḡr̄ z
 heredes vocationē vestrā videte et ma-
 nifesto iudeis ac gentib; Christo tanq̄
 angulari lapidi p̄uenerātissima dilectio-
 ne coherete. **U**trōsq; sibi lapis ille angu-
 laris applicuit. q̄ppe q̄ stulta mūdi elige-
 re vt cōfunderet sapiētes z nō iustos vo-
 care. h̄ peccatores venit. vt nec aliq̄s ma-
 gnus sup̄biret. nec aliq̄s infirm⁹ despera-
 ret. **F**ulgenti⁹ vnde ḡ. **I**sti sunt
 duo pietes q̄ ex diuersa venerūt. z in la-
 pidez q̄ fact⁹ est in caput anguli vnitate
 fidei cōuenerūt. **U**n⁹ paries venit ex iu-
 deis. Alter venit ex gētib; longe a se di-
 uersi erāt qm̄ diuersa credebāt. **P**ositus
 est in medio lapis angularis q̄ a se vtrōq;
 parietē duceret z vtrūq; vno noīe nun-
 cuparet. essētq; vnū cōmuniōe vocabuli
 q̄ fierēt in vna ḡra sacramēti. **P**er **C**hri-
 stum enī q̄ est pax n̄ra faciēs vtrūq; vnū
 iudei z gētilis facti sunt vnū. q̄bus fidei
 vnitas vnum indidit noīs christiani vo-
 cabulū. **A**d lapidē ḡ angularem vterq;
 paries venit. et vtrūq; angulū vnitas fidei
 fecit.

De admirabili mūdi cōuersio-
 ne. **A**ug. de ciuitate dei. xxiij.
 Cap. LXXXIIII

Ecce ergo mūdi iā cre-
 didit qd̄ aliq̄n̄ incredibile fuit.
Videlicet corp⁹ **C**hristi terre-
 nū post resurrectionē in celū esse sublatū.
 paucis in incredulitate manētib; atq; stu-
 pentib;. **V**ex si rē credibile credidit mū-
 dus videāt q̄s stolidi sunt q̄ mūdo credē-
 te nō credūt. **S**i autē incredibile. h̄ vtiq;
 est incredibile. videlicet sic a mūdo credi-
 tum esse quod est incredibile. **H**ec itaq;
 duo incredibilia videlicet resurrectionez
 corpis nostri. et rē tā incredibile mūdi
 credituz esse. v̄ aq; vel vnū istoz fie-
 ret. ambo p̄dixit futura esse. **E**t vnū qd̄ ē
 istoz incredibiliū iā factū esse videmus.
 vt scz qd̄ erat incredibile crederet mūdi⁹.

Cur ḡiā id qd̄ reliquū est fore despem⁹.
 vt z hoc adueniat qd̄ incredibile credidit
 mūdi⁹. **S**z z ipse mod⁹ q̄ credidit mū-
 dus incredibile; inuenit. si attēte cōside-
 ret. **D**isciplinis q̄ppe liberalib; ieruditos
 z omnino q̄ntū ad phoz doctrinā accin-
 xit impolitos nō peritos ḡramatica. non
 armatos dialectica. nō inflatos rhetori-
 ca. piscatores **C**hrist⁹ cū fidei retibus ad
 hui⁹ seculi mare paucissimos misit. atq;
 ita vt ex oī genere tā multos pisces. z tā-
 to mirabiliores q̄nto ranozes iplos etiā
 phos cepit. **I**ā ḡ tria sunt incredibilia. q̄
 tū sunt facta. **I**ncredibile enī aiūt **C**hri-
 stū in carne resurrexisse. z i celū ascendisse.
Incredibile est mūdiū rē tā incredibile
 credidisse. **I**ncredibile est q̄z hoīes igno-
 biles. infirmos. imperitos. atq; paucissi-
 mos rē tā incredibile tā efficacit mundo
 z i illo etiā doctis psuadere potuisse. **H**o-
 rum triū incredibiliū p̄mū nolūt isti cuz
 q̄bus agim⁹ credere. **S**ecūdiū cogunt et
 veniūt cernere. qd̄ vtiq; nō vidēt vñ sit
 factū. si nō credūt et tertii. **R**esurrectio
 certe **C**hristi z ascētio toto iam p̄dicat⁹ z
 credit mūdo. v̄z si credibile nō est vnde
 toto terraz orbe iā credita est. **S**i multi
 nobiles docti sublimes etiā se vidisse di-
 xerunt. z qd̄ viderūt diffamare curarunt
 eis mūdiū credidisse nō mirum ē si istos
 adhuc credere nolle perdux ē. **S**i autēz
 vt v̄z est paucis obscuris minimis et in-
 doctis eā se vidisse dicētib; atq; scribēt-
 bus credidit mūdi⁹. **C**ur pauci obstina-
 tissimi q̄ remāserūt ipsi mūdo iā credēti.
 adhuc vsq; nō credūt. q̄ p̄pter ea vno ex
 iguo ignobiliū infirmoz imperitoz hōiuz
 credidit. qz tā in cōtemptibilib; testibus
 multo mirabili⁹ diuinitas seipsam psua-
 sit. **E**loquia nāq; psuadentiū q̄ dicebat
 mira fuerūt facta nō x̄ba. **Q**uid. n. **C**hri-
 stū resurrexisse. in celū ascendisse cuz carne
 nō viderāt. id se vidisse narrātib; non lo-
 quētib; tm̄. h̄ etiā miracula faciētibus. et
 mirifica signa credebāt. **H**oīes q̄ppe q̄s
 vni⁹ velut mltū duaz linguaz fuisse no-
 uerāt. repente linguis omniū gentiuz lo-
 quētes mirabilē audiebāt. h̄ z in via q̄

Quartus

trāsituri erāt in ordine positos innumera-
biles morbis varijs laborātes. vt ambu-
lantū sup eos vmbra trāsiret. cernebant
cōtinuo salutē recipe. 7 alia multa stupē-
dap eos facta in **Christi** noīe. **Postre-**
mo etiā mortuos resurgere. **Ecce** tot incre-
dibilia tribus illis incredibilibus addim⁹. et
vt credat vnū incredibile qd̄ de carnis re-
surrectiōe 7 ascēsiōe dicit. multoz incre-
dibiliū testimonia tāta cōgerim⁹.

Decausis euerfionis Hierusa-
lem p̄ Titū. Hidorus sup. iij.
li. Regum. Cap. LXXXV.

Sicut ait **Helise⁹** postq̄
ascēdit in bethel. i. in domū dñi
cōuersus maledixit pueris blas-
phemātibus 7 duo vrsi de silua exierūt et ex
eis q̄draginta duos interfecerūt. Ita **Chri-**
stus postq̄ in celū ascēdit cōuersus iude-
is maledixit. q̄ ad crucē insultauerāt ipsi
dño saluatori. sic illi **heliseo**. i. saluti dei.
Deniq̄ q̄dragelimos secūdo āno suę ascē-
siōis imisit duos vrsos d̄ siluis gētū **Ve-**
spasianū scz 7 **Litū**. eosq̄ crudeli strage
reicerūt. sic illi vrsi puulos ab **Heliseo**
maledictos lacerauerūt. **Hiero⁹. i.**
li. de illustribus viris. Iosephus
Mathei fili⁹ ex hierosolymis sacerdos a
Vespasiano capt⁹. 7 cū **Lito** ei⁹ filio re-
lictus. i. xvij. antiq̄tatū libro manifestis-
sime cōfitef. p̄pter magnitudinē signozū
christū a pharisēis iterfectū. 7 **Iobez** ba-
ptistā vere p̄phetā fuisse. Ac p̄pter interfe-
ctionē **Iacobi** apli hierosolymā dirutaz
esse. **Scribit** autē de ipso dño hoc modo
Tum tpe fuit **Iesus** sapiens vir. si tñ eū
oportet viz dicere. **Erat** enī mirabilium
operū patrator. 7 eoz q̄ libent̄ v̄a susci-
piunt doctor. plurimos q̄ sui sectatores
habuit tā de iudeis q̄ de gētibus. 7 crede-
bat esse **Christ⁹**. Cūq̄ n̄roz inuidia p̄-
cipū eū cruci addiderit **pilat⁹**. nihilomi-
nus q̄ p̄mū dilexerāt eū p̄seuerauerunt.
Apparuit enī eis die tertia viu⁹. **Multa**
hęc 7 alia miracula p̄phaz carminib⁹ de

illo vaticinātibus. 7 vsq̄ hodie nō defuit
gēs christianoz ab illo sortita vocabu-
lum. **Breg⁹. in omel. xxxix. Ea-**
tem q̄z hierosolymoz subuersio q̄ndaz
descripta ē ab ipso dño. **Romani p̄nci-**
pes Lit⁹ scz 7 **Vespasian⁹** denūciantur:
cū ab ipso flēte dicit. **Quia** veniet dies ī
te. 7 circūdabūt te inimici tui vallo. 7 co-
angustabūt te vndiq̄. 7 ad terrā proster-
nēt te. **Hoc** autē qd̄ addit. **Et non relin-**
quēt in telapidē sup lapidem: testat̄ iam
etiā ipsa trāsmigratio ciuitat̄ eiusdē. qz
dū nūc in eo loco cōstructa ē. vbi dñs ex
portā fuerat crucifix⁹. prior illa hierlm vt
dicit funditus est euerfa. **Kui** ex q̄ culpa
euerfionis suę p̄gna fuerit illata. ostēdit̄
cū subiūgit. **Eo** qz nō cognouerit tps vi-
sitatiōis tuę. **Creator** enī omnium p̄ incar-
natiōis suę mysteriū hāc visitare digna-
tus est. **Si** ipsa timor̄ 7 amoris illius recoz-
data nō est. **Vñ** 7 iā p̄ p̄phetā ī increpa-
tionē cordis hūani. anes celi ad testimo-
niū deducit. dū dī. **Milvus** in celo co-
gnouit tps suum. turtur 7 hyrundo 7 ci-
conia custodierūt tps aduentus sui. plus
autē me⁹ nō cognouit iudiciū dñi. **Fleuit**
ergo pius redēptor p̄fide ciuitat̄ ruinaz
quā ipsa sibi nō cognoscebat esse vēturā
Eiq̄ ab ipso flēte dicit recte: **Quia** si co-
gnouisses 7 tu. subaudi. fleres. nō modo
qz nescis qd̄ imminet. gaudes. **Si** enī a
cordis ei⁹ oculis iminētia mala nō essent
abscondita. sic ī p̄sentibus prosperis non
esset leta

De vltima dispsione aploz
Eusebi⁹ in historia ecclesiasti-
ca li. iij. Cap. LXXXVI.

Situr quadraginta an-
nis post admissū piaculū impi-
ozū p̄gna dilatata ē iudeoz. in
q̄bus oēs apli. p̄cipue tñ **Iacob⁹** frater
dñi. q̄ hierosolymitan⁹ episcop⁹ p̄stitut⁹
erat. indefinēter pplum cōmissē impietat̄
admonebat. si forte possent penitere. sce-
lera 7 vltices flāmas lachrymaz vberta-
te restringere **Idē** in li. ij. **Ioseph⁹**

autē scribens quāte clades iudeorū per-
cussent gentē p omnē syriā in seditione
iudeorū atrocissimā refert exercitaz fuisse
seuiciā. ita vt etiā illi q p vrbes singulas
gentibz admixti cōmanebāt in hostiū nu-
mero cōputarent. **V**idēs qz repletas esse
corporibz inhumatū ciuitates senes cū par-
uulis sil mortuos iacētes fēmina z absqz
ylla sex^r reuerētia nudata in publico. re-
lictaqz cadauera atqz vniūsam puincia z
innumeris malis refertā. **S**z tñ hā di-
ro et tā atroci spectaculo multo grauius
eos futuroz ac p dies augetentū met^r
atqz formido terreat maloz. **I**dē
in li. iij. **K**uz itaqz debitis iudei cladi-
bus vrgerent. apli dñi. ceteriqz discipuli
ad pdicandū dñū dei p singulas orbis
terre prouincias dirigunt. **T**homas vt
nobis tradit sortit^r est parthiā. **M**atthe^r
gthiopiā. **B**artholome^r citeriore indiā
Andreas scythiā. **I**ohes asiam. vnde et
apud ephesum est cōmorat^r atqz defun-
ct^r. **P**etr^r hō pontūz galaciā. bithi-
niam. ceterasqz cōfines puincias iudgis
dūtaxat pdicās circūisse deprehēditur. z
ad vltimū in vrbe **R**oma p moratus ibi-
demqz capite deorsū diuerso crucifixus.
Quō etiā ipsum ita fieri deprec^r ē ne do-
mino exequari videret. **D**e **P**aulo autē
qd dicā q ab hierusalē vsqz ad illiricum
euāgelii **C**hristi repleuit. et ad vltimū z
sb **N**erone martyriū duxit. **E**cclia qz q
hierosolymis fuerat. h ita p ordinē i ter-
tio libro explanationū geneseos origenes
exponit. **E**cclia qz que hierosolymis fue-
rat cōgregata respōso a deo accepto iu-
bet emigrare. z ad opidū qddā pellā no-
miētrāl iordanē trāsire. q ablat^r ex vrbe
sāctis ac iustis viris tā de vrbe sacrilega.
qz de pplo impio fieret loc^r celesti vindi-
ctę p exadiū patrig. euerfioisqz sumēde.

De multiplici strage iudeorū
Egipp^r li. v.

Cap. LXXXVII

Ano ergo primo dela-
ti iperij vespasiano iudea tel-

lis asperis vel seditionibz domesticā lace-
rabat. ternoqz plio ciuitas hierusalē in-
tra se laborās verabat. **N**ulla reqes erat
nullqz inducię. h momētis oibz dimica-
bat. z innumeri iugulabāt. **D**anās san-
guis vniūsa replebat. z qsi pfluui^r etiā z
p iterores tēpli recessus decurrebat. **I**ta
languine incēdio ruina fame toti^r vrbis
et terra succidebant. nullusqz loc^r peri-
culo vacabat. nulla fugiendi copia erat.
vbiqz pauor atqz clamor. gemit^r mouē-
tiū. desperatio viuētiūz vt miserabiles
diceres eos q remāserant. beatos q obie-
rant. **Q**uō decepta es ciuitas pplis tuis
expugnata armis tuis q solebas sine ar-
mis vincere. sine plio hostez ferire cū p te
dimicarēt angeli. tibi qz militarent fluct^r
maris. hiat^r terre. fragores celi. **E**cce ha-
bes qd petisti. **I**gnosce tibi hodie **B**ar-
rabā viuere. **I**esu hō mortuū esse. **I**n te
nāqz seditio regnat. pax sepulta est. vt
crudeli^r pereas a tuis qz si perires ab ali-
enis. **I**n tēplo igit ipso p vnguētis bene-
olētibus. p thimiatherijs bñ spirātibus
p diuersoz floz odoribz. gūis isepultoz
cadauez fetoz erat. qz pluuia dissolue-
rat. qz flāma cōbuserat. qz sol calefe-
cerat. **R**eqz enī eoz corpa q vel i tēplo.
vel circa plateas necabant^r humare qsqz
vacabat. qz bellū eos inter se occupabat
magisqz feriēdi qz hūmādi cura vniūsol
tenebat. nihilqz magis in calamitatibus
tantis qz misericordia perierat. que sola
solet alleniare miserias. solari erumnas.
Quidā tñ latrones in alios seuiciēs. q
fetoze occisoz graui^r sustinebant. de mu-
ro reliqas defunctorū in pfunda picipua
deiciēbāt. **I**taqz **A**it^r **V**espasiani fili^r
q bellū a patre suscepit pspet^r pruptos
cadauez plenos sanieqz dilacerat^r visce-
ribz innatantē aspexit. alte ingemuit. **E**t
man^r eleuās ad celuz testabat sibi illud
nequaqz ascribēdū q veniā dare voluiss-
set si seditio processisset. **E**xpectasse se vt
pacē rogarēt. paratū incolumes seruare
si bellū deposuisset. **D**āneo quoqz asserere
bat p vnā portā sibi editā. cxy. mortuoz

Quartus

additis. dccc. lxx. funeribus elata. idque solo eorum numero collectum quod mercede publica forent sepulti. propter illos quos sepelierant sui. Quae autem sepulta ubi ut e muro deciderent cadauera? Plerique etiam viri non ignobiles ad Titum confugiētes. dec. defuitorumque per portas elata numerata essent commemorabant. eorumque cadauerumque nequiverunt efferi. propter infinitam multitudinem fuisse numerum inestimabilem. Quaeque ad templum venerant. etiam plerique de orbe ultimo ad precandam in die festo

De his qui transfugerunt ad romanum exercitum.

Cap. LXXXVIII

Plerique autem ex his qui ad romanos confugerunt cum accepto cibo aluum purgaret burrones aureos egerebant quos prius absorberant cum fugam adornaret. ne reprehensi non solum dispendio. sed etiam periculo communi forent. Nam insidiatores omnia scrutabantur. Aurumque propter latrones habere quaeque scelus dicebatur. Hoc itaque auxilium iudei postea specie mirabili inter inquinamenta legebant. Alii quodam assyrii perierunt. et ab uno in omnes opinio manavit. quod videlicet si genus hominum princeps ad avariciam patitur ad versutiam incultam atrox sit quae refugiat. Nihil tam turpe quam penuriae studio erubescat. A syris itaque in arabiam diffusa est fama quibus non minor est avaricia feritasque barbarice propter immanitatem quam facti essent auro iudei. Quoscumque igitur adveniētes cernunt diripiunt ipsi licet contra legem reditiois. contra promissum cesaris. quod non licebat eos occidi. Incidunt etiam adhuc iuvenes cruentisque manibus ventris euiscerant. scrutantque aluum et inter eos manantia purgantia inquirunt aurum. Denique nocte una duo milia fere viros tali flagicio sunt discissa. Alia quae generis in his qui ad romanos transfugerant accidit erumna. Nam desuetis officijs edendi ubi copia data est alimentum cepit esse cibum oneri. qui prius erat usus. Nulla vis erat ventium ut maderet cibum. obringerent inte-

riora viscerum. obstructi erant ductus ciborum usus pierat. auuiditas crescebat. Ruebant miseri super cibos. et infantium more mortuus medicabantur invalidos. propter visum alimentum ipso gaudio deficiebant. et inter exoptatos sibi cibos iterabant. Eratque lachrymabilis populus. cum plures a cibourgerent ad piculumque ad salutis remedium. Instabant enim insolito cibo quasi quodam hydropis morbo. Et si edendi aviditatem modi nescia supra mensuram ingerebat. repente farris cibo disruebant. Nihil enim miserum est si exhaustis periculo cibum est. Denique post biduanum ieiunium si quis avidus aliquid supererit statim crudescit. Nonnulli tamen eorum evaserunt quodam arte praesantes cibi moderantia donec ad suos usus caro rediret edendi dissiueta

De magnitudine famis obsessorum. Cap. LXXXIX.

Destructis igitur et exustis edificijs templo finitimis insuper porticibus. partim a romanis. partim ab ipsis iudeis nuda iam erat templi facies. ac seua hominum fames insidiabantur inuicem sibi quos cui raperet cibum. et ubi alimentum suscipio in bellum. Recabant etiam charissimi. ibi discutiebant defuncti ne quis inter eorum amictus lateret cibum. Ore apto sic rabidi canes aurum captantes spiramina. huc et illuc circumferebant. duce inopia. et cum alia famis solacia non reperirent detrahebant scoria scutis ut cibum sibi essent quam praesidio esse non possent. Mandebant calciamentum nec pudor erat pedibus solutum ore suscipere et lingua lambere. Vetustaeque paleae quae fuerant olim pietate. non mediocri studio requirebant. et si quis reperat grandis pretio mercabatur. sceleris nefas urbem totam replerit. ut unusquisque parricidalis coniugum misterium exhorruit

De subuersione urbis et captivitate reliquiarum. Cap. XC

Pervenit etiam ad romanos huius immanitas facti. Nam et plerique ad hostem confugerunt

hoc horrore pteriti. Quo cōperto cesar
infelicitis terre cōtagiū execrās talia. pte-
stabat man⁹ ad celū eleuās. Ad bellū q̄-
dem venim⁹. s̄ nō cū hoīb⁹. q̄n poti⁹ adū-
sus beluaz rabiē dimicam⁹. Rā 7 fere su-
os sc̄⁹ diligūt quos etiā in fame nutriūt.
7 q̄ alienis pascunt corpib⁹ a cōsimiliuz
feraz abstinēt cadauerib⁹. Hoc vlt̄ om-
nē acerbitatē est vt mēbra q̄ genuit ma⁹
tenoret. Quidus ego sū ab h̄ contagio-
cur me absoluo quēcūq̄ es potestas i ce-
lo. Scis scis pfecto. q̄ intimo affectu pa-
cem frequent̄ obtuli. 7 qd̄ nō pudet dice-
re victor rogauī qm̄ eis p̄cere volui. S̄
qd̄ facerē repugnātib⁹. qd̄ adūsus suos
furētib⁹. Rā 7 ipsi nos sepe de mur̄ hor-
tati sunt dimicare. ne graui⁹ perirēt a su-
is q̄ a n̄ris. Et ego plerūq̄ postiq̄ armis
qm̄ a suoz sedib⁹ nō desinebāt ipsi. i bel-
lum redij vt obsessos liberarē nō pderem
His dictis arietes tēplo iussi admoueri.
Deniq̄ fugiētib⁹ seditionū actorib⁹ cuz
exureret tēplū. romani signa posuerunt.
inter ei⁹ circūitū 7 cōtra portā orientalem
sacrificauerūt sūmis vocib⁹ p̄dicātes im-
peratore Titum. Sacerdotes aut̄ roga-
bant vitā. quos et aque inopia. et estus
incendij finitū macerabat siti. q̄s Titus
iussit occidi. Respōdens aī de generē esse
in tēplo 7 minimi cuperet supuere. Jo-
hanni q̄z 7 Simoni ac ceteris seditionū
p̄ncipib⁹ indulgentiā postulātib⁹. Respō-
dit. Serū neq̄ssimi tēp⁹ ad misericordiā
postulatis cū iā qd̄ referret̄ nihil relictū
sit. pacē offerebam. 7 nō recepistis. p̄cere
volebā nec sinebatis. p̄lia suspendebam
7 vos iruebatis. Et nūc p̄plus extinctus
est. templū ardet. Quid adhuc statis ar-
mati? Arma ponite q̄si victi. viuere vo-
nato vobis. 7 si nō meremini. Tit⁹ ergo
q̄uis ad iracundiā puocat⁹. p̄positū suū
nō soluit fastigij regalis cōtuitu. s̄ cōfu-
giētes recepit soli⁹ pietatis intuitu. Nec
romani multa iā cede fessi vitē indulgen-
tiā abnuebāt. studioq̄ captiua mācipia
vendēdi ad reseruādā salutē. p̄mptiores

erāt plurimi venales. s̄ pauci emptores.
qm̄ 7 romani dedignabant̄ in seruitutez
habere viros iudeos. 7 nec iudēi superāt
q̄ redimerēt suos. Itaq̄ die gozpei men-
sis octaua ciuitas ē cōcremata. Cesa ho
p̄ omne tps̄ obsidiōis asserūt. decies cen-
tena milia. Captiui q̄z abducti sūt iude-
orum ad nonagita septē milia. **U**
go floziacensis in ecclesiastica
historia. Fessi nimiz̄ mlt̄a cede roma-
ni querebāt. q̄b⁹ captiua mācipia v̄de-
rent. S̄z q̄ plurimi venales 7 pauci em-
ptores nō veniebāt. nō deferūt q̄ trigin-
ta mācipia vno nūmismate mercarent̄

De miserabili statu iudeozū p
orbez disperforum. Isidorus.
sup Gen.

Cap. XCI

Itaq̄ popul⁹ ille iudaic⁹
ifidelis q̄ndā p̄ Chaim desig-
tus maledict⁹ est a terra. i. ab ec-
clesia q̄ aperuit os suū in confessione pec-
catoz accipe sanguinē Christi q̄ effusus
est in remissionē peccatoz omnū. In ip-
sa q̄ppe terra quā Christ⁹ portauit. i. i ei⁹
carne ipsi opati sunt salutē nostrā. cruci-
figēdo Christū q̄ mortuus est. p̄pter deli-
cta n̄ra. Et vere nūc inde vag⁹ 7 pfugus
gemit ac tremit p̄plus ille. ne etiāz regno
terreno pdito occidat. ista visibili morte.
v̄z ne occidas inq̄t eos d̄ne. ne q̄n obli-
uiscant̄ p̄pli legis tuę. Idcirco posuit do-
minus in eo signū. vt nō interficeret oīs
q̄ inuenisset eū. Et hoc reuera valde mi-
rabile est. q̄ oēs gentes q̄ romanis subiu-
gatę sunt. in romanoz sacro 7 ritū trāsie-
runt. eozūq̄ sacrilegia obseruāda 7 cele-
branda susceperūt. Ven⁹ aut̄ iudaicū vel
sub paganis regib⁹. vel s̄b christianis si-
gnū legis 7 circūcisionis suę q̄ distinguit̄
a ceteris gētibus ac p̄plis nō amisit. S̄z
omnis impator vel rex q̄ eos i regno suo
inuenit. cū ipso signo reperit nec occidit.
Idem p̄plus p̄ Chaim mediū Roefiliū

designatus fuit. quia nec primatū aploꝝ tenuit. nec vltimus in gentibus credidit. **V**iditqꝫ nuditatē patris. qꝫ consensit ī necē domini saluatoris. post hoc nunciauit foris fratribꝫ suis. **P**er eum quippe manifestū est qđ erat in pꝑhetia secretuꝫ. **I**deoz factus est seruus fratꝫ suozum. **Q**uid enī est aliud hodie gens ipsa nisi quedā scriiniaria christianoꝝ baiulās legem et pꝑhetas ad assertionis ecclesie testimonium. vt qđ nunciāt illi p litteram nos honoremꝫ p sacramētū. **A**ug^o. sup p̄s. Codicem itaqꝫ portat iudeus vnde credat christianus. librarij nostri facti sunt iudei. Codices ab inimicis profertimus vt alios inimicos confundamus. **I**dem cōtra faustū li. i. Ad aliquem enī vsum sanctorꝫ ordinat a sūmo deo omnis cecitas impioꝝ. qui p equitate regiminis sui bene vtiē. etiam malis vt qui suo arbitrio viuunt iniuste. illius iudicio disponantur iuste. Ergo ne pꝑhetias Christi nascituri. mira facturi. indigna passuri. morituri. resurrecturi. ascensuri. euāgelij per omnes gētes disseminaturi finxisse crederent illi qui eum apꝫstolis erant annūciaturi. magnū qđ actum est in vsum nostrū de infidelitate iudeozum. vt idē ipsi qđ ppter se nō haberent in cordibꝫ. ppter nos haberēt ī cordibꝫ. **N**ec tñ libris illis auctoritas minuitur. sed etiam auget. **R**am ꝫ ipsa eozum cecitas ibi p̄dicta est. vnde magi nō intelligendū veritatē testimonij p̄hibēt veritati. quia cum eos nō intelligunt libros a quibꝫ nō intelligēdi p̄dicti sunt. hinc etiā eos veraces ostēdūt. **M**iero^o. sup **Isaiam**. li. ij. Abstulit dñs ab hierusalē iuxta verbum pꝑhetę omne robur panis. et omne robur aque. **H**abent quippe iudei panē scripturę. s̄ absqꝫ robore. **L**egūt enī scripturas. sed non intelligunt. tenent mēbranas ꝫ Christum qui in membranis scriptus est p̄diderūt. **I**dem in libro. xiiij. Deniqꝫ nomē inquit meū tota die blasphematur. in sy-

nagogis vestris subauditur. **I**biqꝫ iudei ter per dies singulos sub nomine nazaręorum maledicta in Christuꝫ et christianos. **I**dem in libro. xiiij. **S**ed vtinam inquit o **Jacob** attendis. ses mandata mea. facta fuisset quasi flumen. **P**ax tua. et semen tuum sicut arena. **R**am ꝫ vsqꝫ in presentē diem instar vermiculozum iudei pullulant filios ac nepotes.

Inuectio contra cecitatē eozū. **A**ugustinus i ser. quodā. **Cap. XCII.**

Vos autē conuenio nūc o iudei qđ vsqꝫ hodie negastis filium dei. **N**onne vox vestra ē illa quādo eum videbatis miracula facientem atqꝫ temptātes dicebatis. **Q**uoz usqꝫ animas nostras suspēdis? **S**i tu es **Christus** dic nobis palam: **I**lle autem cum vos ad considerationē miraculozū mittebat vt ei testimonium dicerēt. non verba sed facta dicēs. **O**pera quę ego facio ipsa testimoniū perhibent de me. vos autem non cognoscentes saluatore. qui operabatur in medio terre vestram salutem. in malo adijcētes dixistis: **Tu** de te ipso testimonium dicis. testimonij tui non est verum. **S**ed ad hoc ille quid vobis responderit aduertere nolulistis: **N**onne in lege vestra reperitur scriptū: qđ duozum hominum testimonium sit verum. **O** legis pꝑuaricatores intendite legem. in qua non tantū duo. sed etiam plures inueniuntur christi testes. **I**dem in expositione symboli. **O** iudei demones qui corda vestra possederunt. dixerunt: **S**cimus quis sis. quid venisti ante tempus perdere nos? **V**os autem dixistis: **Tu** de te ipso testimonium perhibes. testimonium tuum non est verum. **S**ed nō intelligētes actiones vestras. egistis causas nostras. **Q**uantuz laborastis. vt **Christus** crucifigeretur. et

latro dimitteret? q̄tum laborastis. q̄tū
sudaſtis: s̄ oīs iste labor: v̄ fructus est no
ſter. **A** vobis occidit **Chriſt**⁹. nob̄ reſur
git **Chriſt**⁹. **Chriſti** reſurrectioneꝝ oppri
mere voluiſtis pecunia milites corrupen
do. ⁊ ecce reſurrectio ei⁹ toto iā celebraſt
mūdo. **E**t q̄d̄ dedisti totū pdidiſtis. et
implere nō potuiſtis q̄d̄ voluiſtis. **I**am
aſſumpt⁹ in celū ſedet ad dexterā patris
dixerit vos p̄ vniūſas natiōes. vt vbiq̄
pphetias de ipſi⁹ natiuitate paſſione. re
ſurrectione. aſcēſione pferatis. atq̄ lucer
nam legis tanq̄ lignea candelabra ſen
ſu carētia gētib⁹ miniſtreſq̄. **Q**uod p̄pterea
factū eſſe cognoſcite. ne gētes hęc ipſa q̄
acta ſunt oīa dñi a nobis p̄dicant. dicāt
a nobis eſſe cōficta. **H**ęc etiā ipſa diſper
ſionē v̄ſtrā **Dauid** p̄pheta declarat fu
iſſe p̄dictā. dicēs: **R**e occidas eos ne q̄n
obliuiſcāt ppli mei. s̄ diſperge illos ī vir
tute tua. ⁊ deponē eos p̄tector meus dñe
Itaq̄ p̄ferte codices p̄pheticos o iudei
inimici vt ex ipſis alij cōuincant inimici.
id eſt. pagani. **C**ōfundimini q̄ lucernam
legi habētes in manib⁹ alij lumē p̄betis
⁊ vos ī eā intēdere nō curat. **D**iero⁹
vbi s̄. li. v. **E**rit inq̄t p̄pheta. altare do
mini in medio terre egypti. ⁊ titulus dñi
iuxta terminū ei⁹. **R**eſpōdeant hic iudei
de lege p̄ceptū eſt. vt altare nō fiat niſi ī
vno loco. quē elegerit dñs. cū hic ap̄te di
cat **Eſaias**. q̄ egyptij colāt dñz ī hoſtijl
⁊ muneribus. **G**de in li. ix. **D**eniq̄
conuertet ait liban⁹ in chermel. **H**ic q̄z
tria reſpōdeant iudei ⁊ amici ſimpliq̄ t̄m
hitoriē. q̄ fruct⁹ nō querūt in arbore. ſed
folia t̄m vmbra q̄z v̄boꝝ q̄ cito areſcit ac
deperit: quō liban⁹ q̄ mons ſenicis ē. trāſ
latus ſit. vel cōuerſus in montē carmelū
q̄ chermel hebraice dictus eſt. **L**eo
papa in ſer. **S**epiphania. **V**en⁹
pdiderūt iudei ſucceſſionē regū. placati
onē hoſtiarū. locū ſupplicationū. ordinez
ſacerdotū. **E**t cū hęc oīa experiant eſſe fi
nita nō vidēt in **Chriſtū** eſſe tranſlatum
Fidoꝝ vbi s̄. **R**unq̄d̄ ait **Cha
im** cuſtos fratris mei ſū ego? **F**allax cha

im ignorātia iudeorum eſt falſa negatio
Aug⁹. in ſer. de ſymbolo. **D**ice
ritas iudeorū. o furia freneticorū. q̄d̄ ali
ud fuit dicere. nō hūc dimittas s̄ **Barra
ban** vt **Chriſtus** occidat. qui ſuſcitauit
mortuū. ⁊ latro dimittat vt adhuc per
petret homicidiū

Conſutatio eorum ex testimo
nijs p̄phetaz. **I**dem in ſermo
ne de natiuitate domini

Cap. XCIII

Procedant nunc ex lege
v̄ſtra. non t̄m duo. ſed vel plu
res teſtes **Chriſti**. et cōuincant
auditores legis. ⁊ non factores. **D**ictu
Eſaias testimoniū **Chriſto**: **E**cce inquit
virgo concipiet et pariet filiū. ⁊ vocabit
nomē eius **Emanuel**. q̄d̄ eſt nobiſcū de⁹
Accedat ⁊ alius teſtis **Baruch** loquēs
de **Chriſto**: **H**ic eſt inq̄t deus noſter. et
nō eſtimabit alius abſq̄ illo q̄ iuenit om
nem viā ſciētiē. ⁊ dedit illā **Jacob** puero
ſuo. ⁊ **Israel** dilecto ſuo. **P**oſt hoc in ter
ris viſus eſt. ⁊ cū hominib⁹ cōuerſatus ē.
Ecce duo teſtes idonei ex lege v̄ſra. ex q̄z
testimonio nō ſunt cōpuncta corda v̄ſra
Sz alij atq̄ alij ex lege **Chriſti** teſtes in
troducant. vt frontes duriffimē inimico
rum cōterant. **V**eniat ⁊ ille **Daniel** ſan
ctus iuuenis quidē etate. ſenior v̄o ſcien
tia ac manſuetudine conuincat oēs fal
ſos teſtes. ⁊ ſicut cōuicit ſeniores impudi
cos. ita ſuo testimoniō conterat **Chriſti**
inimicos. **C**ū venerit ſanctus ſanctorū cel
ſabit v̄nctio v̄ſra. **D**infideles iudeorum
agnofcite veniſſe ſanctū ſanctorū. **I**pſe ē
enī ⁊ lapis ille abſciſus de mōte ſine ma
nibus cōcidentiū. i. **Chriſt**⁹ nat⁹ de vir
gine ſine manib⁹ cōplectētū. q̄ t̄m creuit
vt mōs magn⁹ fieret. vt vniūſā faciē t̄re
ipleret. **D**e q̄ ⁊ p̄pha dicit: **V**enite aſcē
damus in montē dñi. **D**auid q̄z de illo
ait: **M**ons dei mons pinguis. mons in
quo beneplacitum eſt deo habitare in
eo. **D**ic et tu **Moyſes** legiſſator dux po
pulo **Israel** testimoniū **Chriſto**. p̄phetaꝝ

inquit excitabit vobis de^o de fratribus vestris
 et ois aia q̄ nō auferit pphetā illū exter-
 minabit de populo suo. **P**ropheta hō di-
 ctū ipsū audi in euāgelio **C**hristū: **N**ō ē
 inquit sine honore ppheta nisi ī patria sua.
Accedat et **D**avid sanctus testis fidelis
 ex cui⁹ semine pcessit ipse cui testimoniū
 dicit lex et pphete: Adorabunt inquit eum
 oēs reges oēs gētes seruiēt ei. **C**is audi-
 re cui: **D**ixit enī dñs dño meo sede a dex-
 teris meis. **D**onec ponā iūmicos tuos sca-
 bellū pedū tuorū. **E**x pressi⁹ alibi. **P**rin-
 cipes cōuenerūt ī vnū adūsus dñm et ad-
 uersus **C**hristū ei⁹. **A**ccedat et ali⁹ testis.
Abachuc videlicet ppha. **D**ñe inquit cōsi-
 deram opa tua et expaui. **Q**uid ite mi-
 rat⁹ est et expaui opa dei: **Q**uid fabri-
 cā mūdi: **A**bsit. **S**ed audite qd̄ expaui.
In medio inquit duū aialiu⁹ cognosceris
Qui quousq; descēdisti expauescere me
 fecisti. **V**erbu⁹ p qd̄ facta sunt oīa caro
 factū ī p̄sepe iacui. **A**gnouit eos pos-
 sesso⁹ suū et alin⁹ p̄sepe dñi sui. **D**eniq;
 qd̄ ē ī medio duū aialiu⁹ coḡscer̄ nisi aut
 ī medio duorū testamētorū. aut ī medio
 duorū latronū. aut ī medio **M**oȳsi et
Heli⁹ cū eo ī mōte sermocinātiū: **A**mbu-
 lauit verbū et exiuit ī campū. carnē se
 fecit et ī nobis habitauit. **H**oc et **H**ie-
 remias ait: **P**ost h̄ ī terris visus est. et
 cū hōib; p̄uersat⁹ est. **E**cce quō cōueniūt
 sibi testes **X**itatis. et cōuincūt filios falli-
 tatis.

De testimonijs euāgeliorum

Cap. XCIII.

Afficiūt vobis hęc o iū-
 dei infideles vel adhuc ad ve-
 strā cōfusiōē alios introduce-
 mus ex lege vestra testes. vt illi testimoni-
 um p̄hibeāt. cui p̄ dura mēte dicebat̄ in-
 sultātes. **I**n d̄ teipso testimoniū p̄hibes
Qsi velim ex lege et pphētis oīa colligere
 q̄ de illo sunt p̄dicta. facili⁹ me tps dese-
 ret q̄ copia v̄borū. **V**erūtā mē senē illuz
 ex gēte v̄ra natū. h̄ ī errore vestro nō re-
 lictū **S**ymeonē videlicet sanctū. q̄ meru-

it teneri decrepit⁹ in hac luce. quousq; vi-
 deret verā lucē in mediū introducā. quē
 quidē iam etas cōpellebat ire. h̄ expecta-
 bat suscipe. quē sciebat venire cū admo-
 nitus esset a spūsancto se añ nō moriturū
 q̄ videret **C**hristū dei natū. quem et co-
 gnoscēs prexit ad templū. **A**bi autē enī
 portari matris manib; vidit ac diuinam
 infantīā pia senectus agnouit infantem
 ipsum in manibus sustulit. **I**lle quidem
Christum ferebat. sed **C**hristus senex re-
 gebat. regebat qui portabatur. ne ille añ
 promissum a corpore solueret. **Q**uid ta-
 men dixerit. quid confessus fuerit aduer-
 tite inimici nō **C**hristi. sed vestri. **B**ene-
 dicens ergo senex ille deuz. exclamauit et
 dixit: **N**ūc dimittis seruū tuum domine
 zc. **I**lli quoq; **J**ohānis parētes videli-
 cet **Z**acharias et **E**licabeth. iuuenes ste-
 riles in senecta fecūdi testimoniū **C**hri-
 sto dicant et ipsi. **T**u puer inquit ppheta al-
 tissimi vocaber̄. p̄bis enī ante faciē dñi
 parare vias ei⁹. **I**psiq; matri v̄gini **E**li-
 cabeth ait: **V**nde hoc mihi vt veniat ma-
 ter dñi mei ad me? **E**cce enī vt facta est
 vox salutatiōis tuē ī aurib; meis exulta-
 uit ī gaudio infās ī vtero meo. **I**ntelli-
 gēs nimirum **J**ohes q̄ mater domini ad
 suam matrē venerat intra ipsas angusti-
 as ita adhuc posu⁹ motu salutauit quez
 voce nō poterat **Q**ui postea etiā ipse **J**o-
 hānes p̄cursor illius et amic⁹ humil⁹ ac
 fidelissimus seruus testis idoneus effect⁹
 tanto maior in natis mulierum erat. q̄n-
 to estimabatur esse quod non erat. h̄ ille
 se non esse exclamabat dicens: **N**on suz
 ego quez me putatis esse. sed ecce venit
 post me. cuius non sum dign⁹ soluere cor-
 rigiam calciamenti eius. **F**idelis testis
 et amice q̄ntum te humiliasses. si ad cor-
 rigiam calciamenti eius soluenda; te di-
 gnū esse dixisses. **S**ed dñi etiā hoc te nō
 esse dignum dicit. iudcis falsis testib; cō-
 tradicis. **E**t hęc quidem dicta sunt a te.
 anteq; **C**hristus visus esset a te. **Q**ui cū
 ad te venisset ipse videlicet excelsus. hu-
 milis gratia suę dispensatiōis implendę.

vt a te suscipet baptismū . q̄ nullū habe-
bat omnino peccatū . Quid respōderis .
qd̄ cognoueris . q̄le testimoniū . ptuleris .
audiāt inimici : Ecce inq̄t agnō dei q̄ tol-
lit peccata mūdi . Et adiecit : Ego a te de-
teo baptizari . z tu venis ad me ? Agno-
uit seru⁹ dñm . agnouit originalis pecca-
ti vinculū obligat⁹ ab oī nexu peccati li-
berū . Agnouit iudicē paranymph⁹ spon-
sum . creatura creatorē . Nā z hęc Jobis
vox est : Qui habet sponsam sponsus est
Amicus aut̄ sponsi stat z audit eū . z gau-
det ppter vocē sponsi .

De testimonijs paganorum
Cap. XCV.

Afficiūt vobis iudei tā-
ti testes ac testimonia ex lege
vra . z ex gēte v̄ra : An adhuc i-
pudētia nimia audebitis dicere . q̄ alte-
rius gētis vel natiōis hōies Christo de-
berēt testimoniū p̄hibere . S; si hoc dicit̄
Respōdet quidē ille vob : Nō sū missus
nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ israel . Sed
sicut vos in actib; ap̄loz increpat Paulus
dicēs : Vob p̄mū oportebat annūci-
ari verbum dei . s; q̄ illud repulistis . nec
vos dignos eterne vitę indicastis : Ecce
inq̄t cōuertimur ad gētes . Ostendamus
igit̄ ex gētib; testimonium Christo fuisse
platū . q̄ nō tacuit vitas clamādo etiā
p̄ linguas inimicōz suoz : Nōne q̄n ille
poeta faciēdissim⁹ inter sua carmina dice-
bat : Yā noua p̄genies celo dimittit̄ al-
to . Christo testimoniū p̄hibebat : Verū
hoc in dubiū veniet nisi z alios idoneos
testes pluraq; dicētes ex gētib; in mediū
introducā . Illū itaq; regē q̄ vestraz
p̄domuit captiuādo supbiā Nabucho-
donosor . scz regē babilonię nō p̄termi-
tam . Dic inq̄s o Nabuchodonosor qd̄
in fornace q̄ tres viros iustos misisti iuu-
ste . qd̄ reuelatū fuerit tibi : Nōne inquit
tres viros misim⁹ in fornacē ligatos . sed
ecce video q̄ttuoz viros solutos . deam-
bulantes in medio ignis . nullaq; corru-
ptio est in eis . z aspect⁹ quarti filis est fi-

lio dei : **D** alienigena v̄n hoc tibi : q̄ lex
q̄s p̄pheta tibi annūciauit filiū dei : Nō-
dum q̄ppe mūdo nascit̄ . z similitudo nal-
centis a te cognoscit̄ . Quis h̄ tibi annū-
ciauit . nisi q̄ te diuin⁹ sic ignis int⁹ illu-
minauit . vt cū illic apud te captiuī tene-
rentur inimici iudei sic dicēs testimoniū
filio dei : Sed quia i ore duoz vel triū
testiū stat omne verbū . sicut ipse domin⁹
contumaciā vestram confutans ait : In
lege vestra est scriptum . Tertius etiā te-
stis ex gentibus introducat̄ vt testimoniū
um veritatis ex omni pte roboret . Quid
sibylla vaticinando clamauerit . etiā de
Christo . sicut videlicet iam supius reci-
tatum est in medium proferat̄ . vt ex vno
lapide frontes vtrozū q̄ iudeoz scz z
paganoz percutiant̄ . atq; suo gladio si-
cut goliath omnes Christi hostes feriant̄ .
Credo iam vos o inimici iudei tātis ita
testibus obrutos . ipsaq; veritate esse cō-
futatos . vt nihil v̄s repugnare . nihilq;
debeat quere . **L**eo papa i ser-
mone d̄ pascha domini . Quid aut̄
illud fuit q̄ z iudeis intellectum abstulit
z sapientum mundi corda turbauit . nisi
crux filij dei . que imprudentium euanel-
cere p̄biam in israeliticā fecit caligare do-
ctrinam . Inconsequens enī z irrationa-
bile videbatur animo recipere q̄ creato-
rem omnium naturarum in hominis ve-
ra substātia virgo intemerata peperisset .
N̄ equalis patri filius dei . qui vniūsam
impleret ac contineret furentiū manibus
comprehendi . iniquozū iudicio condem-
nari . z post illusionū de decora cruce se af-
figi permisisset . Sed in his omnibus sūt
simul hūilitas hominis . z celsitudo dei-
tatis . nec misericordię ratio maiestatem
obscurat miserētis . quia de ineffabili po-
tentia factum est . vt cum hōmo ver⁹ esset
in deo inuiolabili . et deus verus in car-
ne passibili . conferret homini gloria per
contumeliā . incorruptio per suppliciu .
vita p̄ mortē . placuitq; deo per stulticiā
p̄dicationis saluos facere credentes vt
mirabilior fieret constantia fidei ex diffi-
cultate credendi

Exhortatio eoz vt resipiscant
Aug^o cōtra qnqz hereses
Cap. XCVI.

Quid ergo agitis o iudei
 q̄ occidistis filiū dei: Nolite de-
 sperare qm̄ sunt reliquie hōi pa-
 cifico. bibite languinē quē fudistis. Nō
 est qd̄ hōi reat̄. qz fusus est sanguis medi-
 ci. et factū est medicamentū frenetici. Su-
 state ḡ et videte qm̄ suavis est dominus.
Leo papa in ser. vñ s. xij. Rā
 qz p̄imi hōis vniuersa posteritas vno sil-
 vulnere sauciata corruerat. nec vlla san-
 ctorū merita cōditionē poterāt illatę mor-
 tis euincere. Venit e celo singularis me-
 dicus multis significationibz frequenter
 nunciat^o. et p̄phetica diu pollicitatiōe p-
 missus q̄ in forma dei manēs. nihilqz p-
 pigre maiestatis amittēs. in nr̄e carnis ani-
 miqz natura oriet̄ sine cōtagione p̄uari-
 cationis antique. sol^o enī beatę virginis
 natus est fili^o. absqz delicto nō extrane^o
 ab hōiū genere. s̄ alien^o a crimine. in q̄ il-
 lius ad imaginē et similitudinē cōditi. et
 p̄fecta esset innocētia et h̄a natura cū de-
 de ppagine vn^o existeret. in quo diabo-
 lus qd̄ suū diceret nō haberet. Qui dū i-
 eum sequit̄. quē sub peccati lege nō tenuit
 ius impie dominationis amisit. Effusio
 nāqz sanguinis iusti. p̄ iniustis tā potens
 fuit ad p̄uilegiū. tā diues p̄ciū. vt si vni-
 uersitas captiuoz crederet in redēptorē.
 nulla vincula retinerēt tyrānica. qz sicut
 ait ap̄lus: **V**bi abundauit delictū sup-
 abundauit et gr̄a. Quqz sub peccati p̄i-
 dicio nati potestate acceperint ad iustici-
 am renascēdi validi^o factū est donum li-
 bertatis q̄z debitū seruitutē. **I**dem
in. xij. Libertatē quidē innocentie na-
 turali quā p̄mox parentū p̄uariatōe p-
 didim^o. nulla sanctorū p̄cedentiū recepe-
 rūt merita. qm̄ omnē captiue posteritatis
 obstruxit p̄geniē lata in trāsgressores sen-
 tentia. et nemo exors dānationis extitit.
 qz null^o a crimine liber fuit. s̄ redemptio
 saluatoris op^o diaboli destruēs. et pecca-
 ti vincula rūpens. ita magne pietatis sug-

sacramentū disposuit. vt vsqz ad cōsum-
 mationē quidē mūdi p̄finita generatio-
 nū plenitudo decurreret. s̄ originis reuo-
 catio p̄ iustificationēz indiscretę fidei ad
 oīa retro secula pertineret. **I**ncarnatio
 q̄ppe x̄bi et occisio ac resurrectio **A**bissi
 facta est iniquoz sal^o fidelium. ac sanguis
 vni^o iusti qz nobis donauit. q̄ eū p̄ recō-
 ciliationē mūdi credim^o fuscum s̄ cōtulit
 patribz q̄ siliter credidere fū dēdū. **E**r-
 go resipisce tandem iudeę. resipisce. et ad
 redēptorē tuū infidelitate deposita p̄uer-
 tere. **N**oli tui sceleris immanitate terreri
 qm̄ redeas. nō iustos s̄ peccatores vocat
 nec impietatē tuā repellit. q̄ p̄ te cuz cru-
 cifixus esset orauit. **I**mmite patrū tuorū
 sententiā solue. neqz te patiaris eoz ob-
 stringi maledicto. q̄ clamātes de **C**hri-
 sto: **S**anguis ei^o sup nos et sup filios nr̄os
 criminis sui facin^o trāsfuderūt in te. **R**e-
 dite iudei ad misericordiaz et v̄tūmī de-
 mētia remittētis. qz seuericia v̄r̄e iniqtatis
 cōuersa est in causam salutē. viuūt quem
 perire voluistis. cōfitemini negatū. ado-
 rate venditū. vt vobis bonitas illi^o p̄sit.
 cui v̄ra malignitas nocere nō potuit.

Exhortatio ad fideles ex genti-
bus vt in bono pseuerēt. Idez
in ser. d̄ nati. dñi Cap. XCVII

Quos autē dilectissimi qz p-
 ineffabilē gr̄am dei ecclia fide-
 liū est p̄secuta qd̄ carnaliū inde
 dñi nō meruit synagoga. dicēte **D**avid
Notū fecit dñs salutare suū in cōspectu
 gentiū reuelauit iusticiā suā. **E**t **E**saia si-
 milit^o p̄dicāte: **P**opul^o q̄ sedebat i tene-
 bris vidit lucē magnā habitātibz i regio-
 ne vmbre mors lux orta ē eis. **E**t iterum
Gētes q̄ te nō nouerūt te inuocabūt. et ppli
 q̄ nesciūt te fugiēt ad te. in die nr̄e salutē
 exultem^o. ac p̄ nouū testamētū i ei^o p̄sor-
 tiū assūpti. cui dī a p̄re: **F**ili^o meus es tu
 ego hodie genui te. **P**ostula a me et da-
 bo tibi gentes hereditatem tuam. et pos-
 sessionem tuam terminos terrę. **I**n ad-
 optantis nos misericordia gloriemur.

sicut enī ait apłus: **N**ō accepistis spūm
seruitutis itez in timore. s̄ accepistis spūm
adoptionis filioꝝ in q̄ clamam⁹ abba p̄r
Itaq; dignū est atq; cōueniēs vt testan
tis patris voluntas ab adoptiuis filiis
impleat. Et apło dicēte: Si cōpatimur et
cōglorificabim⁹. humilitatis Christi sint
cōparticipes q̄ facturi sūt gl̄ie coheredes
Cruz etenī Christi q̄ saluādis est impen
sa mortalib; 7 sacramentū est 7 exemplū.
Sacramentū quo Christus implet diuina.
Exemplū quo deuotio incitat humana
quia iugo captiuitatis emptis 7 iam s̄
p̄stat redemptio vt eā seq̄ possit imitatio
Nam si mūdana sapiētia in suis errozi
bus ita glatur. vt quē sibi ducem quisq;
delegerit. ei⁹ opiniones 7 mores oīaq; in
stituta sectet. que nobis erit cōmunio no
minis Christi nisi vt ei inseparabiliter vni
amur q̄ est via vitas 7 vita? Sicut ipse
testatur: **V**ia sc̄ conuersationis sancte.
veritas diuine scripturę. vita beatitudi
nis sempiternę. **C**ollapsa enī in parenti
bus p̄us hūani generis plenitudine. ita
misericors de⁹ creatę suę ad imaginē suā
factę p̄ vnigenitū filiū Iesum christum
voluit s̄buenire. vt nec extra naturā esset
naturę repatio 7 vltra pp̄ie originis di
gnitatis pficeret secūda cōditio. **F**elix si
ab eo nō deijceret qđ deus fecit. felicior
si in eo maneat qđ refecit. **M**ultuz fuit a
Christo accepisse formā. s̄ plus ē in chri
sto habere substantiā. **S**uscepit enī nos
in suā potestātē illa natura q̄ se in q̄s vo
luerit mēsuras benignitatis inflectit. nec
vsq; cōuersationē mutabilitatis incurrit
Idem de passione dñi. **A**d p̄me
rendā ergo s̄ctis p̄us eruditionē illumi
natarū mentiū se vigor erigat. 7 nō sit cō
temp⁹ ordinē facti nosse. nisi etiā ipsam
rationē impense sibi pietatis inspiciat vt
auctozē suū humana natura sciēdo q̄stū
ab eo sit dilecta plus diligat. **M**iserēdi
enī nostri causam de⁹ sua pietate nō ha
buerit. 7 mirabilior est secūda hominum
generata q̄ p̄ma cōditio. qz plus est i no
uissimis sc̄culis reperisse dñm qđ perierat

q̄ a p̄ncipio fecisse qđ nō erat **B**lo.
sup eplam ad Romanos. **S**us
cepit autē infirmos noster medic⁹ iude
os ac gentiles vt ait apłs. **I**udeuz qui
dem ita suscepit vt esset minister. i. apłus
7 p̄dicatoꝝ eoz ad cōfirmādas. i. veraces
ostendēdas. p̄missiones patꝝ. **E**t sic in
deos. p̄pter veritatē. sic 7 gētes assumpsit
per misericordię v̄tatem. **I**deo gentes
honozare deū sup misericordia conuenit
qua videlicet eas nō eis p̄missus. nec ad
eos missus suscepit. ac velut oues alienas
sc̄z ad ouile suū adduxit

Iudei nō sunt ab illis despi
ciēdi sed adiuuādi. **B**lo. ibidē.
Cap. XC VIII.

Quod autē 7 iudei possint
assumi ad rep̄mendā supbiam
quozundā gentiliū fortasse dicē
tium totū illud gen⁹ post passionē domi
ni esse damnatū. videlicet p̄pter incredū
litatē. p̄bat idē apłus p̄ naturę s̄istūdi
nem dicēs. q̄ si delibatio sancta ē. id est
si pauci de illis velut ad experimētū totū
massę ad fidē assūpti. vt apłi 7 alij disci
puli sunt sancti. tūc 7 massa. i. ipsū genus
pōt sanctificari. **C**ū enī vni⁹ s̄stātē de
libatio sit cū massa. nō pōt esse delibatio
sancta 7 massa immūda. qz delibatio est
de massa. **E**t si radix ē sancta. i. si patri
arche a q̄b humorē fidei p̄trabūt sancti
fuerūt. i. illi q̄ de ipsoꝝ genere exercuerūt i
eoz fide fundati s̄cti erūt. **R**adix enī bo
na bonū succū in ramos diffūdit. vbi fru
ctus boni saporis fit. **E**t si q̄ aliq̄ ex ramis
naturalib; sūt fracti. i. ipsi blasphemii et
impij de p̄plo iudeoz a p̄missiōe sūt exci
si. **T**u autē o gētilis cū esses oleaster. i. ste
rilis 7 amar⁹. naturalit̄ insert⁹ i illis es. i.
aliena opatiōe cōiunct⁹ in loco fractorū
7 fact⁹ es soci⁹. i. p̄ticeps radicis. s̄. patri
archaz 7 p̄phetaz 7 pinguedinis apłoz.
q̄ p̄re oīb; habēt spūz radię inq̄z oliuę. i.
p̄pli iudaci fructiferi. i. añ aduentū Chri
sti: noli glari adūsus ramos videlicet p̄
incredulitatē fractos. **E**t si enī putata ē

oliua. nō tamē amputata. **Rec** iudei cā
genti obiecti sūt. s̄ qz nō crediderūt apo-
stolis occasione p̄dicādi dederūt. Itaqz
saluti gentiū cōgaudeat. nō infirmitati
iudeoz insultet. Facile quippe decipi va-
let q̄ malis alienis gaudet. **Leo pa-
pa infer. de passione domini.**
Repugāt quidem iniqtas iusticie. cecī-
tas luci. mēdaciū v̄itati. s̄ de senicia ob-
luctatiū de scelere crudeliū obtinuit. **Jes**
cternę dispositionis effectū. **Et** sic huma-
no generi sua morte cōsuluit vt sacramē-
tum nō negaret salutis. etiā p̄secutoribz
ipsis. **Qui** enī venerat vniūsis credētibz
oīa peccata indulgētia generali cōdona-
re. nec iudaicum voluit crimē excludere.
Quorū itaqz p̄fidiā detestamur. corū dē
fidem si cōuertant amplectim̄. et imitan-
tes misericordiā dñi q̄ p̄ eis a quibz cru-
cifit̄ est orabat. **Ros** qz cū beato **Pa-
ulo** nostras iungim̄ p̄ces. et vt ille popul̄
misericordiā cōsequat̄ optam̄. ob cuius
offensionē gr̄am reconciliationis accepi-
mus. qz sicut p̄ magistr̄ gentiū dicit. **Cō-
d**ulit de oīa in incredulitate vt omniū
miseret. **Idem de Epiphania**
ser. v. **Q**d igit̄ ad veram p̄tinet chari-
tatem quā ex eruditione dominica debe-
mus etiam inimicis nostris. et optādum
nobis est et studendū. vt hic p̄plus. qz ab
illa sp̄iali patrū nobilitate defecit. inse-
rat arboris sug ramis. **M**ultū enī ista be-
ninolētia quā ideo delictū eoz fecit nob̄
locū misericordie. vt eos fides n̄ra reuo-
caret ad emulacionē salutis recipiende.
priorū nāqz vitā nō solū sibi decet vtilē
eē. s̄ etiā alijs. vt qd̄ apud eos agi nō po-
test verbis obtineat̄ exemplis

Q frustra messiam prestolant̄
Idem de natiuitate domini.
sermo. ix. **Lap. XCIX**

Quam interrogāte domi-
no **Jesu** iudeos cui? filiū dice-
rēt **Christū**. **R**espondissent **Da-**

uid: **C**onfestim dñs cecitatē illoz argu-
ens ait: **Q**uō ergo **Dauid** vocat eū do-
minum dicēs: **D**ixit dñs dño meo sede
a dexteris meis. **I**nclusistis vobis iudei
intelligētice viā eius dū solā naturā car-
nis aspiciatis tota vox veritatis luce p̄ma
p̄iuastis. expectantes s̄m v̄re p̄suasionis
fabulosa figmēta **Dauid** filius de sola
stirpe corporea. dū sp̄m v̄stram in hoīe
tm̄ cōstituitis. deū dei filiū repulistis. vt
qd̄ nobis cōfiteri gloriosum est vobis p̄-
tesse non possit. **R**am et nos interrogati
cui? filius sit **Christū**? voce apli confitemi
q̄ factus est ex semine **Dauid** s̄m carnez
et de ipso initio euangelicę p̄dicationis
instruimur legentes. **L**iber generationis
Jesu christi filij **Dauid**. **S**ed ideo a v̄-
stra impietate discernimur. quia quez ex
progenie **Dauid** hominē nouim̄ esse na-
tum. eundē s̄m q̄ verbum caro factū est
deum deo patri credimus coeternū. **U**n-
si teneres o israel tui nominis dignitates
et p̄pheticas denunciations. nō obecca-
to corde p̄curreres **Esaias** tibi euangeli-
cam panderet veritatē. et non surdus au-
dires diuina inspiratione dicentē: **E**cce
virgo concipiet et pariet filium. et vocabit̄
nomen eius **Emanuel**. quod interpreta-
tum est nobiscum deus. quem si in tanta
proprietate non videbas sacri nomi-
nis. et in dauidica saltem voce didicisses
ne contra testificationē noui et veteris te-
stamenti **Jesum** christum **Dauid** filius
denegares. que **Dauid** dominū non fa-
teris. **A**ugustinus in expositi-
one symboli. **E**xpectat̄ quidē et vos
iudei vt veniat qui ventur̄ videlicet s̄m
p̄phetias antiqui temporis et profecto
veniet. sed non. sicut vultis veniet excel-
sus. qui humilis a vobis est interfectus.
et videbitis indicantem quem contēpsi-
stis miracula facientem. **I**sidorus
super genesis. **E**cce pueri **Abraę** cū
asina expectantes. nec ad locū imolatio-
nis **Ysaac** pueniēt. **S**ic. n. **Abraā** vni-
cū et dilectū suū deo victimā obtulit filiū

Ita dñs vnigenitū filiū suū p nob om-
nibus tradidit. Et sicut Isaac sibi ligna
portauit in qbus erat imponendus. ita et
Christ⁹ lignuz suę crucis in humeris ge-
stauit. in qua erat crucifigendus. Duo au-
tem serui dimissi nec ad sacrificij locū p-
ducti. in deos i duas ptes salomone pec-
cante diuidēdos significabāt. q cū serui-
liter vinerēt ⁊ carnaliter saperent. passio-
nem Christi nō intelligebant. Alin⁹ autē
ille iudeoz insensatā stulticiam designa-
bat. que oīa sacramēta portabat. ⁊ qd fe-
rebat nesciebat. Cecitas inqt̄ ap̄tus ex p-
te contigit ī israel. Quid est autē expecta-
te hic cū alino. nisi donec ītrauerit gētū
plenitudo. Et quid est postq̄ adoraueri-
mus. nisi sacrificium dñice crucis imple-
tum p gētes fuerit p̄dicatū. Quid autē
est. tunc ad vos reuertemur. Hoc est vt
plenitudo gentium intret. ⁊ sic omnis is-
rael saluus fiet.

Qualiter ab antichristo deci-
pient. Glo. sup Job. v. cap.
Cap. C

Ego inquit dñs veni in
noīe patris mei. i. vt pater glo-
rificet p me. ⁊ nō accepistis me.
vos iudei. hoc est. nō credidistis me. Si
alius venerit in noīe meo. videlicet an-
tichristus q nō dei. sed ppriā gl̄iam q̄ret
ac deū se esse dicet. illū accipietis. i. ei ad-
herebitis. Hoc est qd ap̄tus ait. vt credat
mendacio q non credit veritati. Nascet
autē antichrist⁹ in babylone de tribu dan
iuxta qd ait Jacob: Fiat dan coluber ī
via. cerastes in semita mordens vngulas
eq vt cadat ascēsor ei⁹ retro. Cūq̄ vene-
rit hierosolymā circūcidet se dicēs iude-
is. Ego suz Christ⁹ vobis pmissus. tunc
omnes iudei reedificabunt templū a ro-
manis destructū. ibiq̄ sedebit dicens se
esse deū. Sicut enī in Christo oīs pleni-
tudo diuinitatis habitauit. ita in anti-
christo plenitudo malicie. ⁊ oīs iniqtas
habitabit. quia in ipso erit caput omni-

um maloz diabolus videlicet qui est rex
omniū supborum. Cōpleta quidē acce-
sione ad romanū imperiū. ⁊ ad obediē-
tiam ecclesie romanę aderit discessio ab
īperio vtroq̄. Similit̄ adimpleto mise-
ricordie tpe quo plenitudo gentiū ad fi-
dem ingredit̄. discessio a fide reuelabit̄.
qñ scz refrigescet multorum charitas. ⁊
abūdabit iniqtas. Et tūc ille vnicus vi-
delicet antichrist⁹ vt dicit ap̄tus. parata
sibi sede reuelabit̄. i. manifestabit̄. Cui⁹
aduētus fm opationē sathanę erit. qui
totū faciet instigante ⁊ coopante diabo-
lo qui illū possidebit. Nō tamē sine sen-
su sicut frenetici. agūt q culpā nō habēt
de malis que faciunt. Nam si tanq̄ fre-
neticus a diabolo veraretur. nō ei qdqd
ageret imputaret. Veniet autē in oī vtu-
te videlicet potestatis humane ac diuini-
arum abundantia. ⁊ ostendet signa ⁊ p-
digia. sed mendacia. quia p artes nō ve-
ram. sed magicā faciet illa. Ideo quoq̄
dicunt mendacia. quia cōfirmabūt me-
daciū. id est. illū esse deū. Tūc ergo sa-
thanas soluet. ac p illuz antichristus in
omni virtute sua mirabiliter quidem s̄
mēdaciter opabit̄. Ambigui tñ solet esse
vtrum ideo signa illa dicantur mēdacia
quia non vera vt videbuntur erūt. imo
fantastica. id ē. quia mortales sensus de-
cipiet per fantasmata. vt qd vere non fa-
ciet videatur facere. vel ideo quia ⁊ si ve-
ra sint. per hoc homines ad mendaciū di-
uina permissione trahentur. Erit enī ad-
uentus eius vt ait ap̄tulus. in omni se-
ductione iniquitatis eis qui pereunt. qz
minis et blandicijs ⁊ omnibus alijs mo-
dis seducet eos qui perditioni dediti sūt.
Nam quia veritatem charitatis non ac-
ceperunt. id est. Christum. qui charitatē
omnibus ostendit ac veritatez promissi-
onum impleuit. Ideo mittet illis deus
operationem erroris. id est. ad eos veni-
re permittet illum qui est ipsa malicia. qz
pater est omnis malicie ⁊ iniquitatis. vt
credant mendaciū. id est. antichristum
esse deum

Quod ad predicationem Helie et Enoch conuertentur. Glo. sup epistolam ad Ro. xi. ca. Cap. Cl.

Tandem vero ad predicationem Enoch et Helie iudei ad christum conuertentur. sicut dicitur per Malachiam: Mittam vobis Heliam thesbyten. qui conuertet corda patrum ad filios. et corda filiorum ad patres ut etiam filij intelligant sicut patres. id est prophete priores intellexerant. Sic enim corda patrum ad filios conuertentur cum intelligentia eorum ad filios perducatur. et corda filiorum ad patres eorum. dum id quod senserunt illi. sentiant et isti. Unde dicit apostolus: Cecitas contigit in israel. non ex natura sed ex culpa. nec ex toto sed ex parte. quia non omnes permanserunt in illa cecitate. Contigit inquam non ad semper sed ad donec plenitudo gentium intraret. id est intraret. et donec intraret. ut his verbis et causa notetur et terminus eiusdem cecitatis. Et sic videlicet postquam plenitudo gentium intrasset omnis israel predicantibus Enoch et Helia gentes emulando saluus fieret. sic in Esaia scriptum est: Veniet ex sion. id est ex iudeis secundum carnem que eripiat et auertat a Jacob impietatem. id est a iudeis infidelitatem. Nunc quidem interim impietas a Jacob quasi vi eripitur. cum aliquis iudeorum vix ad Christum conuertitur. sed tandem conuertentur voluntarie. scilicet in fine seculi. quando facile conuertentur. Ne quis igitur eos interim despiciat. quoniam et casus eorum predestinatus. et predestinatus restitui conuertendo se ad fidem christi. Illorum quippe delicto quo ceci dominum occiderunt. vel quo verbum dei repulerunt. salus facta est gentibus ad quas relictis iudeis apostoli conuersi sunt. Ex quoque voce in Actibus apostolorum dicit ad iudeos videlicet per apostolos Barnabam et Paulum: Vobis oportebat primum loqui verbum dei. sed quia repulistis illud. ecce conuertimur ad gentes. Sic igitur

ex delicto quo verbum dei populus ille repulit. salus gentibus fuit. Nihilominus etiam ex delicto quo iudei christum occiderunt. dum ipsi pro peccato huiusmodi a romanis vastati. ac per mundum diuisi. funditus a regno suo eradicati. cumque in testimonium sunt non esse fictas de christo prophetias. quas apostoli de ipso gentibus exposuerunt. Salus inquam gentibus per casum iudeorum facta est. ita ut illos emulentur. id est iudei gentes imitentur. Quod quidem et sepe iam factum est. et plenius in fine seculi fiet. quando videlicet ipsi iudei christianis sequentur in fide christi. Tunc enim Moyse manus in sinum reuocabitur. tunc Moyses noster ad matrem et ad fratres reuertetur. Si autem ut ait apostolus: illorum delicto ditatus est mundus. et eorum diminutio et abiectio diuitie sunt gentium. quantomagis plenitudo eorum? Ac si diceret: Si malum vertit eorum deus in bonum. id est in diuitias mundi. multo magis bonum eorum. scilicet in fine mundi quando conuersa eorum plenitudo ditabit gentes doctrina et exemplo. **Glo. ibidem ix.** Hinc et idem apostolus sicut illam auctoritatem Osee: Vocabo non plebem meam plebem meam etc. de conuersione gentium exponit. sic etiam mox auctoritate Esaie per iudeos inducens. ita dicit: Esaie autem per israel clamat. id est pro iudeis prophetizat aperte dicens: Si fuerit numerus filiorum israel tamquam harena maris reliquie saluę fuerint. hoc est licet ad modum harenę steriles sint a gratia fidei et fructu operis boni non tamen ideo radix patriarcharum peribit imo reliquie saluabuntur. id est illi quos inde reliqui. et qui ab alijs relictis sunt ut viles et pauci.

De puerisitate antichristi. Glo. super secundam ad Thessal. ij. ca. Cap. Cii.

Ubi autem dicit apostolus: Nisi primum venerit discipulo. quidam codices habent: Nisi

venerit refuga. qd̄ intelligit̄ de antichri-
 sto. **H**ūc. n. vocat̄ refugam vtiq; a dño
 deo. **S**i. n. h. de oib; impijs pōt̄ dici me-
 nito. q̄ntomag; de isto. qd̄ etiā describēs
 ibidē subiūgit. **N**isi reuelat̄ fuerit hō pec-
 cati fili; p̄ditionis. qui aduersat̄ et extol-
 litur sup̄ omne qd̄ dicit̄ de. aut qd̄ colit̄.
Reuelabit̄ inq; .i. manifestabit̄. cui;
 species iā p̄cedit. q; iā mysteriū iniquitat̄
 in mēbris suis opat̄. et dicit̄ hō. nō de. to-
 tius peccati suus. filius p̄ditionis. .i. dia-
 boli hominū p̄ditor. **F**ili; inq; ei; nō p̄
 naturā h̄ p̄ imitationē. **V**el fili; p̄ditio-
 nis dī. qm̄ p̄dēs alios et ipse p̄det. **Q**ui
 ideo recte dī antichrist̄. q; christo et mē-
 bris ei; adūsabit̄. et efferet se sup̄ oē qd̄ v̄l
 falsa opinione v̄l idolū v̄l bñfici; gratia
 vt̄ q̄lib; sc̄t̄s de. dī. aut qd̄ hō cultu si-
 cut de trinitas colit̄. **M**iero. sup̄
Daniele. **S**icut aut̄ olim p̄dictū est a
Daniele p̄pha: **S**tabit in loco ei; despe-
 ctus. et nō ei tribuet̄ honor regis. **R**o-
 stri. n. hec et ea q̄ sequūt̄ exponūt de anti-
 christo q̄ futur̄ est tpe vltimo. **H**ic nāq;
 de modica gēte. .i. de p̄lo iudaico nasci-
 tur̄ tā hūilis atq; despect̄ erit ut ei non
 det̄ honor regius. ac p̄ insidias et fraudu-
 lēter obtineat p̄ncipatū. et romani ab eo
 expugnēt̄ et p̄terāt. **S**imulabit. n. se du-
 cē fēderi. .i. testamēti dei ac legi. et ingredie-
 tur vr̄bes ditissimas et faciet q̄ nō fecerūt
 p̄res ei;. **C**ogitabit adūsus illos q̄s vo-
 let legē dei derelinquere. et eleuabit̄ p̄tra
 oē qd̄ dī de. et adūsus deū deoz magni-
 fica loquet̄. ita ut i tēplo dei sedeat. ac se
 deū faciat eiusq; volūtas dirigat̄ donec
 ira dei cōpleat̄. nā i ipso erit cōsumatio.
Ubi aut̄ interpretati sum;. et in p̄cupiscen-
 tijs feminaz erit. septuaginta trāstulerit
 et p̄cupiscentijs feminaz non s̄biacebit.
Et h̄ facile de antichristo pōt̄ intelli-
 gi. q; ideo simulādo castitatē fingat. ut plu-
 rimos decipiat. **M**ulta q; deceptis mu-
 nera tribuet ac trā exercitui suo diuidet
 quosq; terrore nequerit. anaricia subiū-
 gabit. **H**ic ḡ de **B**abylone v̄tur̄ p̄mū
 p̄ regē austr. .i. egypti pugnabit. p̄moq;

regnū ei; ac postea libyas et ethiopes su-
 perabit. **E**oq; in trā isrl̄ veniēte daturg
 sūt ei man; vr̄bes multz vel p̄nicie. **I**du
 meā hō et moabitidē et arabīā intactas
 relinquet. qm̄ illuc sc̄t̄oz cēt; ad deserta
 p̄fugiet. **P**ugnās aut̄ p̄ egyptios ac li-
 byas et ethiopes atq; p̄terēs tria de de. ē
 cornib; auditur̄ est adūsū se bella p̄sur-
 gere de oriētālib; et aq̄lonis p̄tib; .q; ve-
 niēs cū mag; multitudine ut p̄terat et plu-
 rimos inficiat. figet tabnaculū suum in
 apeduo in x̄ neapoliz q̄ p̄us emans voca-
 bat̄. vbi incipiūt iudēz mōtana p̄surgere
Indeq; se eriget ac hierosolymoz regio-
 nem ascendet.

De persecutione illi; in sc̄t̄os dei Aug. de ciui. dei. li. xx.

Lap. CIII

Interim aut̄ alligatus ē
 satbanas mille ānis. ut legit̄ in
 Apoc. q̄ videlic; numero p̄se-
 cto notat̄ t̄pis plenitudo. .i. a passione do-
 mini vsq; ad finē seculi. **Q**ui; alligatio
 est eū nō p̄mitti totā tēptationē exercere
 quā pōt̄ v̄l vi v̄l dolo ad hoīes seducen-
 dos i p̄tē suā violēt cogēdo v̄l fraudulē-
 ter fallēdo. **S**i p̄mitteret̄ i tā lōgo tpe
 tātaq; multoz ifirmitate plurimos tales
 q̄les id de; p̄peti nō vult et fideles deice-
 ret. et alios ne crederēt impediret. qd̄ ne
 faceret alligat̄ est. **L**ūc aut̄ soluet̄. qm̄ et
 breue tēp̄ erit. **N**ā trib; ānis et sex mēlib;
 legit̄ tot; suis virib; suozq; sequitur;. **E**t
 tales erūt cū q̄b; pugbit ut tāto ei; ipetu
 insidijs vinci nō possūt. **S**i hō nūq; sol-
 ueret̄ nūq; ei; maligna potētia on̄deret̄.
 min; q; ciuitat̄ sc̄e. .i. ecclig fidel; patiētia
 p̄baretur. min; q; p̄spiceret̄ q; magno
 ei; malo tā bñ dñs vlus sit. q; eū cū oīno
 a tēptatiōe abstulerit sc̄t̄oz; q̄nūl ab eo
 n̄ iteriorib; hoīb; vbi i deū credit̄. foras
 miserit ut ei; forinsec; ipugnatiōe p̄fice-
 rent. et in eis q̄ sūt ex p̄te ipsi; alligauerit
 ne q̄stū posset cōfūdēdo et exercēdo mali-
 ciā innumerabiles infirmos ex q̄b; eccle-
 siā multiplicari oportet alios credituros

alios credentes a fide pietatis hos deterret et illos frangeret. Soluet autem in fine sathanas. ut quem forte aduersarium superauit. cum ingenti gloria sui liberatoris aspiciat dei ciuitas. In eorum sane quae tunc futuri sunt sanctorum atque fidelium conuersione quod sumus? quandoquidem ad illos peruersos tunc soluet inimicum? cum qui nos etiam ligato tanquam periculis dimicamus. Quis etiam huiusmodi inuallo quosdam christi milites non est dubitandum fuisse et esse tamen prudentes ac fortes ut etiam si tunc cum illo soluet inimicum? in hac mortalitate uiueret omnes insidias eius atque impetus et prudentissime caueret et patientissime sustineret. Hec autem alligatio diaboli non solum facta est ex qua cepit etiam praeter inde in natiuitate alias dilatare. sed etiam nunc fit et usque ad finem seculi fiet. quod uidelicet malignus ille solui debet. Unicuique etenim fidelium ille forte tunc alligatus cum ab illo tanquam uas eius eripiat. Alii quoque succedunt aliis nascendo donec huius seculi finiat quorum quotidie uelut in abyssis cecis ac profundis cordibus includat. **Ex glo. sup. Apocal. xj.** Itaque sic legitur ibi: Amicitiam sanctam perculabunt. ecclesiam persequent ministri uidelicet antichristi mensibus quadraginta duobus. id est tribus annis et dimidio quibus regnabit antichristus. Et dabo inquit dominus uobis meis testibus Enoch uidelicet et Helie. subaudi gratias doctrinae et prophetabunt mille ducentis sexaginta diebus. id est predicabunt tribus annis et dimidio sicut ipse predicauit christus. Et hoc faciet amicti saccis. penam scilicet predicantes et exemplo sui ostendentes. Cumque finierint testimonium suum. bestia. id est antichristus qui ascendet ad regnum pugnabit contra illos disputationibus acriter. et occidet eos corporaliter. et iacebunt corpora eorum in platea ciuitatis magne. scilicet hierusalem quondam dei ut quicumque uiderint timeant eis conformari

De interitu eiusdem Hiero? ubi supra. Cap. CIII

Postquam ergo fixerit antichristus ut dictum est in apeduo tabernaculum suum inde se erigens

usque ad montem oliueti regionem ascendet hierosolymorum. Tunc ueniet usque ad praesertim montis uerticem qui dicitur inclutus. quia ex eo saluator ascendit ad patrem. dominus quoque contra se ueniens nullus auxiliari poterit ei. ibi namque bibit uinum et uinum ad caelos ascendit. **2o** et **Elaias** plenius loquitur dicens: Precipitabit dominus in monte isto faciem uinculi colligati super omnes populos. **Glo. sup. j. ad thessal. v. ca.** Sicut legitur in uerbis prophetae **Danielis**: Regnabit antichristus et ministri eius tribus annis et dimidio. Et sic in **Apoc. qz** habet: **Helias** et **Enoch** interficietur ab illo. tunc erit talis tribulatio qualem antea non fuit nec postea erit. Post modum antichristus et maria pars suorum interficietur a **Michael**. Post mortem uero antichristi quadraginta quatuor dies praecedent bonis ad penam quam titubauerunt in illa persecutione. Ministri autem antichristi gaudebunt illis diebus uxores ducetes. uinum celebrantes et ioca diuersi generis exercetes. atque dicentes: Licet princeps noster sit mortuus tamen modo pacem et securitatem habemus. Cumque talia dixerint ut ait apostolus: Superueniet repente eis interitus ita grauis et subitus sicut est dolor mulieris in utero habentis. quod tamen euadit. sed illi non effugiet. **Glo. sup. ij. ad thessal. ij. ca.** Decidet igitur antichristus ut a doctoribus traditur in monte oliueti in papilone et in solio suo. uidelicet in illo loco contra quem dominus ascendit ad caelos. Illo autem infecto non statim ueniet **Christus** ut ab ipso mundus iudicetur. sed ut ex libro **Danielis** intelligitur quadraginta quinque dies electis ad penam praecedatur. **Quatuor** uero pro dominus uenturus sit penitus ignoratur. **Diero? ubi supra.** Atque quod iuge sacrificium ablatum fuerit. id est quo antichristus orbem obtinet dei cultum interdiret. usque ad infectionem eius complebunt dies mille ducenti nonaginta. id est tres anni et dimidius. Tanto quippe tempore sanctos persequetur. Denique beatus inquit qui expectat et peruenit ad dies mille trecentos triginta quinque. hoc est omnes qui antichristo infecto dies quadraginta quinque super numerum praefinitum

prestolant. q̄b̄ dñs in sua maiestate ve-
niēs maifestabit. Cur aut̄ p̄ infectioez
antichristi q̄dragitaq̄q̄ diez silētū sit
futur. diuine q̄dē est sciēt̄ie nō hūang-
nisi forte dicam̄. q̄ regni dilatio patien-
tiē sc̄tōz ē cōprobatio. puto aut̄ r̄ p̄ni-
tentiē dari locū per p̄gnas lapsorum. ||

De aduētū christi ad iudicium
Glo. vbi s̄. Cap. CV.

Ad iudiciū nisi uenerit discessio
primū. uidelicet eccl̄iaz a sp̄iali

obediētia romanę eccl̄ie uel hoīuz a fide
Ambro. sup. j. ad thessal. De-
scēdit aut̄ dñs ipse Iesus christ̄ volūta-
te p̄ris cū exercitu celesti ad gerēdū bellū
cōtra antichristū nomine dei. q̄ extincto
iussu eī resurgēt mortui. Hoc ē. n. in tu-
ba dei descēdere uidelicet noiē dei bellū
agere.

Hiero. sup. Mat. li. iij.
Doro in eius aduētū sic ipse p̄dixit. sol
obscurabit̄. nō q̄dē sui luminis diminu-
tione. s̄ veri lumis cōpatione. Alioq̄n le-
ginus solē septuplū lumis habitur̄ i il-
la die. s̄ cōpatione uere lucis oīa erūt in
sua natura tenebrosa. Itaq̄ si sol r̄ luna
r̄ stelle st̄utes q̄z angelicę i aduētū chri-
sti in tenebras reputabūt. illoz sup̄cilīuz
reputiat̄ q̄ p̄ntiam iudic̄ nō formidant.
q̄ se sc̄tōs arbitrat̄.

Origenes sup
Mat. Dicit aut̄ aliq̄s q̄ sic in magnis
ignibz succēdi incipiētibz ex fumo pluri-
mo tenebz extolli uidēt̄. sic in consuma-
tione mūdi ab igne q̄ accēdēdus est celi
lūnaria obscurabūt̄. Ali. s̄ exēplo utit̄

Q sicut deficiēte oleo lucerne paulatim
lumē minuit̄. sic lux celestīū luminū defi-
ciēte mitrimine obscurabit̄. **Glo. su-**
per j. ad coz. ca. iij. Duos autem
ignes futuros legim̄. Unū eternū q̄ iu-
diciū sequet̄. q̄ uidelicet reprobi eternalit̄
punient̄. Et alter q̄ p̄cedet. q̄. s̄. hui. mū-
di facies exuret̄. q̄ etiā emūdabit eos q̄ sū
damēto eccl̄ie lignū s̄gnū stipulā sup̄edi-
ficauerūt. Qui aut̄ aux̄ p̄ciosos lapides
argētuz sup̄edificauerūt ab utroq̄ igne
securi sūt. **Glo. sup. Jobā. iij. ca.**

In tpe igit̄ illo ait dñs: Cōgregabo oēs
gētel r̄ deducā eas i vallem Iosaphath
r̄ ibi disceptabo cū illis. Hoc q̄dā pueri
liter intelligūt uidelicet q̄ in valle q̄ ē in
latere oliueti mon̄ dñs ad iudicium de-
scēsurus sit. q̄d utiq̄z friuolū est. q̄ nō in
terra s̄ in hui. aeris spatio sedebit cōtra
locū eiusdē mon̄ ex quo ascēdit. Et sic
Johānes Chrysolom. ait: Angeli de-
ferēt an̄ illū salutiferę crud signū. Iosa-
phath aut̄ interpretat̄ iudiciū dñi. Ad iu-
diciū ḡ dñi cōgregabūt̄ nō solū iudēi q̄
credere noluerūt. s̄ r̄ oēs impij q̄ ab ini-
tio fuerūt. Iusti ho nō descēdēt in vallē
iudicij uidelicet ut iudicio dampnēt̄. s̄ in
nubibz obuiā christo eleuabūt̄. **May-**
mo sup. Esaiā. Itaq̄ iuxta p̄pham
Esaiā. Hoc q̄dē erūt in medio t̄re. id est
in hierusalem que ē umbilic. terre. Dñs
tm̄ nō descēdet in terrā ad iudiciū. sed in
aere sedebit in nube cōtra montē oliueti
stipat̄ agminibz r̄ st̄utibz celoꝝ. In nu-
be ascēdet r̄ itez in nube ueniet sic ab an-
gelis dictū est: Sic ueniet que admodū
uidistis eū cūte in celū. Ipsemet q̄z dicit
Tūc uidebūt filiū hoīs ueniētē in nubi-
bus cū ptāte magna r̄ maiestate.

De incertitudine illi. diei. Aug.
in li. lxxxij. q̄onū. Cap. CVI

Anus quidē seculoz est
etas sexta mundi. uidelicet ab
aduētū dñi vsq̄ ad finē seculi
qua scilicet exterior homo tanq̄ senectu-
te corrupit̄. r̄ interior de die in diē reno-
uat̄. Senectus uero tm̄ t̄pis solet tenere
q̄tū oēs etates ceterę. Nā cū ab anno
sexagesimo senect. dicat̄ incipere. r̄ hoīs
uita possit vsq̄ ad annos cētēsimū r̄ vi-
gesimū puenire. manifestū est solā senec-
tutē tā longā q̄s oēs etates p̄ores eē pos-
se.

Idē de ciuita. dei li. xviij.
Frustra igit̄ ānos q̄ remanēt hui. seculo
conaremur diffinire. oīum enī de hac re
calculatiū digito soluit r̄ q̄escere iubet q̄
ait. Nō ē v̄m nosse tēpora uel momēta
q̄ p̄ posuit in sua ptāte.

Hiero. su-
per Mat. l. iij. Deniq̄ de die inq̄t

illa et hora nemo scit nisi pater solus. Non enim expedierat apostolis nosse die aduentus iudicis. ut semper incerti sic quoti die viveret tamquam altera die iudicandi essent.

Breg^o in moral. li. xix. Vincetur Job voce dicit: Arcus meus in manu mea instaurabitur. Per arcum enim extremi iudicij designavit dies. sicut alibi dicitur: Dediti metuentibus te signum ut fugiant a facie arcus. In arcu namque quanto longius trahitur chorda. tanto de illo districtior erit sagitta. Sic illius iudicij dies quanto longius differt ut veniat. tanto cum venerit sequitur ut de illo districtior sententia procedat. Idcirco nunc cladibus diversis percussimur ut his correpti paratiores inveniamur. Unde et illic permittit: Ostendisti populo tuo dura.

Chrystost. super Mat. li. i. Sciendum vero quod medulla huius mundi sunt homines sancti. Sicut igitur arbor floret quod diu medulla fuerit sana. cum autem fuerit percomesta. paulatim marcescendo siccat tota. Sic et quod diu sunt homines fideles stat iste mundus. et cum sancti de mundo deficiunt est utique casurus. Sicut etiam regrediens israelitis de egypto exterminata est egyptus.

De resurrectione generali. Blo. sup j. ad cor. xv. ca. Cap. CVII

Tunc omnes quidem homines tam boni videlicet quam mali resurgemus. sed non omnes in gloria immortalitatis immutabimur. Et hoc in momento. id est brevissimo et angustissimo temporis spacio. In ictu oculi. id est cito radius oculi transit ad remota. et transvolat media. In novissima tuba. id est per vocem magnam et manifestam. post quam non erit alia.

Ac si dicat apostolus: Fiet universalis resurrectio in novissimo signo quod nutu divino dabitur ut ista compleantur. Hec tuba clamor forte ille intelligit. de quo in evangelio dicit: Media nocte clamor factus est ecce sponsus venit exite obviam ei. Non

enim tunc veniet cum sperat. sed media nocte id est occulte valde et insperate. Et quasi quereretur quis: An erit sonus istius tubae? Respondet utique. Canet enim inquit tuba. Tuba nomine aliquid evidens et perclarum signum accipitur quod archangeli vox et tuba dei alibi et etiam vox christi quam audiet mortui de monumentis in evangelio dicitur. Unde et ibidem ab apostolo scribitur: Et mortui resurgent incorrupti videlicet omnes sine aliqua diminutione membrorum. et nos immutabimur in gloria immortalitatis. videlicet boni tantum.

Aug^o de civitate dei. Queri autem solet. utrum illi quos vivos inveniet christus nunquam omnino sint morituri. an ipso temporis puncto quo rapiuntur obviam christo ad immortalitatem mira celeritate sint transaturi. Non enim dicendum est fieri non posse ut in illo spacio per aera portentur in sublime. ac de ista vita decedant et renascantur. Ad hunc quoque sensum quo estimemus illos in tam parvo spacio et morte passuros et immortalitatem accepturos. apertius nos argere videtur. ubi per eum dicitur: Sicut in Adam omnes moriuntur ita et in christo omnes vivificabuntur. Et alibi: Quod seminas non vivificat nisi prius moriatur. Cur autem nobis videatur incredibile multitudinem illam corporum quodammodo seminari in aere. atque ibi protinus immortaliter et incorruptibiliter renascere non credamus in ictu oculi futuram resurrectionem et in membra sine fine victura tanta velocitate reditum antiquissimorum cadaverum pulverem? Sed de his potius doctores audire vellet. Si tamen sanctos qui christo veniente viventes reperiuntur. eisque obviam rapiuntur crediderimus in eodem raptu de mortalibus corporibus exituros et ad eadem mox immortalia redituros nullas in verbis apostoli patiemur angustias generaliter accipientes quod dictum est: Omnes quidem tam boni. quam mali resurgemus. sed non omnes in solennitate resurrectionis immutabimur.

Idem super Genesim li. xii. Si quem vero movet quid opus sit defunctorum spiritibus

in resurrectione corpora sua recipere. si potest eis sine corporibus summa beatitudo haberi. Difficilis est questio. nec potest a nobis perfecte diffiniri. Sed tamen dubium non est et raptim a carnis sensibus hominis viventis mentem et ipsa carne deposita per mortem non sic incommutabilem videre posse substantiam sicut sancti vident angeli sine alia causa latentiore. siue ideo quod inest ei naturalis quidam appetitus. suum corpus administrandi quod retardatur quodammodo ne tota intentione in illud summum celum pergat donec appetitus ille commoescat. Porro si tale sit corpus cuius difficultas et grauis sit administratio sicut hic caro que corrumpitur. multo magis ab illa summi celi visione mens aduertitur. Proinde cum et hoc corpus receperit iam non animale sed spirituale. angelis equata perfectum habebit modum nature sue obediens et imperans viuificata et viuificans tam ineffabili facilitate ut sit ei glorie quod fuit sarcine.

De occurſu ſanctorum ad iudicium. Glo. ſup j. ad theſſal. iij. ca. Cap. CVIII.

Dominus igitur ut dictum est in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet. quod quasi ad bellum veniet. Tunc enim inimicos debellabit. et amicos ad eterne glorie solennitatem inuitabit. Vox igitur illa erit quasi tuba videlicet suos excitans et malos terrens. Et bene dicitur: tuba dei. quod deus efficaciam dabit ei videlicet quod per illam mortui qui in christo sunt resurgent primi. Deinde vero illi qui viuui reperient simul cum illis ab angelis in nubibus obuiam christo in aera rapient. Nubes enim eos suscipiet sicut nubes suscepit christum ascendente in celum. vbi etiam dicit interpretis alius quod rapientur baiulis nubibus. **Glo. sup eplaz ad ephesios. iij. ca.** Tunc ut alibi dicit apostolus: Omnes occurremus videlicet nobis inuicem de diuersis mundi partibus vel ipsi non capiti christo velut ad gaudi

um currentes desiderio. Nos inquam proficentes in virum perfectum. id est in tantum ut vir perfectus sit unusquisque nostrum. Omnes autem dicitur puerbendos in vitam non sexus discretionem sed virtutis perfectionem. Hic enim etiam omnes sancti sunt paruuli viribus corporis et animi. Occurremus et in mensuram plenitudinis christi. id est habentes quilibet eadem etate in qua christus habuit annorum plenitudinem. Eadem quoque mensuram corporis in qua christus de hoc mundo exiuit que est mensura et meta etatis ultra quam nec aliquid homini naturaliter accrescit. Omnes enim cuiuscumque etatis mortui fuerint in eadem etate resurgent in qua christus mortuus est et resurrexit. Et unusquisque siue vir siue mulier sit. suam recipiet corporis mensuram quam vel in iuuetute habuit etiam si senex obiit. vel obiturus erat si ante defunctus fuerit. Nec est fas dicere quod in resurrectione accidat corpori magnitudo quam non habuit antea. nec corpora maiorum ad modum dominici corporis sunt redigenda. periret enim multum de illis corporibus. cum nec capillus de capite iuxta verbum domini sit periturus. Nihil enim detractum quolibet modo periturum est de corpore humano. Nam ita modificabitur in vno quoque illa materies ut aliquid ex ea non pereat. et quod alicui defuerit ille qui de nihilo fecerit quod voluit suppleat. et si quid in aliqua parte enormiter abundauerit per totum spargat. Unde eorum quippe nihil erit ibi. sed quicquid futurum est hoc decebit. Resurgent ergo sanctorum corpora sine villo vitio. sine deformitate aliqua. Nec illa terrena materies quam anima discedente cadauer efficitur. ita resurrectione reparabitur. ut illa que dilabuntur. quibus ad corpus redeant unde dilapsa sunt. ad easdem quoque corporis partes vbi fuerint necessaria reuertant. Alioquin capillis et vnguibus immoderata et indecens magnitudo redderetur. Vel aliter intelligi potest illud apostoli dictum quod scilicet virum perfectum appellet christum cum omni corpore suo mystico completum.

Cum enim electorum numerus completur. tunc fiet quod dicitur: Occurrem⁹ omnes in virum perfectum. id est. ita quod omnes nos. caput scilicet et membra sim⁹ un⁹ vir perfectus cui nihil desit. nihilque postea sit addendum. Ideo autem perfectus. quia tunc in mensuram etatis plenitudinis christi proficiemus. quia tunc erit mensura et meta etatis eius. Meta quidem ut postea nihil addat numero vel virtutibus. Mensura vero. quia tunc plenus erit christus. Omnes enim pariter habebit qui modo per singulos crescit. omnesque immortales erunt in eo et beati cum eo et tunc necessaria non erit prelatio.

**De apertione librorum Efrē
iij. li. de resurrectione.
Cap. CIX.**

Tunc illa peccatoribus horrenda delictorum suorum facies obuiabit que in tormento amarior ac durior existit. sed et conscientie sue cruciati verberibus infelicia illa verba proloquuntur et dicent: **U**e nobis miseris. ue quibus contigit diem istum videre. Nimirum sicut ipsius veritatis voce dicitur. Virtutes etiam que sunt in celis mouebuntur. **B**eda super **M**arcum. Quid ergo nimirum tremere homines. cuius aspectu iudicij tremant angelice potestates. Quid patietur virgula deserti. ubi concutietur cedrus libani vel paradisi. **B**reg⁹ in **m**orali. li. xvij. Cum vix inquam parua stilla sermonis eius audierimus. tonitruum magnitudinis eius quis poterit intueri. Quid enim facturus est cum iudicaturus aduenierit. qui vna voce hostes suos percussit. etiam cum iudicandus venit. Illis namque que rentibus Iesum naçarenum. dixit: ego sum. Vocem solummodo mitissime responsionis edidit. et armatos persecutores suos protinus in terram stravit. Quis ergo eius iram tolerare poterit. cuius mansuetudo tolerari non poterat. **O**rigenes sup

Ieremias omel. xij. Si peccatum meum esset attramento conscriptum. forsitan illud delearem: Nunc autem stilo ferreo super cordis mei pectus est scriptum. ut ante tribunal iudicij veniat. ubi vniuersa multitudo spectantium leget in pectore meo signatas imagines peccatorum. **B**lo. super eplam ad **R**oma. Hinc et ap⁹lus de quibusdam ait: Testimonium reddente illis conscientia sua. et inter se inuicem cogitationum accusantium aut etiam defendentium. in die cum iudicabit de occultis hominum. In illa quippe die cogitationes accusabunt animas vel defendent. non utique que tunc erunt. sed iste quomodo sunt in nobis. quarum voce quedam et signacula velut in cera relinquunt in cordibus nostris. que nunc in occulto pectoris posita dicuntur. in illa die reuelari per Iesum christum. quia pater neminem iudicat. sed filio dedit omne iudicium. **A**ugustinus de ciuitate dei li. xx. Hinc et Iohannes in **A**pod. cum dixisset se vidisse sedentem super thronum a cuius facie celum et terra fugit. postea subiungit: Et vidi mortuos pusillos et magnos. et libri aperti sunt. et alius liber apertus est qui est vite vniuscuiusque. et iudicati sunt mortui ex scripturis librorum secundum facta sua. Non quidem unum erit liber omnium. sed singuli singulorum. Illa vero scriptura unum intelligi volens. et alius inquit liber apertus est. Quedam ergo vis intelligenda est diuina qua fiet ut opera sua cuiusque vel bona vel mala cuncta in memoriam reuocentur. et mentis intuitu mirabili celeritate cernantur. ut accuset vel excuset conscientia conscientiam. atque ita simul et omnes et singuli iudicentur. Que nimirum vis diuina libri nomen accepit. quia in ea quodammodo legitur quicquid ea faciente recolitur. Et qui inquit inuenti in libro vite non sunt. in stagnis ignis missi sunt. Non autem deum liber iste commemorat ne oblivione fallat. sed predestinationem significat eorum quibus eterna vita dabitur.

De disceptatione iudicis cum reprobis. Greg^o nazanzen^o de plaga gradinis. **Lap. CX.**

Tunc omnia pēdebūt in statera iusticie gesta et verba et cogitationes nostre. Mala et bona aduersum se inuicem diuersa lance pendētur. ut pars que p̄pōderauit vincat. et quo vergit opus. illuc sententia decidat. nec vltra iam aliud iudiciū vel excusatio requiratur. Quid autem responsi dābimus. cum ad multitudinē beneficiorū suorū que in grate suscepim^o adhuc etiam castigationes suas nobis imputare ceperit dominus et enumerare remedia ac medelas quibz adhibitis nos tū curati non sumus. **Effrem in li. de die iudicij.** Vtriqz si sciremus quid imineat vel incumbat o fratres iugiter plāgeremus deum obsecrantes. Si enim oīs creatura contremisecet et ipsa agmina sanctorum angelorū expauescent in aduentu eius: quid tunc dicemus. si hoc paruo tempore negligēter ac segniter vixerim^o? Ipse nanqz pro hac negligentia nostra a nobis rationē exquiret. ac dicet: **Propter vos incarnatus sum. et in terris palam conuersatus. p̄pter vos flagellatus sum. consputus. palmis in faciem cecus. cruci affixus. aceto potatus. paradisiim vobis aperui. regnum meuz vobis obtuli. spiritū sanctum vobis misi. quid vltra debui vobis facere et non feci? humilem voluntatem vestram solū modo. quesiui non vos coegi. ne causa vestre salutē eēt occasio necessitatis. Dicite mihi peccatores s̄m naturā passibiles ac mortales. quid passi estis p̄pter me dominatorem vestrum qui etiā impassibilis pro vobis passus sum?** **Petrus longobardus.** Tunc et illa p̄conia bonorum: **Esurini et dedistis mihi manducare etc.** Et increpationes ille malorum: **Esurini et nō dedistis mihi manducare proferēt vel vocali sono vel alio modo.** **Anselmus in meditationibus suis**

Dangustie. hinc erunt peccata accusantia. inde terrenis iusticia. subtus horridū chaos inferni patens. desuper iudex iratus. conscientia vrens intus. foris ardēs mundus. Itaqz vix saluabitur iustus. et peccator in quā partē se p̄met sic tēp̄prehensus? **Constrictus vbi parebo? quō latebo? latere erit impossibile. apparere intolerabile. nec iam erit tempus misericordie.** Tunc enim p̄nitentia non recipitur. nec emendatio promittetur. **Veriditiam miserabilis ad quā constringendam leues sūt tam graues mallei. Otorpor insensibilis ad quem excitandum obtusi sunt tam graues aculei. Prob letalis sopor ad quē excitandum tū est tam terrificum tonitruum. O lignum aridū et eternis ignibus dignum. quid respondebis in illa die cum exigetur a te vsqz ad ictum oculi omne tēpus viuendi tibi impensuz qualiter a te fuerit expensū. Tūc quippe condemnabitur quicquid inuentum fuerit i te operis vel ocij. silentij vel sermonis. etiam q̄ vixisti si directum nō fuerit ad voluntatem dei.**

De separatione malorum a bonis. Origenes sup Mat. li. xxiij **Lap. CXI**

Atende vero q̄ in prolatione sentētie prius ait dñs: **Venite benedicti. et postea. discedite maledicti. quia p̄p̄riū boni dei est prius recordari beneficia bonorū q̄ maledicia malorum.** Postea vero in exitu vtrorūqz quia p̄ri^o nominat p̄nam malorum. deinde vitam bonorum dicens: **Et ibunt hi in supplicium eternū. iusti autem in vitam eternam. ut primuz que timoris sunt euitemus mala. postea que honoris sunt appetam^o bona.** **Chrysost. sup Mat. omel. xxij.** Et ille quidez qui vritur in gebenna regnum proflus amittit celoz. que certe maior est p̄na q̄ cruciat^o ille flāmaz. **Ego tū nō noui q̄ sola gebēna est et illud supplicium horribile est. Sed tū si mille gebē**

nas aliq̄s poneret nihil tale diceret quale est ab illius glorie propelli honore et exofum chris̄to esse. Satius est mille fulmina sustinere q̄ vultum illum mansuetudinis quidem ac pietatis plenum. nos t̄m auersantem videre. illosq̄ totius trā, quillitatis oculos nequa q̄ nos sustinentes aspicere. **Glo. super Apocal. li. iij.** Tunc itaq̄ plangent se super eum vt scriptū est. Omnes tribus terre. id est. omnes terreni quia non tantū dolebunt de ipso tormento q̄ quod repellentur de tali consortio. **Breg. nazanzen. vbi supra.** His ergo qui in regno celorum indigni reperientur. erit etiam ceteris hec maior omniū pena q̄ a deo p̄cientur et pudor et confusio p̄scientie cuius finis ac remediū nūq̄ erit. **Breg. in omel. de virginibus.** In aduentu nāq̄ sponsi cū intrauerint ad nuptias electi clausa ianua foris stantes clamabunt reprobi. **Dñe dñe aperi nobis.** At ille respōdens dicit illis. Amen dico vobis nescio vos. **Si sapere ī cordis palato posset quid admirationis habeat.** Ecce sponsus venit. Porro qd dulcedis. et q̄ parate erāt intrauerūt cū eo ad nuptias. Postremo qd amaritudinis. clausa est ianua.

De infernalib. penis. Isidor. i. li. etymol. li. xiiij. Cap. CXII

Sicut aut̄ in ordine corporū inferiora sūt oīa grauiora. ita in spiritū inferiora sūt oīa tristiora. **Un̄** et apud nos infer. eo q̄ infra sit dicit. Et in greco eo q̄ suauē nihil habeat resonare p̄hibet. Et sicut aīalis cor in medio corpori inuenit. ita et inferus in medio terre esse dicit. **Un̄** et in euāgelio in corde terre legit. **Ubi** vero dicunt q̄ inferi dicūt eo q̄ hinc aīe illuc trāfferant. **Tocytus** est inferi loc. a luctu et gemitu grece dicit. **S**trix a tristitia dicta sonat q̄ tristes faciat vel tristitiaz gignat. Est etiā ereb. i. feror. p̄fūditas et recessus. Est et tartar. eo q̄ ibi oīa turbata sūt dicitur. **Uel** ven. a tartari. grece qd est hor-

rere et tremere. **Ubi** n. flet. et stridor dētū **Loc.** aut̄ ignis et sulphur dicit gebēna quē appellari putāt a valle idol. p̄secrata q̄ est in muros hierusalē olim cadaueribus mortuorum repleta. **Ubi** n. hebrei filios suos imolarūt demonijs. et appellat gebēnon ille loc. Itaq̄ futuri supplicij loc. vbi p̄ctōres sūt cruciādi designat illius vocabulo loci. **Breg. nazāzenus vbi s.** **Un̄** hō nūc terre sterilitas vñ aeris corruptio. vñ pestes ac morbi. vñ terrar. mor. froresq̄ de celo et multo vtiq̄ ḡuioza et vehemētioza sūt q̄ apud se ire dei thesauri recōdūt. **Sz** hec ideo ad p̄sens inferū. ut q̄ sup̄est ire dei p̄ cōuersionē n̄ram auertat. **Nā** h̄ adhuc leuitas qdā ē et correptio māsueta. et quēdam castigātium initia velut paruulis et lactētibus illata. **Adhuc** fum. iracūdie qdā est et auspicia penar. inferni nōdum ignis exurēs. nōdū flāma vorās. neccar bones succēsi. **Uero** sup̄ Joel. Deniq̄ de ipsis demonibus reproborum tortoribus p̄ p̄ham Joel ait dñs. Quasi aspect. equor. aspect. eor. et q̄ eq̄tes sic currēt. sic son. q̄ drigaz sup̄ capita mortū exiliēt. sic sonit. flāme ignis deuorāq̄ stipulā. velut p̄llus for. p̄parat. ad p̄liū a facie ignis cruciābūt p̄lli. oēs vult. redigent in ollā. **Sic** n. ad puniēdū q̄s ī potestate acceperint discurrēt demones q̄ equites. huc illucq̄ volitātes. nec tormētis eor. satiābūt. s̄ vnusq̄s sibi credita in p̄ctōres supplicia p̄sequet. **Tātus** q̄ timor erit oīuz ex p̄sciētia p̄ctōr. ut ad instar olle aduste vtant in tenebras facies eor. **Bern. i. meditatioib.** **Iudicū** faciet gestor. q̄sq̄ suor. **Cū** ctōr. ceter. arcana patebūt. **Ignis** vbi p̄ feror. rupt. pugnabit habenis.

De bello perpetuo vel futuro Breg. i. moral. li. xv.

Cap. CXIII.
Tunc deniq̄ de quo libet reprobo fiet quod olim in libro Job dictū est. **Emit** tat de. in eum irā furoris sui et pluat sup

illum bellum suum. Bellum nanq; deo pluere est aridam mentem quasi quibusdam pluuie guttis descendentibus iudiciorum suorum iaculis ferire. ut cum iam ad iudicium rapitur. modo meminerit q; male concupuit. et peius concupita congregare studuit. modo doleat q; congregata deseruit. qnq; et ultionis igne sentiat. que ne bene viveret previdere contempsit. Sicut aut ibidem postea dicit: De uorabit eum ignis qui non succenditur. et affligetur relictus in tabernaculo. id est. in corpore suo. Ad augmentum enim pene et hic de corpore nolens egreditur. et ibi in corpore inuitus tenetur. ut in eo quod ipse proposuit amplius igne crucietur.

Aug^o de ciuitate dei li. ix. Quia vero sicut miseria contraria est beatitudini. sic bellum videtur esse contrarium paci. merito querit sic pax esse predicatura in fine boni. quod econtra bellum in mali fine possit intelligi. Verum qui hoc querit attendat quid de bello noxium ac penitiosum sit. et nihil aliud quam rerum inter se diuersitatem atque conflictum esse videbit. Quod itaque bellum amarius cogitari potest quam ubi voluntas passioni et passio uoluntati sic aduersa esse probatur. ut nullius earum victoria tales inimicitie finiantur et tibi ipsa natura vis doloris corporis sic pugnat ut neutrum alteri cedat? Dic enim quando conflictus ille contingit ut dolor vincit et sensum mors adimit. aut natura vincit et dolorem sanitas tollit. Ibi autem et dolor permanet ut affligat. et natura perdurat ut sentiat. quia utrumque ideo non deficit ne pena deficiat. **I**dem in li. xxi. At enim nunc ista mortalia corpora dolor aliquis occidat hęc causa est. quia sic anima huic corpori conexa est ut summis doloribus cedat atque discedat. quia et ipsa compago membrorum atque vitalium ita infirma est ut eam vim que magnum vel summum dolorem facit sustinere non valeat. In futura vero resurrectione tali corpori et eo modo anima corpori reprobata connectetur. ut illud vinculum

sicut nulla temporis longitudine soluit ita nullo dolore rumpatur. Erit enim tunc talis caro qualis nunc non est. et talis mors qualis nunc non est. Prima mors animam nolentem pellit de corpore. Secunda vero animam nolentem tenet in corpore. ab utraque morte communiter id habetur. ut quod non uult anima de suo corpore patiatur.

Qualiter ignis ille reprobos persequetur. **L**esari^o Arelaten^o.
Cap. CXIII.

Ilicescas crimina ministrabunt ardore sempiternis. et manebit in hoc preceptum auctoris iudicis ut viscera dolorum obnoxia et solis cruciatibus consecrata ignis arbiter depasta non consumat sed ad hoc permanet ut semper interinat corporis in sceleribus mortuum. et ad sola tormenta rediuium finem in ipso interitus confinio non inueniat. sed exanimata iam itaque tolerantie virtus sic pareat ut resurgat. Illa namque penalis exustio. quia culpam iubetur inquirere. substantiam nescit absumere. Flamma siquidem illa non tam reum persequitur. quam reatum. et si modus esset delictorum esset et mensura cruciatuum. Si hoc tota naturam occupauit pariter et inuoluit excessus capitalium scelerum. quia non recipit causa remedium. carebit sine supplicium. Occidente itaque pena et uiuificante sententia dum sibi nullam spem promittere poterit. vel post immensa tempora etiam in presenti sentietur consequentium seculorum tormenta. sicque dolore mortis augebit immortalitas conscientie imposita. **U**t qui hęc lugenda in posterum nunc deputant rideant. ne quibus hęc prius experienda sunt quam credenda. **G**reg^o in moral. li. ix. Ibi enim ut scriptura clamat: Umbra mortis et nullus ordo. semper in horrore inhabitat. Morredo quippe ibi erit reprobis dolor cum formidie. flamma cum obscuritate. Et merito

Quartus

vt quia ad voluntatem creatoris nequē
 veriti sunt discrepare dum vixerent. in
 eorum quādoque interitum ipsa suis qua
 litatibus etiā elemēta discordent. 7 quo
 se impugnant cruciatus augeant. eritque
 miser mors sine morte. finis sine fine. de
 defectus sine defectu. quia 7 mors viuūt et
 finis semper incipit. 7 defectus deficere ne
 scit. Quia igitur mors perimit sed nō ex
 tinguit. dolor cruciat. sed nullatenus pa
 uorem fugat. flamma comburit. sed ne
 quaquē tenebras discutit. supplicia ordi
 nem non habent. quę non suam per om
 nia qualitatem tenent. Quis illis ignis
 ad consolationem non lucet. et tamē ad
 aliqd ut magis torqueat lucet. **Eos** quip
 pe quos reprobi nūc inordinate diligūt
 miro iudicij ordine secum tunc in tormē
 tis videbunt. ut pēnā p̄prie punitionis
 exaggeret carnalis cognatio auctori p̄p
 oposita pari ante oculos vltione damna
 ta. Quod etiam ex ipso euangelio colligi
 pōt. Quis diues ille in inferno positus q̄
 ad doloris sui cumulum quinque fratrum
 meminit absentium. cōstat proculdubio
 quia ad augmētum pēnę paulopost po
 tuit eos etiam p̄sentes videre. Sicut
 ergo tribus pueris in fornace babilonio
 missis 7 ad consolatium ignis ille arde
 renouit. 7 tamen ad supplicium ardere
 nesciuit. quia illius qualitas in diuersa
 virtute temperata 7 vestimenta eorū nō
 attigit. 7 tamen vincula incendit. Ita
 e diuerso flamma gehēne reprobis 7 ne
 quaquē lucet ad consolationis gratiam. 7
 tamen lucet ad pēnam. ut damnatorum
 oculis ignis supplicij 7 nulla claritate ar
 deat candeat 7 ad doloris cumulum de
 liciti qualiter cruciant ostendat. **Ba
 silius in exameron li. vi.** Igitur
 etiam in retributionibus delictorum ra
 tio nos secretior docet partiendam esse
 naturam ignis cuius lux ad illuminan
 dos deputabitur iustos. ardor autē p̄
 ficet ad peccatores concremandos. **Un
 de dicit ps̄: Vox domini intercedentis
 flammam ignis.**

**Qualiter eos exuret 7 non cō
 sumet. Augustinus de ciuitate
 dei libro xxi.**

Cap. CXV.

Uerū quod humana corpo
 ra animata atque viuētia non
 solum nunquā dissoluit mors. s̄
 in eternum quoque tormētis ignium pos
 sint durare. nolunt increduli nos ad po
 tentiam omnipotētis referre. sed aliquo
 sibi flagitant exemplo persuaderi. quia
 nullum inquit est corpus quod dolo
 re possit 7 non possit mori. Nullaz enim
 nouerunt carnem nisi mortalem. **Et hęc**
 tota eorum ratio esse probatur. ut quod
 experti non sunt esse non posse nequaquē
 arbitrent. Verum cuius rationis est do
 lorem facere mortis argumētum. cū vite
 poti⁹ sit iudiciū. Certum est enim omne
 quod dolet viuere ac nisi in re viuēte do
 lorem esse non posse. Necessē est igitur vt
 dolens viuat. nec est necesse ut dolor oc
 cidat. quia nec ista mortalia corpa 7 utique
 moritura dolor omnis necat. **Et ut ea**
 dolor aliqs occidere valeat hęc causa ē.
 quia sic aīa infirma cōpagine huic corpori
 connexa est ut summis doloribus cedat
 atque discedat. Porro anim⁹ ipse cui⁹ p̄
 sentia corpus viuūt ac regitur 7 dolorem
 pati pōt 7 mori nō pōt. Si autē diligen
 tius considerē dolor etiā qui dicitur cor
 poris magis ad animā pertinet quā ad cor
 pus. Animę nāque dolor nō corporis est
 etiam cum eo loco vbi corp⁹ lēditur do
 let. Itaque dolet anima in corpore in eo
 ipsius loco vbi aliquid contingit ut af
 fligat dolore. Dolet 7 sola quāuis in cor
 pore sit cū aliqua causa inuisibili tristis
 est corpore incolumi. Dolet etiā non in
 corpe p̄stituta. Dolebat. n. diues ille cū
 dicebat. Crucior in hac flāma. Corpus
 autē nec exanime dolet. nec aīatū sine aīa
 dolet. Si ergo sumeretur argumētū ad
 mortē a dolore. ad aīam magis p̄tineret
 mori ad quē magis p̄tinet 7 dolere. Cur igitur
 incredibile ita ignes illis corporib⁹ dolore

et non mortē inferre posse. sicut ipsa corpora dolere animas faciunt quas tñ nō ideo mori cogūt. **Q**uō est igitur necessarium doloꝝ futurę mortis argumentum. **D**eniq; sicut scripserūt qui naturas animaliū indagarūt curiosius salamandra uiuit in ignibus. **S**ed et quidā silię mōtes notissimi qui tanto tēpōre diuturnitate nūc vsq; ac deinceps flāmis cōstāt ac perseuerāt integri. satis idonei testes sūt nō omne qđ ardet absumi. et aīa indicat nō omne qđ dolere pōt etiā posse mori. **Q**uid ę ad huc a nobis rerū poscuntur exēpla quib; incredibile nō esse doceam? ut hominū sempitēno supplicio punitorū corpōra et in igne aīam nō amittant. et sine detrimēto ardeāt ac sine interitu doleāt. **H**abebit enī tūc ista carnis substantia qualitātē ab illo utiq; inditā qui tā miras et varias tot rebus indidit quas uideamus ut eas quia multę sūt nō mirem̄. **V**erbi grā: **D**e calce qđ in aqua feruet et oleo friget. **D**e magnete lapide qđ nescio qua sorbitione insensibili ferrū rapiat et stipulā nō moueat. **D**e carne nō putrescēte pauonis cū putruerit et platonis **D**e palea sic frigēte ut niuē fluere nō sinat. sic calente ut maturescere poma cōpellat. **D**e igne qđ fm fulgoꝝ suū lapides coquēdo candificet. et cōtra eundem fulgoꝝ suū vrēdo plurima obfuscet. **T**ale est ut qđ nigre macule effūdūt ex oleo splēdido. similiter et qđ nigre lineę de candido imprimunt argento. **D**e carbonibus etiā qđ igne accedente sic in cōtrariū vertātur. ut de lignis pulcerrimis tetrē de duris fragiles. de putribilib; imputribiles efficiant. **H**ęc ipse quędā cū multę quędā cū omnib; noui et alia plurima qđ huic operi inferere longū iudicauī.

Cur pro tēporali culpa inferat pena ęterna. **Cap CXVI**

Quidā vero sic iniustum arbitrant ut p peccatis qđlibet magnis paruo tpe perpetratis

ęterna pena quisq; dānet quasi illi? hęc iusticia legis attendat ut ea quisq; mora tēpōre puniat. qđta. s. admisit unde puniretur. **Q**ui n. p aliqđ grādi crimine multat morte. nūqđ mora qua occidit estimant leges eius suppliciu et non qđ eū in sempiternū auferūt de societate uiuētū. **S**icut ę nō efficiūt leges terrene ciuitatē ut in ea quisq; reuocet occisus. ita nec ciuitatis celestis ut ad vitā reuocet ęterna secunda morte dānationis. **S**ed ęterna pena ideo sensib; hūanis dira uidet et iniusta. qđ i hac ifirmitate moribūdoꝝ sensuū ille sēsus altissime ac purissime sapientię deest qđ sentiri possit qđtū nefas in prima p̄uacatione cōmissū est. **P**tomag nāq; h fruebat deo. tāto maiore tēpōre reliquit impietate. et fact' ē malo dignus ęterno qui h in se bonuz qđ esse posset in ęternū peremit. **H**inc est vniuersa generis hūani massa damnata ut ab h iusto supplicio null' liberet nisi misericordia et in debita grā. **S**icq; dispitū est gen' hūanum ut i quibusdā demōstret qđ valeat misericors grā. in ceteris quid iusta vindicta. **I**n qua p̄pterea multo plures sūt qđ in illa ut sic ostendat qđ oib; debeat. qđ si omnibus redderetur in nullo vindictis iusticia reprehenderetur. **C**ausa uero qua fit ut ecclesia nunc non oret pro malis eadem est qua fiet ut in extremo iudicio quis p̄fecta charitate nō oret p hominibus ęterno igne cruciandis. **N**unc autem id pro illis orat quos habet inimicos in humano genere. quia tempus est penitentię fructuose. **N**ā si de aliquib; certa esset. qđ p̄senti essent in ignem ęternum ire cum diabolo. tam pro eis non oraret qđ nec pro ipso. **G**regorius in dialogo. libro. iij. **C**um igit' ab aliquo interrogatur quomodo iustū sit ut culpa cum fine p̄petrata sine fine puniatur. **R**espondeo. qđ hoc recte diceret si districtus iudex hominum non corda sed facta pensaret. **U**niqui autem ideo cum fine dereliquerūt quia cum fine vixerunt. **N**ā voluissent utiq; si potuissent

Quartus

sine fine viuere vt possent sine fine peccare. Ostendunt enī quia in peccato semp viuere cupiunt. qui nūq̄ desinunt peccare dū viuunt. Iustū est igitur ut nūq̄ careant supplicio qui nūq̄ voluerunt care re peccato. Et quidē omnipotēs de⁹ qz pius est miseroꝝ cruciatu non pascit. qz vero iustus est. ab iniquoꝝ vltione in ppetuū non sedabitur. Ipsi quoqz iniqui pro iniquitate sua puniti tamē ad aliqd aliud ardebunt scz ut iusti z in deo videant gaudia que p̄cipiūt. z in illis respiciant supplicia que euaserunt. Nec vlla erga eos cōpassione mouētur. quia sic eoz mentes per hoc q̄ iustissimo iudici in herent vis distractionis absorbet. ut eis nō libeat quicquid ab illius regulę subtilitate discor dat.

De inuouatione mundi z electoꝝ in gloria electoꝝ. Aug⁹ vbi supra li. xx.

Cap. CXVII.

Dhānes i apocal. post q̄ explicauit qd̄ a dño breuiter dictū est: Ibi in supplicium eternū. dicens: Qui non sunt inuenti in libro vite missi sunt in stagnū ignis. Explicat etiā qd̄ connectit ibidē: Iusti autē in vitā eternā. Et vidi inquit celū nouū z terrā nouā. Nā primū celū ac terrā recesserūt. z mare iā nō est. Isto fiet ordine q̄ superius p̄occupādo iam dixerat vidisse se sup thronū sedentē. a cuius facie celū z terrā fugerāt. Iudicat quippe his qui nō sūt inuenti in libro vite ac missi in ignē. q̄. s. ignis z in q̄ mūdi vel rex pte futurus sit. neminē arbitroꝝ scire nisi forte per reuelationē. Tūc p̄teribit hui⁹ mūdi figura p̄fragatione mūdanoꝝ igniū. sicut factū est mūdanoꝝ aquaꝝ inundatione diluuiū. Illa itaqz ut dixi p̄fragatione mūdana corruptibiliū elementoꝝ q̄litates q̄ nūc corpib; nris incorruptibiliū p̄gruūt ardēdo penitus interibunt. Iplaꝝ substantia eas habebit q̄litates q̄ mirabili imitatione pueniāt corpibus

immortalib; vt videlicz mūdus in meli⁹ innouat⁹ apte accōmodet hoib; etiā carne innouat⁹ in meli⁹. Qu autē ait: Et mare non est: vtrū illo maximo ardore siccet. an in meli⁹. Nō facile dixerim. Et vidi inqt ciuitatē magnā hierusalē nouā e celo descēdētē. Descēdere dī ciuitas ista qz celestis ē grā. q̄ de⁹ eā fecit. sic ei p̄ Ela. dicit: Ego sū dñs faciēs te. Tūc hō tāta de dei munere claritas ei⁹ apparet tūqz noua vt nulla remaneāt vetustatis vestigia. **D**yamo sup Esa. Tūc etiā cōplebit id quōdā p̄ Esaia p̄dictū: Erit lux lune sic lux solis. z lux solis septēpliciter sicut lux septē dieꝝ. Hoc enī post illū extremū iudiciū diem erit cū scz celū nouum z terra noua fuerit. Omnia nāqz que per spaciū sex dieꝝ operatus ē de⁹ p̄pter hominē facta sūt. z in ei⁹ lapsu elementa omnia detrimentū sustinuerūt. Nā antea tra spinas z tribulos nō pferebat. Nec aer iste tantę crassitudinis ut nūc h̄ purior erat. Sic etiā sol z luna z sidera sui lumis sustinuerūt detrimenta. In die vero iudiciū determinato illo examine cū fuerit oēs reprobi vna cū diabolo p̄clusi in infernū. sustollet se dominus Iesus pariter cū corpore suo qd̄ sūt electi oēs in celū. Et tūc sibi luna solis splēdorem mutuabit. Sol vero septēpliciter q̄ modo lucebit. recipietqz splēdore que homine peccāte amisit. Dicit z beatus Isidorus in libro creaturarum q̄ neqz sol neqz luna deinceps ad occasū ventura sūt. sed in loco in q̄ creata sūt sine fine p̄manebūt. Iux illuc Abachuc p̄phe: Sol z luna steterūt in habitaculo suo. Et q̄re b̄: De videlicz claritate celestiuū luminariū p̄fruat illi q̄ erūt apud infernū. De h̄ statu dicit p̄pha: Non occidet vltra sol tuus zc. Nec inqz fiet vt Esaias dicit: in die qua dñs ppli sui vulnus alligauerit z p̄cussurā plage illi⁹ sanauerit. Vln⁹. n. z plagā. i. mortalitatem z ruinā peccāte p̄mo parēte cōtraximus quā in electis suis dñs sanabit cuz eis imortalitatē z incorruptionē anime z corporis dabit.

De beatā vitā sctōz Lesari^o Are
lateñ. **Cap. CXVIII.**

Duro beatā illā vitā sctō-
rū facili^o ē p̄seq̄ q̄s enarrare. cui^o
erit cursus sine timino. vsus sine fastidio.
refectio sine cibo. s̄b ātiq̄s p̄petuisq̄ gau-
dijs sēp noua iocūditas. 7 sine vllō picu-
lo amittēdi felicitat. **Breg^o i moral.**
l. viij. Deū certe nūc āgeli 7 vidēt 7 vi-
dere desiderāt. **Nā** desiderius sine fructu
anxietatē h̄z 7 facietatē fastidiū s̄bseq̄ so-
let. vt ḡ n̄ sit ī desiderio āxietas desiderā-
tes faciāt. ne aut̄ sit ī facietate fastidiū sa-
ciati d̄siderāt. Sic 7 nos erim^o cū ad fōtē
vitę venerim^o. Erit nob̄ delectabilis im-
pressa sitis. simulatq̄ facietas s̄b lōge ab-
erit a siti necessitas 7 a facietate fastidiū
Aug^o de ciuitate dei li. xxiij. Ita
ho^o d̄ erit nobis not^o atq̄ p̄spicu^o vt vi-
deat spū a singul^o nob̄. in singul^o nob̄ vi-
deat. 7 ab alio n̄m alio videat. etiā ī se-
ipso videat in celo nouo ac tra noua 7 ī
oī ḡ tūc fuerit creatura videat 7 p̄ corpa
ī oī corpe q̄cūq̄ directi fuerit oculi spū a
li corpis acie pueniente. **D**atebūt etiā
nob̄ inuicē cogitatiōes n̄rę. **E**ta igit̄ erit
ibi felicitas. vbi nullū erit malū. nullū la-
tebit bonū. **H**ieron^o sup̄ eplaz
ad ephē. li. j. **A**ūc appebit sic p̄ aplm
dicat. **P**lenitudo ei^o q̄ oīa ī oīb̄ implet
Nūc. n. ī singul^o ē d̄ p̄ ptes. s̄ ē ī alio in-
ficia. ī alio castitas. ī alio sapiētia. ī alio
fortitudo. 7 difficile ē ī sc̄s virū atq̄ p̄fecti
oēs parit̄ eē vtutes. **Cū** aut̄ ī fine fuerit
ei vnūsa subiecta. tunc adiplebit in oīb̄
oīa. ut oīa. s. oēs habeant. que antea sin-
guli singula possidebant. **Aug^o in
questiōib^o euāgelioz.** **D**ia itaq̄
dici p̄nt de illa p̄fruitione vitāq̄ ineffabi-
li. **T**ātoq̄ magi oīa dici p̄nt. inde q̄sto
min^o aliqd̄ dici pōt̄ digne. **Nā** 7 dux est
illuminatoz. 7 reḡes exercitatoz. 7 patria
residētū. 7 esca indigētū. 7 corona vin-
cētū. **E**t ḡcūq̄ bona t̄palit̄ trāscētia p̄
creature ptes error appetit̄ ifideliū. veri-
ora in eternū manētia in creatore oīuz si-
mul inuētura ē pietas filioz. **I**dē ī
li. de ciui. dei. vi. **I**bi nō erit magna

industria. granū publicū ditare reb̄ an-
gustis. vbi thesaur^o coīs ē vitāq̄. **I**dē
in li. xi. **I**bi eē n̄m nō habebit mortē.
ibi nosse n̄m nō habebit errozē. ibi ama-
re n̄m nō habebit offēsiōē. **I**dē
in li. xix. **D**ec est. n. pax sup̄ne ciuitat̄.
videlicet ordinatissima 7 p̄cordissima so-
cietas frūedi deo 7 inuicē deo. **I**dē
ī li. xxij. **Nā** 7 flumīa pac̄ in factosei^o
te^o p̄ p̄pham dicit se declinare. ut intelli-
gam^o in regione illi^o felicitat̄ oīa faciarī
s̄ flumīe. **E**t qz t̄renis etiā corpib̄ influ-
et inde pax īcorruptiōis 7 īmortalitāq̄.
ideo flumē s̄ declinare se dicit. vt etiaz
inferiora p̄fundat de sup̄nis. **V**ocabitur
itaq̄ dei laudib̄ q̄ erit oīa ī oīb̄. **Q**uid
eniz aliud ibi ageat. vbi nulla desidia ces-
sabit. vbi nulla īdigētia laborabit. **U**n-
scriptū ē. **V**tī q̄ habitāt ī domo tua dñe
in sc̄culū sc̄culi laudabūt te. **D**ia. n. 7 mē-
bra 7 viscera corpis gloriificati p̄ficient
laudib̄ dei. **D**ēs ḡppe illi^o q̄ nūc latēt ar-
monie corpalis t̄mini nō latebūt intrin-
sec^o 7 extrinsec^o. p̄ corpis cūcta dispositi.
Sz 7 cū ceteri reb̄ ḡibi magne videbāt
7 mirabiles in tāti artificij laude rōnalis
pulcritudīs delectatiōe mētes succēdet
rōnales. **Q**ui ho^o motus illic taliū corpo-
rū sint futuri d̄finire nō audeo. tū 7 mo-
tus 7 status sicut ipsa species decens erit
vbi qd̄ nō d̄ceat oīno nō erit. **C**erte vbi
volet spūs. ibi. p̄tinus erit corpus. nec vo-
let aliqd̄ spūs qd̄ nec spiritū possit nō d̄-
cere nec corp^o. **V**era ibi gl̄ia erit vbi lau-
dantis nec errore quisq̄ nec adulatione
laudabit. **V**erus honoz q̄ nulli negabit
digno. nulli d̄feret̄ indigno. **P**remiuz
vtutis erit ipse q̄ vtutē dedit. eiq̄ seipsū
quo meli^o 7 mai^o nihil possit esse. p̄mitit.
Quid est aliud qd̄ p̄ p̄pham dicit. **E**ro
illoz d̄. nisi ego ero vnde faciēt. **E**go
ero ḡcūq̄ ab oīb̄ desiderāt. 7 vita 7 sa-
lus 7 copia 7 honoz 7 pax 7 omnia bona
Sic enī 7 illud intelligimus ut sit deus
oīa ī oībus. nec iō liberū arbitriū nō ha-
tebūt. qz pctā eos delectare nō poterūt.
Magi ḡppe tūc erit libez a delectatione
peccādi vsq̄ ad delectatiōez nō peccādi

Indeclinabile liberatum. **E**o. n. potēti erit q̄ peccare nō poterit. Carebūt aut̄ malis oibz ita ut penit̄ deleāt̄ de eorūz sensibz. **E**a tñ potētia sciētīe q̄ magna in eis erit nō solū sua p̄terita s̄ etiam dānatoz eos sempiterna miseria nō latebit. Alioqñ si se miseros nescituri fuisse sūt. quō mīas dōmini in eternū cātābūt? q̄ cātico ī gloriā gr̄e christi cui sanguine liberati sumus. nihil erit profecto illi civitati iocūdius. ibi pficiet̄ qd̄ ait dñs: **V**acate et videte qm̄ ego sū dē. **I**psle q̄ppe finis erit desiderioz n̄roz. q̄ sine fine videbit̄. sine fastidio amabit̄. sine fatigatiōe laudabit̄. **H**oc mun̄. hic affect̄. hic act̄. p̄fecto sicut ipsa vita eterna cois erit oibz.

De presentium exhibitioe bonorum firma sit expectatio futurorum
Cap CXIX

Ex ipsis aut̄ bonis que i hac etiā vita dē p̄ferre nō dēmit miseris: vtrunqz p̄pēdi pōt q̄ta bona p̄feret electi suis ī et̄no regno bñficiādis p̄ct̄ artes bñ vinēdi. et ad immortalē felicitatē pueniēdi q̄ v̄tutes vocabāt̄. et lola dei gr̄a q̄ ī christo ē filijs p̄missionis regniqz donāt̄. **R**ōne hūano ingenio tot tāteqz artes sūt inētē et exercitate partim necessarie partim voluntarie ut tā excellēs vis mēq̄ atqz rōis in his etiāz rebz q̄s sup̄fluas. imo piculosas ac puitiosas appetit. q̄tū bonū habeat ī natura vñ ista potuit vel inuenire vel dicere vel exercere testet̄. **N**am hō in ipso corpe q̄quī nobis cū belnis mortalitate sit cōe multiqz illaz infirmi eē p̄stet. q̄ta dei bonital. q̄taqz puidētia tāti creatori apparet. **R**ōne ita sūt ī eo sensuū loca ceteraqz mēbra disposita species ipsa figura et statura toti corpi ita modificata ut ad rōnal aīe misterii se indicet eē factū. **N**ō. n. ut aialia rōis expta videm̄ ī terrā eē p̄na sic dō creat̄ est. s̄ erecta in cglū corpi forma eūqz q̄ sursū sūt sapere ad monet. **P**orro mira mobilitas lingue ac manibz attributa ad loquēdū et scri-

bēdū apta. nec nō ad opa plurimaz artium et officioz. nōne sat̄ oñdit q̄li aīe ut fuiret tale sit corp̄ adiūctū. **D**eniqz nihil vtilitatis cā videm̄ ī corpe creatū qd̄ nō habeat etiā decori locū. qd̄ melī p̄pēderem̄ si nūeros mensuraz q̄bz int̄ se cūcta p̄nexa sūt et coaptata noscerem̄ q̄bz. s̄. coaptatio q̄ armonia grece dī. tāqz organi cuiusdā extrinsec̄ et intrinsec̄ toti corpi efficit̄. **Q**ui vtiqz si noti esse possent in terioribz q̄z visceribz q̄ nullū dec̄ ostētāt ut ē tāta pplexitas venaz atqz numeroz rū et viscez secreta vitaliū ita delectaret rōis pulcritudo ut oī forme apparēti q̄ oculi placet ipsi mēq̄ q̄ oculi vtiqz p̄ferret arbitrio. **S**ūt aut̄ q̄dā ita posita ī corpe ut decorē habeāt tñ nō etiā vsū sic māmillas habet pecc̄ virile. sic barbā facies quā nō eē munimēto pure facies indicāt feminaz. q̄s vtiqz infirmiores muniri tūti pueniret. **S**i q̄ nullū ē mēbz ī his q̄ dē p̄picuis vñ ambigit nemo q̄ ita sit alicui opi accommodatū ut nō etiā sit decorū. **S**ūt aut̄ nōnulla quoz ut dictū ē solū dec̄ et nullū ē vsus. puto facile intelligi in corpi p̄ditioe dignitatē necessitati p̄latā fuisse. trāsitura q̄ppe ē necessitas venturūqz tēpus qñ sola inuicē pulcritudine sine vlla libidine p̄fruem̄. qd̄ maxime referendū ē ad laudē p̄ditori dei. cui dicit̄ in ps̄: **C**onfessionē et decorē iduisti. **N**ā hō cetera pulcritudo et vtilitas creature q̄ hōi licet ī hos labores miserialqz p̄iecto atqz dānato spectāda atqz sumēda diuina largitate p̄cessa est. q̄ fmone terminari pōt videlicet ī celi t̄re et maris multimoda et varia pulcritudine. in ipsius luc̄ tāta copia. tātaqz mirabili specie in sole et luna et sideribz in opacitatibz nemoz. ī coloribz. et odoribz floz. **I**n diuilitate ac multitudine volūcrū garrulaz atqz pictaz. in multi formi specie tot tan tozqz aiantū quoz ille plus admiratio nis habēt q̄ molis mīmū. plus. n. formiculaz opa stupem̄ et apiculaz q̄z imēsa corpa balenaz. **I**n ipsi q̄z maritā grādispectaclo cū sese diuībz coloribz iduit. et

aliquādo viride. aliquā purpureū. aliquā ceruleū existit. **Q**porro delectabilis spectatur etiā quātūcūq; turbat. et fit inde maior suauitas. qz sic demulcet intuetē. vt nō iacet et quatiat nauigātē. **Q**uid ciboz cōtra famē vsq; copia: qd saporū diuersitas p fastidiū naturę diuitijs diffusa. non coquozū arte ac labore q̄sita: **Q**uāta in multq; reb; tuēde. ac recuperāde saluē auxilia: **Q**grata vicissitudo di ei alnās ac noctis aurarūq; blāda tēperies: **I**n fructib; et pecorib; indumētōrū pficiēdoz. quāta materies oīa cōmemorare q̄s possit: **E**t hęc oīa miseroz solatia sūt atq; dānatoz nō p̄mia bonozum. **Q**uę ḡ sūt illa. si tot et talia tantaq; sunt ista: **Q**uid dabit eis q̄s p̄destinauit ad vitā q̄ b̄ dedit etiam illis q̄s p̄destinauit ad mortē: **Q**uę bona ī illa vita brā faciet eos sumere. p̄ q̄b; ī hac miseria vnigenitū suū voluit vsq; ad mortē mala tanta perferre?

De differētis penaz et p̄mior
Aug' ī enchiridio Cap CXX.

Tunc fines habebūt due ciuitates. vna chusti. altera diaboli. vna btōz. altera malozū. vtraq; tñ angeloz et hominū. **I**stis volūtas. illis nō poterit eē peccādi facultas. **I**stis in ęterna vita sclicet viuētib;. illis infelicitē in ęterna morte sine moriendi ptāte sine fine durātib;. **S**z ī btitudine q̄dē isti p̄manebūt. ali' alio p̄stātins ī miseria. illi nō ali' alio tolerabili'. **J**ohānes chrisosto. **S**ic. n. ī regno cęlesti māšiones multę sūt. i. differētis p̄miorū. sic et in gehēna diūse sūt māšiones. i. differētis supplicioz. **D**ēs tñ penā ętnā sustinebūt: **S**ic oēs electi denariū eūdē habebūt quē p̄familias dabit oīb; q̄. s. in vinea opati sūt. **R**oīe quippe denarij aliqd oīb; electi cōe intelligit. s. vita ęterna. **D**e' ipse q̄ oēs quidē cōiter s̄ ipariter fruēt. **N**ā sic differēs erit clarificatio corpoz. sic differens erit glia aiāz. **S**tella

enī a stella. i. electus ab electo differt. **I**n vtraq; videlicet mēt; et corpoz claritate. **A**lij nimiz alijs vicini' clarinsq; dei specie p̄tēplabūt. et ipsa p̄tēplādi differētia māšionū diūsitās vocat. **V**na est igitur vita ęterna. **D**e' i. denari' vn'. **S**z diūsitās ē ibi māšionū. i. differētia claritaq; in btitudine q̄ vnū est ac sūmū bonum et vita omniū. **I**bi nāq; p̄fruet electi deo p̄ specie. ipsū iā nō p̄ speculū ī enigmate vidēdo. et b̄ est vitā ęternā habere videlicet deū ī specie p̄gnoscere. sic scriptū est: **H**ęc ē vita ęterna vt p̄gnoscāt te verum deū et quē misisti **J**esu chrištū. **A**ug' de ciui. dei l. xxij. **Q** aut ibi sint p̄ meritū futuri p̄mior et iā grad' bonoz atq; gloriā nullaten' est abigēdū. **A**tq; id etiā btā illa ciuitas magnū ī se bonū videbit qz nulli supiori nullus inferior īuidebit. **T**ā nollet vnusq; eē qd nō accepit. qz nec in corpe vult eē ocul' q̄ ē digit'. **S**ic itaq; habebit donū ali' alio min'. ut b̄ qz donū habeat ne velit ampli'. **I**dē sup **J**ohāne omel. lxxij. **M**ultę quidē vt dictū ē māšiones in domo vna differētias meritoz significāt ī vna vita ętna. **A**lia. n. est claritas solis. alia lunę. alia vno stellaz. et tñ ille denari' equalis erit oīb;. **D**eniq; sic oīa in oīb; erit deul vt qm̄ de' charitas ē. p̄ charitatē fiat vt qd habēt singuli cōe sit oīb;. **N**ō erit ḡ aliq; inuidia imparis claritaq;. vbi regibit in oīb; vnitas charitaq;. **G**reg'. **L**icet aut electoz aię misericordiā habeāt in suę naturę bonitate. iā tūc auctor sui iusticię cōiunctę tāta rectitudine p̄stringētur. ut nulla erga reproboz compassione moneāt. **I**taq; vbi iā compassio miserie nō erit. aspecta illoz pena istoꝝ leticiam minuere nō valebit. **L**icet aut iustis sua gaudia sufficiāt. ad maiorez tñ gloriā p̄gnas maloz q̄s p̄ grām dei euaserunt cernent: **Q**uia q̄ dei claritatē vidēt nihil ī creatura agit qd videre nō valeāt.

Explicit liber gratię quartus et vltim'.

Laus deo